

EDITORIAL

REALISMUL UMORULUI ÎN OGLINDA UNUI FESTIVAL

Ediția din acest an a fost altfel. Cele patru rânduri de alegeri (două dintre ele comasate) ale acestui an profund electoral ar fi îndreptățit creatorii de umor să insiste pe această temă. Nu a fost așa.

Merg cu gândul către o banalizare a temelor politice, un preaplin nemaigustat de către consumatorii de umor, un déjà-vu, aceleași minciuni, pomeni, fraude, compromisuri, aranjamente.

Nivelul în scădere alarmantă a calității candidaților, care nu mai surprinde pe nimeni, și trecutul mocirlos al multor doritori de putere au devenit constante. Complicitățile nefericite dintre politic și structurile mai mult sau mai puțin militarizate ale statului, dintre politic și mediul de afaceri sau "armonioasa" colaborare dintre mai-marii zilei și mass-media generează repulsie.

De partea cealaltă, umoriștii se axează pe teme mult mai „laice”, mai pământene, fără a înceta să trimită săgeți subtile spre hidoșenia socială, cu scopul nobil de a îndrepta, de a corecta și, în final, de genera o stare de mai bine, de normalitate și omenie.

Refuz să mă gândesc la o teamă, la un sentiment de conservare și supraviețuire ce caracteriza umorul

perioadei comuniste. Oameni integri, demni, cu verticalitate creau și înainte de 1989. Își asumau un risc fantastic, dar credeau în însănătoșirea societății și prin umor.

Metodele actuale de intimidare s-au diversificat, s-au modernizat, atingând culmi nebănuite. Discreția cu care sunt marginalizați „îndrăzneții” se întrezărește și se simte. Trimiterea în derizoriu, în banal sau chiar în suburban a umorului o vedem zi de zi la posturile de televiziune.

Festivalul de Umor „Constantin Tănase” este o replică tăioasă la toate piedicile, la toate barierele calitative. Nu este vorba de o cenzură a organizatorilor, ci de o luptă pentru frumosul prin arta interpretativă, prin scris, grafică ori caricatură.

Vasluiul a fost și este un reper calitativ, valoric de necontestat. Organizatorii se străduiesc să mențină acest eveniment emblematic și promovează în mod constant umorul exprimat prin toate formele sale.

Ediția a XXVIII-a 2024 a fost una de excepție, repoziționând Vasluiul în topul manifestărilor de gen din țară și chiar din această parte de răsărit a lumii europene.

Felicitări tuturor celor care au evoluat pe scenele Vasluiului timp de nouă zile, prețuire tuturor colegilor organizatori și voluntarilor, finanțatorilor care au manifestat încredere totală în organizatori și, nu în ultimul rând, toată dragostea pentru publicul nostru (foarte avizat!).

**Voicu Gelu BICHINEȚ, director,
Biblioteca Județeană
„Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

CRONICI PROFESIONALE

(DE CE) AVEM NEVOIE DE BIBLIOTHUB?

Pentru a avea un răspuns, avem mai multe întrebări pe care ar trebui să le analizăm sincer și cu asumarea realității.

Ce mai înseamnă bibliotecile pentru comunități? Ce nevoie mai au oamenii de biblioteci? Ce le mai mai oferă ele membrilor comunității? De ce biblioteca trebuie să rămână, alături de biserică și școală, un pilon important în comunitate? Iar întrebările pot continua...

Este important să facem o radiografie completă și reală a bibliotecilor și a comunității unde acestea își desfășoară activitatea. Trebuie să știm de ce avem nevoie și cum putem face ca nevoile comunității să se regăsească în ofertele bibliotecilor.

Din momentul în care cititorii au devenit utilizatori, biblioteca s-a schimbat și a devenit deopotrivă centru educațional, social, cultural, de informare generală și centru local de tehnologia informației, oferind

membrilor comunității noi servicii în concordanță cu dezvoltarea societății și cu noile lor nevoi.

Astfel, pe lângă lectura de loisir și informațiile oferite de documentele tipărite, utilizatorii au beneficiat de dezvoltarea tehnicii din biblioteci, au putut accesa informațiile în format digital și au folosit resursele bibliotecii pentru a-și ușura viața de zi cu zi. Doar la un click distanță, ei au accesat informații despre locuri de muncă, au putut să completeze cereri și formulare fără a se deplasa, au participat la cursuri, au comunicat cu cei aflați în locuri îndepărtate etc.

Odată cu aceste schimbări, bibliotecarul trebuie să se dezvolte continuu personal și profesional, să identifice noi nevoi, dar și soluții pentru comunitate.

Știm bine că biblioteca este o instituție al cărei creier este bibliotecarul. Dacă el reușește, biblioteca reușește. Iar dacă biblioteca reușește, bibliotecarul există și performează. Este asemenea circuitului apei în natură, unde apa este bibliotecarul, iar biblioteca este hidrosfera Terrei. Dar așa cum circuitul apei are nevoie de soare și gravitație, așa și bibliotecarul are nevoie de resurse, sprijin și confirmarea comunității că face ceea ce trebuie.

Pentru ca o bibliotecă să fie performantă are nevoie de un spațiu generos și adaptat la cerințele societății și de investiții atât în

dezvoltarea profesională a bibliotecarului, cât și în tehnică. Nu ai cum să atragi fără noutăți, cum să cucerești fără tehnică și cum să oferi informații fără resurse și condiții. Iar toate acestea au nevoie de resurse financiare și autorități locale implicate și empaticе.

Pe lângă finanțarea locală, există și finanțare europeană disponibilă prin proiecte. Un asemenea proiect este și BiblioHub Vaslui.

Proiectul face parte din Planul Național de Redresare și Reziliență, Investiția I17, Scheme de finanțare pentru biblioteci pentru a deveni hub-uri de dezvoltare a competențelor digitale, Operațiunea D – Competențe digitale, Capital uman și utilizarea internetului, Componenta 7 – Transformarea digitală.

Obiectivul general al proiectului este de a îmbunătăți competențele de bază ale comunităților cu acces limitat la formare digitală și ale grupurilor marginalizate din județul Vaslui.

Pentru ca acest obiectiv să fie îndeplinit, trei biblioteci (Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui, Biblioteca Municipală „Mihai Ralea” Huși, Biblioteca Comunală Fălcu) vor fi renovate și echipate cu calculatoare și echipamente tehnice și vor fi transformate în hub-uri de dezvoltare a competențelor digitale, 26 de biblioteci vor beneficia de schimbarea/modernizarea echipamentelor informatice, iar 2500 de cetățeni din comunitățile defavorizate vor beneficia de cursuri de formare de competențe digitală de bază precum: alfabetizare digitală, educația în domeniul mass-mediei, crearea de conținut digital, securitatea digitală și educația antreprenorială

digitală. La aceste cursuri vor avea prioritate femeile și persoanele vulnerabile – persoane cu dizabilități și cerințe speciale, persoane expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială, persoane în vârstă, minorități naționale, persoane din comunități izolate.

Selecția celor 29 de biblioteci a fost realizată în funcție de comunitățile în care se regăsesc și care provin din zone cu un grad de marginalizare de la mediu până la sever, conform Atlasului Zonelor Urbane Marginalizate din România, respectiv Atlasului Zonelor Rurale Marginalizate și Dezvoltării Umane Locale din România. Acestea sunt: Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui, Biblioteca Municipală „Mihai Ralea” Huși, Biblioteca Municipală „Stroe S. Belloescu” Bârlad și bibliotecile comunale din Albești, Bălteni, Berezeni Costești, Dimitrie Cantemir, Fălcu, Ferești, Găgești, Gârceni, Ivești, Laza, Mălușteni, Miclești, Muntenii de Jos, Muntenii de Sus, Oltenesti, Pădureni, Pochidia, Puiești, Roșiești, Ștefan cel Mare, Șuletea, Tătărăni, Todirești, Tutova, Vutcani.

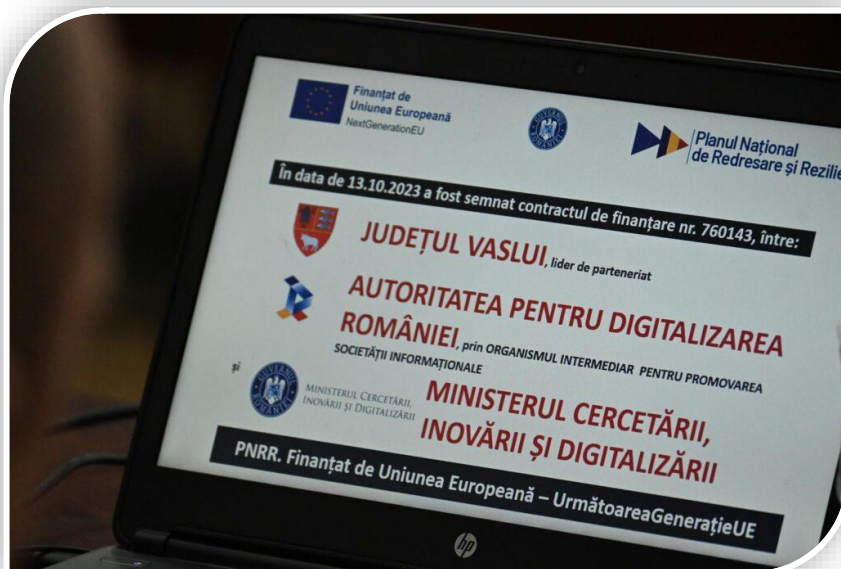
Pe lângă câștigul tehnologic, bibliotecarii din bibliotecile implicate în proiect, alături de alți bibliotecari din județul Vaslui, vor beneficia de cursuri de formare în domeniul competențelor digitale, folosite nu doar pentru activitățile proiectului, ci și pentru alte activități ce vor fi derulate după finalizarea proiectului.

Deși sunt asemănări, BiblioHub nu este Biblionet, ci un „frate” născut în alt deceniu, cu alte necesități și cu alte soluții la cererile societății, dar care promite o revitalizare asemănătoare.

Avem nevoie de BiblioHub, iar astfel de finanțări trebuie să existe în mod continuu, fiind baza pentru o societate sănătoasă, informată și dezvoltată.

Conform zicalei populare „Dumnezeu îți dă, dar nu-ți bagă și-n traistă”, simpla investiție nu este totul.

Depinde de fiecare bibliotecar și de fiecare factor implicat cum vor face ca această investiție să nu fie doar un simplu foc, ci jăratric pentru multe alte activități ce vor ajuta cât mai multe persoane să se dezvolte și să performeze.

coordonator program de formare Mihaela-Elena TRIFAN,
șef serviciu,
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui

CRONICI PROFESIONALE

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ DE ZILELE CULTURALE ALE MUNICIPIULUI VASLUI

Timp de patru zile, în perioada 14-17 august 2024, Vasluiul a fost în sărbătoare.

Numeroase evenimente, dintre cele mai diverse, pentru toate vârstele și gusturile, au făcut deliciul doritorilor și iubitorilor de expoziții de artă, lansări de carte, întreceri sportive, concerte, vizonări de filme etc.

Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui, unul dintre cei mai importanți piloni și promotori culturali ai județului, s-a alăturat acestui demers prin organizarea, în ziua de 17 august, a două activități literare.

Cea dintâi, cu începere de la ora 11.30, a avut loc în Sala mare de ședințe a Primăriei și a fost moderată de Voicu

Gelu Bichineț, directorul bibliotecii. Un prim moment l-a constituit prezentarea volumului *Identitățile Chișinăului* de către coordonatorul acestuia, Alexandru Corduneanu, oaspetele invitat din Republica Moldova.

Un altul, de mare însemnătate pentru instituția noastră, l-a reprezentat dubla lansare: a dicționarului *Scriitori vasluieni de odinioară și de astăzi*, coordonator Liliana Moga, și a numărului 15 al revistei „Milesciana”, ambele realizate de Compartimentul Informare bibliografică, publicația împlinind în 2024 și 20 de ani de la tipărirea primului număr și cinci ani de apariție neîntreruptă.

Dicționarul reprezintă o noutate în domeniul editorial din județului nostru: „reunește condeieri vasluieni atât din vremuri demult apuse, cât și contemporani, membri ai Societății Scriitorilor Români (fondată în anul 1909), azi purtând numele de Uniunea Scriitorilor din România (organizată în forma actuală din anul 1949). Sunt incluși 68 de autori care s-au născut ori s-au stabilit în județul Vaslui, ale căror creații (volume individuale sau colective) se regăsesc, în mare parte, pe rafturile bibliotecii noastre.” (Liliana Moga)

Din prezidiu au mai făcut parte scriitorul Romeo Crețu, membru al Cenaclului ProLITERA al Bibliotecii Județene, și prof. dr. Pavel Toma, președintele acestuia. Dacă Romeo Crețu a vorbit despre importanța și necesitatea unei colaborări a cenaclului cu scriitori de peste Prut, călăuzitorul de pași pe țărâm literar, Pavel Toma, a făcut o retrospectivă a activităților membrilor încă de la înființare, în anul 2017, punctând activitățile organizate, premiile obținute la concursuri literare județene și naționale, apariția anuală a revistei cu titlu omonim etc.

Cel de-al doilea eveniment, desfășurat în Foaierul Primăriei Vaslui, a fost moderat de același Voicu Gelu Bichineț care, pe un ton hâtru și jovial, i-a determinat pe cei prezenți să intre în atmosfera specifică lansării unei cărți de umor.

Autorul, Ioan Toderașcu, a venit în fața publicului cu volumul de epigrame *No, ghini!.* Și numai „ghini”, intervențiile

sale pline de haz au fost condimentate de momente muzicale savuroase susținute de talentatul interpret de muzică folk Daniel Iancu.

Pe parcursul lansărilor de carte, o parte dintre cei prezenți au fost norocoși să plece acasă cu caricaturi semnate de Bortă Ovidiu Ambrozie – BOA, care a avut și o expoziție de pictură și grafică satirică.

Cu siguranță, participanții au plecat mai zâmbitori, mai relaxați și încărcăți cu energie pozitivă. Unii dintre aceștia chiar s-au încumetat să-i scrie ad-hoc epigrame autorului, cel numit „Colecționarul de diplome”. Și subsemnata s-a încumetat și voi încheia astfel:

*Domnului Toderășcu,
alias colecționarul de diplome*

Diplome aveți, da, multe,
C-ați scris vrute și nevrute,
Dar mai toate-s în zadar...
N-aveți de bibliotecar!

**Alina TANASĂ, bibliotecar,
Compartimentul Informare bibliografică,
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

CRONICI PROFESIONALE

CONCURSUL DE CREAȚIE LITERARĂ SATIRICO-UMORISTICĂ – 2024

În anul de grație 2024, în perioada 5-13 octombrie, am avut bucuria de a fi martori ai desfășurării celei de-a XXVIII-a ediții a Festivalului Umorului „Constantin Tănase” în elegantele săli ale Centrului Cultural „Dimitrie Cantemir” Vaslui.

Una dintre cele trei secțiuni ale Festivalului, pe lângă cele de interpretare și caricatură, este Concursul de creație literară satirico-umoristică care a ajuns la cea de-a XXIV-a ediție. Acesta a fost inițiat în anul 1978 la cea de-a V-a desfășurare a bine-cunoscutului eveniment cultural. De-a lungul timpului, organizatorii au păstrat, fără întrerupere, cele două secțiuni ale concursului: *manuscris* (epigramă, poezie umoristică și proză umoristică) și *carte umoristică* (lucrări apărute în perioada dintre cele două ediții ale festivalului).

În anul 1998, concursul are o nouă secțiune – cea a revistelor de umor și ziarelor cu pagini de umor. Ediția din anul 2000 este dedicată lui Valentin Silvestru, organizatorii instituind un premiu care poartă numele maestrului în cadrul Concursului de literatură

satirico-umoristică și a cărților și revistelor de umor, secțiunea „Cărți și reviste de umor”. Din anul 2008, concursul este organizat de Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui.

Încă de la prima ediție, au participat renumiți scriitori, publiciști și critici literari precum: Romulus Vulpescu, Dan Mihăescu, Valentin Silvestru, Fănuș Neagu, Mircea Sîntimbreanu, Vasile Băran, Ștefan Cazimir, Mircea Radu Iacoban, Alexandru Călinescu, Gheorghe Drăgan, Dan Mănuță, Ion Cocora, Hary Salem, Laurențiu Cernet, Stelian Filip, Giuseppe Navarra, Dumitru Badea, Rodica Tott, Alexandru Clenciu, Ion Velican, Aristide Mircea, Barbu Emandi, Marian Petry, Dan Plăeșu, Ion Mititelu, Cornel Udrea, Constantin Manea și mulți, mulți alții. La fiecare ediție, au fost organizate, în diverse localități ale județului, întâlniri ale publicului cu scriitorii consacrați, dar și debutanți, membri ai juriului și laureați ai concursului, cât și ai diferitelor cenacluri umoristice din țară.

Anul acesta, Concursul de literatură satirico-umoristică a avut peste 100 de participanți. Premiarea câștigătorilor a avut loc pe 11 octombrie 2024, în cadrul Salonului de literatură satirico-umoristică, moderat de Voicu Gelu Bichineț, directorul Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul”.

Membri ai juriului au fost:

Secțiunea *Carte*: Constantin Moldovan (președintele juriului), Pavel Toma, Gheorghe Stoian.

Secțiunea *Manuscris*: Constantin Dram (președintele juriului), Constantin Tudorache, George Corbu.

Pe 12 octombrie au avut loc întâlniri ale premianților de la Concursul de literatură satirico-umoristică cu publicul hușean la Cinematograful „Dacia”, respectiv bărlădean la Teatrul „Victor Ion Popa”.

Marele premiu a fost câștigat de Valentin David din Orăștie, județul Hunedoara.

La secțiunea *carte*:

Premiul I : Romeo Crețu

Premiul al II-lea: Petru Ioan Gârda, Ion Diviza, Vasile Larco

Premiul al III-lea: Sanda Nicucie

Mențiuni: Mihai Haivas, George Eftimie, Gavril Moisă, Victor Daniel Topală (pseudonim Daniel Bratu), Petruș Andrei, Ioan Toderașcu

La secțiunea *manuscris*:

Premiul I : Vasile Larco

Premiul al II-lea: Violeta Urdă (Cuțurescu), Grigore Chitul

Premiul al III-lea: Vasile Vajoga, Lică Pavel, Vali Slavu

Mențiuni: Vali Slavu, Petru-Ioan Gârda, Petruș Andrei, George Eftimie, Ion Diviza

Premii speciale:

Extra Litem: Petru Brumă, George Stoian, Constantin Tudorache, Laurențiu Bădicioiu, Victor Minea, George Corbu, Eugen Deutsch, George Bâlici, Teodora Pascale, Adrian Chiriță (Kir Papas)

Localia: Angelica Manole, Nicolae Viziteu, Maximilian Opaț

Colecția specială *Biblioteca de Umor* s-a îmbogățit cu noi titluri ale scriitorilor participanți la ediția din 2024:

Alexandru, Florin. *Țațo, plouă la Paris*. Roman satiric

Andrei, Petruș. *Nebunul înțelept*

Băicoianu, George. *Labirintul politic*

Blejușcă, Ghiță. *Festivalu' Izmenilor*

Brumă, Petru. *Galoane pentru Amiral*

Chiriță, Adrian (pseudonim Kir Papas). *Arheolog printre eresuri*

Crețu, Romeo. *Bătrâna și extraterestrul*

David, Valentin. *Duet cu mine... și restul lumii*

David, Valentin. *Epigrame ilustrate*. Vol 2

David, Valentin. *Ronset în cuplet*

Deutsch, Eugen. *Zbor deasupra unor timpuri regăsite*

Eftimie, George. *De-reglare de (p)onturi*

Gârda, Petru-Ioan; Diviza, Ion. *Cascadorii modestiei*

Gârda, Petru-Ioan; Diviza, Ion. *Maestrul și Teodora*
 Grăjdeanu, Adrian. *Epigrame și catrene. Nuielușe indigene*
 Grăjdeanu, Adrian. *Flori din grădina mea*
 Grăjdeanu, Adrian. *Frac pentru chermmeză. Parodii și dueluri, portrete și șarje amicale*
 Haivas, Mihai. *Cvinta ritmurilor clasice*
 Larco, Vasile. *Sclipiri din sferele de rouă*
 Manole, Angelica. *De tot râsu'.* Proză umoristică
 Manole, Vasile. *Prin labirintul epigramei*
 Micuț, Ion. *Mânia de a fi epigramist*
 Moisa, Gavril. *Tablele lui... Moisa*
 Moraru, Ion. *Făcute de râs.* Schițe satirico-umoristice din lumea epigramei
 Nicucie, Sanda. *Parcă, parcă....* Poezie umoristică
 Oltean, Alexandru. *Veverița*
 Rodean, Ștefan-Cornel. *Sănătate și noroc! (povestiri de râsu-plănsu')*
 Stoian, George. *Paranghelia. Sosirea lui Păsărel la Satu Mic*
 Tazlău Găinariu, Viorica. *Din Maramureș înspre lume*
 Toderașcu, Ioan. *No, ghini!*
 Topală, Victor Daniel (pseudonim Daniel Bratu). *Popedu'.* (proză-n bucăți și scenarii)
 Tudorache, Constantin. *Galeria marilor epigramiști (7 volume)*
 Viziteu, Nicolae. *În pana... umorului.*

Bibliografie:

Spiritul Tănase : Jurnal de Festival (1970-2020). Lucian-Valeriu Lefter, coord.
 Suceava, Editura Lidana, 2020

**Liliana MOGA, bibliotecar,
 Compartimentul Informare bibliografică
 Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

CRONICI PROFESIONALE

ASPIRAȚII ȘI CONFIRMĂRI LA FESTIVAL...

Fiecare localitate, mai mult sau mai puțin importantă, își caută identitatea, amprenta inconfundabilă prin care să fie recunoscută la simpla pronunțare a numelui. La fiecare doi ani, în luna octombrie, oameni de cultură, creatori din cele mai diverse domenii aduc zâmbetul, optimismul și buna dispoziție, caracteristice românului. Colective teatrale, graficieni, literați, fotografi, interpreți ai umorului participă la această sărbătoare a spiritului într-un oraș care-și recapătă astfel condiția de capitală a umorului românesc.

Cu eforturi conjugate, fiindcă altfel nu se poate, cu mic, cu mare, trudesco pentru binele și afirmarea comunității. Există astfel un festival închinat usturoiului, altul închinat cartofului, altul închinat castanelor comestibile și lista poate continua, făcând din localitatea respectivă un (epi)centru culinar și, într-o oarecare măsură, cultural. Pentru că, geografic și administrativ, nu suntem în centru și pentru că, ontologic, toți țintim să ajungem chiar și efemer acolo, antecesorii noștri s-au gândit să așeze numele orașului și județului Vaslui pe buzele tuturor românilor de pretutundeni, și nu numai, care au oarecare tangență cu actul de cultură. Deschizând orice sursă de informare, aflăm cu mândrie că la Vaslui se desfășoară Festivalul de Umor „Constantin Tănase”, festival de teatru de comedie, caricatură și umor, având și o secțiune consacrată cărții

umoristice, la jurizarea căreia am pus și eu umărul, răspunzând cu mare plăcere invitației.

Marele premiu al festivalului la secțiunea *Carte* a fost acordat în acest an scriitorului Valentin David, participant constant la Festivalul de Umor „Constantin Tănase”, câștigător de-a lungul timpului a mai multor premii. Despre importanța acestui premiu, Valentin David a spus, printre altele: „Acest festival este, din punctul meu de vedere, un adevărat Oscar al Umorului și al artei în general, având pe lângă secțiunea de literatură și expoziții de caricatură și spectacole de teatru. Spre marea mea bucurie și mândrie, am reușit să iau Marele Premiu într-o competiție cu cei mai buni umoriști din țară. Mulțumesc organizatorilor, juriului extrem de competent și exigent și, totodată, participanților, colegilor mei epigramiști. Nu în ultimul rând, mulțumesc tuturor aceluia care s-au străduit să ne simțim bine, dar și generosului public vasluian.”

Câștigătorul a participat la concurs cu trei cărți: *Ronset în cuplet*, având drept coautor pe Teodora Pascale, *Duel cu mine și restul lumii* și *Epigrame ilustrate*, în colaborare cu Cornel-Marin Chiorean. Prin volumele publicate, autorul se înscrie în galeria umoriștilor de elită ai genului la nivel național, demonstrând din plin, prin cele 16 cărți publicate, dar și prin premiile câștigate, atribuirea acestui titlu. Mănuind cu multă dibăcie „sabia de hârtie”, într-o tehnică ireproșabilă,

scriitorul abordează toată gama speciilor umoristice: epigramă, rondel, fabulă, ronset, poezii satirice, amendând cu ascutişul penei moravurile şi năravurile de acum şi

dintotdeauna.

Un cuvânt aparte se cuvine volumului *Ronset în cuplet*, în care cei doi protagonişti - Teodora Pascale şi Valentin David - se provoacă la un duel de înaltă clasă. Aceştia valorifică şi valorizează ronsetul (a cărui formă a fost inventată de Horia Bădescu), „o formă hibridă între sonet şi rondel”, susţinând un dialog colegial de-a lungul celor 155 de pagini, provocator prin şarjele ironice şi prin tema generoasă.

De remarcat este şi Premiul I la secţiunea *Carte* care a revenit lui Romeo Creţu, pentru volumul *Bătrâna şi extraterestrul*, acest premiu fiind o confirmare a traseului ascendent, împlinirea unui vis: „Ediţia din acest an a concursului mi-a adus, vorba unui bun şi respectat avocat vasluian, un <<năsos>> în casă! Este, după participări succesive la concursurile de gen din ţară, suprema satisfacţie la care puteam spera, cea care mă obligă să continui pe acest drum.”

Ne bucură atribuirea acestui premiu nu doar pentru că Romeo Creţu este vasluian, ci şi pentru că acesta este unul dintre membrii activi ai Cenaclului ProLITERA, în cadrul căruia am avut satisfacţia să simţim pe viu felul în care s-a construit această carte, din care ni s-a citit fragmentar la şedinţele lunare.

prof. dr. Pavel TOMA,
preşedintele Cenaclului ProLITERA

CRONICI PROFESIONALE

VISUL AMERICAN PRIN OCHI DE BIBLIOTECAR!

Am auzit frecvent în copilărie că „America este țara tuturor posibilităților” și mereu mi-am dorit să ajung acolo și să înțeleg de ce toți oamenii, în special cei din Estul Europei, cred acest lucru. Deși părea imposibil, iată că acest moment a venit!

Acest vis a început să prindă contur la începutul anului trecut, în 2023, când am fost propusă pentru un proiect de doamna Claudia Șerbănuță, președinta Asociației Comunitățile Viitorului. Am trimis formularul de aplicare către Programul Open World – Public Library și am așteptat să fiu selectată. Vestea că programul a fost amânat din lipsă de fonduri a întărit convingerea că acest vis este greu de îndeplinit.

Programul Open World este administrat de Biroul Congresului pentru Leadership Internațional (COIL) și reprezintă unul dintre cele mai eficiente programe de schimb din SUA pentru țările din Europa Centrală și de Est, precum și Eurasia. Programul este finanțat de American Councils pentru Educație Internațională care oferă sprijin administrativ și tehnic.

Din fericire, a fost reluat și, la începutul anului 2024, a debutat procesul de selecție, fiind aleși cinci delegați: Adriana Boboc – Biblioteca Comunală „I.I. Mironescu” Tazlău (Neamț), Oana Maria Marinică Mustățea – Biblioteca Orășenească Topoloveni (Argeș), Ligia Dima – Biblioteca Județeană „Panait Cerna” Tulcea, Mihaela Andreea Hanganu – Biblioteca Municipală „Stroe S. Belloescu” Bârlad (Vaslui) și Stelian Grigore – Asociația EDUCAB România (Cluj).

După etapa de selecție, a urmat cea de orientare găzduită de American Council România la reședința Excelenței sale, doamna Kathleen Kavalec, Ambasador al Statelor Unite ale Americii în România, și obținerea vizei.

Cu viza în buzunar, bagajele făcute și entuziasmul la purtător, am decolat pe 26 septembrie de pe Aeroportul Otopeni și am poposit în Washington D.C., unde am avut parte de două seminarii, unul de leadership, susținut de Dr. Sam Potolicchio, un expert în formarea liderilor globali, și unul despre federalism, susținut de Dr.

Josh Huder de la Georgetown University, cel care ne-a descifrat tainele federalismului american și mecanismele din spatele Congresului, oferindu-ne o privire în culisele democrației americane.

Punctul culminant al zilei a fost reprezentat de Turul privat la Biblioteca Congresului! Un moment de neuitat pentru noi, bibliotecarii, în inima celei mai mari biblioteci din lume, locul unde istoria și cunoașterea se întâlnesc. Ce mi-a plăcut foarte mult? Faptul că lucrau cu voluntari seniori care ofereau orientare în Bibliotecă vizitatorilor. Ziua s-a încheiat cu un tur al celor mai importante obiective: Casa Albă, Memorialul Martin Luther King și Memorialul Abraham Lincoln.

Următoarea zi a venit cu o nouă provocare: zborul spre California! Șapte ore spre San Francisco și încă o oră și jumătate spre Bakersfield, orașul care ne-a fost gazdă timp de opt zile. Aici i-am întâlnit pe minunații oameni care au fost alături de noi pe tot acest parcurs, cei de la Friendship Force.

Prima bibliotecă vizitată a fost Beale Memorial Library, cartierul general al sistemului de biblioteci din Kern County, echivalentul unei biblioteci județene din România cu peste 900.000 de oameni deserviți și 23 de filiale în oraș și localitățile învecinate.

Tot aici, am avut și două sesiuni de job shadowing în Secția pentru copii și la Departamentul de voluntariat.

Următoarea zi a venit cu o surpriză: o vizită în Los Angeles! Experiența a debutat cu o oprire la celebrul punct belvedere spre Hollywood. A urmat o plimbare pe Olvera Street, unde am făcut cunoștință cu gastronomia mexicană și ne-am bucurat de dansurile tradiționale ale indienilor, pline de energie și culoare. Vizita la Central Library L.A. ne-a fascinat la propriu! O bibliotecă imensă, cu scări rulante, dușuri pentru persoanele fără adăpost, spații pentru studio și odihnă, colecții impresionante și harta României expusă special cu ocazia vizitei noastre în Departamentul Istorie și Geografie Europeană. Serviciile bibliotecii includeau, de asemenea, împrumuturi de laptopuri cu stick pentru internet pe o perioadă de maximum 6 luni, dar și ajutor pentru integrarea imigranților: completare de documente pentru acte, facilitarea dialogului cu angajatorii etc.

Următoarele zile au fost încărcate cu vizite la instituții precum: Biblioteca Van Dyke Bird a Colegiului din Bakersfield, Shafter Library, Baker Brunch Library, Biblioteca din River Valley, Muzeele Kern River și ANNEX, Clubul „Băieți și Fete” (ONG), precum și

întâlniri cu oficialii din Kern County, printre care Bill Thomas și David Valado. Pe tot parcursul acestor vizite și întâlniri, fiecare bibliotecar a prezentat activitatea desfășurată în biblioteca de proveniență, a oferit, sub formă de suvenir, pliante cu orașul și biblioteca sa, semne de carte confecționate în bibliotecă, cărți de vizită etc.

Pe lângă aceste vizite de lucru/studiu, ne-am bucurat și de activități care au legătură cu specificul locului precum: rodeo, un meci de fotbal american și o seară cu muzică country, dar și de o îmbinare a gastronomiei cu

mâncare bască, mexicană și, bineînțeles, fast food-ul tradițional.

Experiența a fost extraordinară! În ciuda orelor petrecute în avion și aeroporturi (am schimbat în total opt avioane), ne-am bucurat de fiecare clipă petrecută împreună. Am stabilit conexiuni atât cu bibliotecarii din State, cât și cu cei din delegație, am adunat idei noi și am reușit să ieșim din zona de confort. Cu siguranță, a meritat fiecare clipă petrecută departe de casă!

Dragi bibliotecari, îndrăzniți să visați și, mai mult decât atât, îndrăzniți să vă transformați visele în realitate!

În drum spre Biblioteca Congresului (prin Tunelul care leagă Biblioteca de Capitoliu)

Prima zi de activitate în Bakersfield

Delegația României în fața Capitolului

**Sediul vechii Bibliotecii
din Bakersfield**

**Sediul Bibliotecii
din Los Angeles**

**Bookmobilul Bibliotecii
din Kern County**

Goodbye, America!

Buongiorno, Italia!

Și cum o bucurie nu vine niciodată singură, cu puțin timp înainte de plecarea în State, am aflat că urmează plecarea în Italia (Roma și Milano), în Fluxul 6 din cadrul Proiectului **GREEN – EcoLibrary of ideas for a responsible approach to environmental issues**, implementat de A.N.B.P.R. cu sprijinul ERASMUS+, desfășurat în perioada 6 – 12 octombrie 2024. Astfel că, după 22 de ore petrecute pe ruta Bakersfield – București, am avut un alt zbor de pe Otopeni la Roma și doar o oră și 15 minute timp de repaos între cele două.

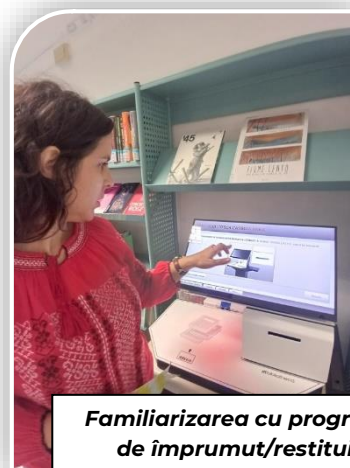
Delegația din Italia a fost formată din: Ioana Crihană, director A.N.B.P.R.; Dragoș Neagu, președinte A.N.B.P.R.; Ștefania Stănică, manager proiect; Stela Bogoslov, bibliotecar, Biblioteca Județeană „Alexandru și Aristia Aman” Craiova; Mihaela Brânzei, bibliotecar, Biblioteca Metropolitană București; Cristina Vizitiu, șef serviciu, Direcția

Cultură Bârlad; Elena Lucia Popescu, coordonator tineret, Fundația ELMI Slatina; Mihaela Andreea Hanganu, bibliotecar, Biblioteca Municipală „Stroe S. Belloescu” Bârlad.

Am vizitat bibliotecile publice din Genzano di Roma și Rocca Priora, unde au avut loc sesiuni de prezentare a programelor desfășurate de biblioteci pentru a îmbunătăți serviciile și a oferi alternative „verzi” de folosire a acestora, colaborarea dintre biblioteci în cadrul Programului „Biblioteci fără frontiere”, dar și prezentări despre fondurile structurale ce pot fi accesate de bibliotecile publice din Uniunea Europeană. Următoarele zile au fost dedicate bibliotecilor din Milano, unde a fost prezentat sistemul de biblioteci Rete delle Reti, Biblioteca de semințe, activitatea Bibliotecilor Cassina Ana, Cessena și Tortona și activități de implicare a cetățenilor în programele bibliotecilor pentru a asigura sustenabilitatea și promovarea serviciilor de susținere a energiei verzi.

Prezentări susținute de bibliotecarele din Tortona

Familiarizarea cu programul de împrumut/restituire documente

Sesiuni de lucru la Biblioteca din Genzano di Roma

Expoziție de carte veche – Biblioteca din Milano

**După încheierea celor două zile
de lucru la Biblioteca din
Genzano di Roma**

Concluzii

Fiecare contact cu bibliotecari din alte colțuri ale lumii, chiar și din alte colțuri ale țării, reprezintă un mare câștig pentru noi. Învățăm că fiecare idee contează dacă are viziune și, mai ales, susținere. Bibliotecarii știu să facă magie cu ceea ce au, știu să facă multe cu puține resurse atunci când există dorință și implicare.

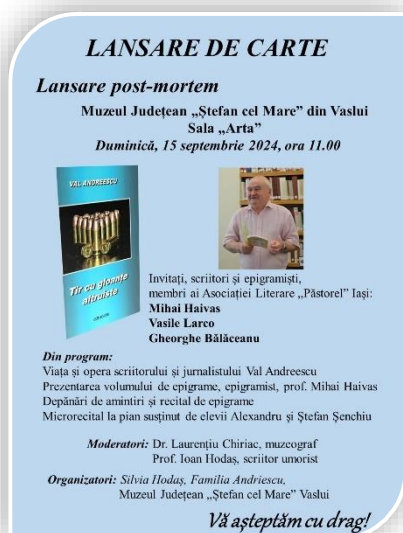
Cu fiecare vizită, cu fiecare om cunoscut și cu fiecare bibliotecă în care am pășit, am realizat cât de frumoasă este Biblioteca de acasă și cât de norocoși suntem să o avem și, mai ales, să facem parte din ea!

Vizitați, colaborați cu alți oameni, schimbați idei și nu uitați să prețuiți ceea ce aveți și să puneți în valoare locul sacru în care vă desfășurați activitatea!

**Mihaela Andreea HANGANU, bibliotecar,
Secția Limbi Străine și Tineret,
Biblioteca Municipală „Stroe S. Belloescu” Bârlad**

CRONICI PROFESIONALE

ȘI LA VASLUI „NASC OAMENI” DE VALOARE

LANSARE DE CARTE *IN MEMORIAM* –
JURNALISTUL ȘI SCRITORUL VAL ANDREESCU

15 septembrie 2024. La Muzeul Județean „Ștefan cel Mare” din Vaslui a avut loc un eveniment cultural deosebit, unic în felul său: lansarea cărții *Tir cu gloanțe altruiste*, post-mortem, a cunoscutului jurnalist și scriitor Val Andreescu.

Autorul a plecat prea devreme, în prima lună a primăverii, și nu a reușit să editeze ultimele două volume, unul de epigramă și un roman. Timpul nu a mai avut răbdare... Astăzi, s-a îndeplinit, astfel, una dintre dorințe, iar publicarea romanului rămâne pentru viitor.

Evenimentul a debutat cu un moment de reculegere într-o atmosferă încărcată de emoții, sentimente de tristețe că autorul nu e prezent, dar și de bucurie că atâția prieteni au venit să depene amintiri.

Profesorul Ioan Hodaș a prezentat pe scriitorii: Mihai Haivas și Vasile Larco – membri ai Asociației Literare „Păstorel” Iași; Corina Matei Gherman, Calistrat Robu și Aurica Toma – membri ai Cenuclului de Literatură și Pictură „Octav Băncilă” al Cercului Militar Iași, iar prof. dr. Laurențiu Chiriac, pe scriitorii din Vaslui: Angelica Manole, Silvica Gruia, Romeo Crețu, Petru Grădinaru, Daniel Grosu, Ioan Parfene, Jenică Rusu, Ioan Toderașcu, Paul Zahariuc, caricaturistul Nicolae Viziteu, recitatorul Dan Ailincăi și pe alți iubitori de cultură.

În cuvântul de deschidere, prof. dr. Laurențiu Chiriac, muzeograf, a scos în evidență importanța evenimentului, dar și necesitatea de a nu ne uita valorile și a le prețui cât încă sunt în viață.

Umoristul Ioan Hodaș a prezentat viața și opera scriitorului și jurnalistului Val Andreescu: „Val Andreescu este prototipul scriitorului polivalent: jurnalist, poet, prozator, fabulist și epigramist. Ca ziarist și membru UZPR a fost redactor-șef la ziarul <<Meridianul>> de Vaslui. Pagina sa culturală, neîntreruptă din ziar, cuprinde peste 1700 de articole, reportaje, știri și articole de fond. Ca redactor la Radio Unison, a avut peste 280 de emisiuni, ca redactor TV Vaslui,

peste 1800 de știri și 236 de emisiuni în direct.

Ca prozator, a scris ciclul de romane intitulat *Milenii, Anotimpuri și Iubiri*, care cuprinde trei romane: primul numindu-se chiar *Milenii, Anotimpuri și Iubiri*, apoi *Învierea pământeană* și *Pedeapsa iubirii*. Și cum nu a dorit ca iubirea să rămână o pedeapsă, a scris ultimul său roman, *Recompensa iubirii*, în curs de apariție.

Singura carte de poezii, *Fiorii zborului tandru*, cuprinde versuri sensibile și profunde.

A scris cărți de epigrame, cu titluri inedite și provocatoare: *Calul cu potcoave roz*, *Florete melancolice*, *Șaua cailor de șah*, *Tolba cu săgeți duioase*, *Mărăcini cu spini suavi*, *Șfichiuri edulcorate*, *Linște în Fa major* și *Tir cu gloanțe altruiste*. Epigramele sale fac parte din acel tezaur de umor care are drept țintă îndreptarea păcătosului și nu pieirea sa. Lipsite de răutate, pline de haz și înțelepciune, sunt pentru cititor un adevărat balsam sufletesc.

Este remarcat ca primul scriitor de fabule din județul Vaslui (volumele *Fabule* și *Trăsura cu inorogi*). De altfel, aproape la sfârșitul fiecărei cărți de epigrame regăsim câte una. Atent la pulsația vieții și la metehnele contemporanilor, adesea necruțător, i-a înfierat în fabule unice.

Publică și colaborează cu mai multe ziare și reviste din țară și din afara ei.

A fost membru senior și membru în conducerea Asociației Literare „Păstorel” Iași, al Asociației Culturale „Poesis Moldaviae” din Vaslui. Figurează în *Dicționarul cultural și literar vasluian*, *Dicționarul jurnalismului românesc*, în Anuarele

umoristilor români, culegeri și antologii de poezie și umor etc. A participat la Festivalul de Umor <<Constantin Tănase>> din Vaslui, obținând premii și mențiuni”.

Prezentarea volumului de epigrame *Tir cu gloanțe altruiste* a fost făcută de cunoscutul epigramist Mihai Haivas, prieten de-al autorului. Din postfața cărții, câteva spicuri: „Este a șaptea carte de epigrame în care autorul, cu umorul său specific, ne atenționează și sancționează, în principal: tarele comportamentale omenești (dintre care, un loc aparte îl ocupă cele conjugale), imoralitatea clasei politice românești și consecințele nefaste ale proastei guvernări postdecembriste pentru viața poporului român. Spre exemplificare, o epigramă:

Nesimțirea politicianului

El, din tot ce a promis,
N-a făcut nimic precis
Și-a dat cinstea-i virtuală
Pe rușinea sa... reală!”.

Au urmat recitări atât din creația autorului, cât și din creațiile participanților, depănări de amintiri: Vasile Larco, Corina Matei Gherman, Calistrat Robu, Angelica Manole, Petru Grădinaru, Silvică Gruia, Ioan Parfene, Aurica Toma, Ioan Toderașcu, Nicolae Viziteu ș.a. A fost subliniată personalitatea autorului, un OM sensibil, modest, discret, generos, optimist incurabil, jurnalist cu experiență, scriitor cu har și umor.

Activitatea sa literară a fost curmată prea devreme și autorul nu a reușit să-și vadă cele două cărți publicate și lansate, o dorință arzătoare, așa cum mi-a recunoscut într-un interviu nu cu mult timp înainte de a pleca spre Ceruri să recite

epigrame și fabule, așa cum făcea la întâlnirile literare.

Volumul de epigrame *Tir cu gloanțe altruiste* a fost publicat sub îngrijirea familiei Silvia și Ioan Hodaș și a lui Mihai Haivas, având acordul familiei autorului.

A adus zâmbete, așa cum i-ar fi plăcut și umoristului Val Andreescu, recitatorul Dan Alincăi cu un monolog plin de umor, inspirat din actualitate.

Elevii Alexandru și Ștefan Șenchiu au susținut un microconcert la pian și au impresionat prin interpretare, pasiune și repertoriul ales, au captat atenția auditoriului și au transmis emoții sublime.

În Sala „Arta” a muzeului a putut fi admirată o expoziție de carte cu

întreaga operă a scriitorului Val Andreescu.

Participanții au primit cărți cu semnătura scriitorului și jurnalistului VAL ANDREESCU. Va trăi prin cărțile sale, acolo unde sufletul se regăsește la fiecare pagină, așa cum spune Maxim Gorki: „Fiecare carte pare că închide în ea un suflet. Și, cum o atingi cu ochii și mintea, sufletul ți se deschide ca un prieten bun.”

A urcat spre lumină și, poate, de acolo, epigramistul, ne zâbește și se bucură de toți cei care au venit, în semn de mare prețuire, la lansarea ultimului său volum de epigrame.

Mulțumiri familiei autorului și tuturor celor care au făcut posibilă apariția acestei cărți!

Silvia HODAȘ,
membru UZPR Iași

CRONICI PROFESIONALE

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A FRANCOFONIEI/
LA JOURNÉE INTERNATIONALE DE LA FRANCOPHONIE –
Portrete ale scriitorilor francezi omagiați în anul 2024/
Portraits des écrivains omagiés en 2024 (II)

Despre creatori și creații literare franceze vom vorbi în rândurile următoare, creionând o serie de portrete ale scriitorilor francezi omagiați în cea de-a doua jumătate a anului 2024.

Astfel, voi începe această prezentare succintă a portretelor cu un *Calendar cultural al aniversărilor*.

31 iulie – 80 de ani de la moartea poetului și prozatorului Antoine de Saint Exupéry (29.06.1900 – **31.07.1944**);

22 septembrie – 110 de ani de la moartea scriitorului Alain Fournier (03.10.1886 – **22.09.1914**);

1 octombrie - 340 de ani de la moartea dramaturgului francez Pierre Corneille (06.06.1606 – **01.10.1684**)

21 noiembrie 1694 – 330 de ani de la nașterea scriitorului, filosofului, dramaturgului iluminist Voltaire (**21.11.1694** – 30.05.1778)

22 decembrie – 385 de ani de la nașterea dramaturgului francez Jean Racine (**22.12.1639** – 21.04.1699)

Antoine de Saint-Exupéry debutează cu volumul *Courrier Sud* în anul 1928. Cel de-al doilea volum al său, *Vol de nuit*, a primit Premiul „Femina” în 1931. Obține, de asemenea, Marele Premiu al Academiei Franceze pentru romanul *Terre des hommes*, 1939.

Alte lucrări publicate: *Pilote de guerre*, 1942; *Lettre à un ottagé*, 1943; *Le Petit prince*, 1943; *La Citadelle*, 1953 (publicat postum)

Viața și opera lui Saint-Exupéry sunt indisolubil legate, scriitorul inspirându-se din experiențele trăite. În 1936 lucrează la un proiect de avion cu reacție, anul următor devine reporter al ziarului „France Soir” din Spania.

În 1940 se stabilește în America de unde se întoarce trei ani mai târziu pentru a lupta în cadrul escadronului din Africa până la moartea sa.

Fiu de profesori, **Alain Fournier** s-a pregătit pentru admiterea la Școala Normală Superioară, unde îl întâlnește pe scriitorul Jacques Rivière, de care îl leagă o frumoasă prietenie. Începând cu anul 1905, cei doi oameni de litere mențin o importantă corespondență până în anul 1914, regăsindu-se în aceste pagini nume ale tinerilor scriitori din epocă precum Paul Claudel, Paul Valéry, Charles Péguy.

Publică poezii, eseuri și povestiri într-un volum numit *Miracles*.

Începând cu anul 1910, scrie *Le grand Meaulnes*, volum terminat în 1913. Acest roman a fost nominalizat pentru Premiul Goncourt.

Avocat și poet dramatic, **Pierre Corneille** se consacră în lumea teatrului prin comediile *Mélite*, 1629; *Galerie du Palais*, 1631-1632; *La Place Royale*, 1633-1634; *L'illusion comique*, 1635-1636. Cunoaște celebritatea cu tragi-comedia *Le Cid* (1636-1637).

Scrie apoi tragediile: *Horace* (1640), *Cinna* (1640-1641), *Polyeucte* (1641-1642).

Alte lucrări publicate: *Le Menteur*, 1643; *Andromède*, 1650; *Don Sanche d'Aragon*, 1650; *La Mort de Pompée*, 1643; *Nicomède*, 1651; *Oedipe*, 1659; *Attila*, 1667.

Corneille creionează eroi generoși, lucizi și voluntari pentru care onoarea și gloria merită toate sacrificiile.

Idol al unei burghezii liberale anticlericale, **Voltaire (François Marie Arouet)** se afirmă ca un maestru al povestirii vii și spirituale.

Între anii 1726-1729 se refugiază în Anglia și, cu această ocazie, prezintă în detaliu liberalismul englez în opera sa *Lettres philosophiques* (1731).

Alte lucrări publicate: *Œdipe*, 1718; *Zaïre*, 1732; *Eriphile*, 1732; *La princesse de Navarre*, 1745; *Le siècle de Louis XIV*, 1751; *Essai sur les mœurs*, 1756; *Poème sur le désastre de Lisbonne*, 1756; *Candide*, 1759; *Dictionnaire philosophique*, 1764.

Voltaire este numit istoriograf de regele Louis al XV-lea și acceptat în rândul membrilor Academiei Franceze.

După încercarea de a împăca aspirațiile sale literare cu cariera ecleziastică, **Jean Racine** se dedică în întregime teatrului.

Îi sunt puse în scenă piesele *Thebaïde* (1664), *Alexandre le Grand* (1665), dar cunoaște succesul cu tragedia *Andromaque* (1667).

Alte lucrări publicate: *Les Plaideurs*, 1668; *Britannicus*, 1669; *Bérénice*, 1670; *Bajazet*, 1672; *Mithridate*, 1673; *Iphigénie en Aulide*, 1674; *Phèdre*, 1677;

Din colecțiile Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui:

Antoine de Saint-Exupéry

Citadella. București : Institutul European, 1993;

Gînduri. București : Albatros, 1985;

Le Petit Prince. Paris : Gallimard, 2007;

Micul prinț. București : RAO, 2002;

Pământ al oamenilor. București : Aldomar, 1992;

Scrisoare către un ostatic. București : Editura de Stat, 1992;

Terre des hommes. București : Editura Didactică și Pedagogică, 1968;

Vol de nuit. [s.l.] : Gallimard, 1957;

Zborul de noapte. Craiova : Scrisul Românesc, 1994.

Alain Fournier

Cărarea pierdută. București : Univers, 1987;

Cărarea pierdută. București : Editura Fundației Culturale Române, 1991.

Pierre Corneille

Cidul. București : Albatros, 1973;

Cidul. București : Garamond, [20--];

Cidul. București : 100+1 Gramar, 2002;

Cinna ou La Clémence D'Auguste. Paris : Librairie Marcel Didier, 1965;

Le Cid. Paris : Librairie Larousse, 1965;

Le Cid. Paris : Larousse-Bordas, 1996;

Le Cid. [s.l.] : Pocket, 2005;

L'Illusion comique. Paris : Librairie Générale Française, 1987;
Polyeucte. Paris : Librairie Larousse, 1971;
Teatru. București : Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1956;
Teatru. București : Editura Tineretului, 1960;
Teatru. București : Univers, 1983.

Voltaire (François Marie Arouet)

Cidul. București : Albatros, 1973;
Cidul. București : Garamond, [20--];
Cidul. București : 100+1 Gramar, 2002;
Cinna ou La Clémence D'Auguste. Paris : Librairie Marcel Didier, 1965;
Le Cid. Paris : Librairie Larousse, 1965;
Le Cid. Paris : Larousse-Bordas, 1996;
Le Cid. [s.l.] : Pocket, 2005;
L'Illusion comique. Paris : Librairie Générale Française, 1987;
Polyeucte. Paris : Librairie Larousse, 1971;
Teatru. București : Editura de Stat pentru Literatură și Artă, 1956;
Teatru. București : Editura Tineretului, 1960;
Teatru. București : Univers, 1983.

Jean Racine

Andromaca. București : Albatros, 1997;
Phèdre; Britannicus. Paris : Éditions Jean-Claude Lattès;
Teatru. București : Editura Tineretului, 1960;
Théâtre complet. Paris : Éditions Baudelaire, 1966.

Bibliografie:

Encyclopaedia Universalis. Peter F. Baumberger. Paris : [s.n.], 1992, corpus;
Le petit Larousse en couleurs: 84500 articles, 3600 illustrations – Nouvelle édition.
 Paris : [s.n.], 1995;
Dictionnaire des littératures de langue française: oeuvres. Jean-Pierre de
 Beaumarchais, Daniel Couty. Paris : Bordas, 1999, 4 tomes;
Istoria literaturii universale. Ovidiu Drimba, 2 vol. București : Editura Saeculum I.O.,
 2002.

**Anca-Elena CHELARU, bibliotecar,
 Compartimentul Informare bibliografică,
 Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

CUM AU DEBUTAT MARI SCRITORII: MODEL ȘI INSPIRAȚIE

Uneori viața ne provoacă să descoperim în noi ce nu știam că există. Și nici nu am descoperi dacă nu am fi împinși de situație, de cei apropiați sau de cei care văd în noi ceea ce nu putem vedea. Uneori, însă, e nevoie de mai mult de o încurajare pentru a fi perseverenți. Poate că am încerca nu o dată, ci până reușim să ne atingem scopul dacă, mânăți de dorință, am avea sprijinul necesar. Acest sprijin poate însemna un pas mare în viața unei persoane și îi poate aduce o schimbare, o nouă perspectivă sau, de ce nu, o cotitură în ceea ce privește viitorul său.

Noi, ca bibliotecari, avem nobila misiune de a încuraja, de a motiva și îndruma utilizatorii care pornesc pe acest drum al lecturii și creativității, iar uneori ne facem „vinovați” de descoperirea unor oameni cu adevărat talentați.

Anual, Compartimentul Metodic, Marketing, din cadrul Bibliotecii Județene Vaslui, organizează concursul de creație literară „Mlădițe literare”, care a ajuns la cea de-a VI-a ediție. Acesta are scopul de a atrage copii talentați, de a le fi sprijin, încurajare, dar mai ales de a le oferi încrederea necesară pentru a porni pe acest drum al autocunoașterii, unul greu, dar frumos, plin de metafore și viziuni, de imaginație, interpretare, exprimare, sentimente și de

creativitate. Experiența anilor din urmă ne-a confirmat faptul că din ce în ce mai mulți adolescenți doresc să participe la o astfel de provocare.

Pentru a determina pe cât mai mulți elevi să prindă curaj și să se înscrie, să dea ce e mai creativ și bun din imaginația lor, am ales să oferim: libertatea de a alege singuri tema, de a se exprima în poezie sau proză. Libertatea este bună și tentantă pentru adolescenți, dar motivația de a continua ce au început și de a conștientiza ce tocmai au realizat, asta ne doream noi, ca echipă, să o stărnim în participanți. Unii știau deja de anul anterior, alții au descoperit atunci că premianților li se publică lucrarea în revista „Mlădițe literare”. Știm că, de obicei, pe participanți la un concurs îi motivează câștigul (trofeu, cărți ori bani). Da, dar pentru concursul nostru, noi pregătim celor ce câștigă mai mult decât un premiu care se consumă sau o diplomă care rămâne uitată în sertar, noi păstrăm dovada participării, le oferim debutul, care rămâne tipărit, nu se șterge, nu dispăre și, mai ales, nu se uită.

Pentru a reliefa importanța publicării primei lucrări în „Mlădițe literare”, am decis să venim în sprijinul lor cu exemple din debutul literar al unor mari scriitori și am realizat o prezentare cu informații folositoare, suficientă să trezească în creatorii de

măine interes pentru lectură și scris, motivația de a continua și credința că ar putea ajunge scriitori de succes.

Suntem diferiți din multe puncte de vedere (timizi ori îndrăzneți) și pe fiecare ne motivează lucruri diferite, nu gândim și nu simțim la fel, ne plac lucruri diverse, iar această varietate ne face să fim unici, curioși, poate misterioși și greu de descifrat, sensibili, bucuroși și totodată triști. De aceea, ne alegem modele de oameni care ne inspiră în funcție de personalitatea și preocupările noastre.

Un astfel de scriitor poate trezi și păstra în noi dorința vie de a scrie, un om care a bătătorit o cărare luminează pașii pentru altul, un exemplu ne inspiră pentru a construi propriul vis asemenea unui puzzle. Fiecare om are povestea lui de succes, dar ce exemplu mai bun poate fi decât acela al unei persoane care a început de la o vârstă fragedă și care, cu multă trudă, a ajuns acolo unde doar visa?

Având în colecțiile bibliotecii documente despre mulți scriitori valoroși, greu a fost doar să aleg dintre cei care au debutat devreme, care poate nu au avut condiții de studii sau educație aleasă, dar au reușit să devină mari prin puterea perseverenței și mânați de dorința de a scrie după cum le-a dictat sufletul și conștiința.

M-am gândit să încep cu Mihai Eminescu care a debutat la 16 ani cu poemul „De-aș avea” în revista „Familia”, în martie 1866. Veșnic îndrăgostit de natură, de astre, de frumos, cel considerat *Luceafărul* literaturii române și-a exprimat iubirea în toate formele posibile. Dar ecourile lui Eminescu sunt în mulți dintre toți poeții care i-au urmat. Aș fi putut să îl aleg pe Mihail Sadoveanu care a

debutat la 17 ani, sub pseudonimul *Mihai din Pașcani*, cu schița „Domnișoara M” în săptămânalul umoristic bucureștean „Dracu”. Un alt exemplu este Vasile Alecsandri care a debutat cu poezia în limba franceză „La jeune fille” în 1837 la 19 ani.

La festivitatea de premiere a Concursului Județean de Creație Literară „Mlădițe literare”, ediția a VI-a, care a avut loc pe 6 iunie 2024, pe mulți scriitori aș fi vrut să îi prezint elevilor, dar timpul limitat mi-a permis să-i prezint doar pe zece dintre ei, cu promisiunea că, pentru curioși, avem un an la dispoziție în care putem să facem cunoștință cu opere ale altor scriitori.

Tudor Arghezi: născut la 21 mai 1880 la București sub numele de **Ion Nae Theodorescu**, a fost poet, prozator și gazetar.

Începând cu vârsta de 12 ani, a hotărât să se întrețină singur și a dat meditații la algebră, apoi a fost ucenic la un cioplitor de pietre funerare și custode al unei expoziții de pictură unde l-a cunoscut pe I.L. Caragiale.

A debutat în ziarul „Liga ortodoxă” la 30 iulie 1896, la 16 ani, cu poezia „Tatălui meu” cu semnătura Ion Theo, nume sugerat de Al. Macedonski, directorul ziarului, la al cărui ceneclu mergea. Câteva luni mai târziu va semna Ion Th. Arghezi în „Revista modernă” și în „Viața nouă”. A debutat editorial în anul 1927 cu volumul de versuri *Cuvinte potrivite*, apreciat de criticii vremii (E. Lovinescu, G. Cioculescu) drept un adevărat eveniment literar.

În 1928 scoate revista „Bilete de papagal”, în format liliputan, existentă și în colecțiile Bibliotecii Județene Vaslui.

George Bacovia: pe numele real **George Andone Vasiliu**, născut în 1881 la Bacău, este al patrulea dintre cei opt copii ai familiei Vasiliu. La doar șase ani începe să învețe limba germană. Urmează școala primară și gimnaziul în localitatea natală și finalizează cursurile liceului militar. Anii de școală îl vor inspira în poeziile sale („Amurg violet”, „Liceu”). Debutează la 20 martie 1899, la 18 ani, în „Literatorul”, cu poezia „Și toate” sub numele de V. George. Numele de Bacovia înseamnă „calea lui Bacchus”, după cum mărturisește poetul. Frecventează cenaclul lui Macedonski și colaborează cu alte reviste ale vremii. În anul 1900 scrie poezia „Plumb”. Debutul editorial are loc în 1916, când publică volumul *Plumb*.

Într-un interviu, acordat jurnalistului I. Valerian, Bacovia își justifică arta poetică simbolistă: „În poezie m-a obsedat totdeauna un subiect de culoare. Pictura cuvintelor sau audiție colorată, cum vrei s-o iei. Îmi place mult vioara. Melodiile au avut pentru mine influență colorantă. Întâi am făcut muzică și după strunele vioarei am scris versuri. Fie după note, fie după urechea sufletului, acest instrument m-a însoțit cu credință până azi. Am făcut și compoziții pentru mine. Pictorul întrebuințează în meșteșugul său culorile alb, roșu, violet. Le vezi cu ochii. Eu am încercat să le redau, cu inteligență, prin cuvinte. Fiecărui sentiment îi corespunde o culoare. Acum, în urmă, m-a obsedat galbenul, culoarea deznădejdiei. De aceea ultimul volum poartă titlul *Scânței Galbene*. Roșu e sângele, e viața zgomotoasă.”

Fără îndoială, Bacovia va rămâne mereu un poet simbolist plăcut de

adolescenți, un poet care impresionează prin excentric, prin descrierea și viziunea sa pesimistă și poate un model pentru viitorii scriitori.

Lucian Blaga: născut în 1895 în județul Alba, a fost poet, dramaturg, romancier, eseist, filosof și traducător. Isidor Blaga, tatăl său, preot și om cultivat (citea Kant, vorbea germană), a avut dorința de a da tuturor copiilor săi nume care încep cu litera L. Lucian Blaga a fost al nouălea dintre copiii săi. Mama, de origine aromână, i-a oferit primele cunoștințe despre folclor. Viitorul poet se va autodefini mai târziu într-un vers celebru „Lucian Blaga e mut ca o lebădă”, neputând să vorbească până la vârsta de patru ani. Atras de filosofie, după ce finalizează cursurile Seminarului Teologic din Sibiu, urmează cursurile Facultății de Filosofie din Viena.

Debutează la 15 ani în ziarul „Românul” din Arad cu poezia „Noapte”, în anul 1910, iar editorial, cu placheta *Poemele luminii*, în 1919. În același an scoate culegerea de cugetări *Pietre pentru templul meu*, ambele distinse cu Premiul Academiei Române.

„Lirismul lui Blaga se constituie din aspirația spiritului său la cunoașterea totală. Descoperind pretutindeni în lume numai taine nedezlegate, ciudățeni (sensul vechi, slavon) adică minuni, poetul este un miraculat. El a dat de cu vreme de izvoarele propriei poezii, pe care, formulându-le mai întâi ca pe niște enunțuri de teoreme ale misterului cosmic, le va demonstra liric în versuri și teoretic într-o operă de gânditor, care este și cea mai cuprinzătoare și înaltă construcție rațională ce a fost impusă

vreodată iraționalului.” (Vladimir Streinu)

Otilia Cazimir: născută **Alexandrina Gavrilesco** în 1894, în județul Neamț, a fost o scriitoare, poetă, traducătoare și publicistă. Numită *poeta sufletelor simple*, a fost cunoscută mai ales ca autoare de versuri pentru copii.

Pseudonimul Otilia Cazimir, ales de scriitorul Mihail Sadoveanu și de criticul literar Garabet Ibrăileanu, nu a fost pe placul poetei. Alexandrina provenea dintr-o familie de învățători, a urmat școala primară în orașul natal și apoi, după ce s-a mutat la Iași, a urmat cursurile Facultății de Litere și Filosofie. A debutat cu poezie la 18 ani (1912) în revista „Viața românească” și cu proză (1919) în „Însemnări ieșene”. În 1923 îi apare cel dintâi volum de poezii, *Lumini și umbre*. Dintre cele mai importante premii: Premiul Academiei Române (1927), Premiul Național pentru Literatură (1937).

Nu putem să nu amintim și de prietenia ei cu un alt poet cunoscut și îndrăgit și de copii, George Topârceanu.

George Coșbuc-poetul țăranimii: născut în 1866 în județul Bistrița Năsăud, în satul care astăzi îi poartă numele, a fost poet și traducător. A fost al optulea din cei doisprezece copii ai familiei Coșbuc. Provine dintr-o familie tradițională cu ascendenți preoți. George Coșbuc învață să citească încă de la vârsta de cinci ani. Urmează cursurile Facultății de Filosofie și Litere din Cluj. La 16 ani, publică primele poezii în „Muza someșană”, revista liceului. Doi ani mai târziu, debutează cu snoava versificată „Filosofii și plugarii” în „Tribuna” (director: Ioan Slavici), sub semnătura C. Boșcu.

George Coșbuc continuă să publice versuri în „Tribuna” și, la cinci ani de la debut, apare *Nunta Zamfirei*.

La 20 mai 1916 este ales membru al Academiei Române. Onoarea pe care o simte poetul se desprinde din discursul lui de mulțumire: „Vă mulțumesc și dv, d-lor Membri, că m-ați găsit vrednic să fiu părtaș în mijlocul d-voastră, ca să fiu și eu o părticică de suflet în sufletul cel mare al Academiei.” Ziarele au apreciat această atitudine ca una smerită, după cum relatează *Gazeta Transilvania*: „... cu atât mai anevoios, cu cât poetul țăranimii nu era uns cu nici un soi de alifie ciocoiască și conștiința superiorității lui îl oprea de a-și face drum cu coatele, când era în drept să aștepte să i se deschidă cărarea de la sine.”

Mircea Eliade: născut în 1907 la București, a fost prozator și filosof. A debutat la 14 ani, în 1921, cu proza fantastică „Cum am descoperit piatra filosofală” în „Ziarul științelor populare”. Tot aici publică studiul *Convorbiri entomologice*, început la 13 ani, în care notițele sale cu privire la experiența de observator asupra viețuitoarelor capătă o formă epică.

La 15 ani, conștient de talentul său, își face un plan. Planul purta numele de *Mon journal décole* și reprezenta un caiet secret. În cuprins este vorba de un program de dezvoltare personală în opt puncte: să cunoască concepțiile dialectice pentru a le putea combate, să citească zilnic o carte românească, să traducă, tot zilnic, dintr-o carte nemțească, să învețe în fiecare dimineață trei cuvinte franțuzești, să scrie în fiecare zi cel puțin zece pagini de literatură sau de știință, să nu neglijeze pianul și fanfara, seara, înainte de culcare, să citească o pagină

de teologie. Nu exclude posibilitatea de a-și redacta memoriile și este convins că scrisul este destinul său.

Își ia licența în filosofie la București în 1928. Călătorește în Italia și apoi primește o bursă în India unde, inspirat de cultura hindusă, scrie romanul *Isabel și apele diavolului* care iese de sub tipar în țară un an mai târziu, în 1930.

În casa mentorului său indian, Dasgupta, își scrie lucrarea de doctorat *Istoria comparată a tehnicilor yoga*. Experiențele trăite acolo vor deveni o sursă de inspirație pentru romanul *Maitreyi* (1933).

Nicolae Labiș: născut în 1935 în județul Suceava, a fost poet. Fiu de învățători, face școala primară în satul natal; din cauza războiului, familia se mută în sudul țării. Experiența de aici, plimbările alături de tatăl său pasionat de vânătoare îi vor fi sursă de inspirație. În schimb, războiul și seceta îl fac să perceapă viața ca pe o luptă pentru supraviețuire.

Fiind un pasionat cititor de mic, primele versuri le scrie la sfârșitul clasei I. Continuă să scrie și în gimnaziu într-un caiet pe care îl numește *Cântecul unui adolescent*. Însemnări de lectură, rezumate și câteva versuri se regăsesc într-un jurnal, sub genericul *Antologie și informații literare*. Era cunoscut la școală ca fiind autor de versuri, iar în 1950 participă la Consfătuirea Tinerilor Scriitori din Moldova. În decembrie 1950, la 15 ani, debutează cu poezia „Fii dârz și luptă, Nicolae!” în revista „Iașul nou”.

În 1956 îi sunt editate două cărți de versuri: *Primele iubiri* și *Puiul de cerb*, singurele antume. Al treilea volum, *Lupta cu inerția*, este publicat

postum. Moare în urma unui accident de tramvai la doar 21 de ani.

„Labiș reprezintă, azi, mitul rimbaldian al adolescentului care de-abia desprins de lumea fabuloasă a copilăriei intră în alta, unde universul i se înfățișează cu mari și grele enigme.” (Eugen Simion)

Ion Minulescu: născut în 1881 la București, a fost poet, prozator, dramaturg și gazetar. Tudor Minulescu, tatăl său, moare cu șase zile înainte ca acesta să se nască și mama decide să se mute la Slatina. Va face aici clasele primare și gimnaziale, apoi începe liceul la Pitești unde rămâne corigent la limba română. Se înscrie în particular la București pentru finalizarea liceului. Acest fapt îl va marca și îi va fi inspirație pentru romanul autobiografic *Corigent la limba română*.

Debutează încă din anii liceului în „Povestea vorbei”, în 1897, cu poeziile „Cândurile” și „Așteptare”, iar editorial, în 1908, cu *Romante pentru mai târziu*. Tot în 1908 are loc debutul ca prozator: *Casa cu geamurile portocalii*.

Marin Preda: născut în 1922 în județul Teleorman, a fost prozator și traducător. Născut din a doua căsătorie a Joitei Preda, văduvă de război, a avut un frate bun și cinci vitregi. Tatăl este prototipul lui Ilie Moromete.

Copilul Preda iubea cărțile și le împrumuta de la un consătean. Dar în familia lui nu prea era timp de lectură și era trimis cu oile la păscut. S-a îmbolnăvit de friguri și chiar îi fusese pregătită cămașa de înmormântare. A auzit discuția dintre mama sa și sanitarul satului despre posibilitatea decesului și avea să includă această convorbire într-o schiță memorabilă.

În 1930, la 8 ani, a intrat la școală, intenția tatălui fiind să îl lase doar cât să

învețe să scrie și să citească. Ionel Teodoreanu, învățătorul lui a insistat să îl lase să continue școala datorită rezultatelor bune la învățătură.

În 1941, la 19 ani, a trimis două schițe publicației „Albatros”, dar, din cauza suspendării revistei, acestea nu au fost publicate. În același an, a scris poezia „Întoarcerea fiului rătăcit”, care urma să fie inclusă în volumul colectiv *Sârmă ghimpată*, alcătuit de grupul de la „Albatros”.

Pe 15 aprilie 1942, la 20 de ani, a debutat cu schița „Pârlitu” în ziarul „Timpul”, la rubrica „Popasuri”. În 1946 a alcătuit volumul *Întâlnirea din Pământuri* pentru a participa la un concurs de debut organizat de Editura Cultura Națională (câștigat de Cella Delavrancea), dar abia în 1948 volumul a văzut lumina tiparului în două ediții succesive.

George Topîrceanu: născut în 1886 la București, a fost poet, prozator, traducător.

A debutat în 1904, la 18 ani, încă pe băncile liceului, la revista umoristică „Belgia Orientului”, sub semnătura Top, cu poezia intitulată „M-am procopsit”.

A debutat editorial în 1916 cu două volume emblematice, *Balade vesele* și *Parodii originale*. Critica l-a primit cu elogii, iar în 1926 i se va oferi Premiul Național pentru poezie. Nu este foarte cunoscut faptul că George Topîrceanu a fost prizonier în Primul Război Mondial timp de doi ani, ceea ce a influențat opera lui. Așadar, după *Balade vesele* va urma proză ce evidențiază amintirile războiului (*Amintiri din luptele de la Turtucaia*, 1918).

„Dacă la vreo șezătoare literară apărea pe scenă Topîrceanu, sala izbucnea spontan în aplauze. Dar nu în

aplauze reci, care manifestă o admirație cerebrală, ci un joc zglobiu al mâinilor, mărturie de mulțumire și plăcere...” (Demostene Botez)

Ideea acestei prezentări a fost diversitatea: unii scriitori au pornit dintr-un mediu mai puțin prielnic cărții și nu au avut posibilitatea să studieze, alții au crescut fără părinți și au purtat în suflet o suferință neînțeleasă. Unii s-au zbatut mai mult, alții, mai puțin pentru a publica prima lor carte, însă fiecare a reușit să devină cunoscut, apreciat, fiecare dintre ei a avut succes și toți au rămas vii prin opera lor.

Oricare dintre aceștia poate fi un model pentru copii și adolescenți, un altfel de model față de cele pe care ei le văd la televizor sau pe internet.

Nu toți știm a ne plănuî timpului precum Eliade care, cu al lui caiet secret pentru dezvoltarea unor bune obiceiuri, a reușit să-și organizeze zilele. Tot la categoria muncă și perseverență se înscrie și Coșbuc care nu a cerut măreție, ci a trudit pentru reușitele sale literare.

Unii au avut un model în familie, cum este Lucian Blaga care, ghidat de tatăl său, a pășit pe urmele filosofiei, dar unii au avut mai puțin noroc, cum este Minulescu, care a crescut fără tatăl său natural. Deși a fost de câteva ori pe marginea prăpastiei, Marin Preda a ales să vadă lumina prin mica fereastră în întunericul în care era. A reușit să scrie despre fiecare etapă a vieții sale pe care, în zilele noastre, noi am putea să o numim cu ușurință „fictiune”.

Poate fi iubirea un motiv de a continua? Majoritatea scriitorilor o descriu ca fiind bucurie și tristețe deopotrivă, o atribuie unei persoane sau naturii, o asociază cu recunoștință

și acceptare, iar rezultatul trezește în fiecare acel sentiment de déjà-vu, așa cum Otilia Cazimir și George Topîrceanu l-au trăit acum mai bine de un secol.

Adolescența este perioada independenței și a sentimentelor contradictorii, așa cum a experimentat-o și Tudor Arghezi, care a

luat decizii curajoase de a se descurca singur și a reușit.

Nu știm cât de mult vom rămâne aici pe pământ, așa cum nici Labiș nu a știut... De aceea, ar fi bine să nu amânăm, dintr-un motiv sau altul, ceea ce putem face cu timpul, cu puterea și cu mintea noastră. Să fim conștienți că prezentul este cel mai important și mai frumos moment din viața noastră!

Bibliografie:

SIMION, Eugen, coord. *Dicționarul general al literaturii române*. București : Editura Univers Enciclopedic, 2004-2009, vol A/B, C/D, E/K, L/O, P/R, S/T.

**Cristina LEON, bibliotecar,
Compartimentul Metodic, Marketing,
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

COMPETIȚIA CONFIRMĂ COMPETENȚA

Interviu cu Gabriel-Teodor Toma

Vasilica Grigoraș: *Competiția are un rol definitoriu în stabilirea și afirmarea competențelor. Acest lucru este dovedit cu prisosință și fără tăgadă de omenire pe tot parcursul vieții. În toate domeniile de activitate se remarcă oameni cu preocupări deosebite și rezultate valoroase. Propun atenției cititorilor un olimpic vasluian care face cinste urbei moldave și nu numai. Cine ești tu, Gabriel Teodor Toma?*

Gabriel-Teodor Toma: În momentul de față, sunt absolvent al Liceului Teoretic „Mihail Kogălniceanu” Vaslui, promoția 2024, profil real, specializarea Matematică-Informatică, cu media 9.91 la examenul de bacalaureat și proaspăt student la medicină. Ceea ce mă definește, pe

plan educațional, este pasiunea pentru chimie, pe care am reușit să o dobândesc și să o combin cu năzuința pentru medicină, pentru studiul corpului uman, constituind totodată și o motivație puternică de a merge pe acest drum. Pe plan individual, mă consider o persoană care mereu caută să fie cât mai bună cu cei din jur, întrucât lumea în care trăim poate fi îmbunătățită și așezată în matca sa firească doar prin bunătate și altruism.

V.G.: *Cum ai reușit să devii ceea ce ești?*

G.T.T.: Ceea ce sunt acum reprezintă rezultatul tuturor întâmplărilor din viața mea, pe care am învățat să le filtrez pentru a extrage cele mai valoroase lecții, pentru a-mi construi un caracter plăcut sufletului

meu. Am reușit să devin ceea ce sunt datorită dorinței mele de a deveni o persoană cât mai umană și datorită determinării de a fi printre cei mai buni. Precizez faptul că, aflându-mă într-o clasă de elevi foarte buni și competitivi în gimnaziu, dar mai ales în liceu, a contribuit semnificativ la formarea mea ca om. Mi-am dezvoltat dorințe constante de autocunoaștere și de evoluție pe care încerc să le valorific cât pot de mult. Faptul că am crescut într-un mediu competitiv m-a ajutat să-mi identific pasiunile și, ulterior, drumul în viață în care vreau să dau tot ce am mai bun. De asemenea, toate reușitele și eșecurile mele m-au ajutat să cresc, să-mi văd punctele forte și să le valorific, dar și punctele slabe pentru a le face să devină forte. Toate acestea au devenit pârgii importante, a căror unire constituie baza și continuarea drumului ales.

V.G.: *Din câte am înțeles, ai fost deja admis la Facultatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” București pe baza premiilor obținute la fazele naționale ale olimpiadelor și concursurilor școlare. Te rog, detaliază acest demers competițional, menționând și rezultatele.*

G.T.T.: Participarea mea la olimpiade și concursuri a început încă din clasele primare. Sub îndrumarea doamnei învățătoare Delia Păduraru am participat la concursurile de matematică și limba română. Prințând gustul acestor confruntări, am fost prezent la olimpiade și concursuri și în gimnaziu, prima disciplină aleasă fiind matematica. Mi-a plăcut acest obiect dintotdeauna întrucât se bazează foarte mult pe o gândire logică ce poate fi aplicată în orice domeniu. Bazele acestei discipline au fost foarte

bine fixate de doamna învățătoare, ceea ce m-a diferențiat de colegii din clasa primară și din gimnaziu, fapt care a indus și plăcerea de a lucra și performa la matematică. Cu toate acestea, chiar dacă am obținut premii și mențiuni la diverse concursuri naționale de matematică și la faza județeană, nu am simțit că e obiectul care îmi va defini în totalitate cariera, astfel că m-am orientat și către alte discipline ce țin de profilul real, participând și la fizică, informatică, chimie, dar și la biologie în anii de liceu. Dintre toate, chimia a rămas definitorie pentru performanță, fiind calificat în fiecare an la faza națională a olimpiadei de chimie, începând din clasa a VII-a la Concursul Național de Chimie „Raluca Ripan” și continuând în clasa a VIII-a cu olimpiada propriu-zisă până, inclusiv, în clasa a XII-a. Rezultatele cele mai notabile sunt: prima mențiune MEN, obținută în clasa a X-a, un premiu care mi-a asigurat intrarea la facultate ca olimpic, fără susținerea examenului de admitere, și premiul III obținut la Concursul Național de Chimie „Costin D. Nenițescu”, secțiunea chimie organică. Acest concurs este organizat de Facultatea de Inginerie Chimică și Biotehnologii din cadrul Universității Naționale de Știință și Tehnologie Politehnica București și constă în subiecte teoretice și practice compuse pe baza programelor olimpiadei internaționale de chimie.

V.G.: *Este suficient ceea ce se învață la școală pentru performanță?*

G.T.T.: Din punctul meu de vedere, ceea ce se învață la școală nu va fi suficient niciodată pentru atingerea performanței. Programul școlar, în sine, poate asigura doar un nivel mediu de cunoștințe și de pregătire, care de

cele mai multe ori nu garantează rezultatele cele mai bune la concursuri și olimpiade. Pentru atingerea performanței este nevoie de muncă asiduă, efort intens sub îndrumarea unor dascăli foarte bine pregătiți și care știu cu adevărat ce înseamnă o competiție la nivel înalt. Am avut ocazia ca, la Vaslui, să fiu îndrumat de profesoara din gimnaziu, doamna Pavelina Tăune, care a descoperit că pot face performanță la acest obiect.

În liceu am continuat cu doamna profesoară de la clasă, Gosav Doina, și doamna profesoară de la Centrul Județean de Excelență Vaslui, Nicoleta Drăgoi. Toți acești mentori, prin dedicarea timpului lor liber și prin sfaturile primite de la ei au dus la atingerea unui potențial ridicat de cunoștințe la chimie care surclasează foarte mult tot ce se predă în liceu.

V.G.: Când ți-ai dat seama că, pentru a te clădi temeinic, e nevoie de perseverență, de trudă continuă în defavoarea trăirii vieții adolescente cu toată splendoarea și savoarea ei?

G.T.T.: Am realizat acest lucru când am fost nevoit să simt gustul amar al unui eșec la faza națională a primului concurs de chimie, cu nivel de olimpiadă, „Raluca Ripan”. Deși am fost calificat la faza națională, nu am muncit la fel de mult cum am făcut-o în clasa a VIII-a și, ulterior, în perioada liceului. Acest lucru a dus la clasarea mea foarte slabă la etapa națională. Am suferit foarte mult în acel moment, însă, după ce am trecut peste acea mâhnire, am înțeles că, în fapt, a reprezentat o revelație pentru mine: am conștientizat că nu este suficient doar să-ți dorești un lucru, ci trebuie să muncești enorm pentru a-l obține. În contexte competiționale există foarte

mulți elevi buni și foarte buni care vor ține ștacheta sus, astfel că munca neîntreruptă, temeinică și adaptivitatea la cerințe va face mereu diferența.

V.G.: De unde pasiunea pentru chimie? Prin ce te-a atras? Cum ai realizat că este ceea ce-ți dorești?

G.T.T.: Pasiunea mea pentru chimie a apărut și s-a dezvoltat pe parcurs din dorința mea de a face performanță la un obiect. Pe parcursul gimnaziului mi-am pus adesea această întrebare și, așa cum am precizat mai sus, am participat la diverse concursuri și olimpiade la obiectele de profil real. Aceste experiențe mi-au confirmat ideea că, pentru a avea succes, este nevoie de multă învățătură pe baza unor materiale de dificultate peste programa școlară. Intrând în profunzimea studiului chimiei, în mod special al chimiei organice, prin logica sa aparte, pe zi ce trecea descopeream mereu lucruri noi care mă motivau să învăț mai mult și mai mult. Prin studiul aprofundat și rezultatele la olimpiade am dobândit dragostea și pasiunea pentru chimie.

V.G.: De ce medicină și nu cercetare?

G.T.T.: Nu am renunțat la cercetare, doar am schimbat domeniul în care îmi doresc să o înfăptuiesc. Ideea de cercetare în domeniul chimiei, în general, și al chimiei organice, în special, mi-a venit din dorința de a urma facultatea de chimie deoarece dobândisem informații și cunoștințe peste nivelul liceal. Nu mi-ar fi fost deloc greu să absolv facultatea cu rezultate foarte bune. Cu toate acestea, după ce am descoperit biologia, mi-am dorit să-mi construiesc o carieră multidisciplinară, în care să

combin studiul biologiei cu cel al chimiei pentru a-mi clădi o carieră profesională pentru viitor. În această viziune, cercetarea a rămas obiectivul principal. Ceea ce m-a ajutat să mă decid cu certitudine au fost școlile de vară care au vizat domeniul medical, în combinație cu impactul chimiei medicale. Prima școală de vară la care am participat de două ori, în regim online, a fost Școala de vară „Calea spre descoperiri științifice”, organizată de Academia de Științe a Moldovei, în cadrul căreia au avut loc prelegeri care vizează diferite domenii: economie, medicină, inteligența artificială, științele umaniste, ținute de experți din Republica Moldova, din România, iar anual sunt invitați doi laureați ai Premiului Nobel. Dintre toate, cel mai mult mi-au deschis ochii minții și ai sufletului prezentările care vizau efectul unor medicamente asupra tratării cancerului, dar și cele care vizau ingineria tisulară. Am înțeles că în medicină voi regăsi mereu chimia și faptul că există și alte aripi tinere ale medicinei, iar aprofundarea acestora ar putea duce la descoperirea unei noi chemări și implicări.

V.G.: *Ce te-a fascinat cel mai mult?*

G.T.T.: Cel mai mult m-au fascinat statisticile folosite pentru a evidenția eficiența medicamentelor, în special modul de obținere a acestora. Ele iau în considerare orice factor posibil, de la identificarea celulelor afectate până la posibilitatea de ucidere a celulelor sănătoase, astfel că este fascinantă multitudinea de factori ce trebuie luați în considerare.

V.G.: *Foarte interesant. Să înțeleg că participarea la această*

întrunire științifică a fost definitorie în continuarea drumului ales?

G.T.T.: O altă școală de vară care m-a ajutat în decizia luată a fost Școala de Vară de Știință și Tehnologie de la Măgurele, la care am participat în anul 2023. O școală ce organizează întâlniri pe 14 teme de cercetare, în fiecare an o anumită temă cu arie internațională. Am avut norocul ca, în acel an, tema să fie medicina, astfel că toate temele, indiferent de ramurile științei, vizau împlinirea unor scopuri necesare domeniului medical. Eu am participat în cadrul temei „Combinatii Complexe: sinteză, caracterizare, aplicații în medicină”, care viza sinteza de compuși chimici (combinații complexe), în structura cărora se găsesc aminoacizi ce facilitează pătrunderea în celulă a compusului, cu diferite proprietăți în medicină; de exemplu, eliminarea celulelor canceroase sau imitarea insulinei în organism. Grupa din care am făcut parte era formată din olimpici la chimie, iar sarcinile pe care le-am avut de îndeplinit au vizat și cunoștințe avansate, cerute doar la Olimpiada de Chimie. Am avut șansa de a lucra cu compuși pe care nu i-am mai văzut niciodată și astfel am experimentat munca de chimist cercetător în laborator, care m-a făcut să mă gândesc dacă aceasta este cu adevărat chemarea mea sau nu. Deși acumularea de informații utilizând aparatura necesară analizării structurii compușilor organici și a proprietăților acestora era fascinantă, întrucât acestea arătau progresul sintezei, dar și confirmarea unor așteptări legate de structura substanțelor sintetizate, această parte de laborator nu ducea întocmai la răspunsul dacă substanța

sintetizată este bună sau nu. Astfel că medicina propriu-zisă nu numai că demonstrează dacă un medicament este eficient sau nu, dar aceasta necesită colectarea unor noi seturi de date clinice care să ateste reacțiile pacienților la administrarea medicamentului. Așadar, mi-am pus întrebarea de ce să controlez un set de date, când pot controla toate seturile de date necesare pentru obținerea unui medicament cât mai eficient posibil. Medicina conferă răspunsul la această întrebare, eu fiind decis ca aceasta să reprezinte domeniul principal de activitate, întrucât chiar dacă nu voi putea obține direct datele de analiză în laborator a compusului nou obținut, eu tot voi deține accesul la acestea în mod indirect, având o bază cu care pot începe investigațiile clinice. Pentru împlinirea acestui vis, doresc să studiez medicina în România.

V.G.: *Ai anticipat următoarea întrebare: de ce preferi să studiezi în țară și nu ai ales să studiezi în străinătate?*

G.T.T.: Alegerea de a nu studia în străinătate, ci în România, a fost concretizată prin decizia de a urma facultatea de medicină, unde pot învăța și practica medicina foarte riguros. Medicina este un domeniu interdisciplinar care oferă o gamă foarte largă de opțiuni pentru cercetare și poate asigura și la noi în țară un loc de muncă stabil. Odată ce am ales medicina, alegerea de a rămâne în țară a fost evidentă. Deși sunt țări în care medicina este mult mai dezvoltată și bine predată în facultăți, învățământul medical românesc rămâne foarte bine cotate, ceea ce-mi oferă posibilitatea de a evita eventuale bariere de a profesa mai

târziu peste hotare. Acele bariere sunt de obicei imprevizibile, precum adaptarea la noul mediu de viață, dificultatea de integrare, distanța foarte mare de familie, care pot influența semnificativ progresul profesional și academic. Sunt conștient de avantajele studiului universitar în domeniului chimiei, specializare dorită de mine, în țări precum SUA, Marea Britanie și cred că integrarea pe piața muncii ca student în acele țări ar fi fost mai ușoară, însă opțiunea de a studia la București rămâne valabilă. Nu am eliminat posibilitatea de a pleca din țară după terminarea facultății de medicină.

V.G.: *Ce ar trebui să facă statul român pentru a ține performerii în țară?*

G.T.T.: Răspunsul la această întrebare este cât se poate de evident, dar greu realizabil. Este nevoie acută să se investească cât mai mult în absolut orice domeniu, în special în cercetare. Consider că cercetarea este cea mai deficitară din punct de vedere financiar, care se răsfrânge implicit asupra aparaturii. Acest lucru este ușor vizibil din cauza duratei, uneori imense, de a duce la bun sfârșit un proiect de cercetare în România, comparativ cu alte țări. Probabil, se consideră că cercetarea poate fi un risc prea mare pentru a fi asumat. Chiar dacă așa este, sunt foarte multe țări care își asumă acest risc și au de foarte multe ori succese remarcabile. Sunt multe descoperiri românești care nu au fost valorificate în România tocmai din cauza lipsei de investiții și de aparatură. Aș cita doar descoperirea petrolului de către Costin D. Nenițescu, idee preluată și valorificată de americani. De asemenea, sunt alte domenii în care se

pot construi cariere desăvârșite, dar în care nu se investește.

V.G.: *Ce sfaturi dorești să dai copiilor și tinerilor?*

G.T.T.: Cel mai important sfat pe care îl pot da este să se înconjoare de oamenii potriviți, de la profesori până la cercurile de prieteni. Lucratul asiduu ore întregi, curiozitatea, pasiunea, disciplina sunt elementele de bază pentru garantarea performanței, însă factorul uman joacă un rol esențial în starea emoțională a omului, a tânărului care își dorește mai mult. Este foarte important cu ce oameni relaționează, pentru că aceștia îi pot influența în bine sau în rău, îi pot încuraja, îi pot susține sau îi pot deruta și doborî. Prin alegerea greșită a celor cu care interacționează, socializează, colaborează, tinerii pot genera conflicte suplimentare care consumă din energia ce trebuie alocată studiului, performanței, sănătății și a stării emoționale care trebuie foarte bine gestionată. Performanța are nevoie de un mediu adecvat, benefic demersului individual. Îndemn tinerii să caute persoane de la care au ce învăța, persoane cu care să se poată relaxa atunci când simt nevoia, persoane care să fie la fel de bune sau chiar mai bune decât ei pentru că doar așa se pot dezvolta și, mai ales, persoane care să-i susțină chiar și atunci când șansele de reușită sunt sub 1%.

V.G.: *Cui ai dori să mulțumești pentru formarea ta ca om și pentru minunata evoluție școlară?*

G.T.T.: Am avut șansa de a avea mentori potriviți care m-au ghidat spre succes. Sunt multe persoane cărora doresc să le adresez mulțumiri, întrucât fără ele nu aș fi ajuns omul de astăzi. Adresez respectuoase mulțumiri

tuturor cadrelor didactice care m-au ghidat, m-au încurajat și m-au ajutat într-un fel sau altul în diferite perioade școlare, începând cu doamna învățătoare și continuând cu doamnele profesoare și domnii profesori din gimnaziu și liceu.

Dorind să accentuez importanței mentorilor, îi adresez respectuoase mulțumiri doamnei profesoare din gimnaziu Pavelina Tăune, cu ajutorul căreia am descoperit pasiunea pentru chimie. Doamna profesoară a reprezentat mentorul cel mai de suflet pentru mine, dezvăluindu-mi secretele performanței: muncă și disciplină. Sub îndrumarea dumneaei am reușit, pe lângă atingerea performanței la chimie, să-mi formez o strategie de lucru pe care o aplic în absolut orice domeniu în care îmi propun să obțin rezultate bune. Îi sunt recunoscător că, prin toate orele de pregătire și prin volumul imens de lucru, mi-a insuflat și sporit dragostea pentru învățătură temeinică. Sub îndrumarea dumneaei am obținut medalia de bronz în clasa a IX-a la Olimpiada de Chimie, 2021, un premiu pentru care aportul dumneaei a fost incomensurabil.

Și profilul matematică-informatică mi-a oferit mentori minunați pentru disciplinele reale. Mă refer la doamna dirigintă Florica Ciurescu, domnul profesor de matematică Sergiu Romașcu și doamna profesoară de biologie Gianina Romașcu cărora le aduc sincere mulțumiri. Doamna profesoară de biologie Gianina Romașcu m-a ajutat să depășesc teama pe care o aveam în gimnaziu și să obțin încredere în mine. Prin dedicarea dumneaei în pregătirea elevilor pentru olimpiadă și nu numai, mi-a redefinit

seriozitatea pentru studiu, factor-cheie în performanță. Îi port recunoștință pentru șansa de a merge la olimpiada de biologie sub îndrumarea sa. De asemenea, deoarece matematica a reprezentat primul pas făcut pe drumul performanței, aș dori să adresez mulțumiri domnului profesor de matematică din gimnaziu Marius Nemțanu, primul mentor care m-a adus în această călătorie a performanței, îmbinarea armonioasă a chimiei cu matematica reprezentând punctul de plecare al evoluției mele.

Asemenea mentori sunt foarte greu de găsit, de aceea puține și sărace sunt cuvintele pentru a descrie disponibilitatea sufletească pe care o oferă domniile lor elevilor. Am învățat de la fiecare în parte că disciplina și perseverența sunt factorii-cheie în performanță. Tuturor le sunt profund recunoscător.

Fără suportul familiei (părinții, posibillii frați și eventualele rude) ne este foarte greu să răzbatem. Oricât am ieși, oricâți prieteni am avea, nimic nu poate schimba influența mediului de acasă. Doresc să-i mulțumesc din tot sufletul mamei care m-a susținut necondiționat și care mi-a dedicat timp important pentru a mă forma ca om. Întotdeauna mi-a fost alături prin sfaturi, cuvinte frumoase, îmbrățișări care m-au ridicat în momentele mai neplăcute. Simple gesturi, aparent banale, m-au făcut să zâmbesc deși nu aveam starea necesară. Timpul pe care l-am petrecut împreună sunt și vor fi adevăratele bogății sufletești. Banii vin și pleacă, dar dragostea unui părinte reprezintă baza morală a formării copilului, a dezvoltării și devenirii unui adult realizat și împlinit.

V.G.: Știu că, în anii de liceu, ai făcut voluntariat la Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui. Ținând cont de multiplele tale preocupări, cum se explică implicarea ta consecventă și în acest demers?

G.T.T.: Doresc să mulțumesc din suflet domnului Gelu-Voicu Bichineț, directorul Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui, și doamnei Luminița Șerban, șef serviciu Relații cu publicul, organizarea, comunicarea și valorificarea colecțiilor, activități culturale, informatizare, digitizare și coordonator al grupului de voluntari care au făcut posibilă primirea mea călduroasă și încadrarea aptitudinilor mele în acest proiect de suflet al bibliotecii. De asemenea, aduc mulțumiri tuturor bibliotecarilor cu care am colaborat.

Consider că voluntariatul în cadrul bibliotecii m-a dezvoltat enorm ca persoană, întrucât m-a ajutat să-mi depășesc anumite limite în relaționarea cu oamenii. Înainte de a aplica pentru voluntariat, nu am știut ce „personaje” voi întâlni, ce caractere au și cât de implicați vor fi. Nu cunoșteam grupul de voluntari, standardele aceluia grup, așteptările coordonatorilor și aveam oarece temeri dacă mă voi integra și descurca sau nu. Cu toate acestea, contactul cu tot ce înseamnă voluntariatul la bibliotecă a eliminat complet frământările mele. Am dat de coordonatori foarte pregătiți, dedicați și foarte comunicativi, dornici de a se implica în misiunea pe care o are biblioteca față de societate: să stârnească permanent curiozitatea copiilor pentru cunoaștere și pentru descoperirea pasiunilor, să-i atragă spre a beneficia de serviciile instituției, de a le dezvolta gustul

pentru lectură și studiu, dar și aptitudinile și înclinațiile pentru varii domenii artistice. Pentru împlinirea acestei misiuni a fost înființat și grupul de voluntariat din care am făcut parte. Întotdeauna a existat o comunicare voluntar-coordonator excelentă, astfel că, deși coordonatorii au avut activități prestabilite pentru care noi am avut anumite sarcini de îndeplinit, am putut și noi, la rândul nostru, să propunem activități dedicate copiilor și tinerilor, planificându-le perioada și modul de desfășurare în funcție de considerentele noastre, având susținere și suport constant din partea bibliotecii. Toate activitățile din cadrul bibliotecii m-au ajutat să-mi dezvolt abilitățile de a comunica cu oamenii și

a mă integra în grupuri. M-au dezvoltat foarte mult din punct de vedere emoțional, fiind mai sigur pe aptitudinile mele în relaționarea cu oamenii și m-au ajutat să-mi definesc cercul socio-uman din care doresc să fac parte.

V.G.: *Mulțumesc mult, Gabriel, pentru timpul acordat, pentru sinceritatea și acuratețea cu care ne-ai dezvăluit fragmente din evoluția ta școlară. Sunt convinsă că prin modul în care ai procedat până acum și determinarea care te definește, vei reuși să-ți împlinești menirea de a dedica semenilor! Mult succes în continuare!*

G.T.T.: Și eu vă mulțumesc din suflet!

**realizat de Vasilica GRIGORAȘ,
membru UZPR Vaslui**

CIMITIRUL „ETERNITATEA” - UN MUZEU ÎN AER LIBER AL ORAȘULUI VASLUI

„Cimitirul este singurul loc de pe pământ
unde se păstrează viețile trăite.”

Girel Barbu, poet

Întotdeauna Biserica Ortodoxă Română a cultivat conștiința unității de credință și neam, implicându-se cu responsabilitate în promovarea tradițiilor și valorilor spirituale românești. În vederea păstrării patrimoniului național, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a declarat anul 2021 ca *An comemorativ al celor adormiți în Domnul*, cu scopul de a evidenția și promova valoarea liturgică și culturală a cimitirelor.

Din punctul de vedere al identității noastre, cimitirul este o memorie a timpului, întrucât moștenirea memorată creează rădăcinile necesare comuniunii între generații și a continuității în istorie a spiritului unui neam. Pe lângă valoarea religioasă sau cultică a cimitirelor, ele au în plus valoarea de moștenire spirituală a unui popor, devenind, astfel, *patrimoniu cultural național*. Etimologic vorbind, patrimoniul ne leagă de părinți și de patrie, ne dă identitate în istorie și ne inspiră pentru viitor¹.

Comemorarea celor decedați și cultul eroilor contribuie la dezvoltarea culturii recunoștinței și a comuniunii între generații. Veșnica lor pomenire din neam în neam înseamnă eterna lor comemorare din generație în generație. Prin cultură, ca relație complexă a omului cu natura și

societatea, se exprimă dimensiunea spirituală, creatoare a omului.

Cimitirele ortodoxe românești, unele înscrise în patrimoniul cultural național al României, sunt adevărate muzee în aer liber și cuprind în perimetrul lor valoroase monumente artistice funerare dedicate unor personalități naționale, subliniind o dimensiune spirituală esențială: *continuitatea* de-a lungul timpului, precum și capacitatea de *comuniune* a unui popor cu generațiile trecute.

Cimitirele ortodoxe românești sunt locuri de reculegere și de pelerinaj. În ele se află mormintele străbunilor noștri, ale înaintașilor, precum și morminte sau monumente funerare ale marilor personalități naționale, oameni de cultură, de artă, oameni de știință, personalități politice sau religioase, morminte și monumente ale eroilor care s-au jertfit pentru unitatea, libertatea și demnitatea poporului român, ale eroilor Revoluției române din decembrie 1989, precum și morminte ale martirilor mărturisitori ai lui Hristos Domnul, din închisorile regimului comunist; pomenirea lor cu recunoștință este nu doar o datorie morală a noastră, a tuturor, ci este și un act de sănătate spirituală a sufletului, deoarece numai recunoștința sau

comemorarea este o relație vie mai tare decât moartea fizică a persoanei².

Cimitirul are un sens profund eclezial și cultural în tradiția noastră creștină ortodoxă românească. Îngrijirea spațiului sacru în care se află îngropate trupurile celor adormiți constituie o îndatorire și o responsabilitate ale creștinilor de a păstra aprinsă flacăra pomenirii din neam în neam sau din generație în generație a celor decedați, mai ales a eroilor care s-au jertfit pentru apărarea credinței și a patriei. Această cinstire a cimitirelor este o adevărată cultură a sufletului românesc care crede, simte și mărturisește că iubirea este mai tare decât moartea.

Mulțimea pomelniceilor și parastaselor pentru cei decedați sau adormiți în Domnul și pentru eroii neamului constituie un puternic factor de cultivare a conștiinței identității, unității și continuității noastre naționale. Rugăciunile și pomenirea celor adormiți în Domnul, valoarea liturgică și culturală a cimitirelor sunt elemente de mare statornicie, continuitate și unitate de-a lungul generațiilor. Cultul morților exprimat prin pomelnice, monumente funerare și cimitire constituie expresii de necontestat ale continuității ca neam sau popor, mărturii ale istoriei permanenței românești și ale spiritualității naționale. Numai un popor statornic, un popor care iubește pământul său, țara sa, a putut transmite din generație în generație limba și obiceiurile sale. Deseori marele istoric Nicolae Iorga afirma că suntem un popor care nu și-a părăsit limba și mormintele înaintașilor și de aceea suntem legați sufletește de pământul pe care trăim.

Cimitirele au o valoare culturală și spirituală. Ele sunt expresia respectului și pioasei aduceri-aminte față de înaintași. Creștinii au schimbat numele *sarcofagului* (mâncător de trup) în *sicriu* (cutie sau chivot pentru obiecte prețioase), iar *necropola* (orașul morților) a devenit *cimitir* (loc de odihnă a celor adormiți în Domnul Iisus Hristos, Cel răstignit și înviat din morți), etimologia cuvântului provenind din limba greacă, de la „kimeterion”³.

Crucile de pe mormintele cimitirelor și poziționarea celor decedați spre Răsărit ne arată că Ortodoxia este Biserica legăturii dintre Cruce și Înviere, dintre Om și Dumnezeu. Nicio altă Biserică nu se referă, în viața sa liturgică, mai mult decât Ortodoxia, la puterea Sfintei Cruci, care se arată mai ales în lumina Învierii, Crucea fiind cinstită ca „sfântă și făcătoare de viață”. În același timp, nicio altă Biserică nu celebrează, mai intens și mai des în cultul ei, cultul morților îndreptat spre taina Învierii lui Hristos. Toate acestea se explică prin faptul că Ortodoxia înțelege și trăiește profund taina nedespărțitei legături ce există între Crucea și Învierea lui Hristos, între dăruirea Sa totală ca om, lui Dumnezeu și semenilor, pe de o parte, și dăruirea totală a lui Dumnezeu umanității Sale jertfelnice, pe de altă parte. *Crucea este manifestarea puterii iubirii smerite și jertfelnice, mai tare decât moartea, iar Învierea lui Hristos este preaslăvirea din partea lui Dumnezeu a acestei iubiri jertfelnice.* De aceea, Ortodoxia înțelege puterea Crucii ca fiind făcătoare de viață, iar slava Învierii ca fiind preaslăvire a puterii Crucii, nedespărțite una de cealaltă. Crucea, prin linia verticală, ne arată legătura dintre Om și Dumnezeu, iar linia

orizontală, dragostea de oameni și spiritul irenic.

Rugăciunile pentru cei adormiți în Domnul și cinstirea mormintelor sunt practici străvechi ale Bisericii, care au temei în Sfânta Scriptură și în Tradiția Bisericii, ele nu sunt invenții târzii sau simple obiceiuri omenești, ci constituie o expresie a iubirii smerite și milostive față de semenii noștri, mai ales față de cei adormiți în Domnul Hristos Cel răstignit și înviat din morți.

Anul 2021 a fost și *Anul omagial al pastorației românilor din afara României* și de aceea se cuvine să cinstim mai mult monumentele eroilor din țară și cimitirele militare românești din străinătate, în care sunt înhumați soldații români care au luptat în *Războiul de Independență*, în cele două războaie mondiale, sau mormintele celor decedați în prizonierat. De asemenea, sunt prea puțin cunoscute și cinstite locurile și cimitirele în care zac trupurile românilor uciși pe nedrept, precum locul unde a avut loc *Masacrul de la Fântâna Albă*, din nordul Bucovinei (acum în Ucraina), unde au fost uciși aproape 3.000 de români, la 1 aprilie 1941, într-o zi de Paști, pentru că acești români au dorit să treacă granița impusă atunci de Uniunea Sovietică. Totodată, este prea puțin cunoscut și cinstit cimitirul eroilor români din localitatea Țiganca, Republica Moldova, situat la câteva zeci de kilometri de granița Prutului.

Ultimul articol din Crezul Ortodox (Simbolul Credinței) este „*Aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie*” și viața liturgică a Bisericii ne îndeamnă pe toți să înnoim cinstirea sufletelor celor dragi adormiți în Domnul, precum și grija pentru mormintele și cimitirele românești, cu

încredințarea că vom contribui astfel și la păstrarea și promovarea culturii și identității noastre naționale⁴.

Pentru mulți poate pare ciudat că unele cimitire sunt adevărate muzee în aer liber și reprezintă importante obiective turistice. Pe lângă personalitățile pe care le găzduiesc, unele cimitire adăpostesc superbe opere de artă, realizate de importanți sculptori. Cel mai renumit cimitir din România prezent în toate topurile mondiale este *Cimitirul Vesel de la Săpânța* din Maramureș, unic pentru crucile albastre cu epitafuri inedite, pline de umor, izvorâte din viață cotidiană.

Desigur, și alte țări au cimitire celebre, care atrag anual milioane de vizitatori. De exemplu, peste un milion și jumătate de turiști se plimbă anual prin *Cimitirul Père-Lachaise din Paris* în căutarea mormintelor celebrilor Oscar Wilde, Frederic Chopin sau Edith Piaf. Aici este înmormântat și cel mai mare muzician român, George Enescu, iar în cimitirul Montparnasse din capitala Franței este înmormântat sculptorul Constantin Brâncuși. În Buenos Aires, capitala Argentinei, una dintre principalele atracții o reprezintă cimitirul *La Recoleta*, care găzduiește peste 90 de monumente istorice naționale, dar și morminte ale unor importante personalități politice, printre care Eva Perón. În Viena este unul dintre cele mai mari cimitire din lume numit *Zentralfriedhof* și aici sunt locurile de veci ale lui Beethoven și Mozart. Bucureștiul nu putea lipsi dintr-un astfel de top, adăpostind celebrul Cimitir Bellu.

În spațiul românesc cele mai importante cimitire sunt cele din marile orașe ale țării, în primul rând fostele

capitale ale Țărilor Române. În București se află Cimitirul Bellu, cunoscut și sub numele de Șerban Vodă, cel mai mare din țară, un muzeu în aer liber, cu adevărate opere de artă unde își dorm somnul de veci, mari scriitori precum Mihai Eminescu, Ion Luca Caragiale, Mihail Sadoveanu, George Coșbuc, Nichita Stănescu, Iulia Hașdeu etc., cu un monument superb al acestora din urmă. În acest cimitir sunt alei speciale destinate artiștilor, academicienilor și scriitorilor. Aici sunt și mormintele unor personalități vasluiene: actorii Constantin Tănase și Ștefan Ciubotărașu, dramaturgul Victor Ion Popa, medicul Dumitru Bagdasar, omul politic Gheorghe Gheorghiu-Dej etc.

La Iași, cel mai important este cimitirul „Eternitatea”, înființat în 1876, fiind un muzeu al vieților veșnice, unde sunt înhumați peste 1.000 de scriitori, profesori și oameni de știință din toate domeniile, printre care și renumite personalități vasluiene: generalul Mihail Cristodulo Cerchez, erou din Războiul de Independență, actrița Aglae Pruteanu, academicienii Ștefan Procopiu, Constantin Toma etc. Astăzi, este al doilea cimitir din țară, după Cimitirul Bellu din București. Înființarea cimitirului pentru toți ieșenii, „fără deosebire de rit” a survenit ca urmare a Decretului 339/1864, care prevedea că amplasarea cimitirelor comunale trebuia făcută „în depărtare cel puțin de două sute metri de marginea fiecărui oraș sau sat”. Până atunci, cimitirele erau în jurul bisericilor parohiale, acestea devenind primejdioase pentru sănătatea publică, mai ales în perioadele în care bolile contagioase făceau ravagii.

În Transilvania, cel mai mare este Cimitirul Central din Cluj-Napoca, multiethnic, cu o istorie de peste 400 de ani, unde este înmormântat marele savant vasluian Emil Racoviță, întemeietorul biospeologiei, al primului Institut speologic din lume și primul român care a ajuns în Antarctica. Mormântul savantului Emil Racoviță este unul modest și, dacă nu ești atent, poți trece ușor pe lângă el. Simplitatea, oriunde ar fi, rămâne mereu un semn al oamenilor renumiți.

Municipiul Vaslui este o străveche vatră de istorie, cultură și civilizație, cu urme materiale care dovedesc o continuitate neîntreruptă din epoca medievală până în zilele noastre, după cum aflăm dintr-o laborioasă monografie a urbei, apărută în 1999⁵. În evul mediu, cimitirele din orașe erau pe lângă biserici, cum sunt și azi în unele comunități rurale. În orașul Vaslui, lângă Biserica cu hramul *Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul*, cea mai veche din oraș, construită în 1490 de voievodul Ștefan cel Mare, a existat un cimitir până în 1925, când a fost dezafectat, rămânând doar necropola familiei Șubin, frumos amenajată în ultimii ani de preotul paroh Constantin Mogoș cu fonduri europene și sprijinul Primăriei Vaslui. Un alt țințirîm este menționat în hrisoavele domnești pe lângă biserica cu hramul marelui mucenic Gheorghe, pe locul unde s-a construit în 1852 primul spital din oraș de banul D. Drăghici⁶.

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea, conducerea din acea vreme a luat hotărârea ca toate cimitirele, de pe lângă bisericile aflate în interiorul orașului, să fie dezafectate și mutate în afara localității, întrucât epidemiile

amenințau sănătatea populației. Noul cimitir, numit mai târziu „Eternitatea”, s-a înființat în afara orașului, în partea de nord-vest, pe un teren din apropierea Parcului Copou, donat de Vera Mavrocordat, rudă a domnilor fanarioți din secolul XVIII.

În interiorul cimitirului s-a construit în 1890 o mică biserică-paraclis de Primăria Vaslui cu hramul „Sfânta Treime”. Din 1909 devine biserică parohială și este construită din zid, în formă de navă, având turla pe pridvorul bisericii. De-a lungul timpului a suferit mai multe reparații, iar în urma marilor cutremure din anii 1940 și 1977, biserica a fost puternic afectată și a necesitat consolidări și reparații capitale, cu refacerea picturii de către pictorul Chichișan Pavel, în tehnica frescă, în stil neo-bizantin, cu puternice influențe românești, mai ales în scenele ce reprezintă Nașterea Domnului, unde păstorii sunt redați în costume populare românești. În anul 2011 au demarat lucrările de consolidare a exteriorului bisericii, de schimbare a acoperișului grav afectat, a geamurilor și înlocuirea cu ferestre termopan prin aplicarea de folii tip vitraliu. În anii 2012 și 2013 au continuat lucrările de curățare a picturii grav deteriorate și de restaurare a mobilierului din sfântul locaș. În anul 2014, s-au finalizat lucrările la complexul parohial început din timpul preotului Virgil Juverdeanu, complex ce include o capelă mortuară, cu hramul Sfântului Efrem cel Nou – *Ocotitorul familiei și a celor aflați în nevoi*. Reparațiile la biserică și la complexul parohial au fost coordonate de către preoții Cătălin Ungureanu și Narcis Juverdeanu, sprijiniți de Consiliul Parohial și de alți binefăcători. După ample lucrări de renovare, biserica cu

hramurile *Sfânta Treime, Sfântul Mare Mucenic Dimitrie și Izvorătorul de Mir*, aflată în incinta cimitirului „Eternitatea” din municipiul Vaslui, a fost resfințită în ziua de 25 octombrie 2015.

Într-o zi de iarnă răscolită de o ninsoare grăbită, amestecată cu ploaie și adieri de vânt, am pășit în cimitirul „Eternitatea” din Vaslui pentru a-i cunoaște trecutul și istoriile celor care i-au devenit locuitori înveșniciți, dar și pentru a fi și numai pentru câteva ceasuri în comuniune cu ei... Cimitirul a fost amenajat în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, aici fiind înmormântați membrii tuturor familiilor de vază ale Vasluiului, oameni cu dare de mână, care au tocmnit sculptori consacrați să le realizeze monumentele funerare, unele adevărate opere de artă. Străbat aleile cimitirului, cu un sentiment de admirație pentru istoriile locului, monumentele de artă funerară fiind expresia respectului și pioasei aducerii-aminte față de înaintași.

În această dimensiune spirituală a comunității, *continuitatea* ocupă un loc de cinste în Cimitirul de lângă Parcul Copou, unde au fost ridicate monumente de artă inedite, unele realizate de mari artiști, precum I. Scutari. Sub lespezile mormintelor de aici, în jur de 15.000, își dorm somnul de veci oameni simpli, dar și personalități vasluiene: membrii unor importante familii din secolele XIX-XX, primari ai orașului, prefecți, medici, farmaciști, ofițeri, magistrați, profesori, politicieni și alte categorii sociale.

În perimetrul cimitirului „Eternitatea” au fost aduse toate pietrele funerare din secolele XVII-XIX, aflate la celelalte biserici din oraș. Aici sunt monumente și complexe funerare

de importanță locală și națională: Monumentul Eroilor Neamului, ridicat la inițiativa generalului Ioan Rășcanu, în anul 1934, care adăpostește eroii de la Plevna, în frunte cu sergentul Constantin Țurcanu (Peneș-Curcanul); Monumentul Eroilor căzuți în cele două conflagrații mondiale; Monumentul Eroilor ostașilor sovietici, monumentele eroilor căzuți în Revoluția din 1989 și cavourile unor familii boierești care au dat mari demnitari: Temistocle, Bastachi, Vonograski, Mironescu, Rășcanu, dr. Scarlat etc.

În zilele noastre, Cimitirul „Eternitatea” este sub administrația Primăriei municipiului Vaslui și a cunoscut un amplu proces de modernizare. Este locul în care odihnesc cei care trec la viața cea veșnică, unde trupurile așteaptă momentul în care va veni Mântuitorul Hristos pentru a ne prezenta la marea Judecată a Lui, așa cum au fost create de Dumnezeu. Se cuvine așadar ca sufletele celor plecați la cer să se bucure de o cinstire aleasă din partea celor rămași pe pământ, prin rugăciuni înălțate către Dumnezeu în biserici, așa cum se face pomenirea lor în fiecare sâmbătă din perioada Sfântului și Marelui Post al Paștilor, dar și printr-o lumânare aprinsă la căpătâiul mormântului lor. În apropierea Bisericii „Sfânta Treime”, lângă Mausoleul lui Peneș Curcanul, sunt înmormântați Eroii Revoluției Române unde preoții din Vaslui, de Înălțarea Domnului (*Ziua Eroilor*), vin și săvârșesc o slujbă specială de pomenire a lor, la care participă autoritățile locale, reprezentanții armatei, elevi și credincioșii din oraș. S-a făcut lucrul acesta chiar și în perioada de pandemie. Eroii prezenți aici sunt cei care s-au jertfit pentru un ideal, pentru

un țel național, pentru un scop bine plăcut lui Dumnezeu, pentru binele tuturor și pentru cel al urmașilor noștri. Ei și-au dat viața ca să ne fie nouă mai bine, și lucrul acesta nu trebuie uitat de nicio generație. Privim, ne închinăm tăcuți realizând că fără ei nu am avea nici aspirații. Am trăi în trecut, măcinați de rutină, nu ne-am mai păstra raționamentul și umanitatea intacte în fața atâtor suferințe și încercări. Iată de ce avem obligația să dăm mărturie permanentă despre ei, în nădejdea vieții veșnice, cu tot prezentul nostru orientat spre înviere.

Într-un loc special se află *Mausoleul Peneș Curcanul*, dedicat dorobanților și lui Constantin Țurcanu, erou al războiului de Independență din 1877, fost sergent în Regimentul 13 Dorobanți. La vârsta de peste 62 ani a participat ca voluntar în al doilea război balcanic și în prima conflagrație mondială, fiind o pildă vie a eroismului și patriotismului ostașilor români. Monumentul este realizat din marmură, piatră și bronz, fiind opera sculptorului I. Scutari și a meșterilor italieni Luise Severiano și Victor Bibuitto. În partea centrală se află crucea memorială a eroului Peneș Curcanul. Recent, Mausoleul a fost modernizat cu fonduri europene de Primăria Vaslui. Acest monument funerar al eroilor vasluieni este înscris în lista monumentelor istorice. El a fost ridicat la inițiativa generalului Ion Rășcanu, fost primar al orașului și al Bucureștilor în timpul mareșalului Ion Antonescu, cu ajutorul unui comitet format din: Gheorghe Rășcanu, prefectul județului Vaslui, Dimitrie Țaicu, primarul orașului, prof. D. Cotoranu, dr. A. Teodoru. În lăcaș își găsesc odihna de veci sute de soldați și

ofițeri, unii cunoscuți, alții necunoscuți, în morminte străjuite de ziduri groase, având drept fundal monumentul vitejiei, cu vulturul de bronz și crucea creștină, ceea ce denotă că ei s-au jertfit pentru Țară, Credință și Neam⁷.

În mijlocul mausoleului se află mormântul sergentului Constantin Țurcanu (1854-1932) pe nedrept uitat, înconjurat de crucile albe ale celorlalți eroi vasluieni. El a fost imortalizat de Vasile Alecsandri sub numele de Peneș Curcanul, nume cu rezonanță în istoria și literatura română, fiind zeci de ani simbolul orașului Vaslui. Din anul 1932 își doarme somnul de veci, alături de cei nouă dorobanți în cimitirul „Eternitatea”. A cunoscut și a dat mâna cu poetul Vasile Alecsandri la Turnu Măgurele și Solești, cu Mareșalul Constantin Prezan și Mareșalul Alexandru Averescu în gara Vaslui. Întotdeauna deschidea paradele militare și se fotografia la toate evenimentele alături de notabilitățile orașului: cu primarii G. Scarlat, Cocorăscu, Gheorghiade, cu prefecții Marcel Bastaki și Gh. Rășcanu. Timp de mai bine de 50 de ani, pe străzile orașului se putea vedea un sergent

mergând drept ca la paradă, cu o uniformă bine croită, pe vestonul căruia străluceau decorații militare românești și străine. În timpul Războiului de Întregire Națională s-a editat o foaie volantă *Peneș Curcanul* pentru a insufla curaj soldaților și astăzi unele instituții locale poartă numele eroului vasluian.

Așadar, aceste grădini de suflete sunt adevărate panteonuri naționale ale românilor și ele sunt expresia respectului față de înaintași. Comemorarea eroilor din toate timpurile și din toate locurile, ca și cultul morților în general, constituie manifestări de statornicie în credință, de continuitate și unitate în cuget și simțiri, cimitirul fiind un spațiu sacru. De aceea, cu responsabilitate și implicare, cimitirele trebuie îngrijite și păstrate într-o permanentă stare de curățenie și înfrumusețare, ele fiind expresia credinței și comuniunii creștine între generații. În cadrul acestora, se înscrie și Cimitirul „Eternitatea” din Vaslui, situat în apropierea Grădinii Publice Copou, o altă emblemă a orașului.

NOTE

¹†**Daniel** - Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Mesaj transmis cu prilejul *Zilei Culturii Naționale*, 15 ianuarie 2021.

² *Ibidem*,

³ *Ibidem*,

⁴ *Ibidem*,

⁵ Ciobanu, Mihai (coord.). *Cronica Vasluiului*. Iași, Editura Publirom, 1999.

⁶ *Ibidem*, pp. 282-283.

⁷ Mancaș, Ioan; Ionescu, Nicolae. *Vasluienii în războiul de independență, 1877-1878*. Bârlad, Editura Sfera, 2007, pp. 89-109.

prof. dr. Nicolae IONESCU, Vaslui

MEMORIE ȘI ISTORIE LOCALĂ

DIN CORRESPONDENȚA INEDITĂ
A PROFESORULUI IOAN POPESCU DIN BÂRLAD

Născut în ianuarie 1880 în comuna Coaș, districtul Cetatea de Piatră (județul Satu-Mare), Ioan Popescu urmează cursurile Școlii primare din Baia Mare sub numele familiei Popovici, apoi patru clase ale Gimnaziului Călugărilor Minoriti (1842-1846) și două ale Gimnaziului Călugărilor Piariști (1846-1848), fiind primit și la internat pentru meritele sale la învățătură. Se va înrola voluntar în timpul revoluției de la 1848 pentru a lua parte la ciocnirea dintre unguri și români de la Săcălășeni,

pierdută de cei din urmă¹. Riscând spânzurătoarea, Ioan Popescu trece în Bucovina, unde îl cunoaște pe Iorgu Radu, refugiat politic, proprietarul moșiei Dealu-Mare de lângă Bârlad, cel care se va judeca în multe rânduri cu egumenul Mănăstirii Grăjdeni², unde va servi ca administrator între mai 1849 și 20 septembrie 1851, când devine profesor la Școala Primară Publică din Bârlad (Domnească, Școala nr. 1 de Băieți) înființată la 1832, unde își va schimba numele în Popescu. Pe lângă Școală era alipit clasul Codreanu, unde Ioan Popescu predă limba latină. La școala la care ajunge și director, Ioan Popescu servește până la 20 septembrie 1860. Din 24 octombrie 1858 predă limba germană la Gimnaziu, precum și limba română și latină din 1860 până în martie 1865. Odată cu transformarea Gimnaziului în Liceu, predă limba latină la cursul superior între 24 februarie 1865 și 1892³.

Se căsătorește în Bârlad și are un băiat – Pompeiu și trei fete: Lucreția, căsătorită cu Panainte Chenciu, Emilia, căsătorită cu farmacistul și deputatul Lazăr Bistrițeanu (decedat la 5 iulie 1909, la vârsta de 59 de ani și înmormântat în cimitirul Eternitatea

¹ Iacov Antonovici, Episcopul Hușilor. *Un dascăl ardelean la Bârlad, Ioan Popescu, fost profesor la Liceul „Codreanu”, profesor și director la Școala Normală de învățători, cum și președinte Societății pentru Învățătura*

Poporului Român, Secțiunea Tutovei. Huși, Atelierele Zanet Corlăteanu, 1928, p. IX.

² Ibidem, p. X.

³ Ibidem, p. XI-XII.

din Bârlad) și Cornelia, căsătorită cu profesorul Gavril Onișor⁴.

Se implică în mișcarea unionistă, participă la alegerile pentru Divanul Ad-Hoc din 1857 și pentru alegerea domnitorului, în plebiscitul din 2 mai 1864, alegerile pentru Adunarea Constituantă din 1866, când pune bazele grupării național-liberale, alături de profesorul Panainte Chenciu și diaconul G. Albu, frații Codrescu, A.V. Ionescu, ieromonahul Sofronie Vârnav, transformând Bârladul într-o cetate liberală, formațiune politică care îl va dezamăgi ulterior și pe care o va părăsi⁵. Contribuie la înființarea a 30 de școli rurale în județul Tutova cu concursul diaconului G. Albu, la înființarea Societății pentru Învățătura Poporului Român-Secțiunea Tutova din Bârlad (15 februarie 1867), unde devine președinte în 1869, la înființarea Tipografiei „Unirea” (15 iulie 1869-1892), apariția ziarului „Sămănătorul”⁶.

Înființarea Școlii Normale din 29 octombrie 1870 a fost primul obiectiv îndeplinit al Societății pentru Învățătura Poporului Român-Secțiunea Tutova. Școala funcționa sub conducerea profesorului Ioan Popescu (1870-1891) în dughenele lui Iacov Fătu, alături de Tipografia Asociațiunea „Unirea”. Ioan Popescu introduce lucrul manual al industriei și împletitul pălăriilor de paie, promovate în toate

județele, promovează violina și muzica vocală, predate în școală, organizează excursii, prețuiește tradițiile, acordă atenție educației religioase, combate luxul și jocul de cărți⁷.

Prin Ioan Popescu, pătrund în Bârlad lucrările muzicale ale compozitorului Ciprian Porumbescu, al cărui tată, Iraclie, îi scrie profesorului bârlădean cu origini ardeleni la 31 ianuarie 1892 și îi trimite totodată „câteva esemplare din o idilă musicală *O sară la stână*, scoasă de rep(osatul) Ciprian” pentru comercializare (a se vedea scrisoarea în corespondența de față).

Pentru educația băieților înființează în 1870 Internatul numit „Institutul Ioan Popescu” cu un număr de 50-70 de elevi, un profesor francez și unul german, institutor pentru predarea lecțiilor⁸. Se îngrijește de școlile rurale din județul Tutova, își donează colecția de minerale Școlii Normale din Bârlad, întocmește proiecte și programe școlare⁹, contribuie la înființarea în 1880 a Școlii Secundare Profesionale de Fete, obține cu mare dificultate locul pentru construirea localului Școlii Normale și terenul necesar experimentelor agricole în 1883-1884, ridică mănăstirea locală între 1897 și 1898¹⁰.

⁴ Ibidem, p. XXXII.

⁵ Ibidem, p. XIII-XIV.

⁶ Ibidem, p. XVI-XVII.

⁷ Ibidem, p. XVIII-XXII.

⁸ Ibidem, p. XXVIII.

⁹ Ibidem, p. XXIV.

¹⁰ Ibidem, p. XXV.

Imobilul lui Panaite Velicovici de la capătul podului în stânga unde a funcționat Școala Normală din Bârlad, după strămutarea din casele Fătu

Profesorul Ioan Popescu își asumă lucrarea extinderii meseriilor și micilor industrii între români și trimite în 1875 în Transilvania 60 de „învățăcei” la cei mai buni maiștri, numărul lor crescând ulterior la 100¹¹, inițiativă și întreprindere adesea criticată și ponegrită de adversarii politici. Între 1889 și 1894 reușește să deschidă în Bârlad și județul Tutova 32 de ateliere, urmate de altele 8¹². Se implică în problemele cetății, fiind membru în diverse comisii și comitete, este ales ca deputat în 1891 (o lună) și 1895-1899¹³.

Apăsător de datorii, spre sfârșitul vieții, își vinde mare parte din imensa bibliotecă și publicațiile deținute (avea „Gazeta de Transilvania” de la apariția primului număr), restul fiind luat de fiul său după decesul profesorului Ioan Popescu survenit la 11 iulie 1901, doborât de pustula malignă¹⁴. A fost înmormântat cu cheltuiala Ministerului

Instrucțiunii la 13 iulie 1901 alături de soția sa în cimitirul Eternitatea din Bârlad¹⁵.

¹¹ Ibidem, XXV-XXVI.

¹² Ibidem, p. XXVII.

¹³ Ibidem, p. XXX.

¹⁴ Ibidem, p. XXXI.

¹⁵ Ibidem, p. XXXV.

Pentru activitatea meritorie, Ioan Popescu este distins cu: Ordinul „Steaua României”, în grad de cavaler (1878), Medalia „Apărătorii independenței” (1879), Medalia „Bene-Merenti”, cl.a II-a (1881); Ordinul „Coroana României”, în grad de ofițer (1882).

Correspondența inedită pe care o publicăm reflectă zbaterile profesorului Ioan Popescu pentru răspândirea copiilor săraci în țară și peste hotare ca să învețe meserii pe care să le practice la revenirea în țară. Unii dintre ucenicii profesorului au rămas în Germania sau Franța.

Oferim cititorului o parte a corespondenței profesorului Ioan Popescu primită de la preotul Iraclie Porumbescu (1823-1896), tatăl compozitorului Ciprian Porumbescu (1853-1883), George Moian (25 aprilie 1854-1914), pioner al învățământului practic din învățământul românesc, aflat la Lipsca/Leipzig pentru studierea sistemului german de practicarea a meseriilor; Bartolomeu Baiulescu (11 iunie 1831-14/27 iunie 1909), ctitor și luminator al brașovenilor, Ioan Theodor din Botoșani, poate fi ginerele lui Costache Nacu din Bârlad, Constantin Calmuschi din Vaslui, Th. Riga, cu origini grecești, preotul tipograf Dobrea Brumaru din Huși, aflat în căutarea mașinilor de tipărit, avocatul timișorean Georghie Ardeleanu, V. Ștefănescu, Gr. Coatu din Puiești și alții. Scrisorile reflectă sentimentele autorilor față de persoana profesorului Ioan Popescu, dramele ucenicilor plecați din așezările natale, unii în străinătate, lipsurile financiare, dorința

învățării meseriilor, aventurile sentimentale și amoroase din locurile unde au fost adoptați pentru scurt timp. Toate acestea le putem corobora cu documentele publicate de Iacov Antonovici, Episcopul Hușilor, istoricul cu chip de Patriarh, în lucrarea dedicată profesorului Ioan Popescu, de care îl lega „un adânc sentiment de recunoștință, cum și o deosebită considerațiune și admirațiune, pentru marile merite în interesul obștesc”.

Alături de corespondență se mai păstrează și diverse acte financiare care atestă implicarea totală a profesorului Ioan Popescu în răspândirea învățământului practic. Capelmaistrul Daniel Hinke primea 60 de lei de la Ioan Popescu pentru participarea „la concertul dat în folosul copiilor trimiși la învățarea de meserii în Străinătate”¹⁶.

CORRESPONDENȚA¹⁷

1.1888 iulie 26, Lipsca

Lipsca, 1888 Iuliu 26.

Venerabile Domnule Director!

Azi am primit prețuita Dv cartă postală venită prin Brașov. Eu mă aflu aici în Lipsca din 20 iunie v. a. c. și voi sta așa până în 31 Aug(ust) v. a. c., iar dacă mă va accede esoperarea unui concediu pe lunile Septembr(i)e – Octombrie v. a. c., atunci voi petrece timpul acestor două luni, parte aici în Lipsca, parte într-alte cetăți mai însemnate ale Germaniei. Scopul care m-a adus aici este studierea cât se

¹⁶ Arhivele Naționale Iași, Fond personal Iacov Antonovici, nr. 601, dosar nr. 6, f. 46.

¹⁷ Textele scrisorilor sunt adaptate la ortografia contemporană, lăsând pe alocuri spiritul vechi de secol XIX, fără afectarea conținutului.

poate mai temeinică a cestiunei lucrului de mână pentru școală și popor. Aici cercetez deja al 2-lea curs public pentru învățători (institutori, profesori), iar după terminarea aceluia voi cerceta diferite alte școli de aceeași categorie, precum și literatura germană pentru lucrul de mână. Deci cestiunea în care binevoiați a-mi scrie, regret prea mult, că trebuie să rămână pentru anul acesta. La anul viitor, de ne

va ajuta D(umne)zeu, vom încerca a
mai face, cât vom putea și cât ne vor
erta împrejurările. Pe lângă acestea vă
rog a primi expresiunea celui mai
profund respect și devotament ce vă
păstrez.

George Moian

Adresa: Centralstrasse 1 IV.
Leipzig.

Venerabilule Domnule Director,
Adi amănă primitu prețuifa d. cartă postala, venita prin Bra-
șov. Eu mă aflu aici în Lipsea din 20 Iunie a.e. și voi sta până
în 31 Aug. v. a. c. iar dacă - nu va succede esoperarea unui con-
cediu pe lunile Septembrie - Octombrie v. a. c., atunci voi
petrece timpul acestor două luni parte aici în Lipsea
parte într'alte cetăți ~~mai~~ însemnate ale Germa-
niei. Scopul care m'a adus aici este: studierea cât se
poate mai temeinică a chestiunii lucrului de mână
pentru școala și popor. Aici ceceteri deja alți 2-3
după terminarea acestuia (institutori, profesori), iar
școli de aceeași categorie precum și literatura ger-
mană pentru lucrul de mână. Deci chestiunea, în care
binevoiați a-mi scrie, regret prea mult, că trebuie să re-
vână pentru anul acesta. La anul viitor, de ne va gusa d. l.
prejurarile. Pe lângă acestea vă rog a primi expresiunea, celui mă
profund respect și devotament, ce vă pastrez. George Moian.
Adresa: Centralstrasse 1, II. Lei 1115.

**Carte poștală Adresa: Domniei Sale / Domnului Ion Popescu / Profesor. La liceu
și director la Școala Normală / Bârlad / Româneni. Ștampile poștale: LEIPZIG
7/1/8/88/2-4N/d; BÂRLAD / 10 aug(ust).**

Arhivele Naționale Iași, Fond personal Iacov Antonovici, nr. 601, dosar nr. 6, f. 7.
Original.

2. 1888 iulie 27, Braşov

Braşov 27 Iuliu 1888

Mult stimat Dle Director!

La cererea Domnia Voastra cu datul 26/7 a.c., ca să Vă arăt dacă Domnii Învățători Moianu și Muslea țin în August a. c. curs de industria de casă? Vin a Vă informa, că nu vor ținea curs de industrie cu Învățătorii de pre sate în anul acesta, din cauza că Dl Moianu se afla la Lipsca spre a-și câștiga cunoștințe mai perfecte în acest ram.

Primiți salutările noastre cordiale.

B(artolomeu) Baiulescu <m.p.>.

Carte poștală: MAGYAR KIR. POSTA. LEVELEZŐ-LAP; Czim / Mult onoratului Domn / Ioan Popescu / Director / în / Bêrlad; Ștampile poștale: BRASSO/8S/AUG. 10; BERLAD/88/ 680.

Arhivele Naționale Iași, Fond personal Iacov Antonovici, nr. 601, dosar 6, f. 13. Original.

3. <după 5 noiembrie 1889>

Ioan Georgiu

Domnule Ministru

În urma decisiunei Domniei vo(a)stre din Sept(embrie) 1889 pe baza recomandării D(omnu)lui Director al Scoalei norm(ale) din Bârlad – am fost numitu Învățătoru suplitoru la clas(ele) III, IV, V și VI și Director la Scoala rurală cu doi Învățători din Com(una) Fălcii, Jud(ețul) Fălcii, intrând în funcțiune de la 1^a Octo(m)b(rie). În luna lui August (1)889, același an, în urma concursului

satisfăcători ce am depus în urbea Brăila și a aprobării Dv. prin ordinul N° 13021 din 31 octo(m)vr(ie) același an, am fost numit cu ordinul D(omnu)l(ui) Revisoru No 2605 din 5 noemvr(i)e, Învățătoru cu titlul provisoru la Școala mixtă din cotunul Vizireni, Comuna Surdila – Grecii, plasa Vădenii, în locul vacant.

Scoala din Com(una) Fălcii fiind foarte impopulată – la 100 elevi, și am crezut de bine a o părăsi spre a merge la locul unde eram numitu, o școală comunală și cu puține clase, și cerându-mi și interesele a fi în apropiare de mama mea văduvă și un frate micu ce am în comuna Adam, jud(ețul) Tutova, vin cu profund respect Domnule Ministru a Vă ruga să binevoiti a dispune ~~transferarea mea de la Școala din Vizireni, Jud(ețul) Brăila, Surdila-Grecii din jud(ețul) Brăila și a mă numi~~ și a dispune ca să fiu numit Învățătoriu cu titlu provisoriu în Com(una) Fălcii cu păstrarea calității și de Director, binevoind a considera că deja D(omnu)l Rev(izor) scol(ar) la insp(ecția) făcută m-a notat foarte bine pentru modul cum răspund chiamarei și cum am condusu Școala.

Arhivele Naționale Iași, Fond personal Iacov Antonovici, nr. 601, dosar 6, f. 12-12v. Concept.

4. 1889 noiembrie 27, Fălcu

Fălcu 1889 Noembr(i)e 27

Onorabile Domnule Popescu.

Primind o scrisoare de la Adamu, am aflat că geamandanul meu e la un băcan de pe strada Strâmba, anume la Ștefănache Gheorghiu.

Vă rog dar Domnule Popescu să-l luați de la acest băcan și să-mi trimetiți actul de naștere prin poștă, căci îmi trebuie numaidecât la 1 Decemvr(i)e, rămâind ca geamantanul să-l dați cu altă ocaziune.

Foarte mult, vă rog, pentru actul de naștere.

Modul nostru de traiu e foarte simplu; cu deosebire mâncarea, nu numai că e simplă, dar uneori chiar proastă. Ce privește facerea mâncărei, spălatul, cârpitul și celelalte trebi ni le face servitoarea scoalei.

N-avem creditu decât la un ebreu, care ne dă făină; celelalte alimente cumpărăm din târg.

Archiva scoalei nici acum nu am primit, cu toate raporturile ce am făcut către Primar (DI M. Hergescu) și cu toate rugămintele mele personale.

Cauza e pe de parte îndărătnicia D(omnu)lui Condrea și speranța de a fi numit la loc, iar pe de altă parte nesiguranța noastră.

Primiți, Domnule Popescu, asigurarea despre distinsa mea considerațiune.

I(oan) Georgiu <m.p.>.

Arhivele Naționale Iași, Fond personal Iacov Antonovici, nr. 601, dosar 6, f. 10-11. Original.

5. <1889 noiembrie 27, Fălciu>

Domnule Popescu!

Vă rog Domnule Popescu, ca să mă împrumutați cu lei 20, pe care vă rog să mi-i trimetiți prin poștă odată cu act(ul) de naștere a lui Georgiu, rămâind a vi-i înapoi, când voi dispune de ei.

Vă sărut mâna

G. Rotariu <m.p.>.

Arhivele Naționale Iași, Fond personal Iacov Antonovici, nr. 601, dosar 6, f. 11v. Original.

6. 1890 februarie 2

Scumpul meu Părinte!

Odată cu adresa de suspendare ce a primit Rotariu, am primit și eu una, prin care mi se face cunoscut că rămânu tot ca învățătoru suplinitor, până ce se va face concursul.

Salariile pe timpul de la numire și până în prezentu, nu mi-au venit nici acum. Dar sper că peste vreo săptămână, mult două, să primesc salariile, căci DI Revisor fiind întrebat de șeful biroului telegrafo-postal de aici (vărul său), a răspuns telegrafic ca să ne spună nouă că peste vreo câteva zile vom primi salariile.

Dorința mea cea mai mare este, scumpul meu părinte, ca să devin titular la postul de aici prin concursul dat la Brăila; și pentru aceasta vă rog încă o dată ca să vă interesați de mine în această cauză, căci vă voi fi pentru eternitate prea recunoscător.

Fie-vă milă de mine și nu mă uitați.

Manuil e reintegrat și numit a funcționa de la 1 Februar(i)e. Sunt până acum semne bune în ceea ce privește armonia dintre noi.

Vă rog, Domnule Popescu, să-mi dați un răspuns în ceea ce privește cu numirea mea provisoru aici, prin concursul de Brăila, ca să știu și eu dacă este vreo speranță!

Al Domniei Voastre supus și recunoscător,

I(oan) Gheorghiu <m.p.>.

2 Februar(i)e 1890.

Arhivele Naționale Iași, Fond personal Iacov Antonovici, nr. 601, dosar 6, f. 21-21v. Original.

7. 1890 februarie 2

Respectabile
Domnule Popescu!

După cum v-am telegrafiat, sunt suspendat din postul de Învățător din această comună și Manuil e reintegrat la loc.

Mă aflu într-o pozițiune foarte critică; salar(i)ul nu mi-a venit pe nici o lună, datorii cam multe, căci nici nu se putea altfel, pentru că s-au împlinit patru luni de serviciu și nu am primit nici un ban.

Respectuos și cu multă stăruință vă rog Respectabile Domnule Popescu a-mi da niște consilii pentru a ști ce să fac și cum să mă conduc în astfel de împrejurări atât de furtunoase și grele.

Așteptu cu cea mai mare nerăbdare răspunsurile consolatorii ale Dv.

Sunt al Dvoastră cu cel mai profund respect și recunoscător.

Gh. Rotariu <m.p.>.

1890 Februarie 2

Arhivele Naționale Iași, Fond personal Iacov Antonovici, nr. 601, dosar 6, f. 22-22v. Original.

8. 1890 octombrie 6, Botoșani

M(ult) Stim(ate) D-le Popescu

Îmi fac o deosebită plăcere și datorie în acelaș timp a vă încunoștiința că am vorbit cu Teracotistul Vasiliu pentru primirea băetului ce-mi spuneți că ați fi dispus

a-l trimite să mai învețe peste ceea ce știe.

El mi-a spus că-l primește bucuros și pentru luna întâi îl va ține cu mâncare și încartiruire numai ca să vadă cât îi va putea da de acolo înainte.

Cred că supt aceste condiții îl puteți trimite la mine și eu mă voi duce să-l plasez. Băetul va profita foarte mult în ale sobăriei și mai cu samă în ale ornamentațiunei. Mi-a spus că de va fi mulțumit îi poate da mai pe urmă pe lângă cost și casă încă 50-60 fl(lorini) pe lună. În fine voi vedea și eu la urmă și voi stăru ca băetul să fie plasat cât mai bine și mai avantajos, atât pentru el, cât și pentru societate.

Ajuns băetul la Botoșani, spuneți-i să vie la mine la camera de Comerț. În tot cazul ar fi bine să-mi depeșați plecarea lui.

Vă salut din inimă.

I(oan) Theodor.

Botoșani.

1890 oct(ombrie) 6.

Arhivele Naționale Iași, Fond personal Iacov Antonovici, nr. 601, dosar 6, f. 17-18. Original.

9. 1890 decembrie 15/27, Vaslui

Vaslui, 15/27 Decembr(i)e 1890.

Stimate Dle Popescu,

Vă rogu să-mi iertați că v-am întârziat atâta cu trimiterea contractelor; n-am primit însă decât două scrisori, cea dintâi, despre care vă mărturisesc că am uitat, și aceasta de azi, la care mă grăbesc a răspunde și a vă trimite formalatele de contracte și unulu încheiatu de mine cu Dl Danielu.

Afară de acesta și afară de cele ce vi le-am trimis astă-vară de la București n-am mai încheeatu altele.

A-și fi avut o deplină mulțumire să mă achit în totul de această plăcută îndatorire cât timp am fost la București, dar multiplele mele ocupațiuni, funcție, scoala, m-au împ(i)edicat de a-mi satisface pe deplin dorința.

Vă mulțumescu de încrederea cu care m-ați onorat și dorescu pe viitoru a găsi persoane care să aibă aceeași bună voință ca mine în această lucrare și mai multă activitate decât mine.

Binevoiți vă rog asigurarea sentimentelor mele filiale.

Const. Calmuschi <m.p.>.

Arhivele Naționale Iași, Fond personal Iacov Antonovici, nr. 601, dosar 6, f. 19. Original.

10. 1890 decembrie 20, București

București, 20 Decembr(i)e 1890.
Strada Polonă 240.

Stimate Domnule Popescu,

Conform dorinței Dv și însărcinării ce mi-ați dat am mers pe la diferiți maestri în București, și după informațiile posibile ce am luat, am întocmit tabloul pe care vi-l expediez odată cu acesta; tabloul conține în el și câteva adnotațiuni ce am crezut de cuviință a face din această cauză. Un exemplar am oprit în păstrarea mea.

Au mai rămas trei băeți nelămuriți, după cum am arătat în tablou, pe care nu i-am găsit cu nici un preț; cu toate căutările și alergările

mele cu sania în diferitele extreme, precum și prin strada Izvorului, extremul sud vestic al Capitalei, mi-a fost imposibil a da de urma lor.

Un singur lucru am de adaos la acest tablou: D. Făcănescu se plânge că Dv. prin o scrisoare i-ați reproșat cum că pune băeții la alt lucru, afară de meșteșugul la cari sunt chemați. Că acest fapt atribuit Dsale nu decât o calomnă din partea lui George Blănariu care, zice Dsa, e un pungaș. Nu știu până unde justificare(a) dlui Făcănescu s-ar adeveri destul, că pare-mi-se d. maestru(l) în cestiune e cam violent, dacă ar fi să judecăm starea psihologică a cuiva după limbajul și aparențele fizionomiei sale.

Dnii Pop și Constantinescu mi-au părut oameni foarte de ispravă în ce privește meseria lor și regula ce au față de băeți. Tot așa și ceilalți. D. Constantinescu dorește după cum am arătat și în tablou a veni societatea în ajutorul tânărului Roșculescu.

Totodată cu aceasta vă trimit și copia de pe hotărâre(a) de la Înalta Curte de Casație, scrisă repede fiind mare grabă și multe lucrări la Curte.

Cât privește lucrările dv de la 12-25 Noembr(i)e înregistrate la Ministerul Instrucțiunei publice regret că nu v-am satisfăcut cererea din cauză, pe de parte, îndărătnicia funcționarilor de la divizia scoalelor, iar pe de alta, nenorocirea, de care cred că ați aflat întâmplată alaltaieri noapte cu arderea archivei pe 2 ani: 1889 și 1890 din divizia scoalelor, provenită tot din neglijența acelor funcționari, căroră probabil le place să umble cu țigările prin dosare. Afară de aceasta, când veți cre vreo lucrare pendinte de ministerul instrucțiunei, să aveți în vedere a specifica felul lucrărilor, dacă se raporta

la divizia scoalelor sau la divizia contabilității.

Acestea fiind cele ce aveam de adăugat, vă rog a scusa de întârziere, urându-vă cu această ocaziune a petrece în deplină sănătate sfintele sărbători ale Crăciunului împreună cu întreaga Dv familia.

Primiți salutările mele cordiale
Al Dv, devotat amic
Th. Riga <m.p.>.

Arhivele Naționale Iași, Fond personal Iacov Antonovici, nr. 601, dosar 6, f. 15-15v. Original.

11. 1891 ianuarie 11, Huși

Huși, 1891 Ianuar(ie) 11

Stimabile Domn

Informându-mă că în atelierul Dv. aveți două prese de vânzare, subsemnatul fiind amator de a cumpăra o presă, vă rog să binevoiți a-mi răspunde dacă aveți sau nu și cu ultimul preț cu care vă convine ca să dați, pentru ca să pot veni în persoană de a o vedea. Așadar vă rog să-mi răspundeți urgent și pe o bază sănătoasă.

Vă salut cu stimă
D(obrea) Brumariu Preot <m.p.>.

Adresa mea: Preotul Dobrea
Brumariu / Huși.

Carte poștală: Adresa: Domniei Sale / Domnului Director / tipografiei „Unirea” / Barladu; Ștampile poștale: HUȘI / 22 / JAN. / 91; BERLAD / 24 / JAN. / 91.

Arhivele Naționale Iași, Fond personal Iacov Antonovici, nr. 601, dosar 6, f. 39. Original.

12. 1891 martie 4, Timișoara

Timișoara în 4 Martie 1891

Respectabile Dle Popescu!

La multele scrisori ce mi-ați scris vin acum a Vă dumiri neliniștea în care sunteți din cauza lungă-i mele tăceri.

Scușați-mă, dar veți putea ușor pricepe, că având de lucru cu un om potcaș, nu Vă puteam să vă scriu toate întâmplările petrecute cu dânsul, adică cu maestrul Mechel, căruia nu i-am plătit nici până astăzi, căci nu și-a ținutu contractul. După contractul dânsul ar fi fost silit să țină pe ambii învățăței, pe Lavric și pe Petroniu, 3 ani de zile.

Din incidentul mic, care vi l-am împărtășit la timpul său, am fost silit să iau pe Lavric de la dânsul, să-l fac calfă și să-l dau la un maestru tocaci, țeșători de jolgi și pânze, cu numele Molnar, ce Dvoastră ați aplacidat.

A mai rămas la dânsul Petroniu, dar de când s-a încuibat în maestrul Mechel jaluzia¹ n-a mai fost pace în casa lui, căci odată îl părăsea muerea, altă dată se ducea el d-acasă și se purta cu gândul ca într-o bună dimineața să părăsească Timișoara și să iee lumea în cap, el aștepta numai banii să-i capete de la mine.

Văzând aceasta am trăgănat cu atât mai mult, pentru (că) nici lui Petroniu nu i-a cumpărat veșminte.

În fine, începuse și Lavric în prostia lui să mărturse(a)scă lui Mechel, fostului său maestru, că într-adevăr soția lui este necredincioasă și că ave(a)

relații intime cu un vecin, precum și că acum ea s-ar fi apropiat și de dânsul.

Această mărturisire pentru care l-am dojenit și măscărit a fost alci³ pe foc, acum a început a cere divorț și a fi jaluz² și cu Petroniu, încât l-a dat afară, ce mie chiar (i)mi convenea căci n-aveam să mai umblu pe la judecătorie să scot pe bietul Petroniu din necasul unei case sparte și demoralizate, unde adese(a) nu capătă de mâncare.

Și de nu-l da el afară a-și fi fost silit eu să-l scot în toată întâmplarea din casa lui imorală, căci cred aceasta este dorința crescătorilor să pazască și de moralitatea băieților lor în credinți.

După ce l-am scos de la Mechel l-am dat la cererea maistorului lui Lavric la dânsul să fie la un loc și să învețe și pânzăria simplă, dar cu condiția numai până la Mai și fără plată, să-mi rămână banii de la Mechel pentru cumpărarea veșmintelor și pentru drum, căci în Mai voiam să tramit cu învoirea Dvoastre la Görlitz în Prusia în fabrica mecanică de pânzărie, tors și apretură a unui cunoscut fabricant cu numele Kaufmann, care are o fabrică proprie sub firma „Müller um Kaufmann” mechanische Webereifabrik in Görlitz Preusen; Fostul director al acestei fabrici are un fiu aci în Timișoara Arariu și s-a mutat aci la noi, și fiind că sunt cunoscut cu dânsul și cu fabricantul Kaufmann care l-a cercetat (i)nainte de doi ani, cu care ocaziune am convenit cu Kaufmann, m-am adresat cătră directorul regional de aci cu nume Josef Ulbrich, ca să tramit pe învățatei Lavric și Petroniu la Görlitz în fabrica lui Kaufmann.

Astfel împăcând cauza și stând și Petroniu la maistrul Molnar și voind chiar a vă raporta despre cele petrecute.

E(a)că că vine Lavric cu (...) că el (i)ese de la maistrul său și că voește să se ducă la alt maistru, pentru că maistrul său nu-i plătește. Vedeți că el voește acum să câștige bani. N-am nimic în contra aceasta și duminica trecută era să (i)ese, dar în loc ca el să (i)ese, veni Petroniu la mine și-mi spusă că maistrul său a luat în locul lui Lavric altă calfă, dar fiindcă Lavric încă mai rămâne că s-a împăcat cu maistrul său, acuma nu are războiul gol pentru dânsul, ci nu-l poate ține.

Văzând că am neplăceri cu maistorii aceștia m-am pus și am scris dlui Kaufmann să-mi primească deloc pe Petroniu în fabrica sa din Görlitz până în maioa (?), adecă mai două luni, căci Petroniu știe să lucre și pânză de jolgi ce a învățat în cele trei săptămâni cât a stat la Molnar și acum de două zile Petroniu stă la mine.

Într-aceea maistrul Molnar ear a tramis la mine să-i dau pe Petroniu, dar cu obligantul să stee un an de zile la el fără plată, eu înc(ă) nu m-am învoit, ci aștept răspuns din Görlitz ci de loc cum ajunge răspunsul de acolo l-ași tramite ca să nu mai peardă timp pe aci, se înțelege cu consimțiul și cu învoirea Dtale. Până atunci pân(ă) ce va sosi răspuns, ce în 3-4 zile se va întâmpla, directorul Ulbriich dă în toată ziua instrucția lui Petroniu în pânzăria mecanica, căci dânsul este om foarte afabil.

În fabrica de va ajunge Petroniu, va intra ca novitai ce ține vreo 14 zile, în care timp are singur a se susține, după 14 zile capetă plata, încât eară singur se poate susține, că Dvoastră nu veți avea să mai faceți opere cu dânsul. După un an sau doi ajunge calfă, apoi maistru.

Plas, că când a ieșit afară n-a mai venit pe la mine, deși mi-a promis că va

veni și-mi va spune istoria lui. De pacăinte (?), adecă de 1 săptămână earăș s-a dus la maistrul său din Detta⁴, unde a lucrat și mai (î)nainte adecă la Johann Böhmler Seiller Meister in Detta, Temeser comitat, aproape de Timișoara.

În urma clarificări(i) de pe starea actuală a băeților vă rog a-mi răspunde imediat, permiteți să tramet pe Petroniu la Görlitz acuma și mai târziu pe Lavric cu banii rămași la dispoziția; și pot să-i cumpăr vesmintele necesare.

Cu aceste(a) încheind scrisoarea mea sum în așteptare(a) unui răspuns grabnic.

Al D(voastre) stimatori,
Georghe Ardeleanu <m.p.>.

Fiind acum redactor, am lipsă de material, deci vă rog a însemna pe unii din cunoscuții Dvoastre mai tiner(i) să-mi scrie câte ceva de interes general, dar nu de politică, căci foaia nu e politică, pe despre constituirea Ligei pentru unitatea culturală în Bârlad, despre care eu n-am cetit nimic.

Cu stimă,
Idem.

Arhivele Naționale Iași, Fond personal Iacov Antonovici, nr. 601, dosar 6, f. 25-30. Original.

¹ tocaci=țesător, persoană care apretează țesăturile.

² gelozia/gelos.

³ alică/alice

⁴ Deta, oraș în județul Timiș (în maghiară și germană: Detta).

13. 1891 iulie 26, Piatra Neamț

1891 Iuliu 26
Peatra N(eamț)

Mult respectate
Domnule Popescu

Cunoscând îndestul de bine că între multele fapte mari făcute de Dvoastre și care vor rămânea eternisate viitorimei, aveți și pe acea de (a) ocroti pe cei căzuți în nevoie.

Un cumnat al meu Costachi Tașcă, vechiu funcționar al poliției de acolo, a făcut inprudența de a-și abandona serviciul ce-l avea și a primi în timpul liberarilor¹ naționali pe acea de comisar, de unde, fie poate din nepricepere, fie că se afla bolnav, au fost îndată după venirea junimiștilor scos din această funcțiune, stând până astăzi fără vr(e)o ocupație, cu toate promisiunile ce i s-a(u) dat de mai mulți.

Acum, după cum dânsul (î)mi scrie, s-ar fi deschis un loc vacant (de econom cred) la spitalul din oraș care iar conveni destul de bine, și deoarece toți membrii din Consiliul de administrație sunt din partidul din care și Dvoastre faceți parte, vă rog foarte mult să binevoiți a interveni pe lângă acești Dni, în puterea influenței de care vă bucurați, ca acest loc să fie încredințat dacă se poate cumnatului meu, care se află în mare strâmtoare, dacă nu mai mult, cel puțin pe un timp provisoriu până ce-și va găsi un alt loc.

Scuzând de angajamentul ce vă fac, vă rog ca odată cu mulțumirile mele anticipate să primiți și asigurările deosebitului meu respect.

V. Ștefănescu <m.p.>.

Doi din olarii pentru care mi-ați scris ai trimite, terminând lucrul, au venit la mine succesiv de vreo 5 zile, în fiecare zi, exprimând dorința de a veni acolo, dacă li se vor trimite bani de a-și achita aci unele datorii, precum și de transport; încât unul din ei văzând întârzierea în trimiterea banilor, spunându-mi că se reangajează la ebreu, am fost nevoit a vă telegrafia aceasta (i)eri, socotind ca pe astăzi voi primi banii.

DI Manoliu (i)mi scrie însă că Duminică (i)mi trimite lei 30 pentru unul din ei care insistă mai mult să plece, însă nevenirea lui astăzi pe la mine mă face a crede că el s-a reangajat la ebreu din cauza lipsei.

Voi cerceta lucrul cum poate fi și voi stărui a-l trimite, dacă nu se va fi dus din oraș.

(V.) Ștefănescu <m.p.>.

Arhivele Naționale Iași, Fond personal Iacov Antonovici, nr. 601, dosar 6, f. 37-38. Original.

¹Așa în text; „liberalilor”.

14. 1891 septembrie 18

1891. 18/9

M(ult) Știm(ate) Domnule
Popescu

Fiind vorba de Popa Ștefan, vă spun că de la început l-am avut mereu în deaproape priveghere. După vreo 5, 6 zile de lucru am întrebat pe D-l Vasiliu și mi-a spus că-i foarte slab în teracoterie și a rămas uimit că-n atâta vreme a învățat așa de puțin. De altfel, Popa, după mine e un soiu de tip fără multă bunăvoință și fără vreo

perseverență în a se perfecționa în arta lui, astfel că l-am dojenit de vreo câteva ori chiar bine.

Pe urmă ca toți semidoctii de altfel e foarte încăpățânat și de aceasta ne-am putut convinge din pretențiunile ce le are și în plus pentru a-și ajunge la țintă e în stare să îndure mizerii chiar. Așa de es(emplu), D-l Vasiliu a rămas foarte indignat când i-am spus că de când Popa este la D-sa nu și-a spălat rufe. La întrebarea ce i-am făcut, D-lui Vasiliu cam cât ar pute(a) să-i dea lunar pe lângă cost și quartiruire, D-sa mi-a răspuns că deoarece mai are încă mult de învățat îi oferă 20 lei la lună.

La întrebarea pusă lui Popa cam cât ar fi el mulțumit, el cere 20 sau 25 lei pe săptămână și că dacă nu-i dă atâta atunci pleacă la Bârlad chiar pe jos, și de oarece acum a trecut o lună, trebuie să i să și plătiască atâta, căci el nu mai are nimic de învățat și este deja maestru!??

Am stat Duminică trecută 3 ceasuri pe capul lui să-l fac să înțeleagă nevoia ce o are de a mai învăța, imposibil mi-a spus chiar că-i decis să plece pe jos. Atunci am ajuns să-l fac să înțeleagă să lucreze încă vreo 10 zile să-și strângă parale și să plece dacă vrea atunci. Se înțelege, am căutat să-l fac să mai stea, rugându-l chiar pe D-l Vasiliu să-l mai ție, căruia îi declarase tot astfel ca și mie, pentru ca să vă refuz D-voastră și să luați măsurile necesare.

Regret însă un singur lucru că eu astă seară plec în concentrare la Fălticeni pe 20 de zile și n-am să pot să-l mai dăscălesc puțin. Regret pe de altă parte Domnule Popescu de supărarea, desigur, ce vă va cauza-o această veste. Eu însă am o convingere: acest băiat trebuie să aibă oarecare legături ... pe

acolo prin Bârlad și de aceia stă mie numaidecât să plece, căci altfel nu înțeleg cum e de îndărătnic.

D-voastră Domnule Popescu, dacă credeți să-l mai țineți aici și fiind că eu cum v-am spus plec în manevre astă seară, atunci scrieți D-lui Vasiliu și căutați a Vă înțelege cu D-lui. D-l Mihai Vasiliu Vă va mai spune încă și mai bine ce-i mai trebuie și cât îi mai trebuie pentru a ajunge un bun sobar.

Îmi vorbiți de spusele ce vi le-am comunicat când cu înaintarea citației. Eu mi-am permis să vi le relatez numai pentru ca să le aveți în vedere la cererea speselor de judicată.

Complimente lui Onișor Bistrițeanu, Halița și primiți respectuoasele mele salutări și totdeauna la dispozițiunea D-Voastră.

I. Theodoru <m.p.>.

Arhivele Naționale Iași, Fond personal Iacov Antonovici, nr. 601, dosar 6, f. 31-34v.;

15. 1892 ianuarie 31

Vechiule Amice!

Îți¹ mulțemes pentru urarea-Ți de an nou! Îndoit și î(n)mulțit îți¹ doresc și Dtale, ce-mi dorești mie.

Auzim de la Ginerele Dtale, Farmacistul, că la benevola-Ve intervenire, unele din lucrările musicale ale repăusatului meu fiu Ciprian se aud și pren Bârlad.

Ve mulțemes! Și profitând de acea știre pentru mine, și astăzi neconsolatul părinte al acelu al meu fiu, mult măgulitoare; îmi permit întru una ca aceasta a trimete la adresa DTale câteva esemplare din o idilă musicală „O sară la stână”, scoasă de

rep(osatul) Ciprian cu rugarea să aibi bunătatea, ori a te face singur bacu manu; ori a le da la o librărie în comisiune, ca să le vîndă cu câte 80 bani netto exemplariul.

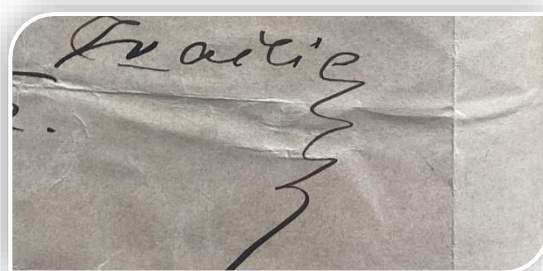
Cred că nu-mi bănuiești căci te imp(l)oor cu astă rugare.

Îți¹ mai trimit sub cordea „Gazeta Bucovinei”, în care se află aprețuiera onoratei (?) rep(ousatului) meu fiu dată la Biserica-Albă. Vei găsi în această gazetă și fericirea noastră aice.

Rugându-Te încă odată de benevola scusă pentru molestarea respectioa(să) și trimițând complimente respectuoase Doamnei Soții și salutări la doamnele fiice și gineri; Te salut și pre Dta cu dragoste (...)².

Iraclie <m.p.>.

31/I^u 892.

Arhivele Naționale Iași, Fond personal Iacov Antonovici, nr. 601, dosar 6, f. 13. Original.

¹în text: Î-Ți.

² Indescifrabil.

16. 1898 martie 5, Târgu Puiesti

Tg-Puești

1898 Mart(i)e 5

Onor(ate) D(omnu)le Popescu,

Respectos vin a vă arăta că la școala din Com(una) Tg-Puești am trei

băeți, care sunt foarte buni pentru meserie, având aplicație cher.

Sunt de roman(i)¹, părinții lor sunt lipsiți de mijloace și fiind că băeții trăesc acasă în miserie, de ace(e)a îndată ce le-am spus de meserie, ei au arătat multă bunăvoință. Doi au trei clase și unul patru clase primare, vrâsta de 13 ani câte trei. Dacă mai trimiteți încă la meserie băeți, atunci vă rog să-mi răspundeți spre a-i trimite.

Primiți sărutările mele de mână.

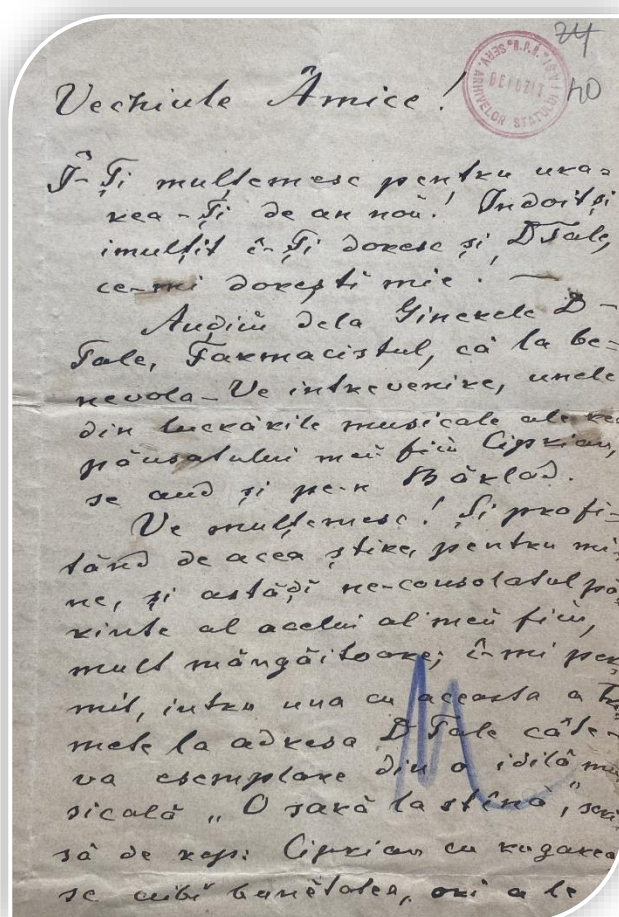
Al Dv supus și devotat, care vă conservă cel mai profund respect.

Gr. Coatu <m.p.>.

Carte poștală: Adresa: Domniei Sale / Domnului Ion Popescu Directorul / Școlii Normale din Bârlad. / La Bârlad; Ștampile poștale: BERLAD / 18/MAR/90; PLASA TUTOVA (în rest ilizibilă)

Arhivele Naționale Iași, Fond personal Iacov Antonovici, nr. 601, dosar 6, f. 14. Original.

¹români.

Facsimil din scrisoarea lui Iraclie Porumbescu, tatăl compozitorului Ciprian Porumbescu

**prof. Costin CLIT,
Colegiul Național „Cuza Vodă” Huși**

VECHI HOTELURI BÂRLĂDENE

Societatea românească în plin efort de modernizare politică, economică și socială nu mai are nevoie de hanuri, astfel că ele vor dispărea. Unele, cele mai mici, devin locuințe, altele își modifică cel puțin titulatura, adoptând denumirea de hotel, iar altele pur și simplu dispar, adică sunt demolate ca urmare a pierderii importanței economice și sociale. Treptat, în secolul al XIX-lea apare un nou tip de clădiri pentru călători – hotelul¹⁸.

Din păcate, sursele istorice ne oferă informații mult prea sumare pentru a ne face o imagine pertinentă asupra modului în care arătau în epoca respectivă și a modului în care își fac apariția în urbea noastră. În orice caz, la 1878 funcționau zece hoteluri (?!), trei mai importante și șapte încadrate în categoria a doua¹⁹. Unele dintre ele, ca mod de organizare a hanurilor ori din punct de vedere al planimetriei, nu au fost foarte diferite de tipologia prăvăliei - locuință: având spații comerciale și restaurant la parter și camere de închiriat la etaj.

Dacă hanurile au reprezentat necesități economice, fiind în același timp și apariții încărcate de istorie și pitoresc, hotelurile, clădiri moderne și monumentale care le-au luat locul, s-au impus cu ușurință, nu numai prin arhitectură și design, dar și prin servicii cu un grad sporit de calitate²⁰.

O stradă cu reverberații adânci în mentalul colectiv al populației urbei și mai ales prin rolul său economic, o adevărată inimă a cetății, a fost și Ion Iacomi (azi Cetatea de Pământ), ce făcea legătura între Piața Sf. Ilie și strada Ștefan cel Mare, întretăiată pe parcurs de strada Fagului (fostă Strâmba), pe care puteam întâlni trei din hotelurile de atunci ale orașului. Apariția lor aici nu este deloc întâmplătoare, fiind centrul negustoresc al orașului ce cuprindea în perimetrul său cele trei străzi amintite anterior și piața, dezvoltată pe un loc mai vechi de adunare a carelor. Bârladul apare ca un oraș al hilarului și al paradoxurilor. Pospăiala occidentală reprezentată de aceste hoteluri, insule de Europă, care constituiau buricul orașului, se prezintă cel mai adesea sub un aspect pitoresc.

¹⁸ Cezara Mucenic, *Străzi, piețe, case din vechiul București*, Editura Vremea XXI, București, 2004, p. 51; Vezi și Mirela Proca, Marcel Proca, *Viața cotidiană în Bârladul secolului al XIX-lea și prima jumătate a secolului al XX-lea*, Editura Sfera, Bârlad, 2011, pp. 158-161.

¹⁹ *Raport asupra administrațiunei și trebilor Comunei Urbei Bârlad pe anul 1878*, Imprimeria Basarabia, 1878, p. 16.

²⁰ Lelia Zamani, *Comerț și loisir în vechiul București*, Editura Vremea, București, 2007, p. 31.

Hotel Europa. Aici au fost cazați ofițeri ai Marelui Cartier General al Armatei Române în timpul Primului Război Mondial.

Hotelul Europa, având proprietar pe un anume Brandes, era situat pe fosta stradă amintită anterior la nr. 39. Datând din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, primul de care avem cunoștință în urbea noastră a fost construit pe locul mai vechiului Han Talpău, unde funcționa renumitul restaurant – la acea vreme – Vențel. Din punctul nostru de vedere, este interesant să remarcăm această continuitate han-hotel pe același spațiu fizic și într-o zonă cu preponderente valențe comerciale. Dorința de modernizare și racordare la noile realități o constatăm dincolo de acest fapt, pe de o parte prin recurgerea la publicitate și pe de altă parte prin elemente distincte ce diferențiază hanul de hotel. În 1919

aflăm, spre exemplu, din reclame că este „de prim rang” (!), „complet renovat”, dispune de „confort modern”, lumină electrică și totul la „prețuri moderate”²¹. Însăși denumirea de Hotel Europa indică un trend frecvent utilizat în epocă, în sensul de a se folosi pentru brand-uri de firmă, denumiri considerate de rezonanță. Hoteluri purtând aceeași denumire, mai mari ori mai mici, apăruseră peste tot în Vechiul Regat de parcă numele în sine era sinonim cu condițiile moderne aparținând celor corespondente din Occident. Primul de acest gen și aparținând unei lungi serii apăruse la București, Hotel d’Europe, „bine mobilat și înzestrat cu toate cele necesare”²².

²¹ *Calendarul Tutovei pe 1919*, Bârlad, 1919, p. 69.

²² Cezara Mucenic, *op. cit.*, p. 51.

În perioada comunistă a fost naționalizat (1952) și odată cu înființarea Teatrului „Victor Ion Popa” (1955), clădirea a primit o nouă destinație, fiind repartizat ca spațiu locativ pentru actori. Faptul că nu era atât de modern și corespunzător denumirii ce o purta și incuba călătorului condiții cu adevărat europene, o demonstrează o descriere a acestuia când a devenit „Casa Artiștilor”, o denumire în stil comunist și mult prea „pompoasă” pentru condițiile minime asigurate, după cum aflăm din mărturiile orale ale foștilor locatari: „Și aici, prima impresie m-a cam dezolat deoarece clădirea nu era prea arătoasă; o construcție veche cu fațada înnegrită de vreme, cu un singur etaj. În interior, de-a lungul unui hol cu pardoseala de scânduri - vopsite maro, care scârțiau, o scară de lemn ducea la etaj, unde, ca și la parter, erau înșirate camerele ce aveau să găzduiască artiștii. Existau camere mai mici de câte un pat și două paturi, dar existau și apartamente de două și trei camere, unde urmau să se instaleze actorii familisti. În interior, paturi de lemn, mobilier vechi, fără apă curentă în camere și fără grupuri sanitare. Există o toaletă în curtea interioară cu patru cabine, câte două pentru bărbați și femei, precum și o pompă de apă în curte. Camerele aveau pe masă câni de apă, cu pahare și pe lângă dulapuri câte un lighean cu suport pentru igiena locatarilor”²³.

Clădirea, fiind avariata la cutremurul din 4 martie 1977, a fost demolată potrivit politicii de sistematizare a vremii în anul 1979. Terenul, rămas disponibil, situat în

partea sud-vestică a pieței centrale, dispune în acest moment de construcții finalizate cu scop comercial.

Hotelul Bristol, cu o denumire la fel de europenizantă, mult mai modest și lipsit de pretenții, și-a pierdut în era comunistă funcționalitatea. Clădirea hotelului, cu un singur nivel, era parte integrantă a unei străzi cu imobile construite începând cu a doua jumătate a secolului al XIX-lea și în prima jumătate a secolului XX, și, implicit, aparținând din punct de vedere arhitectonic și funcțional acestei perioade. „Camerele erau înalte cu uși masive din lemn, balcoane și ferestre cu ornamente metalice și gratii din fier forjat la intrările principale. Din interiorul unui hol îngust situat la intrarea în hotel accesul spre etaj, unde erau camerele, se făcea pe o scară spiralată din lemn, străjuită de un grilaj metalic. Confortul sonic nu era foarte bine asigurat, fiecare pas pe scară, hol ori în interiorul camerelor fiind însoțit de scârțieli apreciable”²⁴, după cum își amintesc temporarii locuitori.

După naționalizarea sa, în 1952, a avut destinații diverse servind în 1957, pentru o scurtă perioadă, și ca internat pentru o parte din elevii codrești.

Aceștia încă mai au nostalgia: „dușumelelor vechi și neîngrijite pe care se remarcă cu ușurință mersul milităresc al pedagogului, profesorul pensionar de geografie Ursoiu, încălțat în cea mai mare parte a anului cu cizme, a căror ascuțime și duritate a vârfului aproape că nu a rămas elev din internat să nu le cunoască. Purtând monoclu, specific unei perioade de mult apuse, cobora de fiecare dată scările atunci când se întorcea din oraș

²³ Vasile Mălinescu, *mărturie orală*; Mirela Proca, Marcel Proca, *op. cit.*, p. 160.

²⁴ Virgil Giușcă, *mărturie orală*; *Ibidem*, p. 161.

vreun elev care, tot prin bunăvoința sa, fusese învoit, verificând cu acribie dacă nu cumva depășise cu vreun minut ora prevăzută în biletul de voie. Semnalul de întoarcere a celui învoit era dat de clopotul acționat de un mâner situat pe partea exterioară a ușii de la intrare, într-un loc cunoscut doar de interniști”²⁵. Imobilul fiind într-o stare avansată de deteriorare, etajul a

devenit în scurt timp impracticabil, la parter menținându-se până în momentul demolării (1982) câteva unități ale Cooperației Meșteșugărești: un atelier de cojocărie și unul de marochinărie, ulterior un magazin pentru prezentarea și desfacerea produselor acesteia.

Casa Max Fraenkel, ulterior Hotelul Traian având la parter restaurantul Mielul Alb.

Cel mai important și cel mai mare dintre toate a fost însă celebrul hotel Traian, cu o clădire masivă – pe atunci – ce dispunea la parter și de un restaurant celebru, Mielul alb, ce a decăzut în perioada comunistă. Despre acesta din urmă o fostă bârlădeancă își amintește: „Mielul Alb care se afla vizavi de noi era în proprietatea Domnului Hîncu. Părinții mei erau în relații foarte prietenești cu ei. Soții Hîncu aveau un băiat, poate Emil, unul singur, mare, solid, prezentabil și cam răsfățat. Pe

peretele din spatele tejghelei, drept în fața ochilor când intrai, era atârnat un tablou somptuos pe care figura un cucoș îngâmfat. Sub el scria: *Când acest cucoș va cânta, creditul se va aproba!*²⁶”

La parterul hotelului, de la ceaprazăria lui Varlam, elevii își cumpărau chipiuri de uniformă privindu-se cu admirație, în fața unei mari oglinzi. Tot de aici își procurau și ofițerii chipiurile lor, iar alături se afla în perioada interbelică frizeria lui Călin,

²⁵ *Ibidem*.

²⁶ Helen (Perlmutter) Sheinfeld, *mărturie orală, Ibidem*, p. 170.

denumit, pentru convingerile sale politice de stânga, *comunistul*²⁷. Aflat la intersecția străzii Ștefan cel Mare (nr. 54) cu strada Ion Iacomi în fața farmaciei Silvestru, la începutul secolului XX, a fost distrus de un puternic incendiu în 1944. După o reparație de fațadă și repus în circuitul hotelier, a fost demolat nejustificat, dar în conformitate cu comandamentele

vremii²⁸, în anul 1984. Desigur, într-un oraș cu iz balcanic, dar și cu veleități Occidentale, aveai și alte posibilități de cazare, eventual la Singer pe Strada Regală ori la hotelul Splendid (proprietar Iosif Abțug), distrus de marele cutremur din 1940. Actualmente, cel mai reprezentativ este Hotelul Moldova, situat în Piața Civică.

***Imobil unde a funcționat sucursala Băncii Naționale a României și ulterior B.C.R. .
În anii '90 ai secolului trecut a devenit Hotelul Premier***

²⁷ Neculai Dragomir, *Strada Ștefan cel Mare la sfârșitul secolului XIX*, în *Bârladul odinioară și astăzi. Miscelaneu*, sub redacția lui Romulus Boteanu, vol. II, București, 1982, p. 615; vezi și Dumitru Stoica, *Strada Mare a orașului Bârlad la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului*

XX, în *Bârladul odinioară și astăzi*, vol. III, 1984, p. 298 – 317.

²⁸ Dinu C., Giurescu, *Distrugerea trecutului României*, București, 1994.

Hotel Moldova

Bibliografie selectivă:

- Calendarul Tutovei pe 1919*, Bârlad, 1919;
 Dragomir, Neculai. *Strada Ștefan cel Mare la sfârșitul secolului XIX, în Bârladul odinioară și astăzi. Miscelaneu*, sub redacția lui Romulus Boteanu, vol. II, București, 1982;
 Găbureac, Sergiu. *Bârladul odinioară și în zilele noastre: monografie-album*. București, Editura Biblioteca Bucureștilor, 2008;
 Giurescu, C. Dinu. *Distrugerea trecutului României*. București, 1994;
 Mucenic, Cezara. *Străzi, piețe, case din vechiul București*. București, Editura Vremea XXI, 2004;
 Proca, Marcel. *Orașul Bârlad. Evoluție urbanistică din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și prima jumătate a secolului al XX-lea*. Bârlad, Editura Sfera, 2009;
 Proca, Marcel; Proca, Mirela. *Viața cotidiană în Bârladul secolului al XIX-lea și prima jumătate a secolului al XX-lea*. Bârlad, Editura Sfera, 2011;
 Proca, Marcel. *Bârladul și Marele Război*. Bârlad, Editura Sfera, 2017, ed. a II-a, 2018;
Raport asupra administrațiunii și trebilor Comunei Urbei Bârlad pe anul 1878, Imprimeria Basarabia, 1878;
 Stoica, Dumitru. *Strada Mare a orașului Bârlad la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX în Bârladul odinioară și astăzi. Miscelaneu*, sub redacția lui Romulus Boteanu, vol. III, București, 1984;
 Vasiliu, Gheorghe. *Bârladul de altădată*, album. Târgu-Mureș, Editura Sherpa, 2000;
 Zamani, Lelia. *Comerț și loisir în vechiul București*. București, Editura Vremea, 2007;
Bârladul odinioară – Hartă interactivă,
<https://www.facebook.com/Barladulodinioara>.

prof. Marcel PROCA,
Școala Gimnazială „Iorgu Radu” Bârlad

JANDARMII BÂRLĂDENI ÎN ACȚIUNE (1947-1948) (III)

„Lupta eroică a poporului grec” – temă aleasă pentru doamnele din ASMAR

După cum se știe (sau nu), în perioada martie 1946-octombrie 1949, comuniștii au provocat în Grecia un sângeros război civil care a opus armatei guvernamentale legale bandele comuniste din Armata Democrată a Greciei. Potrivit înțelegerilor de la Yalta și Moscova, această țară balcanică nu intrase în zona de influență a Rusiei sovietice, așa că anglo-americanii au putut interveni pentru a nu permite instalarea unui guvern bolșevic la Atena. Cu toate acestea, țările vecine (Iugoslavia, Bulgaria și Albania), deja comunizate, au oferit sprijin logistic trupelor uzurpatoare roșii. Ei bine, în anul de referință 1947, luptele erau în toi, iar comuniștii români (prin glasul autorității Ana Pauker, ministru de Externe la acea dată) mai inventaseră un pretext de propagandă și zarvă politică prin propriile ziare pentru a distrage atenția oamenilor simpli de la grijile de zi cu zi. Ba, au fost organizate și campanii de strângere a diverselor donații ce urmau a ajunge la „frații” eleni. În pas cu evenimentele, nevestele mahărilor înstelați de la București, trimiseseră la județe un amplu material de patru pagini numit „Teză. Lupta eroică a poporului grec pentru libertate și democrație”, prin care cereau subordonatelor cu bărbați mai puțin înstelați, ba chiar și cu tablă

galvanizată ori cârpe pe epoleți, să dezbată această arzătoare problemă în rândurile sătencelor, cărora numai de asta nu le ardea, foarte probabil. Cel mai sigur, fleacurile scrise la mașină fuseseră copiate cuvânt cu cuvânt din articolul de fond al ultra-reacționarului ziar bolșevic „Scânteia” și începeau astfel: „Grecia este astăzi un teatru de luptă unde se desfășoară cu violență mereu accentuată atacul bandelor monarho-fasciste sprijinite de grupurile imperialiste anglo-americeane”. De va fi fost citită sau nu pe la „soirée”-urile organizate de doamnele majore, nu avem de unde să știm și nici documentul în sine nu ne dă vreun indiciu, fiind lipsit de vreo rezoluție. Oricum, sărăcita Românie de atunci, condusă prost de către comuniști, adoptase zicala neaoșă: „Nici o nuntă/ Fără slută”, așa că „Hop și eu/Cu prostul meu” taman în Grecia! Pentru delectarea și destinderea cititorilor, dar și pentru aducerea-aminte a unor trăitori ai acelor zile care mai există și astăzi, iată numele unor „jandarmerițe” de pe la posturile comunale, ce urmau a vâri cu lopata învățătura bolșevică în capetele harnicelor și cinstitelor gospodine: „D-na Emilia Neștian – Murgeni; D-na Zamfira Naslocu – idem; D-na Vasilica Cojoc – Zorleni; Doamnele Eleonora Zvorișteanu, Ecaterina Petras și Tasia Berlea – Grivița; D-na Maria V. Dănăilă –

Sectorul Bârlad; D-na Didina Nastea – post Popeni; Doamnele Vera Buia și Mitrița Plugaru – post Epureni; Doamnele Ioana N. Buzdugan și Reghina Sturzu – post Ciocani; D-na

Alexandra Bengheac – post Coroești; Doamnele Maria Oprea și Maria Nicu – post Mireni; D-na Maria Rugină – post Pogana”.

Despre tifos exantematic, „panduri” și „cloșcari”

Din cauza stării precare de îngrijire a oamenilor, ca rezultat al lipsurilor generalizate a articolelor de folosință personală (săpun, sodă etc.) ce luau, constant, drumul URSS în contul despăgubirilor fixate de Convenția de Armistițiu, dar și către războaiele altora (Grecia, Coreea etc.), expansiunea tifosului exantematic era în plină desfășurare. Fără a fi o sarcină expresă prevăzută de regulamentele și instrucțiunile în vigoare, jandarmii tutoveni au fost implicați direct în măsurile de anunțare a forurilor superioare, Sectorul și Legiunea. Pe 14 ianuarie 1948, șeful postului de jandarmi Mireni răspunsese ordinului Legiunii Tutova nr. 155/1948 cu adresa nr. 552. Desigur, ordinul de informare trimis de către Legiune și sectoare tuturor posturilor avusese caracter obligatoriu deoarece privea sănătatea publică pusă sub marea amenințare a teribilului tifos. Iată ce scrisese plutonierul Ioan Oprea, șeful instituției: „(...) În cursul lunii Decembrie 1947, în comuna Stănuești a apărut tifosul exantematic, astfel, în satul Poiana, 5 cazuri; în Stănuești, 5 cazuri și în satul Chetreni, 6 cazuri”. Subofițerul explicase în ce constase ajutorul dat de jandarmi autorităților statului: „S’a dat concursul de noi D-lui Dr. Teacă și s’a transportat la Spital acești bolnavi”. Evenimentele se precipitaseră grav, unii dintre cei atinși de flagel trecând în rândurile dreptilor: „Dintre aceștia au

murit 2 din Chetreni, 1 din Stănuești și 1 din satul Poiana”. Munca jandarmilor nu se opriese aici, ci continuase și la începutul anului 1948: „În cursul lunii Ianuarie 1948, dela 1-10, am internat 2 în Spital și anume Safta Botezatu și Ruxanda Botezatu din comuna Stănuești care și acum sunt la Spital și nu s’au însănătoșit”. Lipsa oricărei forme primare de auto-ajutorare în cazul unei boli fusese scoasă în evidență și de către șeful Oprea care scrisese că „Bolnavi de tifos care se îngrijesc la domiciliu nu avem, căci cei ce se îmbolnăvesc de tifos nu au cu ce se trata acasă (subl.ns.) și se trimit la Spital imediat”, unde, după cum s-a putut citi, se murea, probabil, tot din cauza lipsei medicamentelor. Lupta supraomenească a personalului sanitar uman confruntat pe atunci cu atâtea lipsuri reiese și din fraza următoare: „După îngrijirile date imediat de Dl. Dr. Teacă și agenții sanitari, tifosul a început a merge în descreștere și nu mai ia așa mari proporții”.

Relativ la celălalt punct din intertitlu, cel al „pandurilor”, am găsit un „Tabel de toți voluntarii din Divizia T.V. și Horia, Cloșca și Crișan din raza Postului de Jandarmi Băcani care au luat la cunoștință ca în ziua de 9 Noembrie 1947 să se prezinte la Primăria Bârlad”. Din cei șase astfel de rezerviști existenți pe raza acestei comune, cinci luptaseră sub drapelul bolșevic rusesc al diviziei „Tudor

Vladimirescu” (soldat Manolache Enache, ctg. 1934, deci născut în 1913; soldat Vasile Mitescu, ctg. 1935; soldat Alexandru Aruxandei, ctg. 1938; sergent Vasile Mihoci, ctg. 1941 și caporal Alexandru D. Tacoî, ctg. 1941) și unul

(sergent Constantin Z. Pletea, ctg. 1939) sub cel al diviziei „Horia, Cloșca și Crișan” care a avut o participare simbolică la războiul din Apus, ajungând pe front când conflagrația europeană se terminase deja.

Jandarmii și ședințele politice

Jandarm român
interbelic

Despre preluarea puterii depline în România de către comuniști s-au scris destule cărți, studii, articole etc. după anul 1990 și majoritatea poartă amprenta adevărului istoric, nesiluit, așa cum o făcuseră „tovarășii” aplaudaci ai sistemului pentru prostirea generală a populației. Mari istorici precum Gheorghe Buzatu, Ioan Scurtu, Alesandru Duțu și alții la fel de importanți au căzut de acord că instaurarea comunismului s-a produs la cumpăna anilor 1947-1948 și este cât se poate de adevărat, de vreme ce ultima măsă cariată din cauza căreia nu puteau dormi noaptea bolșevicii alde Hanna Pauker (Rabinsohn), Vasile Luca, Gheorghe Gheorghiu Dej ș.a., regele Mihai I fusese silit să abdice și să asculte la radio și proclamarea republicii populare române la data de 30 decembrie 1947. Începând cu 1 ianuarie 1948, coborâse de-adevăratelea milităria din pod, așa cum se spunea în mediile cazone. Jandarmii, care altădată se ocupau numai de ordinea publică și de siguranța cetățeanului, trebuiau să

devină și mari și instruiți politicieni pentru a putea transmite „maselor” înaintata gândire a pușcăriașilor sau a agenților NKVD instalați la putere „pentru o mie de ani”, ca și Reich-ul hitlerist. Orice eveniment politic petrecut la București trebuia „prelucrat” până la nivelul posturilor de jandarmi comunale. Astfel, plutonierul Mihai Buzdugan, șeful de la Ciocani, întocmise o „Dare de seamă” asupra vizitei altui pușcăriaș și conspirator de talie europeană, dar bulgar, Gheorghe Dimitrov. Delegația castravegiilor de la sud sosise în țară în cursul lunii ianuarie 1948, la numai câteva zile după ce regele nostru, Mihai, și mama sa, Elena, plecaseră pentru mult timp în Elveția, la Versoix. Buzdugan își începuse lucrarea scrisă, dictată imperativ de ordinul telefonic nr. 161/1948, venit de la Legiune, în felul următor: „1) În Oficiul Postului nostru, cu întreg efectivul de jandarmi, mai puțin serg. maj. Ciortan C-tin ce nu s’a prezentat din concediu, s’a ținut conferența referitor la sosirea delegației R. P. Bulgare condusă de D-l. Gh. Dimitroff (sic!, n.n.) în țară la noi la data de 14.01.1948, ora 16,30”. Desigur, nu delegația murăturiștilor sosise la acea oră și dată, ci atunci se ținuse „conferența” jandarmilor ciocănari. Cuprinsul dării de seamă fusese umplut cu obișnuitele gargariseli despre „însemnătatea”, „importanța”,

„construirea socialismului victorios” ș.a. La punctul ce trebuia să răspundă întrebării privitoare la „Starea de spirit a

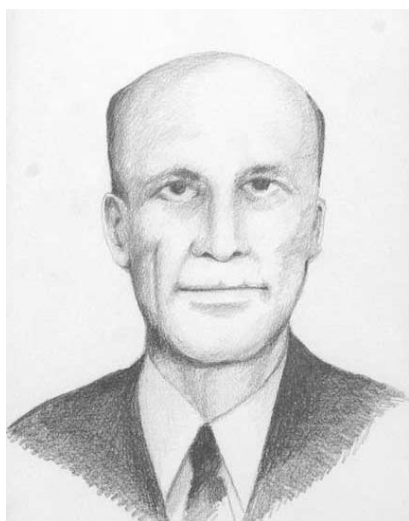
jandarmilor”, Buzdugan își lăudase subalternii astfel: „Pe deplin mulțumiți, idem populația”.

Muștruluală militărească

„Legiunea de Jandarmi Tutova. Nr. 25.517 din 14 Ianuarie 1948. Către, Sectorul de Jandarmi Bârlad. Binevoiti a cunoaște că cu ocazia examenului cu jandarmii în termen ținut în legiune, am constatat următoarele: atât Dvs. personal cât și șefii de posturi, nu vă interesați absolut deloc de instruirea jandarmilor în subordine ceea ce denotă că programele de instrucție se întocmesc numai de formă. (...)”. Avertismentul venise sub forma unei pagini A4 scrise la mașină și semnată de însuși comandantul jandarmilor tutoveni, maiorul Coriolan Popovici. Desigur, atenționările fuseseră mult mai ample și vom mai cita câteva pasaje deosebit de semnificative ce

scoteau în evidență la acea vreme delăsarea și indolența șefilor: „Jandarmii care nu cunosc nici cele mai elementare lucruri ostășești, nu cunosc armamentul care îl poartă (subl.ns.), nu știu ce este aia foaie de serviciu, ce este foaia de patrulare, corpurile delict, regulile de păstrat în patrulare și transferuri ceea ce înseamnă că de acești jandarmi nu se ocupă absolut nimeni și nici nu fac serviciu în teren, căci dacă l-ar face și l-ar executa practic, ar avea cel puțin idee (subl.ns.)”. Într-adevăr, foarte grave constatări, dar cea mai sinistă este aceea că bieții militari în termen nici nu știau ce fel de armă țin în mâini, darămite să mai știe să și execute foc cu ea.

„Am găsit jandarm care nu știa cum îl cheamă pe comandantul Legiunii”

**Generalul Ion Alistar,
șeful Jandarmeriei Române
(1946-1949)**

Văzând brambureala care domnea în sânul legiunii, maiorul

intrase mai adânc pe terenul cercetării pentru a afla totul și chiar a rămas consternat și de alte lipsuri: „Jandarmii în termen nu cunosc șefii ierarhici ai Jandarmeriei și ceea ce este mai dureros, am găsit jandarm care nu știa cum îl cheamă pe comandantul Legiunii, nu cunosc pe actualii Conducători ai Statului (Republica Populară Română)”. Și asta nu era totul, văzând și grozăvia uniformelor din dotare: „În ceea ce privește ținuta, s’au prezentat jandarmi într’o stare deplorabilă, murdari cu noroiul pe haine de săptămâni de zile (subl.ns.), cu pete de unsoare pe mantăi, fără nasturi, fără copci la gât, hainele descusute pe la guler și mâneci (...)”.

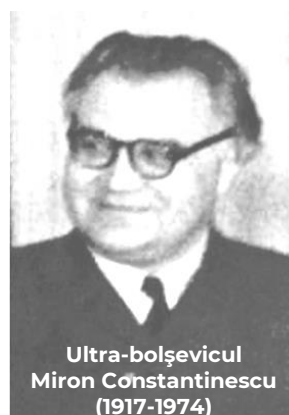
Nici aspectul fizic al tinerilor încorporați la această armă nu fusese de natură a-l bucura pe comandant: „Sunt jandarmi cu câte un caier de păr pe cap, nepieptănat și neîngrijit, dând aspectul unor sălbatici cu toate că vi s’au dat nenumărate ordine ca jandarmii să fie tunși cu nr. 3”. După ce, probabil, și-a tras sufletul amărât de ceea ce văzuse prin ograda proprie, Popovici a transmis cu această adresă și soluțiile îndreptării, sub formă de ordin de serviciu permanent: „Dați ordin șefilor de posturi să se ocupe îndeaproape de instruirea și educarea jandarmilor, cum și punerea la punct a curățeniei și reparației echipamentului, lucru de care mă voi convinge cu ocazia inspecțiilor ce voi face când voi lua și măsuri disciplinare acolo unde voi mai constata asemenea abateri dela program și disciplină”. Ca să le intre bine în cap numele șefilor ierarhici ai

Jandarmeriei Naționale, dar și cele ale noilor conducători ai statului, comandantul îi sfătuisese pe șefii de sector astfel: „La fiecare Post de jandarmi se va găsi câte un tabel nominal cu toți șefii ierarhici ai Jandarmeriei, începând de la Inspector General și până la comandantul de Sector. Idem tabel nominal cu toții Conducătorii Republicii Populare Române, începând cu Președintele Republicii (sic! nu exista această funcție pe atunci, n.n.), Președintele Prezidiului (prim-ministrul, n.n.) și toți Miniștrii”. Trebuie precizat faptul că la acea dată și până la desființarea Jandarmeriei și trecerea ei în subordinea Direcției Generale a Securității Poporului (DGSP), apoi Direcția Generală a Securității Statului (DGSS), inspector general era generalul Ion Alistar, care preluase funcția în anul 1946.

„Se vor confisca armele următorilor...”

Incidentul de la Tămădău (cum a rămas în istoriografia românească) s-a petrecut pe 14 iulie 1947, când, atrași în abila cursă întinsă de comuniști, câțiva fruntași ai Partidului Național Țărănesc, din rândurile cărora a făcut parte și co-președintele Ion Mihalache, au fost arestați în momentul în care au vrut să părăsească țara pentru a scăpa de teroarea care se instaurase deja. Tărășenia a făcut mare vâlvă în epocă, iar cumplitele fițuici comuniste, de genul cotidianului „Scânteia”, cereau mereu moartea celor implicați în scandal. În sfârșit, după o mascaradă judiciară față de care nu a protestat nicio ambasadă occidentală acreditată la București, la data de 12 noiembrie 1947 s-au pronunțat sentințele în acest

caz. Iată cum titra pe prima pagină oficiosul „Scânteia”, scris zilnic de o haită de sclerați comuniști setoși de sânge, condusă de Miron Constantinescu:

„Banda de complotiști trădători de țară și spioni și-a primit pedeapsa meritată!”. Foștii lideri, Mihalache și

Maniu, au primit cea mai grea osândă: temniță grea pe viață, urmași fiind de Grigore Niculescu-Buzești și Alexandru Cretzeanu, ce au fost condamnați la „muncă silnică pe viață”. Alți 16 nevinovați au primit între 5-20 de ani de muncă silnică sau temniță grea. Bineînțeles că la aceste pedepse se adăugau și cele de interzicere a unor drepturi sau a amenzilor, dacă ar mai fi ieșit cineva viu din sinistrele pușcării comuniste, dar nu a fost cazul. Cu acest simulacru, PCR a ordonat, cu mare entuziasm proletar, interzicerea activității PNȚ. Dar mai rămăsese problema armelor de vânătoare ce le dețineau numeroși cetățeni luați în vizorul Siguranței, ce la acea oră fusese infestată masiv cu elemente declasate promovate de bolșevici ce vor forma, nu prea târziu, nucleul Securității. Cu o extrem de suspectă grabă, ce atestă mârșavul aranjament organizat de către aliații de nădejde ai rușilor, imediat după pronunțarea ticăloaselor sentințe, a început să plouă cu ordine trimise de la cel mai înalt nivel până la posturile de jandarmi din mediul rural sau la polițiile județene. Astfel, pe data de 17 decembrie 1947 (deci la numai o lună de la încarcerarea pe veșnicie a fruntașilor țăraniști), Direcția Generală a Poliției a trimis fiecărei Legiuni de Jandarmi din teritoriu un ordin ce conținea instrucțiunile privind confiscarea armelor de vânătoare, dar și al altor tipuri de arme. Acest document a fost trimis în copie (cu nr. 24.344/18 decembrie 1947) și la sectoarele de jandarmi din cuprinsul județului Tutova. Aplicarea lui se cerea a fi finalizată abia la 1 februarie 1948. Iată un pasaj din acest ordin: „Vi se trimite mai jos în copie Ordinul Direcției Generale a Poliției Române,

Direcțiunea Poliției Administrative (...), înaintând tabele nominale de toți acei cărora li s'a ridicat armele și permisele de port-armă pentru anulare (...)”. Ordinul propriu-zis avea următoarea formulare de început, extrem de edificatoare: „(...) Aprobările pentru eliberarea permiselor de port-armă s'au dat în urma avizelor date de Inspectorate care însă, datorită evenimentelor care s'au petrecut recent (subl.ns.), se impune a fi reexamine, neputându-se îngădui ca persoane care nu mai inspiră încredere să fie înarmate (subl.ns.)”. Cel mai alarmat de o eventuală insurecție anti-comunistă condusă de către țăraniști fusese chiar ministrul de Interne al momentului, Teohari Georgescu (numele real, Burach Teskovich), ce fusese pomenit în document astfel: „Ministerul Afacerilor Interne nu înțelege să înarmeze, chiar cu arme de vânătoare, pe cei cari ar fi ostili regimului democrat din România (subl.ns.)”.

Teohari Georgescu (Burach Teskovich) la apogeul puterii

La fel de temători erau bolșevicii români jucați pe sfori de „consilierii” lui Stalin și față de foștii militari: „Pe de altă

Vasilache, Ioan Negru, Nicolae Tăbuș, Ion Il Vasilache, Bădângă, Balamej (toți

din Zorleni), Marin Nicolau, C. Folea (din Banca) ș.a. În total, 21 de cetățeni.

Rândurile jandarmilor urmau a fi rărite

Soarta Jandarmeriei române fusese pecetluită odată cu ocuparea țării de către sovietici ce considerau că această instituție făcuse mult rău civililor în spatele frontului germano-român ce înaintase vertiginos în teritoriul URSS, în prima parte a războiului. De asemenea, nu se risipise bine nici mirosul prafului de pușcă din timpul execuției generalului Constantin Z. „Piki” Vasiliu alături de Antonescu și alți doi demnitari la 1 iulie 1946. Deci, la nivel înalt și îndeosebi după alungarea ultimului bastion democratic, monarhia, reprezentată de regele Mihai I și mama sa Elena, se coceau diverse metode prin care urmau a fi înlăturați jandarmii. Avertismentul maiorului Coriolan Popovici, din prima parte a acestui episod, fusese cât se poate de clar: „Dacă nu vă vedeți de treabă, zburați!” și acesta nu fusese ultimul semnal de alarmă de care ar fi trebuit să țină seamă ofițerii și subofițerii acestei arme. Pe 17 decembrie 1947, Legiunea de la Bârlad trimisese pe la sectoarele din subordine câte o copie a două ordine sosite la sediul său. Primul purta semnătura comandantului Inspectoratului de Jandarmi Galați (căruia Legiunea Bârlad îi era subordonată) și al doilea, chiar de la Inspectoratul General al Jandarmeriei (IGJ) de la București. Oricum, amândouă fuseseră foarte drastice. Iată ce se spunea în adresa semnată de Popovici: „Vi se face cunoscut că cu ocazia controlurilor, nu trebuie să se arate îngăduință care duce la

slăbiciune. Procedul să fie sever, dar drept”. După acest avertisment, urma textul propriu-zis al ordinelor venite de sus: „Din sintezele informative primite se constată că starea disciplinară și comportarea în general a ofițerilor și îndeosebi a subofițerilor prezintă scăderi. Caracterul lor este natural variat însă unele sunt așa de grave, încât nu mai poate fi vorba de o îndreptare a celui căzut în vină ci, pur și simplu, de măsuri categorice”. Urmu abaterile din cauza cărora vinovatul putea fi dat afară din instituție, dacă nu cumva putea fi trimis și pe mâna justiției aservite total intereselor comuniștilor: „1) Sustragerea de armament sau complicitate; 2) Însușiri de bunuri ale Statului prin abuz de putere (materiale și subzistențe); 3) Necinste în serviciu prin: luare de mită, implicări în contrabande, treceri frauduloase peste frontieră precum și favorizarea diferiților infractori; 4) Dezertarea sub orice formă; 5) Manifestări în mod public contra regimului actual (subl.ns.), fapte dovedite prin martori și verificate de organele în drept; 6) Lovirea din obișnuință a subalternilor (subl.ns.)”. Măsurile ce urmau a fi luate în cazul acestor abateri socotite grave nu aveau precedent: „Vor fi imediat ridicați din funcțiunile ce le dețin și sub pază vor fi duși la reședința inspectoratelor regionale de jandarmi, regimentelor de grăniceri și grupurile de pompieri unde, de îndată se va trece la cercetarea lor și la îndeplinirea formelor legale”. Ceea ce anticipasem

mai sus privind condamnarea ofițerilor și subofițerilor căzuți în abatere se probează citând continuarea ordinului: „În paralel, se va cere Tribunalelor Militare respective, lansarea mandatului de arestare și se vor întocmi actele legale și în minimum de timp (subl.ns.), vor fi predați pentru judecare acestor instanțe”. „Minimum de timp” însemna, potrivit documentului, „...maximum 10 (zece) zile”. Post factum, adică imediat după trimiterea lor în pușcăriile patriei democrat-populare, urmau și alte măsuri, previzibile de altfel: „Pentru toți aceștia, odată cu înaintarea lor în instanțele militare, deci după ce s-a făcut dovada vinovăției (în numai zece zile?!?, n.n.), comandamentul respectiv va cere prin raport ierarhic trecerea lor în rezervă (subl.ns.)”. Totuși, deoarece nu venise, încă, marea epurare comunistă, semnatarii ordinului, general de divizie Constantin Popescu, secretarul general pentru trupele MAI, și generalul P. Comișel, șeful Statului Major, mai dădeau o șansă păcătoșilor din subordine, dar numai celor cu vini considerate a fi mai mici: „Pentru acei care nu săvârșesc una din infracțiunile mai sus menționate, dar în timpul executării serviciului dau dovadă de: abatere în executarea atribuțiilor ce le revin, ușurință în executarea

ordinelor, neexecutarea la timp a inspecțiilor, nepunctualitatea repetată în serviciu, purtarea rea din obișnuință, beția, trafic de influență, comportare rea cu populația din zonă precum și orice alte manifestări care pun într-o lumină nefavorabilă prestigiul instituției și a celui căzut în vină”.

Generalul Constantin Popescu

Acestora, ministerul le oferise șansa reabilitării, dar sub control, după cum ne indică documentul: „Toți aceștia vor fi schimbați din zona unde-și execută serviciul și vor fi urmăriți îndeaproape în noile funcțiuni ce li se vor încredința și dacă dovedesc aceleași insuficiențe, li se va face raport de trecere în rezervă”. Deci, orice echivoc fusese exclus cu desăvârșire.

Noua schemă de organizare a Legiunii Tutova

Foarte probabil ca bolșevicii, vrând o organizare în teritoriu ce le putea servi în viitor noilor structuri polițienești, posturile de miliție, mahării bucureșteni bine struniți de armata de sfătuitoari de la est de râurile: Prut, Nistru, Bug, Don și Volga, să fi trecut și la o altă etapă a reformării

jandarmeriei. Dar, în loc să micșoreze numărul sectoarelor, cel puțin în județul Tutova, ele ajunseseră de la patru la cinci. Fiecare Sector de Jandarmi (cu sediul la reședința Plășii) urma a avea în subordine un anumit număr de posturi. Deoarece și aceste documente se găsesc în arhive, cred că

este bine să le rememorăm. Astfel, Sectorul Bârlad fusese constituit dintr-un număr de 11 posturi situate în comunele: Băcani, Bălăbănești, Ciocani, Coroiști, Grivița, Mireni, Odaia Bursucani, Pogana, Popeni, Rădești, Vinderei și Zorleni. Potrivit cerințelor, comandantul Sectorului Bârlad, plutonier major Dănăilă, ceruse șefilor de post și componența populației pe naționalități. De exemplu, în satul Bălăbănești trăiau alături de români și nouă ruși, un polonez și 14 țigani; la Movileni de Ciocani, un turc; la Grivița, doi polonezi; la Frunțișeni, 126 de țigani etc. Sectorului de Jandarmi Dragalina îi fuseseră rezervate comunele:

Dragalina, Adam, Cărpășești, Certești, Ciurești, Ghidigeni, Ivești și Prisecani. Se poate observa că mai toate aceste comune sunt acum în județul Galați. Sectorul Epureni avea în subordine comunele: Epureni, Banca, Blăgești, Cârja, Murgeni, Schineni și Șuletea. Din Sectorul Puiești făceau parte comunele: Puiești, Corodești, Dragomirești, Fătăciuni, Lălești, Plopana, Rădeni și Stâncășeni. Aici, majoritatea comunelor sunt astăzi arondate județului Bacău. În sfârșit, Sectorului Unțești îi fuseseră repartizate următoarele entități rurale: Unțești, Bogdana, Bogdănești, Costești, Florești, Ibănești și Băgdănița.

„Secret. Vedeți dacă aveți organizația <<Frontul Unic de Rugăciuni>>

Deoarece situația socio-politică din țara noastră se înrăutățea direct proporțional cu numeroasele abuzuri de putere ale uzurpatorilor comuniști, toate cele trei ramuri ale Poliției Române (de Siguranță, Judiciară și Administrativă), ce fuseseră trecute cu mult timp în urmă în slujba noilor stăpâni, începuseră să semnaleze apariția diferitor organizații considerate a fi subversive, unele reale, altele imagine, după mintea și nevoia de bani a informatorilor angajați cu simbră bună. Multe din aceste informații veneau pe canalul Legiunii Tutova de la Inspectoratul de Jandarmi Galați sau chiar de la Inspectoratul general de la București. Pe data de 23 octombrie 1947, Sectorul Bârlad înregistrase „Ordinul circular nr. 7657” emis de Legiune în baza ordinului circular „secret” nr. 6245/14 octombrie 1947 sosit de la IJ Galați. În el se vorbea despre o așa-zisă organizație ostilă comunismului: „(...) Luați măsuri de

verificare pe teritoriul rural dacă există organizația <<Frontul Unic de Rugăciuni>>, care lucrează pentru unirea bisericilor ortodoxă și catolică, într-un front spiritual anticomunist”.

Gheorghe Dej și Teohari Georgescu (stânga) în vremurile când puneau la cale exterminarea intelectualilor „nealiniați”

Detaliile fuseseră următoarele: „Animatorii acestei organizații ar fi preoții greco-catolici uniți, printre care este semnalat Preotul Dr. Titus Mălăi”. Timpul acordat pentru urmărirea cazului fusese șase zile, din care dacă scădem una cauzată de birocrăția ce și pe atunci era destul de stufoasă, rezultă că ar mai fi rămas cinci zile. Oricum, plutonierul major Dănăilă, șeful Sectorului de Jandarmi Bârlad, se

ștersese pe mâini ca un biblic înaintaș de-al său și a scris următoarea rezoluție: „Ordin posturilor pentru verificare și urmărire”. Cu toată scurtimea timpului pus la dispoziție, temându-se, cel mai sigur, de vreo „restructurare” prin detașare, Vasile Dănăilă a răspuns Legiunii chiar în ziua fixată: 28 octombrie 1947, cu adresa nr. 3. Iată rezultatul asiduelor scotociri: „La Ordinul Dvs. (...) am onoare a raporta că până în prezent, pe raza sectorului, nu s’au identificat propagandiști pentru care să activeze pentru unirea bisericilor ortodoxă și catolică”. Cu toate acestea, majurul terminase cu sacrosanta formulă: „Urmărirea lor continuă” chiar dacă era cu totul improbabil ca un preot unit cu Roma să fi bântuit prin zonă.

O gravă eroare de competență fusese descâlțită tot printr-un „Ordin circular” secret, cu numărul 7662/21 octombrie 1947, ce fusese emis de aceeași Legiune în baza unui document asemănător ce sosise de la IJ Galați cu numărul 6226/14 octombrie 1947. Deoarece situația era creată de zeloșii angajați ai Siguranței (Securității), și această instituție trimisese în toată țara ordinul circular nr. 22.807 S./1947. Iată ce misiune de deslușire a încurcatelor ițe polițienești avusese acest document secretizat: „Întrucât s’a constatat lipsa de coordonare între acțiunea informativă a organelor de siguranță și acțiunea represivă ce o duc aceste organe (subl.ns.), se impun următoarele lămuriri și instrucțiuni” și urmau, pe drept cuvânt, adevăratele misiuni de

care trebuia să țină seama numeroșii mânăuitori de ghioage cu care fusese încadrată Siguranța, după 23 august 1944: „1) Spre deosebire de organele de poliție judiciară, poliția de siguranță trebuie să activeze mai cu seamă în domeniul informativ, trecând numai la excepțional la măsuri represive”. Punctul al doilea era foarte interesant (ca de altfel întreg documentul) pentru că se spunea lucrurilor pe nume: „2) S’a constatat că în unele cazuri, s’a trecut din inițiativa organelor locale (de siguranță, compl.ns.) la arestări printre membrii unor organizații subversive, ceea ce a dezorientat munca informativă (a poliției judiciare, compl.ns.) în sânul acelei organizații”. Punctul IV cuprindea lămuririle date de Coriolan Popovici subalternilor din teritoriu, dacă aveau a se întâlni cu o asemenea situație: „Șefii de posturi vor raporta imediat Legiunei prin notă informativă, curier călare, bicicletă sau telefon, orice acțiune cu Siguranța Statului, urmărind îndeaproape problema în speță și când vor aprecia că acțiunea lor informativă este terminată în această direcție și că este oportun să treacă la măsuri represive, vor raporta detaliat Legiunei propunând reținerea individului sau a indivizilor vizați”. Comandantul mai recomanda „...o discrețiune cât mai mare la efectuarea reținerilor, evitându-se să se facă în mijlocul unui public ostil, care ar putea lua atitudine favorabilă celui reținut (subl.ns.)”. Oare chiar nu știau șefii jandarmeriei că Siguranța era în totalitate în mâinile comuniștilor?! (Va urma)

**Paul ZAHARIUC, publicist,
Vaslui**

MEMORIE ȘI ISTORIE LOCALĂ

GRANIȚE ÎNTRE FRAȚI!

Sursa: Podul.ro

(Foto Mihai Potârniche: 6 mai 1990. Podul de flori)

Când am trecut Prutul, după Revoluția din 1989, la acea întâlnire frățească, „Podul cu flori”, am fost emoționat până la lacrimi. Ne îmbrățișam, ne ofeream flori, iar emoțiile ne copleșeau. Nu știam cu ce să începem. În ceea ce mă privește, inima îmi zvâcnea atât de tare, încât aveam senzația că o să îmi iasă din piept. Mulți dintre noi s-au întâlnit cu frați, surori, unchi, verișori, iar locul întâlnirii s-a transformat într-o serbare câmpenească, oferindu-și daruri, mâncăruri și un pahar cu vin care le-a dezlegat limbile. Cu ochii în

lacrimi oamenii povesteau despre viața, ocupațiile și familiile lor.

Dar ce păcat! Timpul s-a scurs repede, „ca la vorbitor”, și, cu mare părere de rău, a trebuit să ne despărțim și să ne întoarcem fiecare la casele noastre din stânga și dreapta Prutului. Această întâlnire mi-a rămas întipărită în memorie și nu o voi uita niciodată.

M-am întors acasă abătut, indignat, cu un prosop la gât și cu o sticlă de vin într-o sacoșă, ca de la o nuntă din vremurile vechi: „la-le, Niță sau Nică, cum ziceai că te cheamă! Este făcut manual de mine, Marița lui Harbuz de la Sângerei, ca să-ți amintești de noi, să vii să ne vezi că avem de toate, porc, păsări și iaz cu pește, un vin bun și țuică de-ți taie răsuflarea...” Am pus acel prosop la bucătărie, unde am un mic panou cu suveniruri moldovenești de la deplasările cu șahul. Și în ziua de astăzi, când mă uit la el, mi se prelinge o lacrimă pe obraz amintindu-mi de acea întâlnire unică, de acea limbă dulce moldovenească, cu accent plăcut, care te unge la suflet. Îmi sună în minte cuvintele auzite pe care le uitasem: nume de familii - Păpușoi, Harbuz, Carpăn, Bostan, Fântână; nume de fete - Marița, Maranda, Marghioala, Catrina sau cuvintele - bortă, șip, zămos, harbuz, ogheal. Toate acestea parcă m-au purtat în trecut și am revăzut imaginea copilului din mine care juca desculț *țac și bortă, harbuzăria* în țărna sau noroiul de pe drum. M-a marcat acel moment, mi-a creat o stare

de mahnire din cauza regulilor existente și a granițelor dintre frați în „țara lui Dumnezeu”!

Îmi amintesc povestirile mamei din vremea când eram copil, de ororile războiului, îmi amintesc de faptul că Moldova a fost mai mare și partea ei cu terenul agricol cel mai bun ne-a fost luată de Rusia Sovietică. Eram încă mic și nu înțelegeam aceste lucruri, dar astăzi, la șaptezeci de ani, după o experiență de viață, pot spune că în lume nu s-au schimbat prea mult regulile, doar formal se acționează sub principiile democrației...

Astăzi, mă gândesc la toți românii noștri căzuți în război, în bătălia crâncenă de la Cotul Donului, îngropați într-o groapă comună pe teritoriu străin, la cetățile construite de Ștefan cel Mare și Sfânt pentru apărarea Moldovei, Cetatea Albă, Orhei, Tighina, Chilia, Lăpușna și Hotin, actualmente pe teritoriul Republicii Moldova și Ucrainei, cetăți pe care le-am vizitat după anul 1989. Mă gândesc la Grigore Vieru, Nicolae Dabija, doi mari poeți ai vremii, mă gândesc la toți ceilalți frați de-ai noștri cărora li se înlesnea trecerea graniței doar cu pașaportul, invitație și aprobări speciale.

Puțin mai târziu, în vara anului 2004, am trecut Prutul pentru a participa la un concurs de șah organizat la Sala Palatului Ungheni la invitația lui Vladimir Pricladov, directorul sportiv al Clubului de șah din localitate. Acesta a fost primul pas care a deschis drumul unor noi invitații care continuă și astăzi, spre bucuria noastră. Nu pot să uit emoțiile acestei prime aventuri ale trecerii frontierei prin Vama Nicolina cu toate regulile, cu verificarea documentelor (pașapoarte, cărți de identitate, procure pentru juniorii din grup, verificarea pozelor etc.). Ne-am făcut o cruce mare când am trecut Prutul, iar despre peripețiile primului turneu și despre celelalte care au urmat timp de 20 de ani, voi reveni cu amănunte într-un viitor articol.

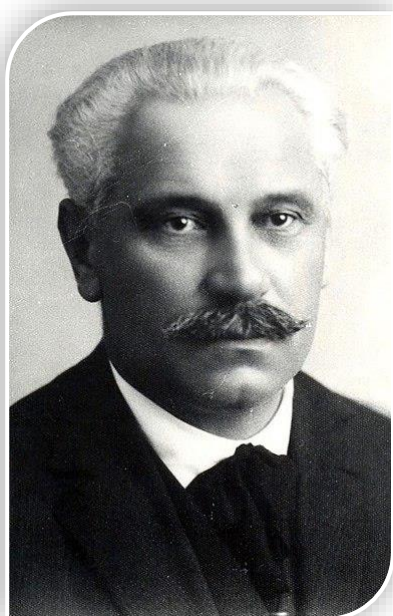
Pot să vă spun însă că, astăzi, pentru noi, șahiștii, nu mai este o problemă trecerea Prutului - noi trecem doar cu cărțile de identitate la toate turneele organizate pe teritoriul Moldovei, însă frații noștri vin la noi cu pașaportul și la invitația cluburilor noastre.

Nu ne rămâne decât să așteptăm în liniște și pace vremuri mai bune...

Niță MAFTEI,
membru în Societatea Scriitorilor Români,
șahist categoria I, Clubul „Sergentul” Vaslui

STUDII CULTURALE

NECULAI COSTĂCHESCU - PROFESORUL DOCENT, MINISTRU AL INSTRUCȚIILOR PUBLICE

Poate că orașul Huși este mic și neînsemnat pe harta țării, poate că această localitate așezată într-o vale largă înconjurată de dealuri molcome cu pante line e cunoscută mai ales pentru vinurile sale. Dar Hușul nu are doar aromă de Busuioacă! Are arome culturale, științifice, istorice căci sute de personalități, specialiști de marcă în diferite domenii, au descins aici în viața pământească sau în viața profesională. Ei bine, cu peste 300 de personalități are a se lăuda târgul Hușilor!

Vreo câteva din personalitățile acestei așezări urbane reușit-am și eu a aduce în fața dumneavoastră, de-a lungul timpului amintitu-v-am de Dimitrie Cantemir, Mihai Ralea,

Alexandru Giugaru, Radu Cernătescu, Ștefan Dimitrescu, Ioan Neamțu și urma-vor mulți alții în măsura în care rotunji-se-vor ani marcând necesare aniversări sau comemorări. Să fie oare nevoie a ne aminti de pleiade de oameni ce au făcut cinste acestor locuri? Folosește a ști despre realizările deosebite ale unor personalități locale recunoscute la nivel național sau internațional? Nu am de gând a răspunde la aceste întrebări, ele sunt formulate doar ca semnal de alarmă în calea uitării, tăcerii și indiferenței care duc la pierderea identității locale.

Comparativ cu dimensiunea activității și valorii sale, puține lucruri sunt cunoscute despre Neculai Costăchescu. Acest hușean a intrat într-un con de umbră și tăcere încă din timpul vieții, căci a fost o fire retrasă, neagreând popularitatea pe care o merita din plin, așa încât trecerea anilor nu a făcut altceva decât să ajute și mai mult la „rătăcirea” și la „pierderea” sa. Profesor docent în domeniul chimiei, membru de onoare al Academiei Române, ministru al Instrucției Publice, senator, om de știință, personalitate culturală, științifică și politică, adunând atâtea realizări în scurta-i viață, ar fi mai mult decât nedrept a nu scrie câteva fraze despre fiecare etapă a călătoriei sale în această lume.

Se năștea în anul 1876 în Huși, anul și locul nașterii fiind certe.

Oarecare neclarități există asupra datei calendaristice, unele surse consemnând ziua de 19 februarie, altele presupunând că fericitul eveniment va fi survenit în preajma sărbătorii din 6 decembrie drept care, după obiceiurile creștine, pruncul să fi primit numele Sfântului considerat ocrotitor. Ei bine, corectă este prima variantă, provenind din cea mai credibilă sursă biografică, Arhivele Naționale Iași, fondul Universității „Al. I. Cuza” Iași, dosarul cu numărul 614 privitor la actele rectoratului (1860-1944). Nu la fel de mult noroc avem când vine vorba de identificarea părinților, așa încât suntem nevoiți a rămâne în zona presupunerii ca fiind posibil, real. Pornind de la informația sigură că tatăl a lucrat în învățământ, găsim în *Istoria Hușilor*, în capitolul destinat școlilor, numele a doi Costăchescu. În anul școlar 1882/1883, Sava predă la Școala nr. 1 de băieți, ține ore și la Școala nr. 2 de băieți (1889-1890), dar fără menționarea catedrei ocupate care să confirme profesoratul pe o anume disciplină, rămâne plauzibilă prezența sa în clasele școlare în calitate de învățător. Pentru Mina Costăchescu nu există îndoială, ea activează (în 1883) ca învățătoare la Școala nr. 3 de băieți. Se prea poate ca cele două cadre didactice să fie părinții lui Neculai Costăchescu, după cum este foarte posibil să fie doar rude. Oricum ar fi, micul nostru școlar urmează clasele elementare (1883-1887) la Școala de băieți nr. 1, deosebindu-se de ceilalți colegi de învățatură prin agerimea minții căci deprinde mult mai repede scrisul și cititul, fiind foarte bun și la „comptul cu cifre”, materie căreia îi zicem matematică în zilele noastre. Avea așadar toate calitățile a nu se

limita doar la cele patru clase primare obligatorii pe atunci. Studiile liceale le va efectua la Liceul Național din Iași, beneficiind de îndrumarea unor profesori precum Al. Philippide (limba română), Vasile Teodoreanu (matematică), Dumitru Pastia (geografie), Mihai Tomida (științele naturii). Este elev al colegiului ieșean șapte ani, până în 1894, fapt dovedit de prezența numelui său în ordine strict alfabetică în lista absolvenților anului respectiv. Pașii lui nu se opresc aici, se îndreaptă spre Școala Normală Superioară din Iași, instituție de învățământ desprinsă din Colegiul Național, funcționând sub autoritatea Universității din Iași. Continuatoare a desființatei Academii Mihăilene, această școală pregătea cadre didactice pentru învățământul primar și gimnazial, fiind precursora a liceului pedagogic de mai târziu. Asta justifică pe deplin atât expresia „trece bacalaureatul la Universitatea din Iași”, folosită de C. V. Gheorghiu (într-un articol comemorativ în Revista științifică V. Adamachi, nr. 3/1939), cât și a mai des menționării faptului că N. Costăchescu și-a susținut examenul de bacalaureat absolvind liceul ieșean în 1895.

Ce să semnifice însă această decizie de definitivare a studiilor liceale într-o unitate de învățământ ce pregătea cadre didactice pentru școlile din România? Un plus de cunoștințe sau soluție de avarie sugerată de tatăl prevăzător a asigura un viitor sigur în cazul în care tânărul nu ar fi fost admis la cursurile unei facultăți? Nu îmi este clar nici care a fost durata de școlarizare (doi sau mai mulți ani), dacă a parcurs-o parțial sau integral, pentru că Anuarul Universității Iași (1896-1897)

ni-l arată și elev de Școală Superioară și student al Facultății de Științe. Se prea poate ca universitarul Anastasie Obregia să-l fi remarcat pe normalistul N. Costăchescu și la îndemnul profesorului să fi ținut în școală o serie de strălucite conferințe. Teme precum „Metale alcalino-terozee”, „Teoria atomică”, „Dispersiunea luminii”, „Polarizare”, „Elemente din grupa azotului” atrag atenția șefului Catedrei de chimie a universității din capitala Moldovei. Îmi place să cred că, descoperind în tânărul hușean un potențial cercetător, cele două personalități universitare i-au arătat calea de urmat pe tărâmul științei, aducându-l mai întâi ca student al Facultății de Științe. Apoi, apreciindu-i nivelul avansat de cunoștințe în materie, savantul Petru Poni îl va reține ca asistent în cadrul personalului de cercetare în laboratorul de chimie minerală. Aici începe Neculai Costăchescu să lucreze chiar înainte de a fi licențiat, acesta este spațiul în care inițiază o serie de originale cercetări.

Trec doi ani de la terminarea facultății până la susținerea examenului de licență, compus la vremea aceea din probe scrise, orale și practice. Cu atâtea teste, examenul de licență se desfășura cu siguranță pe întinderea mai multor zile, căci proba scrisă evalua cunoștințele la două discipline distincte (fizică, chimie organică sau anorganică), proba practică avea loc în laboratoarele de specialitate presupunând efectuarea unui set de experimente de fizică, chimie, dar și determinări ale unor minerale. Proba orală viza verificarea noțiunilor dobândite în cei trei ani de studenție, aspiranții titlului de licențiat în științe fizico-chimice fiind

chestionați cu precădere din fizică, chimie, mineralogie, cristalografie. Așadar, Neculai Costăchescu trece examenul de licență în 1901, iar pentru meritele sale deosebite, Petru Poni îl numește la 1 aprilie șef de lucrări.

Sfârșitul anului 1905 aduce obținerea gradului de doctor în științele fizico-chimice. Tema cercetată a presupus ani de muncă, deplasări în teren, prelevare de probe și analiza lor din perspectivă fizico-chimică. „Gazurile cuprinse în sare și în vulcanii norioși din România” avea să evidențieze compoziția chimică a zăcămintelor de sare de la Slănic Prahova, Ocnele Mari, Doftana, Târgu Ocna, Meledic (Buzău), în baza analizelor de laborator avea să stabilească prezența metanului, etanului, azotului, oxigenului. Interesantă este detalierea modului de prelevare a probelor de gaz în recipiente tubulare de sticlă cu închidere ermetică la ambele capete. Supuse cercetării sunt gazele emise la Lunci (Buzău), Ocnele Mari (Vâlcea), vulcanii norioși de la Buzău, urmărind și identificând prezența aceluiași elemente chimice. Rezultatele sunt prezentate comparativ cu similare la nivel mondial, ceea ce demonstrează că subiectul suscita interes nu doar la noi în țară și arată de asemenea că tânărul cercetător era la curent cu ultimele noutăți, descoperiri din Europa și America. Dar în România anului 1905, N. Costăchescu înregistra două premiere. Lucrarea sa de doctorat reprezenta întâia abordare a unui subiect din domeniul chimiei la nivel național. Fiind și prima teză de doctorat a Facultății de Științe din Iași, el devenea cercetătorul căruia i se acorda primul doctorat în chimie la

Universitatea din Iași. Și pentru a da mai multă „greutate” titlului obținut, facem mențiunea că președinte al comisiei de examinare a fost profesorul Petru Poni, secondat de Anastasie Obregia și I. Stravolca. Nu lipsit de importanță e faptul că teza de doctorat (105 pagini) avea să fie publicată în același an (poate chiar înaintea susținerii) în Tipografia Dacia, costurile imprimării fiind suportate de Fundația Carol I.

Dornic a efectua cercetări științifice de mare rigurozitate, N. Costăchescu va considera necesară o perioadă de specializare, drept care în septembrie 1906 obține prin concurs o bursă de studii. Din multitudinea de centre universitare europene alege Universitatea din Zürich, profitând de șansa de a lucra și învăța sub îndrumarea profesorilor Alfred Werner (chimist, premiul Nobel, 1913) și Charles Eduard Guillaume (fizician, premiul Nobel, 1920). Patru semestre lucrează, experimentează în laboratoarele conduse de remarcabilii savanți străini, fiind în mod deosebit interesat a parcurge cursurile de chimie anorganică și chimie analitică. Nu pierde oportunitatea de a-și îmbogăți cunoștințele, adăugând acestor ore de curs și un stagiu de perfecționare în chimia anorganică, după cum nu ezită a colabora cu Werner în realizarea a două lucrări asupra „stărilor complexe”. Evident că, beneficiind de asemenea universitari, românul a reușit să devină veritabil cercetător în ramura chimiei, fiind în acei ani unicul specialist român în domeniul combinațiilor chimice complexe. Totodată, facem precizarea că N. Costăchescu a fost și a rămas singurul vasluian care a studiat la Universitatea din Zürich.

Se întoarce la Iași în 1908, unde cu sprijinul lui Petru Poni este numit suplinitor al catedrei de chimie minerală. Pregătește lucrarea de docență (1911) cu specialitatea chimie minerală, devine profesor titular al Catedrei de chimie minerală luând locul mentorului său, depunând jurământul de credință în 5 iulie 1912: „Jur în numele lui Dumnezeu și declar pe onoarea și conștiința mea, credință Majestății Sale Carol I, Regele României și Constituției Țării Mele, de a îndeplini cu sfințenie datoriile ce-mi impune funcțiunea mea, de a aplica legile și a mă conforma legilor întru toate și pentru toți, fără ură, fără pasiune și fără nici un interes direct sau indirect”. Nu știam că ocuparea unei catedre în învățământul superior ar fi avut nevoie de un protocol, ceremonial specific diplomaților! Credință, loialitate față de patrie, îndeplinirea îndatoririlor profesionale, respectarea legilor statului! Auzim și astăzi astfel de angajamente care rămân însă doar la nivel declarativ ceremonios (goală vorbă-n vânt) fără a fi urmate de fapte vizibile și durabile în timp.

În ceea ce-l privește pe N. Costăchescu, jurământul de credință a fost respectat, cercetătorul, profesorul, oșteanul, politicianul muncind cu râvnă pentru binele semenilor săi. Activitatea științifică a fost bogată și înainte, și după iulie 1912, nenumărate lucrări fiind publicate în Analele Științifice ale Universității Iași, Revista Științifică V. Adamachi, dar și în reviste străine de specialitate (Chemische Zentralblatt). Rezultatele căutărilor sale științifice se aflau în atenția cercetătorilor din alte centre universitare românești și erau urmărite cu deosebit interes de cercetători

străini. Redactarea în limbi de circulație mondială (franceză, germană) nu este întâmplătoare atâta vreme cât studiile sale ajunseseră să depășească sfera de interes național. Lucrările sale aveau caracter de noutate, cercetările sale erau inedite, erau receptate dincolo de granițele țării noastre, în state în care chimia nu se afla într-o fază incipientă, dar ai căror cercetători nu fuseseră capabili să realizeze descoperiri din categoria celor efectuate de sârguinciosul chimist originar din Huși.

Mai buna cunoaștere și valorificare a resurselor minerale ale țării și-a propus prin cercetările sale profesorul Neculai Costăchescu. A cercetat compoziția chimică a „gazoilului” de la Moreni, a analizat compoziția parafinei. A adus sensibile contribuții personale în valorificarea superioară a zăcămintelor de sare și de țiței. A studiat influența acidului azotic asupra hidrocarburilor aciclice saturate, prin studiul derivaților obținuți a demonstrat existența izopentanului, a izohexanilor și a unui heptan în petrolul românească. A reușit să izoleze hidrocarburi pure, ceea ce niciun alt chimist nu a mai realizat până la el. Aceste hidrocarburi cu denumiri științifice dificil de explicat au o importanță industrială deosebită, deoarece datorită lor țițeiul și sarea pot fi valorificate la un nivel tehnic superior astfel încât să se obțină beneficii bănești înzecite față de valoarea ce s-ar dobândi prin vânzarea de țiței și sare în stare brută, neprelucrată. De notat că marile rafinării din întreaga lume cu tehnologii, linii de prelucrare a acestor materii prime au la bază metodele chimice descoperite în laboratoarele universității ieșene de chimistul cu origini hușene.

A întreprins cercetări asupra combinațiilor complexe, experiențele sale de laborator vizând în special fluorurile de vanadiu, de cobalt și nichel, fluorurile complexe de crom, dar și obținerea unor combinații complexe în soluție. Inițiator al cercetărilor asupra sărurilor complexe, preparând o serie de complecși noi, formând o serie de chimiști distinși care au făcut cinste nu doar Universității din Iași, ci științei naționale, Neculai Costăchescu poate fi considerat fondatorul școlii românești de chimie a combinațiilor complexe. Om de muncă, cu o cultură vastă, spirit clar, din școala lui a ieșit o pleiadă de elemente de valoare, profesori universitari, chimiști. Nu unul, ci mulți au fost continuatorii direcțiilor de cercetare stabilite de N. Costăchescu, remarcându-se Ghe. Spacu, R. Rășcanu, Antonie Ablov, T. Coșciug, Radu Cernătescu.

Profesor de mare ținută academică, foarte exigent, sever, expunerile sale fiind logice și pline de rigurozitate științifică. Al nostru Neculai Costăchescu se distingea prin erudiție între toți chimiștii din învățământul universitar de specialitate din Iași, îi depășea pe cei din Cluj, București. Lecțiile sale erau strălucite, noțiunile cele mai complicate, dificile avea capacitatea a le expune cu o claritate și un talent didactic impresionant. Era recunoscut și apreciat pentru noua sa metodă de predare, aceea a însoțirii prelegerilor de o serie de mici experiențe (conduse, realizate cu mână de maestru) prin intermediul cărora aducea în fața auditoriului studentesc demonstrația practică a celor relatate în expunerile pur teoretice. Studenți, licențiați, doctoranzi, universitari

admirau siguranța gândirii, precizia ideilor, eleganța vorbirii. Nu s-a limitat doar la actul predării, profesorul acesta a luptat mult pentru menținerea învățământului tehnic aplicat de pe lângă Facultatea de Științe, iar când acest învățământ s-a transformat în Școala Politehnică „Gh. Asachi”, el a fost ales în unanimitate primul decan al Facultății de Chimie Industrială. Deși bolnav, profesorul ținea o minunată lecție în deschiderea din toamna anului 1938, ultima lui cuvântare de la catedră...

Anuarul universității (1926/1927) ne arată doar o secvență din viața sa dăruită muncii de la catedră, iar pentru a avea imaginea de ansamblu multiplicați cu 30, trei decenii de profesorat lucrând zi lumină. Titularul Catedrei de chimie minerală de la Facultatea de Științe fusese solicitat a ține cursurile specifice și la Facultatea de Medicină în cadrul căreia funcționa învățământul farmaceutic. Avea deci cursuri de chimie minerală, chimie analitică cantitativă, chimie analitică calitativă pentru două serii distincte de studenți urmând specializări și facultăți diferite (medicină, științe), prelegerile fiind programate în zilele de luni, marți, miercuri ale fiecărei săptămâni. Lucrările practice erau rânduite de luni până joi căci numărul studenților creștea, celor două serii alăturându-se și anul I de la secția tehnologică (a viitorului Institut Politehnic). Neculai Costăchescu e profesorul care îmbină în mod excepțional teoria cu practica, punând accent pe activitatea practică din laborator. De altfel, în calitate de director al laboratorului de chimie minerală a fost preocupat de reorganizarea și dotarea acestui spațiu pentru a putea oferi condiții de studiu

și cercetare. Din punctul său de vedere, laboratorul trebuia să corespundă unui îndoit scop: „mai întâi are îndatorirea de a întregi prin practică cunoștințele teoretice căpătate de studenți la cursuri, adică are scopul de a forma profesori care să poată la rândul lor experimenta în fața elevilor, are rolul de a forma chimiștii necesari institutelor de analize chimice și laboratoarelor din fabrici, adică a forma specialiști care conduc și fac să progreseze industria; a doua îndatorire este aceea de a face cercetări științifice, fie de știință pură prin care să se ridice prestigiul țării, fie cercetări științifice aplicate în țară care aduc foloase imediate”.

Neculai Costăchescu s-a remarcat de timpuriu și în alte domenii, în afara învățământului și cercetării, dar în strânsă legătură cu acestea. A activat intens în cadrul Ligii Culturale, a fost membru în conducerea secției ce funcționa la Iași, apoi chiar membru al Comitetului Executiv Central al acestei organizații. A aderat la programul de emancipare culturală și unitate a tuturor românilor. A dovedit interes și implicare în problemele majore ale națiunii române, știut fiind faptul că Liga milita pentru înfăptuirea statului unitar, la care de altfel N. Costăchescu a contribuit cu arma în mână. Deși universitar, având grad didactic de profesor și un statut privilegiat, Neculai Costăchescu a răspuns fără rețineri ordinului de concentrare în armată pentru front. Repartizarea la infanterie (cavalerie) în locul serviciului sanitar sau pirotehnic unde ar fi aplicat cunoștințe din domeniul chimiei se explică prin încadrarea la arma la care își efectuase stagiul militar înainte de admiterea la facultate, dar și prin deținerea unor frumoase trăsături de

caracter precum demnitate, curaj... A dovedit virtuți de erou în timpul primului război mondial, ca oștean comandant de companie, s-a aflat în linia întâi a frontului din Carpații Răsăriteni. Compania a 12-a din Batalionul I, Regimentul 13 Infanterie „Ștefan cel Mare” Iași, făcea parte din trupele de acoperire ale Armatei de Nord, aflate sub comanda generalului Prezan. Compania lui Costăchescu trecea granița duminică seara, 14 august 1916, staționa la Poiana o săptămână, urmând a ajunge la Oituzul Ardelean, asigurând trecerea în siguranță a trupelor combatante și curățarea zonei de elemente inamice izolate. Unitatea locotenentului Costăchescu a luptat admirabil, având misiuni de cucerire și menținere a mai multor poziții, părăsindu-le doar în urma ordinelor trimise de superiori. Și-a făcut pe deplin datoria cu un curaj temerar în condiții extrem de grele, adesea incredibile. Schimburi de focuri, boli, dezertări, pierderi de vieți omenești, frig, foame, șase luni intense cu experiențe militare fost-au notate de Costăchescu în jurnalul său. Păcat că nu s-a grăbit, decis să publice în volum de carte însemnările de război, rămas-au uitate într-un sertar al unui birou din laboratorul său și pierdute ar fi fost pe vecie dacă manuscrisul n-ar fi fost descoperit și salvat de profesorul Constantin Cloșcă în 1973. Din cele 524 de pagini au putut fi recuperate doar 340, „Jurnalul de front (1916-1917): Inedit” avea să vadă lumina tiparului abia în 2009, gândurile lui scrise cu mîgălă în puținele ceasuri de tihnă cunoscând hîrtia și cerneala tipografică prin grija și eforturile cumulate ale universitarului C. Cloșcă și Editurii Ștef din Iași.

După încheierea războiului, N. Costăchescu și-a reluat munca la catedră, implicându-se totodată și în viața politică, culturală și de stat. Cariera politică începută la sfârșitul războiului din dorința de reformare pe baze meritocratice a societății românești a început cu înființarea Partidului Muncitoresc, formațiune ulterior fuzionată cu Partidul Țărănesc. În ședința Senatului din 15 iunie 1924, profesorul N. Costăchescu contura o opinie a grupului țărăniștilor, atrăgea atenția asupra caracterului de unitate al școlii, fiind un adept al școlii organizate prin descentralizare. Referitor la școală democratică, N. Costăchescu expunea atunci (pentru prima oară) o viziune filosofică asupra acestui concept conform căruia școala democratică trebuia să cultive în oameni valori precum munca, cinstea, altruismul. Fi-va ministru al educației în guvernul lui Maniu (14 noiembrie 1929-6 iunie 1930; 13 iunie 1930-9 octombrie 1930), apoi în guvernul lui G. Mironescu (10 octombrie 1930-17 aprilie 1931). Pe durata ministeriatului său a încercat să amelioreze situația școlară dezastruoasă din Moldova situată între Prut și Nistru, zonă în care populația română fusese supusă unui aprig proces de deznaționalizare (1812-1918), fiind privată de școli în limba maternă. Sensibil la situația copiilor români de aici, Neculai Costăchescu va cere intensificarea ritmului construirii de școli în mediul rural din județele transputane, dovedind competență și devotament pentru dezvoltarea școlii românești. E greu de stabilit, identificat câte școli s-au ridicat, dar cert este faptul că necesitățile învățământului românesc erau considerabile dacă ținem seama că erau de gestionat

unități școlare de toate gradele din 20 de municipii, 51 de comune urbane, 108 comune suburbane, 12.628 de sate. A avut în vedere nu doar sporirea numărului de școli, a fost preocupat de asigurarea învățământului general cu învățători temeinic pregătiți profesional, dar și cu abilități de comunicare astfel încât nu amenzile să aducă elevii la școală, ci munca de convingere dusă de personalul didactic. Neculai Costăchescu s-a evidențiat prin emiterea unor considerații valoroase privitoare la calitatea școlii românești, referindu-se la necesitatea reformării școlii în general, ministrul aprecia cu temei faptul că: „dacă vrei să ai un învățământ primar bun, o școală secundară sănătoasă, trebuie să începi de sus. În materie de învățământ nu trebuie să ne jucăm cu legile, dacă în orice ramură de activitate se poate face o lege pe care să o poți schimba pe parcurs, în învățământ nu se poate așa ceva. Aici trebuie să aștepti opt ani ca să poți alege foloasele sau neajunsurile unei legi, ca să poți ști dacă o lege e bună sau rea”! N. Costăchescu cerea de asemenea ordine în învățământul superior „pentru că de acolo pornește ceea ce trebuie să existe la noi în țară, dragoste și respect față de muncă, de acolo pornește formarea unor suflete și a unor cetățeni așa cum trebuie acestei țări”. Insistând asupra acestei probleme, N. Costăchescu exemplifica: „de acolo de sus, din amfiteatru, va porni mișcarea sănătoasă care să îmbrățișeze tot învățământul până jos...” Cere deci învățământ de calitate care să asigure formarea de cadre didactice bine pregătite profesional, capabile să susțină la rândul lor un

proces educativ performant în școlile gimnaziale și liceale.

Orașul Iași îi datorează câteva repere arhitecturale majore, a căror apariție în spațiul edilitar a influențat decisiv evoluția învățământului superior de la prima universitate a țării. A iubit mult universitatea din Iași, pe care a ajutat-o ori de câte ori a avut posibilitatea. În mandatul de ministru a susținut începerea construcției noii aripi a universității, astfel încât în generosul spațiu creat s-au instalat Facultatea de Drept, Facultatea de Litere și o serie de laboratoare ale Facultății de Științe și ale Politehnicii. A stăruit pentru realizarea unui împrumut susținând extinderea Facultății de Medicină, ca urmare a eforturilor sale s-a construit aripa dreaptă (spre Spitalul Spiridon) a clădirii, finalizându-se și cu strădania lui Costăchescu sediul actual al Universității de Medicină. „Acest palat al clinicilor chirurgicale a cărui construcție a început în 1929 și s-a terminat în noiembrie 1932 din inițiativa și nețărmuritul sprijin al D-lui Neculai Costăchescu, ministrul Instrucțiunii Publice 1928-1931, și prin stăruință neobosită a D-lui prof. dr. Ioan Tănăsescu și prof. dr. Vasile Rășcanu - epitropi ai Casei Sf. Spiridon 1928-1931” stă încrustat în placa memorială, pildă de muncă și devotament în serviciul binelui obștesc.

Nu doar construcții de clădiri universitare, amenajări, dotări de spații noi a urmărit în timpul mandatului său, a ajutat financiar cadrele universitare pentru a-și edita cursurile, știut fiind faptul că tipărirea unui suport de curs presupunea cheltuieli foarte mari care nu puteau fi acoperite nici de universitar, nici de universitate. Fără

ajutorul de 100.000 lei, cursul de Analiză calitativă a profesorului Longinescu nu ar fi fost tipărit și multiplicat.

Aflat în fruntea Ministerului instrucțiunilor publice și cultelor a încercat să nu neglijeze nevoile formațiunilor religioase. În România Mare existau 17 episcopate ortodoxe, episcopii catolice, romano-catolice, luterane, calvine, unitariene, foruri specifice cultului mozaic. Neculai Costăchescu a făcut pe cât de dese, pe atât de pertinente intervenții în guvern, în urma cărora a izbutit să obțină pentru fiecare dintre acestea fonduri

pentru normala funcționare a activităților de cult de pe întreg teritoriul țării. Bunele rezultate obținute ca ministru au contribuit la propulsarea sa, ales fiind în onoranta funcție de președinte al Senatului României (1932-1933). Membru de onoare al Academiei Române devenea în 1936, dar, din nefericire, boala nu i-a dat răgaz să activeze prea mult.

Dispărea un intelectual, o personalitate civică și politică aparținând lașului, România pierdea în 14 iulie 1939 un exemplu de conștiință românească și dăruire obștească.

Bibliografie:

Codreanu, Theodor. *Istoria Hușilor*. Galați : Editura Porto-Franco, 1995;
Iacob, Gheorghe. *Universitatea din Iași 1860-2010 : Facultăți. Profesori. Școli Științifice*. Iași : Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2011;
Mărghită, Liviu; Mancaș, Ioan. *Membrii Academiei Române originari din județul Vaslui*. Arad : Editura Multimedia Internațional, 2006;
Anuarul Universității Iași pe anul 1926-1927;
Buletinul Societății de Chimie (nr. 1/2018)
„Cercetări istorice” (2016);
„Natura” (aprilie, 1935);
„Philohistories” (nr. 12/2022);
„Revista științifică V. Adamachi” (nr. 3/1939);
„Ziarul de Iași” (6 septembrie 2016).

**Mihaela OCHIANU, bibliotecar,
Compartimentul Sala de lectură și periodice,
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

VASILE VOICULESCU - 140 DE ANI DE LA NAȘTERE

Născut în comuna Pârscov, județul Buzău, în urmă cu 140 de ani, Vasile Voiculescu are norocul să trăiască o viață „autentic rurală, ritmată de anotimpuri, poruncită de natură, înseilată de datine și de străvechi obiceiuri”²⁹, sub semnul cărților religioase și al liturghiei, fiind un copil precoc: „La cinci ani învățase deja, de unul singur, să citească și să scrie, așa încât școala primară, mai exact spus cele dintâi clase i se par lesnicioase. Le urmează într-un sat apropiat, la Pleșcoi, și nu surprinde pe nimeni că după chiar clasa I-a, în genere mai dificilă pentru un elev de inteligență obișnuită, este declarat premiant «cu coroniță», spre fala și mândria părinților, dar mai ales a surorilor mai mari.”³⁰ Urmează Liceul „B. P. Hasdeu” din Buzău, apoi din 1897, Liceul „Gh. Lazar” din București, pe care îl absolvă în 1902. Sunt ani marcați de o

febrilă activitate intelectuală, interesul lecturilor cuprinzând nume de autori precum Elyphas Levy, Fabre d'Olivet, Eduard Schuré, Maeterlinck, Novalis, Rudolf Steiner, Platon sau Emerson. Prima verigă a lanțului dintre copilărie și adolescență este reprezentată de poezia „Isus din copilărie”, publicată în volumul *Destin* (1933): „Temporal el se fixează exact în momentul «desprinderii tragice de sat». Și aici avem de a face tot cu o amintire, extrem de prețioasă, chiar dacă textul ca atare nu se situează, valoric vorbind, la altitudinea altora: «Isuse, ca să te urci la Ierusalim de Florii,/Treceai și prin orașul unde eram la școală./Cum te-așteptau sufletele de copii să vii,/ Plângând pe la gazde-n cămăruța goală!/ Tu ne mântuiai și ne trimeteai iar la părinți,/ Cu briști și căruțe pornindu-ne acasă/ Sub soarele cu luciri fierbinți/ Pe drumuri domoale de plasă.»”³¹

Urmează cursurile Facultății de Litere și Filosofie la Universitatea din București, pe care le abandonează, constrâns de împrejurări, în favoarea cursurilor Facultății de Medicină, care asigurau o carieră mai practică. Pe 21 februarie 1910 se căsătorește cu Maria Miteșcu, studentă la medicină, care îi va deveni un suport moral în perioada peregrinărilor ca medic: Ocolul (județul Gorj), Bezdead și Tătărani (județul

²⁹ Confesiunea unui scriitor și medic în „Gândirea”, nr. 8, 1935, p. 402, apud Ion Apetroaie, V. Voiculescu, p. 8.

³⁰ Popescu, Florentin. *Viața lui V. Voiculescu*, pp. 25-26.

³¹ *Ibidem*, p. 28.

Dâmbovița), Buftea, Budești (județul Ilfov).

Anul 1912 aduce debutul în „Convorbiri literare”, cu poezia „Dorul”, urmat patru ani mai târziu de primul volum, *Poezii*, în care „se poate distinge firul macedonskian”³².

Perioada bârlădeană este una „a experiențelor decisive de viață, medicul de front sfidând moartea în febra a 40 de zile de tifos exantematic sau la căpătâiul sutelor de răniți.”³³ Participă la serile literare ale lui Al. Vlahuță, cu care va lega o prietenie trainică:

„Cu Vlahuță petrece Voiculescu multe ceasuri la Bârlad, cu el stă în fața unei căni de ceai și discută despre viață și literatură, lui îi citește versurile mai vechi ori mai noi, lui îi destăinuie planurile de viitor și-i povestește amintirile de pe Valea Buzăului... Cu el străbate la ceas de amurg străduțele târgului sau se pierde de-a lungul unei albie de pârâu, spre a ajunge împreună la căsuța în care a copilărit autorul *României pitorești* și a-i asculta îndepărtatele amintiri din anii de pruncie. El îi va fi sprijinul moral cel mai important (și poate cel mai mare!) din perioada bârlădeană (<<Acum nu mă mai îngrozeau bubuiturile de tunuri ce zbucneau fără de răgaz, aici aproape la Mărășești. Nu mai treceam către seară... ca să ascult, cu urechea lipită de pământ, vuietele surde ce veneau din aceeași parte, întrebându-mă pierdut în ce gaură de șarpe să-mi ascund copiii și nevasta de furia puhoiului – cât despre mine știam ce am de făcut...>>),

iar mai apoi, imediat după război, în 1919, când Vlahuță va ajunge pentru un scurt timp directorul revistei <<Lamura>> din București, Voiculescu va colabora la ea încă de la primul număr (cu poezia <<La prașilă>>).”³⁴

Considerat „poet al vieții interioare”³⁵, publică volumul *Din Țara Zimbrului și alte poezii* (1918), pentru care primește Premiul Academiei Române în 1920. Este numit medic de circumscripție la București, apoi medic la Administrația Domeniilor Coroanei, și face parte din comitetul de conducere al revistei „Florile dalbe”, alături de George Tutoveanu, Tudor Pamfile și M. Lungeanu, astfel încât „ascensiunea medicală și socială mergea în același ritm cu cea literară, pașii doctorului potrivindu-se cu cei al poetului.”³⁶

E. Lovinescu remarcă la poetul V. Voiculescu „posesiunea limbii, a unei limbi rurale, inedite și uneori inestetice, dar care, printr-o întrebuințare susținută, fără nici o efortare, imprimă întregii opere o tonalitate de expresie ce i-ar putea constitui o personalitate într-un domeniu în care personalitatea este aproape exclusă”³⁷, iar poeziile din volumul *Pârgă*, apărut în 1921, „alcătuiesc un corpus în care, cu mici excepții, se pot întrevădea aproape toate direcțiile poeziei voiculesciene de mai târziu.”³⁸

Poeme cu ingeri, apărut în 1927, volum în care „substanța poetică este străbătută de o undă mistică”³⁹, aducând ca noutate față de precedentele volume „încercarea de

³² Negoțescu, I. *Scriitori moderni*, p.168.

³³ Apetroaie, Ion. V. *Voiculescu*, p. 26.

³⁴ Popescu, Florentin. *op.cit.*, pp. 25-26.

³⁵ Vianu, Tudor. *Scriitori clasici români*, p.318.

³⁶ *Ibidem*, p. 98.

³⁷ Lovinescu, E. *Istoria literaturii române contemporane*, 2, p. 75.

³⁸ Popescu, Florentin. *op.cit.* p. 99.

³⁹ Negoțescu, I. *op.cit.* p.170.

spiritualizare și de interiorizare, frângerea formei tradiționale odinioară atât de tihnită, în amplele ei volute, printr-o diversificație poliritmică.”⁴⁰ marchează, până la *Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare*, drumul erosului „divers ademenitor, de la o etapă oarecum întrebătoare, ulterior contemplativă, la o alta discret senzuală, pentru ca, finalmente, stihie glorioasă devastatoare să se echilibreze cu furoarea adorației.”⁴¹ Ion Pop reliefează acea „remarcabilă unitate tematico-motivică, asigurată de natura reflexivă a discursului axat pe teme morale («sufletul» și neliniștile sale, problematica credinței, a raporturilor dintre uman și divin, sacru și profan, carnal și spiritual), căreia îi corespunde un univers imaginar «sistematizat» într-o stilizare iconografică de sursă ortodox-bizantină.”⁴² Situându-l pe V. Voiculescu alături de „ortodoxiștii” Nichifor Crainic și Lucian Blaga, G. Călinescu consideră că noul volum de poezii „izbește cu acea notă care-i dă originalitate, punându-l de altfel într-un grup de poeți pentru care «îngerul» e un instrument mitologic elementar. Acum poetul este ortodoxist, tradiționalist și continuă alături de Blaga cântarea jalei metafizice. Însă ideea că ar fi la mijloc o simplă contaminație, izvoarele fiind Rilke, Blaga, nu e justă. Îngerii lui Voiculescu sunt autentici și apar în poezia lui încă de la început.”⁴³

Începând cu anul 1930, colaborează la radio, în cadrul emisiunii *Ora satului*, inițiind emisiunea *Sfatul*

medicului. „Uzină de cuvânt și muzică”, cum îi plăcea să-l numească, radioul îi oferă prilejul, din postura sa de referent literar al Societății de Difuziune Radiotelefonică, să colaboreze cu Mihail Sadoveanu, Ion Pillat, G. Călinescu, E. Lovinescu, T. Vianu, Mihai Ralea, Cezar Petrescu. Este o perioadă extenuantă, cu puține satisfacții, având „o mulțime de nimicuri importante pe cap” care îl rețin de la activitatea creatoare, publicând doar *Destin* (1933), prin care este considerat un poet ajuns la maturitate⁴⁴. Cea mai sugestivă imagine a scriitorului redactor ne este oferită de George Sbârcea: „Mărunt, subțire, cu trăsăturile fine ale unei nobile figurine de Tanagra, el dispărea pentru ore întregi între maldărele de cărți, reviste și manuscrise de pe masa de lucru dintr-o încăpere scundă, cu geamurile dând spre o curte fără lumină. Răsărea de după mormanele de hârtie, la intrarea vizitatorilor, cu ochii zâmbind vesel, ca bălțile tulburi în soare. Gazdă bucuroasă de oaspeți, de o sensibilitate caldă și mângâietoare, cucerea îndată printr-o modestie neprefăcută, prin cultura, prin spiritul, prin seriozitatea și bunătatea sa. Căuta să elimine din relațiile cu colaboratorii tot ce era artificial, orice sentimentalism fad și convențional. Receptiv și înțelegător, avea atâtea ferestre spre lume încât vedeai dintr-odată tot ce e într-însul, de asta surd emoționați cei ce își aduc aminte de el.”⁴⁵

În paralel cu volumele de poezie (*Urcuș, Întrezăriri*), pentru care va primi

⁴⁰ Lovinescu, E. *op.cit.*, p.76.

⁴¹ Ciopraga, Constantin. *Amfiteatru cu poeți*, p. 243.

⁴² Pop, Ion. *Dicționar analitic de opere literare românești*, vol. III, M-P, p. 363.

⁴³ Călinescu, G. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, p. 881.

⁴⁴ Negoitescu, I. *op.cit.*, p.171.

⁴⁵ Sbârcea, George. *Cafeneaua cu poeți și amintiri*, p. 171.

Premiul Național pentru Poezie (1941), V. Voiculescu scrie piesele de teatru *Umbra* (de inspirație țărănească), *Demiurgul* (replică la rasismul nazist) și *Fata ursului*, bazată pe o realitate magică inspirată din „mentalitatea primitivă, plină de poezie de altfel, și cultura magică ce domnește în poporul de la munte”⁴⁶.

După publicarea volumului *Poezii* (1944), începe o nouă etapă în viața scriitorului, marcată de moartea soției sale și cea a prietenului său Ion Pillat. Se retrage de la radio și participă la întâlnirile grupului Rugul Aprins, se izolează în camera sa de lucru și nu mai acceptă colaborarea cu revistele literare, ducând o viață simplă: „Voiculescu trăia simplu, foarte simplu, în casa lui din care își păstrase o singură odaie, înghesuit între cărți, multe și foarte felurite, îndesate în rafturi pe câte două și trei rânduri, de jos până-n tavan, într-o aparentă neorânduială. La vârsta lui, când atâția intelectuali sunt dezabuzăți de lectură, el citea zilnic și era gata să-ți vorbească despre pagina cea mai nouă. Era destul de strâmtorat, iar aceasta se cunoștea mai întâi prin ținuta lui vestimentară, întotdeauna corectă, dar trădând intervenția repetată a curățătoriei chimice și după indiscreția paltonului întors cu nasturii de-a-ndoaselea. Iarna nu avea destul lemne de foc și, deseori, dormea în căciulă și bocanci”⁴⁷.

V. Voiculescu se dedică prozei, a cărei temă centrală este „moartea lumii magice în brațele civilizației raționale”⁴⁸, o proză apropiată de cea

sadoveniană și de nuvelele lui Eliade, după următoarea schemă: „El începe povestirea cu ceva ce am putea numi o *punere în temă* (o discuție, de pildă, între oameni cultivați despre semnificația behaviorismului sau a existențialismului), după care urmează narațiunea propriu-zisă, ca argument la premisa avansată și, la sfârșit, o încercare de a explica în chip rațional faptele iraționale din cuprinsul povestirii. *Explicația* decide, de regulă, neputința de a explica. Final deschis, lăsând cititorului posibilitatea să dea singur o interpretare.”⁴⁹ Astfel, în *Sezon mort*, „simțul naturii vii, răsfrânt pur epic, fără nici o prefirare de lirism, dă o emoționantă specificitate paralelismului de instincte, al omului și al animalului”⁵⁰, fiind „o nuvelă excepțională prin sugestia comuniunii între regnuri și ideea unei naturi în prada unei excitații colosale”⁵¹; în *Lostrita*, Voiculescu „cercetează aici mitul cunoscut al Sirenei sau al Ondinei”⁵²; în *Pescarul Amin*, scriitorul dă expresie artistică „extazului vieții acvatice”⁵³; *Ultimul berevoi* „sugerează moartea miturilor”⁵⁴; în *Taina Gorunului* se dă concretețe „cvasi misticii dezintegrări a trupului de haiduc în integritatea naturală a trunchiului de copac”⁵⁵. Omul fantastic voiculescian „are capacitatea de a păstra și sintetiza în memorie gesturile esențiale ale strămoșilor, de a unifica la nivelul unei trăiri de o extraordinară tensiune etapele succesive ale vieții biologice, până contopirea ființei

⁴⁶ Popescu, Florentin. *op.cit.*, p. 140.

⁴⁷ Anania, Valeriu. *Rotonda plopilor aprinși*, p.218.

⁴⁸ Simion, Eugen. *Scriitori români de azi*, I, p. 204.

⁴⁹ *Ibidem*.

⁵⁰ Negoțescu, I. *op.cit.*, p.179.

⁵¹ Simion, Eugen. *op.cit.*, p.209.

⁵² *Ibidem*.

⁵³ Negoțescu, I. *op.cit.*, p.179.

⁵⁴ Simion, Eugen. *op.cit.*, p.213.

⁵⁵ Negoțescu, I. *op.cit.*, p.179.

umane cu premisele cosmice, nedefinite, ale apariției ei.”⁵⁶

Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare, în traducere imaginară de Vasile Voiculescu, începute în 1954 și apărute postum în 1964, „pure discursuri despre iubire”⁵⁷, reprezintă „locul geometric al unei întâlniri de cultură: revitalizarea unui vechi tipar, actualizarea unor virtualități spirituale”⁵⁸. Poetul dă o definiție sonetelor sale: „Îți scriu sonete... râvnă pitică și deșartă,/ Când tu ești întruparea celui mai pur sonet.../ Nu te-a făcut natura; ci, în suprema-i artă,/ Chiar Cel Etern te scrise cu mâna de poet.” (CCXVIII) sau „Sonetul meu e cuget și patimă, -mpietrite,/ Cu inima ciocnește-l, că scapără, s-aprinde...” (CLXXIX).

Elaborat între 1947-1958, romanul *Zahei orbul* (publicat postum în 1966) „ne obligă să realizăm o lectură încărcată de avertismente cu privire la subtextul prozei și al discursului epic, la simbolurile acestuia”⁵⁹, fiind „o parabolă a luminii ce se ascunde și apare, ca și a omului în căutarea ei”⁶⁰.

În 1958 este arestat sub acuzarea că a scris poeme mistice, executând o sentință de cinci ani, întreruptă de grațierea din 1962. În timpul detenției se îmbolnăvește de tuberculoză a coloanei vertebrale și, deși urmează tratamente în spital, se stinge din viață în noaptea de 25 spre 26 aprilie 1963, fiind înhumat la Cimitirul Bellu.

Bibliografie

- Anania, Valeriu. *Rotonda plopilor aprinși*. București, Editura Florile Dalbe, 1995.
- Apetroaie, Ion. *Vasile Voiculescu, studiu monografic*. București, Minerva, 1975.
- Balotă, Nicolae. *De la Ion la Ioanide*. București, Editura Eminescu, 1974.
- Ciopraga, Constantin. *Amfiteatru cu poeți*. Iași, Editura Princeps Edit, 2002.
- Lovinescu, Eugen. *Istoria literaturii române contemporane*, II. București, Editura Minerva, 1981.
- Călinescu, George. *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*. București, Editura Minerva, 1982.
- Manolescu, Nicolae. *Metamorfozele poeziei. Metamorfozele romanului*. Iași, Editura Polirom, 1999.
- Negoîtescu, Ion. *Scriitori moderni*. București, Editura pentru literatură, 1966.
- Pop, Ion. *Dicționar analitic de opere literare românești*, III, M-P. București, Editura Didactică și Pedagogică, 1998.
- Popescu, Florentin. *Viața lui Vasile Voiculescu*. București, Editura Vestala, 2003.
- Sbârcea, George. *Cafeneaua cu poeți și amintiri*. Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1989.
- Simion, Eugen. *Scriitori români de azi*, vol. I. București/Chișinău, Editura David/Litera, 1998.
- V. Voiculescu interpretat de..., București, Editura Eminescu, 1981.
- Vianu, Tudor. *Scriitori clasici români*. București, Editura Albatros, 1998.
- Voiculescu, V. *Integrala operei poetice*. București, Editura Anastasia, 1999.
- Voiculescu, V. *Integrala prozei literare*. București, Editura Anastasia, 1998.
- Voiculescu, V. *Teatru*. Cluj, Editura Dacia, 1972.
- Voiculescu, V. *Ultimele sonete închipuite ale lui Shakespeare. Traducere imaginară*. București, Editura Art, 2010.
- Zaharia-Filipaș, Elena. *Introducere în opera lui Vasile Voiculescu*. București, Editura Minerva, 1980.

**Cătălin BORTĂ, bibliotecar,
Compartimentul Împrumut la domiciliu pentru adulți,
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

⁵⁶ Zaharia-Filipaș, Elena. *Introducere în opera lui Vasile Voiculescu*, p.102.

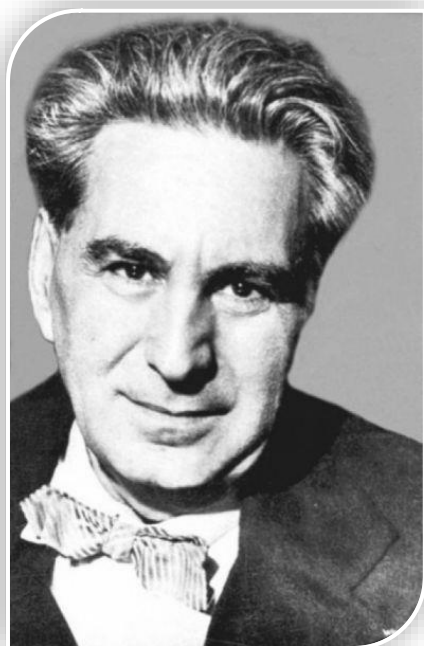
⁵⁷ Manolescu, Nicolae. *Metamorfozele poeziei. Metamorfozele romanului*, p. 32.

⁵⁸ Doinaș, Ștefan Augustin. „Lirica de dragoste a lui Vasile Voiculescu” în V. Voiculescu interpretat de..., p. 118.

⁵⁹ Vlad, Ion. V. Voiculescu: „Zahei orbul” în V. Voiculescu interpretat de..., p. 232.

⁶⁰ Balotă, N. *De la Ion la Ioanide*, p. 378.

GEORGE CĂLINESCU, OMUL TOTAL AL LITERATURII ROMÂNE

Anul acesta se împlinesc 125 de ani de la nașterea unui reper al culturii și literaturii române, unul dintre cei mai importanți critici literari, George Călinescu.

Cred că este de datoria noastră să îi aducem un pios omagiu aceluia care ne-a insuflat un sentiment de mândrie națională și care a închinat geniului poeziei românești temelii de piatră sub un tei plin de flori.

Ceea ce ne-a rămas de la el, o piramidă șlefuită în zile și nopți de neliniști, clădită din mii și mii de foi scrise cu sudoarea frunții și sufletului, un bulgăre de aur scos și modelat din praful arhivelor tocite de vreme, reprezintă încă una din marile bogății spirituale cu care națiunea română

poate să-și facă drum spre glorie universală.

Personalitate plurivalentă, cu rădăcini adânci renaștentiste, Călinescu a dat opere fundamentale în toate domeniile de activitate. Critic și istoric literar, cercetător pasionat al folclorului, biograf și monografist, autorul unor cărți de călătorie și cronicar în sensul cel mai elevat al cuvântului, exeget al literaturii universale, teoretician al romanului, prozator enciclopedic și polivalent și în primul rând romancier comparat cu Stendhal, Balzac, Tolstoi sau Zola, dramaturg subtil, poet rafinat și intelectual de o ținută exemplară, Călinescu a dăruit culturii românești și universale lucrări nemuritoare, pilde pentru contemporaneitate și viitorime.

Spirit de vastă cultură și de o mare mobilitate și diversitate intelectuală, G. Călinescu reprezintă în cultura română excepția eruditului dublat de scriitorul dotat cu o fantezie și forță expresivă puțin obișnuite.

Păstrat în memoria culturală ca autor al romanului *Enigma Otiliei*, bijutier al operelor eminesciene și maestru al criticii literare, G. Călinescu a fost un personaj complex. Face parte din seria personalităților de formație enciclopedică, deschisă în cultura română de Dimitrie Cantemir și continuată de I. H. Rădulescu, B. P. Hașdeu și Nicolae Iorga.

G. Călinescu s-a născut la București, pe data de 19 iunie 1899, sub numele de Gheorghe Vișan. A avut două perechi de părinți: pe cei naturali, Maria Vișan și Tache Căpitănescu, și pe cei adoptivi, Maria și Constantin Călinescu, dar în familie, statutul său a fost al unui orfan.

A fost crescut de ceferistul Constantin Călinescu și de soția sa, Maria, în casa cărora mama băiatului lucra ca menajeră. În anul 1907, mama naturală, din cauza situației materiale precare, acceptă ca soții Călinescu să îl înfieze. A fost momentul în care numele său s-a schimbat în Gheorghe Călinescu și așa a rămas pe parcursul vieții. Prenumele său în exprimarea orală, cât și în scris a fost însă George.

Constantin Călinescu a murit când copilul trecuse cu abia câteva luni peste opt ani; în timpul Primului Război Mondial, s-a sinucis Tache Căpitănescu. Lipsit de o afectivitate normală, G. Călinescu nu a avut un model formativ, patern sau matern. De aceea, copilăria și adolescența lui, lipsite de relevanță pozitivă sub aspect intelectual, ne dezvăluie un elev mediocru, asemenea multor dintre celebritățile literaturii române.

Când, în primăvara anului 1919, student al Facultății de Litere și Filosofie, va afla, printr-o întâmplare, că mama sa adevărată este Maria Vișan, servitoarea familiei, tânărul parcurge spațiul unei crize adânci de personalitate: redevenea în proprii lui ochi copilul din flori al unei menajere. Șocul trăit de relevarea poziției sale în societate a prilejuit, prin revers, apariția aspirației de a-și modifica identitatea, de a-și compensa obârșia umilă printr-un destin de excepție.

Școala primară o face la Iași, iar studiile secundare și universitare le continuă la București, fiind licențiat al Facultății de Litere în 1923. Un concurs favorabil de împrejurări a înlesnit angajarea lui Călinescu, în mai 1919, în funcția de custode la biblioteca facultății. Acest lucru a constituit pentru dânsul o revelație echivalentă cu deschiderea unui nou univers spiritual. Cărțile i-au relevat cunoștințele lacunare, informația limitată și precaritatea culturii generale. Însăpăimântat de imaginea reală a eului său profund pe care lectura i-o dezvăluia necruțătoare, ca într-o oglindă, se hotărăște să se smulgă din apele mediocrității, să depășească limitările impuse de nenorocoasa lui venire pe lume.

Lipsit de afecțiunea paternă, G. Călinescu își reprezenta de multă vreme un tată potențial și căuta subconștient un părinte spiritual, care să-i călăuzească pașii în vâltorile existenței. Cea dintâi personalitate ce a declanșat efectiv în conștiința sa dorința de a se distinge pe plan intelectual a fost Ramiro Ortiz, profesorul de limba și literatura italiană de la Universitatea București. Peste ani, studentul de odinioară a mărturisit, adesea, că datorită acestui intelectual și-a însușit o educație literară de excepție, cu neputință de realizat în alte împrejurări.

În noiembrie 1924 pleacă cu o bursă, pentru doi ani, la Școala Română din Roma, unde face un stagiu post-universitar, specializându-se în studii arhivistice. Dacă în București, alături de profesorul Ramiro Ortiz, a avut revelația vocației sale creatoare, în capitala Italiei, fixația lui Călinescu s-a focalizat asupra lui Vasile Pârvan, directorul

școlii, eroul intelectual, sub influența căruia a descoperit, experimentat și însușit tehnica muncii intelectuale. Tânărul a fost deopotrivă captivat de erudiția și puterea de muncă, amândouă puțin comune, dar și de concepția despre existență a savantului. Călinescu își descoperă adevăratul tată spiritual. Admirându-l, se străduia să se ridice el însuși.

În șapte ani, trei întâmplări disperate, fără legătură cauzală între ele, au modificat complet atitudinea lui G. Călinescu față de existență, transformându-l pe mediocrul fecior al Mariei Vișan într-un intelectual cu un larg orizont de gândire, ce va manifesta mereu o dispoziție generală spre nou. La vârsta când majoritatea oamenilor își încheie formația intelectuală, soarta orânduiește astfel lucrurile încât, sub egida unor părinți spirituali, viața să înceapă pentru G. Călinescu a doua oară.

După întoarcerea în țară, din 1926 până în 1931, paralel cu munca desfășurată la catedră, Călinescu s-a integrat succesiv într-o răsunătoare activitate publicistică, atât de amplă și de variată, atât de sistematic legată de toate compartimentele literaturii încât, în acei ani, nu i se poate găsi un echivalent cantitativ decât în eseistica lui Mircea Eliade.

Din 1931 până în 1941, activitatea lui este absorbită de critică și istorie literară, de eseistică și de literatura de ficțiune, manifestări aparent antitetice, dar care, în persoana lui, se condiționează reciproc într-o sinteză rămasă până astăzi nepereche.

Călinescu își ia doctoratul în Litere la Universitatea din Iași, în 1936, cu o teză despre manuscrisul eminescian. Anul următor devine conferențiar

universitar la Facultatea de Litere din Iași, iar din 1945 este profesor de istoria literaturii române moderne la Universitatea din București. Anul 1949 îi aduce profunde schimbări, este ales membru al Academiei Române, primind conducerea Institutului de Istorie Literară și Folclor, pe care îl conduce până la moarte.

Însă pe măsură ce personalitatea lui se impune conștiinței contemporanilor, Călinescu, asemenea poetului latin Horațiu, a fost obsedat de un chinuitor complex de inferioritate socială. Refuzând să se definească prin proveniență, G. Călinescu s-a înfățișat tuturor exclusiv prin ceea ce realizase. Omul matur și-a ascuns biografia reală, oferind contemporanilor doar aspectul mării lui personalități.

Opera lui e vastă. Și-a încercat condeiul în toate genurile literaturii. Umanist de formație renașcentistă, posedat de setea erudiției și de tendința spre enciclopedic, dar și spre exhaustiv, George Călinescu a aspirat să fie un creator total, afirmându-se, concomitent, ca poet și prozator, critic și istoric literar, dramaturg și eseist, publicist, traducător și profesor universitar. În toate aceste domenii a îmbogățit patrimoniul valorilor naționale cu opere fundamentale.

O creație de dimensiuni puțin obișnuite, prin care literatura română se definește în câteva din trăsăturile sale distinctive, ne dezvăluie un scriitor de rafinată vocație, la care voința constantă de afirmare se subordonează atât unui talent literar nativ, cât și constrângerilor unei intransigente discipline a muncii.

Prin opera sa variată, a influențat profund dezvoltarea criticii literare din

România, contribuind semnificativ la înțelegerea și promovarea literaturii române și universale. Moștenirea sa în domeniul criticii literare continuă să fie studiată și apreciată, iar influența sa rămâne vie în cultura literară a României.

Creația literară propriu-zisă începe cu romanele *Cartea nunții*, *Enigma Otiliei* și ajunge la marile realizări, *Bietul Ioanide* și *Scrinul negru*, nu înainte de a fi parcurs un drum pe care stă scris *Șun* sau *Calea neturburată*...și volumele de impresii din Uniunea Sovietică și China. Acestora trebuie neaparat să li se alăture nenumăratele articole cu diverse profiluri (literatură, viață cotidiană), acele minunate pagini din *Cronica mizantropului* sau inegalabilele *Cronici ale optimistului* publicate în „Contemporanul”, care făceau ca ziua de vineri să devină pentru toți românii, așa cum ne amintește Geo Bogza, „o zi de bucurie și de sărbătoare”.

La toate acestea nu trebuie să uităm a adăuga poeziile călinesciene (*Poezii* și *Lauda lucrurilor*), muncă cu care a început și și-a încheiat atât de frământatul său drum literar, preocuparea căreia i-a rămas credincios întreaga viață. Privită în totalitatea ei, poezia lui Călinescu este, în primul rând, un document psihologic foarte viu și semnificativ pentru conturarea fantasticei lui personalități.

Istoria literară îi datorează o operă unică, acel inegalabil monument plăsmuit cu trudă, migală și impresionantă exactitate, de care nimeni nu se poate dispensa și care, mai ales astăzi, ar trebui să fie un „lux” necesar pentru toți. *Istoria literaturii*

române de la origini până în prezent rămâne un tulburător omagiu adus culturii și spiritualității poporului român. Privită ca o epopee, ca o enciclopedie barocă, ea e o *divina comedie* a literaturii române, ce nu are egal nici în literatura română, nici în cea universală.

În perioada creației *Istoriei literaturii române*, criticul a trăit ca un ascet. Noaptea citea, iar dimineața și după-amiază scria. Odihna însemna câteva ore de somn la prânz. Atât de absorbit de munca sa, George Călinescu uita chiar să mănânce.

Este autorul unor studii fundamentale despre scriitori români, iar după 1945 a publicat studii și eseuri privind literatura universală. Monografiile călinesciene, mai ales cele consacrate lui Mihai Eminescu și Ion Creangă, sunt modele ale genului. Se citesc și recitesc cu interes și plăcere la orice vârstă, ca un basm șlefuit de minți aurite, și de-abia după ce ai terminat lectura lor îți dai seama că, în fond, ai parcurs pagini de pură istorie literară.

Nu a ezitat să raporteze valorile literaturii române la cele europene, deschizând astfel culturii noastre un larg orizont și conștiința integrării noastre în spiritualitatea lumii occidentale, a sincronizării cu aceasta.

Studiile sale consacrate literaturilor străine (cele italiene și spaniole) sunt de nivel european și critica occidentală n-ar avea decât de câștigat cunoscându-le și descoperind în ele un punct de vedere românesc și un comentariu subtil și ingenios.

Într-o perioadă în care puterea comunistă limitase accesul la valorile perene ale literaturii și culturii universale, străduindu-se să izoleze țara de restul lumii, prin G. Călinescu,

intelectualul român călătorea în spațiile culturii europene dincolo de cortina de fier a timpului.

Studiul *Estetica basmului* completează spectrul de preocupări ale criticului și istoricului literar, interesat de folclorul românesc și de poetica basmului.

Profilul nu ar fi fidel fără menționarea prodigioasei activități publicistice a criticului, ce însumează peste 1200 de titluri risipite de-a lungul a trei decenii și jumătate. Prin patosul ideilor și temperamentul stilistic, comparabile doar cu acelea ale lui Iorga și relevanța pentru personalitatea sa, sensibilă la orice fenomen al vieții și al culturii, cu puncte de vedere ostile inerteiei gândirii comune a prejudecăților și formulări pline de vervă și sevă polemică.

Activitatea sa beletristică, materializată prin multitudinea speciilor și genurilor literare abordate, cât și activitatea prodigioasă pe planul științei literaturii, a scos în relief calitatea supremă a personalității sale, conturată prin „năzuința spre totalitate și sinteză”, conferindu-ne posibilitatea de a vorbi astăzi de un George Călinescu „scriitor total”.

Despre profesorul Călinescu s-au scris pagini nenumărate pline de recunoștință din partea acelor care au avut norocul de a-l avea îndrumător și părinte în dificila taină de descifrare a drumului către carte. Ca profesor seducea adunarea cu vocea lui cântată. La cursurile lui nu veneau doar studenții săi. Amfiteatrul Odobescu era neîncăpător, veneau studenți de la alte facultăți și lume care părăsise de mult băncile facultății.

Fascinația pe care o iradia Călinescu ținea nu numai de erudiția

sau de profunditatea ideilor, cum îi plăcea să se exprime, ci și de felul original prin care-și comunica cultura vastă, prin spectacolul pe care-l oferea mimica sa și mai ales prin gestică mâinilor, egală cu un comentariu sonor. Trebuia să-l auzi și să-l vezi pentru a înțelege efervescența scânteietoare, miracolul și tensiunea intelectuală din cărțile sale. Pentru ascultători, spațiul și timpul încetau să mai fie noțiuni.

Conferințele sale erau un spectacol visat. El însuși, asemenea actorilor de geniu, părea a fi, în timpul conferințelor, când Horațiu, când Tasso, Eminescu, Cervantes, Tolstoi, Caragiale, Cehov, rămânând în același timp George Călinescu, arhitectul de gânduri, de ametoare edificii ale spiritului în care, odată construite, cânta la vioară, cu solemnitate, la marea orgă a sufletului său, cu o tinerețe care niciodată nu a dat semne de oboseală. Punea stăpânire pe ascultători prin mijloace doar de el cunoscute și își încerca, apoi, neconținut puterea, până ce ieșea în ropotul de aplauze.

George Călinescu și-a uimit contemporanii prin suprema calitate de a fi mereu altul, mereu altfel, dar totdeauna el însuși, rămânând în esență o personalitate tipic românească de o structură unică. Pildă supremă și îndrumător ideal, el a fost și va rămâne întotdeauna un miracol, care a dominat o întreagă cultură românească într-o perioadă plină de frământări literare, de căutări și nestatorniciri. A pășit mândru și încrezător peste opreliști voite sau întâmplătoare și a triumfat ca un rege dac într-o bătălie pentru apărarea gliei străbune.

Și nu întâmplător, poate George Călinescu a scris atât de frumos și de exact despre cel mai mare poet român. Un titan a închinat imn de glorie unui geniu și amândoi s-au contopit într-o simfonie fantastică cântată într-un concert al nemuririi.

Filosofia existențială a lui G. Călinescu, solitudinea sa, devenită legendară, munca desfășurată continuu, cu rigurozitate, lupta cu timpul și cu trupul șubrezit de boală, năzuința permanentă spre un ideal au influențat multe spirite și au creat, firesc, o aspirație imitativă, o dorință de a găsi o motivație interioară propriei activități, de a-și defini un obiectiv și de a urmări împlinirea lui.

Conștient de mulți ani de natura unei boli incurabile (ciroză hepatică), Călinescu s-a ținut mereu la curent cu cercetările medicale în domeniu, respectând totodată, pe cât posibil, prescripțiile specialiștilor, fiind însă dezolat că după atâtea progrese în vindecarea altor maladii, în cazul lui nu se putea face încă mare lucru.

Ajuns la vârsta de 65 de ani, a fost internat, pe 24 noiembrie 1964, la sanatoriul Otopeni. Primele zile i s-au părut îngrozitoare. Avusese mereu fobia liniștii, dar acum trăia senzația „exilării în neant”. Obişnuit toată viața cu un program de lucru riguros, i se părea acum insuportabil să stea fără să

facă nimic, când „se petrec atâtea în univers”.

La 12 martie 1965, la adăpostul nopții, pleacă în lumea umbrelor, lăsând o operă fundamentală pentru cultura poporului român.

Cu un destin demn de film, Călinescu a reușit să-și pună amprenta definitiv pe istoria nației române, fiind unul dintre cei mai importanți critici literari români din toate timpurile, alături de Titu Maiorescu sau Eugen Lovinescu.

G. Călinescu a pășit toată viața, cum s-a exprimat odată, cu sandale de aur pe drumurile de cristal ale absolutului. Și nu cunosc un mai adânc omagiu, mai aproape de spiritul său, decât acela de a-i urma lecția, atât de înalt și profund creatoare. Îi vom face o bucurie imensă în perpetuitate.

Bibliografie:

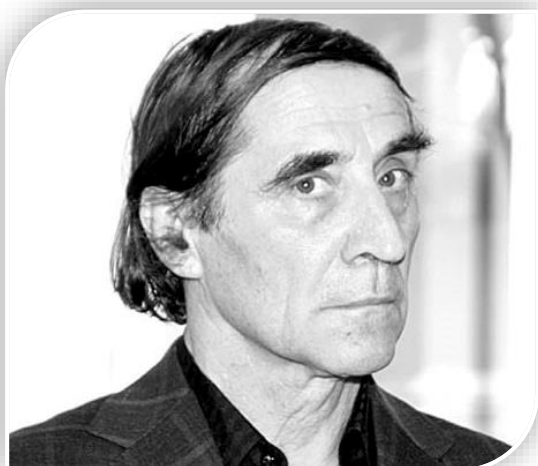
- Alecu, Viorel. *Opera literară a lui George Călinescu*. Iași : Editura Albatros, 1974;
Amintiri despre G. Călinescu. Ediție îngrijită, prefață de Ion Nuță. Iași : Editura Junimea, 1979;
 Livadă, Melania. *G. Călinescu, poet și teoretician al poeziei*. Bacău : Cartea Românească, 1982;
 Bălu, Ion. *G. Călinescu – spectacolul personalității*. București : Editura Fundației Culturale Ideea Europeană, 2004.

**Luciana MACOVEI, bibliotecar,
 Compartimentul Sala de lectură și periodice,
 Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

STUDII CULTURALE

DOCTORUL CONSTANTIN TEODORESCU - SUBLIMĂ RISIPIRE PENTRU BINELE SEMENILOR

„L-am văzut iubind. Oamenii, chirurgia, arta. Pe Dumnezeu.
I se citea în privire. Și în mâini.” (dr. Richard Constantinescu)

Se poate spune că iubirea de oameni a unui chirurg stă mai cu seamă în mâinile care știu să repare nu doar cu pricepere și precizie, ci cu multă dragoste. Nu e destul să știi, să vrei, să poți, e nevoie de sentimente, căci fără de ele ce e omul aflat pe masa de operație? Materie primă? Experiment științific? Fără de sentimente, emoții, ce e mănuiitorul instrumentelor chirurgicale? Mașinărie robotică programată să taie, să coasă respectând un tipar, o procedură, un protocol? În cei peste 40 de ani de chirurgie, mâinile doctorului Constantin Teodorescu au avut peste 50.000 de intervenții reușite, iar dincolo de cifra impresionantă, sunt tot atâția pacienți care au plecat acasă trăind o bună bucată de vreme alături de cei dragi.

Până a deveni medic, a fost copil sărac născut într-o familie nevoiașă din Murgeni. Nu a lăsat amintiri despre copilăria sa, dar presupunem că a fost marcată de lipsuri majore căci, născut în 1939 (30 septembrie), a cunoscut și a simțit din plin efectele celui de-al Doilea Război Mondial care nu a fost blând cu nici una din națiunile europene. Foame, frig, teamă, a experimentat ani la rând, amplificate (poate) și de neputința părinților de a asigura un minim necesar celor doi copii. Se va desprinde de familie imediat după parcurgerea claselor primare, înțelegând de la această vârstă că pentru a-și face loc în lumea adulților trebuia să se bazeze doar pe forțele proprii. Ce altă forță decât aceea de a învăța putea să descopere în el un băiat de numai 11 ani? A învățat cum numai un copil sărman poate să facă lucrul acesta, călăuzit de dorința de autodepășire și nevoia de evadare din mediul ostil în care viața îl aruncase. Din toamna lui 1950 este elev al Liceului „Gh. Roșca Codreanu” din Bârlad, internatul școlar devenindu-i casă și masă pentru următorii șase ani, plată fiind excepționalele rezultate la învățătură convertite în bursa obținută an de an. Fire retrasă, e puțin probabil să fi legat prietenii cu colegii de generație sau cu elevii din anii superiori, așadar probabilitatea de a fi

interacționat cu Mircea Coloșenco (promoția 1956, clasa a X-a C) sau cu Rubin Leibovici (Virgil Duda, promoția 1955) se apropie brutal și dezamăgitor de zero. Cât despre profesorii care i-au fost adevărate modele, nu e o surpriză că Zupperman, cadrul didactic de limba română, sau Gâlcă, de fizică-chimie, vor avea o deosebită influență asupra introvertitului Constantin Teodorescu, încurajându-l a îmbrățișa cariera didactică. De altfel, nu știm sigur dacă nu cumva din 20 februarie 1957 până în 1 septembrie 1958 nu va fi fost suplinitor de fizică-matematică, alăturându-se colectivului profesoral al prestigiosului liceu bărlădean. Lista „cadrelor didactice ale școlii de la începutul ei și până în prezent” din *Monografia Liceului „Gh. Roșca Codreanu”* (tipărită în 1971) menționează la poziția 723 activitatea pe durata a două trimestre a „unui” Constantin Teodorescu și este posibil să fie tânărul nostru chiar dacă, prin 2010, doctorul mărturisește că a lucrat ca zilier pe șantier doi ani de zile după terminarea studiilor liceale. Nu cred că e o simplă coincidență de nume, după cum nu cred că doctorul a uitat de scurta activitate didactică ce l-a menținut în contact cu noțiunile disciplinelor pentru care urma să aplice prin susținerea admiterii la Universitatea din Iași. Cred însă că a omis această etapă pentru simplul motiv că mult mai traumatizantă a fost munca de zilier pe șantier supunându-se unei munci istovitoare din vara lui '56 până-n primăvară lui '57 și îndurând cumplita iarnă cu troiene cât casa și geruri de minus 20 de grade.

Amintirile sale se limpezesc și capătă o undă de veselie retrăind călătoria cu trenul spre orașul

universitar din inima Moldovei. Ajunsese într-un punct de răscruce al existenței sale, trebuia să se hotărască ce drum își croiește, în fața sa aliniindu-se trei variante: stagiul militar, școală tehnică sau cursuri universitare. Nu râvnea uniforma de militar în termen căci obligativitatea purtării ei presupunea un stagiul de minimum doi ani care se putea prelungi la peste trei ani și însemna de cele mai multe ori muncă fizică grea în zone izolate ale țării. Puțin probabil să-și fi dorit a repeta experiența muncii de pe șantier! Cum profesoratul îi oferise un oarecare confort material, plecase așadar din Bârlad hotărât să devină profesor de chimie. Dar două ore ascultând discuțiile entuziaste ale unor tineri visând cu optimism la o carieră în medicină vor fi suficiente să-l facă să se răzgândească. Nu profesor, ci doctor va voi să devină. Obține cazare într-un cămin studentesc și, în cele 10 zile câte rămăseseră până la examenul de admitere, învață două discipline absolut inedite pentru el, „Anatomia corpului uman” și „Biologia”. În doar câteva zile acumulează un imens volum de cunoștințe teoretice, recapitulează capitole întregi din fizica și chimia anilor terminali de liceu, memorează, rememorează, încearcă să stabilească legături și conexiuni între aceste materii ale științelor exacte. Urmează patru zile de examen scris cu lucrări verificând noțiuni de fizică, chimie, anatomie, biologie, la care se adaugă încă o zi destinată susținerii probelor orale. În cea de-a cincea zi, trece din sală în sală prin fața a cinci comisii de examinare, formate exclusiv din cadre universitare, demonstrând de fiecare dată bună stăpânire a legilor fizicii, chimiei, bună înțelegere a

modului în care funcționează organismul uman. De curând, impusa limbă rusă (e drept, la alegere cu limba română) devenise probă obligatorie, constituindu-se astfel în a cincea materie evaluată! Aproape o săptămână de teste, cu emoții pentru fiecare dintre cele nouă probe! Trebuie să fi fost foarte dificil mai ales că în bătaia pentru ocuparea celor 60 de locuri scoase la concurs se prezentaseră 660 de candidați, trebuie să fi fost foarte stresant, având în vedere că un eșec l-ar fi trimis imediat în garnizoană. Așadar, imensă realizare pentru Constantin Teodorescu, numele său figurând pe lista celor admiși! Exemplu de tenacitate, voință fierbinte în atingerea dorințelor!

Evident că asta nu a fost tot, șase ani de studenție nu au trecut simplu și ușor, nu s-a trezit într-o dimineață cu capul doldora de metode sau practici chirurgicale. A fost greu și nu ne referim doar la orele de curs, seminarii, lucrări practice, stagiile de specializare sub directă îndrumare a universitarilor ieșeni, medici cu renume național. Dar avea capacitate de a se supune unui efort intelectual susținut, avea puterea de a înțelege, reține, disemina avalanșă de informații venind din toate subdomeniile medicinei generale și nu numai. Studentul medicinist absorbea cu ușurință cunoștințe din anatomie, fiziologie, histologie, imunologie, microbiologie, morfopatologie, farmacologie, biochimie, biofizică. An după an, sesiune după sesiune, studiul intens îi va aduce satisfacția obținerii de rezultate remarcabile, ceea ce îl va transforma în bursier încă din iarna lui 1958. Nu o bursă, ci două, bursa de drept și bursa de merit fiindu-i puținii bănuți cu ajutorul cărora a parcurs anii

de formare medicală. La finele anului I a înțeles foarte clar „cum poți construi ceva solid, competitiv, durabil sub aspect profesional doar cu o mică investiție”, cum numea el bursa. E impresionant cum, fără niciun sprijin din partea familiei, lipsit de orice formă de susținere materială (bani, hrană, haine), avându-se doar pe el, a reușit să răzbească. Izbânda lui se datorează studiului, a reușit pentru că pașii lui nu s-au auzit aiurea pe aleile Iașului, studentul Constantin Teodorescu nu s-a aflat niciodată în postura de a irosi timp, fiind fie la cursuri, fie în laboratoare, fie în săli de bibliotecă, mai târziu, în salonul de spital.

Stârnește emoție când spune că toate aceste spații, alături de camera de cămin și cantină, au devenit pentru el „acasă”. A răzbit pentru că nu a dezarmat în fața lipsurilor de tot felul, căutând mereu soluții menite să rezolve ceea ce părea de nedepășit. Nu e trist când își amintește că neavând echipamentul minim-necesar-obligatoriu alcătuit din bonetă-halatschelet (trusa de oase) a fost foarte aproape de a nu fi primit la cursurile anului întâi. Oricâtă clemență, îngăduință ar fi arătat profesorul și asistentul de curs, fără acest ansamblu vestimentar și didactic prezența aspirantului într-ale medicinei științe și actul predare deveneau inutile. Este etern recunoscător supraveghetorului de sală care i-a dăruit în toamna lui 1958 primele „însemne” ale studentului medicinist, darul domnului Mungiu deschizându-i sala amfiteatrului universitar. Gestul angajatului a venit ca o dovadă a faptului că eforturile sale (de la admitere) nu fuseseră zadarnice, donația aceasta mai mult simbolică a fost și un îndemn să continue fără a

gândi vreodată că e mai ușor să renunțe. Sau poate îmbold, impuls a se axa doar pe studiu, altă avere de clădit, agonisit neavând decât ceea ce asimila învățând.

Nu e tristețe nici în amintirile ce evocă vacanțele de vară, sunt lecții de învățat pentru tinerii de azi care, și la peste 20 de ani, sunt sub tutela părinților veselindu-se în luxoase voiajuri la munte sau la mare! Nu a avut parte de asemenea clipe de relaxare, a muncit vară de vară, mai întâi pe șantier căci țara își chema voluntarii pentru a clădi o lume nouă. A răspuns chemării patriei mândru că brațele sale sunt folositoare construcției patriei tinere, crescând odată cu ea, dar mare i-a fost dezamăgirea când în taberele de lucru nu a regăsit niciun coleg de an, toți figurând ca fiind bolnavi, scutiți și inapți a desfășura activități fizice. Nu știuse de existența unor asemenea practici, tertipuri, crezuse că drepturile, obligațiile, îndatoririle sunt aceleași pentru orice cetățean al republicii populare. Vedeți, toate experiențele amare ale vieții de elev și student sărac fără de susținere materială, morală, n-au făcut decât să-i întărească convingerea că reușita în viață depinde numai de el, că mai devreme sau mai târziu va ieși la liman, aliați de nădejde fiindu-i doar „cartea”, studiul, învățătura, munca cinstită. Nu s-a victimizat, nu și-a renegat originile, și-a cultivat o mentalitate pozitivă, a acționat mereu cu încredere, încercând totodată să fie răbdător, dar și persistent.

În vacanțele anului doi și trei a muncit ca brancardier de noapte în spitalele din Piatra Neamț, atât i se putea oferi unui student medicinist cuminte și silitor, dar fără rude în sistem. Nu s-a simțit umilit, a fost fericit

că se află mediul în care își dorea, muncind și învățând pe văzute și pipăite. Vă puteți imagina mulțime de pacienți cu cazuri medicale mai ușoare sau mai grave, vi-l puteți imagina pe Constantin Teodorescu însoțindu-i, transportându-i după cum erau cerințele doctorilor specialiști. A trăit deci în vârtoarea luptei de pe baricadele spitalului, copii, adulți, vârstnici suferinzi a văzut și poate diagnosticat înaintea specialiștilor, a avut posibilitatea să pună în practică tehnici de îngrijire a bolnavului, a învățat că medicină de calitate se face plecând de la mult blamata „ordine și curățenie”. Fost-a pentru Constantin Teodorescu o perioadă benefică ce l-a ajutat să înțeleagă ce înseamnă suferința, durerea, boala, dar și disponibilitatea cadrului medical față de semenul său aflat în suferință. A conștientizat rolul medicului, specialistul care, indiferent de starea sufletească în care se găsește, trebuie să ajute suferindul pentru că viața are prioritate. Medicul „nu face nicicând un favor pacientului, ci îl ajută să trăiască”!

Dar nu te naști chirurg și n-a putut nimeni niciodată să ajungă chirurg dacă n-a văzut și n-a învățat de la alții, pentru că nu există autodidacticism în chirurgie. Parcursesese anii preclinici cu multele note de curs, laboratoare, luase examenul de externat și urmau acum alți trei ani clinici presupunând cinci stagii corespunzătoare majorității specializărilor (medicină internă, chirurgie, contagioase, obstetrică, ginecologie). Studentul extern (1962-1964) avea acces în secțiile medicale, calitatea de extern îl obliga a învăța pe baza observării directe a cazurilor spitalizate existente, trebuind să participe la colocviile, discuțiile inițiate

de profesorii medici coordonatori ai stagiilor de formare. Cu cât mai multă implicare în observarea și supravegherea bolnavilor și evoluției stării de sănătate, cu atât mai multe informații și cunoștințe utile trecerii examenelor curente, dar și prefigurării viitorului specialist.

Anul patru de studiu îl aduce în Clinica III Chirurgicală, în preajma renumitului chirurg G. G. Chipail. Constantin Teodorescu este singurul în seria sa care va alege ca prim stagiul de specializare chirurgia, colegii lăsând această ramură pe ultimul loc în preferințe, amânând până în anul șase efectuarea acestei instruirii, căci îndrumătorul Chipail, cunoscut pentru regimul său de lucru și disciplină, genera teamă prin severitate și autoritaritate. Teodorescu nu a fost intimidat de exigentele referințe. Reușește să-l cucerească pe eminentul profesor cu sinceritatea sa, recunoscând chiar de la prima întrevvedere că „nu știe dacă vrea să devină chirurg”. Chipail n-a catalogat afirmația drept nesiguranță, ezitare, experiența de formator a sute de chirurghi a intuit îndată în tânărul timid adevărat potențial, calități și abilități pe care novicele nostru nu conștientiza a le avea. Teodorescu e cu siguranță printre studenții care s-au bucurat de atenția și simpatia lui Chipail pentru că, în acest cadru profesional și didactic, tânărul s-a integrat perfect. Confirmă curând așteptările universitarului, drept care profesorul nu întârzie a-l ajuta în efectuarea unui stagiul suplimentar pe chirurgie infantilă. Îi oferea astfel șansa a se descoperi în postura de viitor chirurg generalist, îi oferea oportunitatea de a beneficia și de îndrumările unui alt colos al

medicinii ieșene, T. Economu. A învățat „ce înseamnă dificultatea de diagnostic în condiții obiectivele ale lipsei de comunicare” căci chirurgia pediatrică aduce în fața medicului copii începând cu perioada neonatală până la pubertate. Competența și seriozitatea medicinistului aflat în ultimul an de studiu îl recomandă ca medic la Băcești chiar dacă nu-și susținute examenul de stat (1964). Intuim că în spatele acestei recomandări stau elogioasele aprecieri ale lui Chipail și Economu, ministerul solicitând universității ieșene detașarea unui medic capabil să determine și să propună soluții concrete pentru înlăturarea, ameliorarea cauzelor care duseseră la creșterea îngrijorătoare a mortalității infantile. Ministerul Sănătății cerea trimiterea de personal calificat să managerieze activitatea spitalului. În mai puțin de trei luni, studentul Teodorescu își va îndeplini misiunea, înființând, organizând, structurând activitatea sălii de nașteri, punând în practică multiplele cunoștințe acumulate în anii de studenție.

Chirurgia îl cucerise definitiv, căci ce altă explicație putem avea pentru revenirea în clinica lui Chipail și după obținerea prin concurs a postului de intern, începând astfel un al treilea stagiul (1964-1967) de formare-perfecționare în disciplina care avea să-l consacre. Alături de „bisturiul” eminentului profesor va rămâne și în anii de secundariat (1967-1969), programul zilnic începând dimineața devreme, terminându-se în miez de noapte. Vizite, contravizite, ore pline de responsabilitate în sala de operație, gărzi în Clinica III chirurgicală, gărzi obligatorii în triajul Spitalului „Sf.

Spiridon”, un ritm de muncă alert care cerea în primul rând bună pregătire profesională, stăpânire de sine, nivel ridicat de implicare în gestionarea situațiilor neprevăzute, de la diagnostic până la recuperarea bolnavului. Avea adesea sentimentul că timpul aleargă, cele 24 de ore se dovedeau insuficiente pentru a putea acoperi standardele unui tânăr medic obsedat de calitatea actului medical. Pe drept cuvânt, puține erau minutele unei zile pentru specialistul de chirurgie generală care voia să stăpânească vasta patologie care includea toate problemele dezvoltate de organele cavității abdominale (esofag, stomac, ficat, pancreas, vezică biliară, intestin subțire, colon, rect). Trebuia să dobândească experiență și cunoștințe de metabolism, nutriție, vindecarea rănilor, resuscitare, terapie intensivă, fiziologie, anatomie. Perioada de secundariat vine cu două provocări, cea dintâi aducându-l în contact cu personalul din Spitalul de Adulți din Bârlad, în contextul în care Ministerul Sănătății hotărâa dislocarea colectivului de cadre medicale superioare ale secției de chirurgie și înlocuirea acestuia (provizoriu) cu echipe, comisii de specialiști aduse de la București și Iași. Faptul că medicul Teodorescu face parte din echipa ieșeană vine să confirme totală încredere de care se bucura în ochii profesorului Chipail.

A doua provocare îl pune la grea încercare: să-și preia postul de chirurg la Bârlad obținut prin concurs de secundariat sau să se îndrepte spre o carieră didactică? Ce va fi înclinat balanța în favoarea rămânerii în mediul academic universitar putem (iarăși) intui. Poate vorbele încurajatoare ale celui ce îl primise și școlise în clinica sa,

poate speranța că va urca treptele ierarhiei universitare atras fiind și de cercetare! Următorii ani consacrați activității specifice de preparator universitar (1968-1977), îl solicită nu doar pregătirea seminariilor, cursurilor mentorului său, ci îl menține activ în ceea ce privește studiul pentru a obține prin concurs titlurile medicale (medic specialist, medic primar). Medic specialist în chirurgie generală va fi cunoscut și apreciat atât de colegii de breaslă, cât și de pacienții Spitalului „Sf. Spiridon”. Învățase de la cei mai buni chirurgi, continua să lucreze alături de ei, mâinile sale făceau adevărate minuni. Unii îi asemănau mâinile cu acelea ale unui virtuoz pianist, mulți alții, vorbind despre perfecțiunea intervențiilor chirurgicale, spuneau că Teodorescu are mâini de aur. Operațiile sale erau astfel efectuate încât să provoace minimă agresiune, „tulburare și dezordine în organism”, intervențiile sale chirurgicale dovedeau profunzimea și excelența cunoștințelor medicale, devotament pentru meserie, dar și grijă permanentă pentru bolnav, începând de la examinare, de la îngrijirile cele mai simple până la operațiile cele mai grele sau delicate. Era cunoscut pentru grija, precizia, delicatețea cu care executa operația, blândețea față de țesuturi, atent să vindece nu numai organul bolnav, ci și stările, manifestările anormale create de boală, operație. Calmul, promptitudinea deciziilor în cazuri grave, răbdarea în operațiuni complexe, complicate și de lungă durată erau însușiri ce nu lipseau chirurgului Constantin Teodorescu. Era un chirurg clinician, cunoscând patologia chirurgicală nu numai sub aspectul tehnicii operatorii, era un bun

diagnostician, acordând importanță deosebită explorărilor și investigațiilor medicale, bun observator al evoluției bolii, pregătit în orice moment a preveni complicațiile postoperatorii, stabilind tratamentul cel mai eficace pentru vindecarea organismului. Veți spune, poate, că e doar rutina medicului specialist, însă toate acestea, necesitând atenție, observare, curiozitate constantă având ca scop ameliorarea stării de sănătate a bolnavului, sunt parte componentă a activității de cercetare clinică. Presupun că acesta este contextul în care medicul Teodorescu își concepe lucrarea de doctorat pe o temă oncologică și se specializează în oncologie, activitatea clinică din spital, dar și studiul anatomic din laboratoarele universității îndreptându-l spre acest domeniu. Din nefericire, nu va reuși să depășească poziția pe preparator universitar, treapta cea mai de jos din ierarhia universitară, motivele fiind strict de natură politică. E drept că posturile erau scoase la concurs foarte greu și foarte rar, dar, nefiind membru de partid, realizările sale nu puteau fi evidențiate la vârful decanatului, vizibilitatea rezultatelor individuale având nevoie de impuls politic. Nu beneficia și nici nu dorea astfel de favoruri! Dezamăgit și pesimist cu privire la viitorul său parcurs profesional universitar (asta pe de o parte), dezamăgit, dezgustat de schimbarea de atitudine a unor colegi „determinată” de pensionarea eminentului chirurg Chipail (pe de altă parte), Constantin Teodorescu hotărăște să părăsească mediul academic.

Soarta îi este favorabilă căci Ministerul Sănătății scoate la concurs câteva posturi de șef de secție pe specialitatea chirurgie. La nivelul său de cunoștințe teoretice și practice, examenul în sine nu a reprezentat niciun risc, așa încât din 1977 îl aflăm în Spitalul de Adulți din Bârlad. Având experiența detașării din 1969, va impune din primele zile reguli drastice de disciplină, curățenie, va armoniza relațiile de comunicare și colaborare între membrii echipei sale de lucru. Chirurgul specialist cu atribuții de manager și-a canalizat activitatea pentru atingerea unui obiectiv prioritar, acela de a face chirurgie modernă cu ajutorul dotărilor specifice, în acest sens achiziționând aparatură de ultimă generație. În ceea ce privește resursa umană, s-a dovedit preocupat de formarea unor cadre medicale medii și superioare competente, stimulându-le dorința de perfecționare continuă. Obișnuit cu lecturile de specialitate, adept al pregătirii permanente, dispus oricând să împărtășească din experiența acumulată, a avut inițiativa introducerii în programul săptămânal a unor întâlniri în cadrul cărora se prezentau materiale, rapoarte, având unic scop actualizarea cunoștințelor, însușirea altora de actualitate. Fără a avea prejudecăți provinciale, a conectat secția bârlădeană la activitatea clinicilor de chirurgie ieșene, solicitând, încurajând participarea medicilor din subordinea sa la întâlnirile periodice organizate la nivel universitar. Inspirată metodă de instruire girată de autoritatea profesorilor și medicilor ieșeni, generând efecte benefice sub aspectul pregătirii personalului medical bârlădean, al schimbului de

informații și al confruntării de opinii în domeniul chirurgiei.

Același stil de muncă va impune și în Spitalul din Tecuci (1990-2007), vreme de 16 ani având pe mâinile sale secția de chirurgie, păstorind activitatea medicală a acesteia, ajutând mii de pacienți să-și recapete sănătatea și încrederea. A fost perceput ca fiind un dur, sever, mereu grăbit, dând dispoziții de dimineța până seara. Cerea lucru bine făcut, ori pentru asta era nevoie de competență, disciplină. Cerea precizie, atenție, tocmai de aceea nu permitea, nu tolera greșeli. În secția de chirurgie greșeala poate fi fatală! Se spune că „era un om și jumătate”, era „un om de ispravă” căci opera mult, începând de la primele ore ale dimineții până după miezul zilei. Se confrunta zilnic cu suferințele oamenilor aflați în momente dificile de viață și reușea mereu să readucă zâmbetul pe chipurile marcate de vicisitudinile existenței. Mulți dintre adolescenții pacienți de altădată trecuți sub tăișul bisturiului său își amintesc cuvintele premergătoare anesteziilor de pe masa chirurgicală: „Nu vei simți nimic, te vei trezi după operație, nu trebuie să miști capul, operația nu se va cunoaște decât foarte puțin”. Mulți alți „operați” ai medicului Constantinescu pot să confirme zâmbetul care îi înflorește pe față la prima vizită de după demersul medical din blocul operator. Se bucura pentru fiecare intervenție chirurgicală reușită, pentru fiecare pacient însănătoșit întors cu bine acasă. Chiar dacă nu era foarte comunicativ, cu vorbe puține, bine alese, avea darul de a risipi temerile, spaimile bolnavilor și aparținătorilor, asigurându-i de calitatea actului medical. Lucid și

rațional, plin de grijă și solicitudine față de pacienți, dispus să ajute cu sfaturi oricând pe colegi, acesta era doctorul Constantin Teodorescu. Nu îi ignora, nu neglija, nu trata cu superioritate pe cei aflați la început de drum, îi plăcea să aibă medici tineri în preajmă, să-i învețe tot ce știa el, îi urmărea din umbră și se bucura sincer când duceau la bun sfârșit intervenții chirurgicale mai mult sau mai puțin complexe. Prin puterea exemplului personal i-a învățat să-și îndrăgească, să-și iubească profesia, să respecte ca pe literă de lege datoria supremă a chirurgului: de a îngriji pe toți cei ce trebuie îngrijiți, de a salva pe toți cei care pot fi salvați, indiferent de culoare, credință, pătură socială, indiferent de adversitățile personale. Am insistat asupra activității chirurgicale a doctorului Constantin Teodorescu din dorința de a arăta cât învață un medic pe parcursul întregii sale cariere, ce mare responsabilitate apăsă pe umerii lui, iar noi (unii dintre noi) judecăm și blamăm rezultatele muncii lor. „Este curios că niciun medic nu știe atâta inginerie, atâta avocatură, atâta cizmărie sau horticultură, câtă medicină știu profanii, adică cei care nu sunt medici”. Respect merită medicii indiferent de specializarea lor, iar în ceea ce îi privește pe chirurghi, cu atât mai mult căci „mâinile lor însângerate fac mai mult bine decât rău”!

Doctorul Constantin Teodorescu a fost un om deosebit de puternic, un entuziast, om cu o putere de muncă extraordinară nu doar în domeniul medical, ci și în plan cultural. Mânuiitor al bisturiului, dar și al condeiului de jurnalist, a știut folosi cu deosebită eleganță aceste instrumente periculoase de ascuțite. Întemeietor de gazete a fost, coordonând activitatea

colectivelor redacționale ale publicațiilor „Bârladul cultural” și „Bârladul”, colaborator al ziarelor „Observator”, „Semnal”, „Tecuciului cultural” a fost, semnând ani la rând rubrici medicale și de cultură generală. Frumoasă și rodnică activitate publicistică a desfășurat alături de echipa de condeieri ai „Părerilor Tutovene”. Bună parte din editorialele sale difuzate în paginile săptămânalelor „Bârladul” și „Părerii Tutovene” fost-au adunate în volume de carte spre a fi mai la îndemâna cititorilor. Căutați de citiți „101 de ediții ale lumii” sau „Alte 100 de ediții ale lumii: editorialele [ziarului] Bârladul”. Lectura editorialelor e atractivă, deloc obositoare, beneficiază de construcția clară a propoziției, redarea cursivă și logică a evenimentelor, iar folosirea decentă a limbajului, preocupare atentă în coordonarea întregului material jurnalistic, reprezintă expresia unui stil personal bine stăpânit și utilizat până la performanță. Articolele lui pun sub microscop întreaga societate românească, iar jurnalistul nostru înzestrat cu riguros simț al observației reușește să ofere imaginea fidelă a momentului surprins ca eveniment economic, social, politic sau cultural al anilor 2000-2004.

Veritabil om de cultură, pasionat colecționar de artă, omul acesta minunat a dat strălucire culturii bârlădene vreme de aproape patru decenii, datorită lui viața culturală bârlădeană a atins un nivel comparabil cu cel al Iașului. Încă din 1980 deschidea Galeria de artă „N. Tonitza” din Bârlad, avea să se dedice organizării, găzduirii de ample manifestări culturale. În 1991 înființa Fundația Culturală „Dr. C. Teodorescu”

nu pentru a se „preamări”, ci pentru a aduce cultura mai aproape de oamenii obișnuiți. Generozitatea doctorului Teodorescu a oferit publicului bârlădean sute de expoziții, simpozioane, concerte de înaltă ținută, lansări de carte. Artiști de talie națională și internațională au venit, au expus și este demn de menționat că alături de nume consacrate iubitorii de artă au avut prilejul de a admira lucrările unor debutanți. Nu doar în Bârlad, ci și în Tecuci prin intermediul Galerii de Artă „Ch. Petrașcu”. De prisos a aminti că doctorul Teodorescu a promovat afirmarea tinerelor talente, s-a manifestat ca un adevărat Mecena al artiștilor plastici și scriitorilor din Bârlad, București, Roman, Iași, Galați, Tecuci.

O viață întreagă a strâns opere de artă, dar niciodată la întâmplare, ci documentându-se permanent, discutând cu persoane avizate (artiști, muzeografi, bibliotecari, anticari). Era un colecționar în adevăratul sens al cuvântului și impresionant este că nu a strâns pentru plăcerea egoistă, orgolioasă a celui de adună spre a admira în spatele zidurilor casei ferecate.

A colecționat considerând că frumosul și valoarea obiectelor de artă trebuie împărtășite comunității. „Din tot ce e omenesc și trecător doar cultura rămâne... Dacă nu păstrăm creațiile unui Enescu sau Eminescu sau Baba, ei, urmașii noștri, nu au de unde să știe, nu se pot împărtăși din acele creații. Numai obiectul, atât rămâne! Obiectul de artă: pictura, cartea, simfonia... El, doar acest obiect poate polariza în jurul lui vise, să participe la structura sufletească a unui public din altă generație, să ajute la descoperirea

unui anumit creator, a unei epoci, anumitor oameni”. Gândind astfel, „a dus o viață de furnică cerească”, adunând „tot ce părea a-l unge la suflet”. Plăcerea de a colecționa i-a dominat viața și sufletul, a fost totuna cu a ordona, a armoniza, a oferi. A făcut daruri extraordinare instituțiilor muzeale din Vaslui și Tecuci, donațiile sale contribuind semnificativ la înființarea sau completarea colecțiilor secțiilor de numismatică. În 1987 dona Muzeul Județean Vaslui o valoroasă colecție de artă contemporană. Doi ani mai târziu, aceeași instituție primea 70 de lucrări de artă, gestul plin de curaj al doctorului Teodorescu aducând în fața publicului icoane, cărți religioase și obiecte de cult într-o perioadă în care bisericile erau dărmate. Muzeului bărlădean avea să doneze 152 de lucrări de artă ale unor valoroși artiști români, cele 30 de tablouri semnate de Corneliu Baba creând astfel o frumoasă colecție de autor, a donat tot atunci lucrări ale unor pictori contemporani bine cotați. Lucrări sculpturale a dăruit Vasluiului, Bârladului, Tecuciului, busturi Eminescu și Gh. Petrașcu înnobilând peisajul urbanistic.

Dar darul de suflet a fost „Colecția Eminescu”, impresionantă prin varietatea tipurilor de documente adunate cu migală timp de 40 de ani. Cărți rare în ediție princeps sau apărute în timpul vieții poetului național, lada în care se odihneau odinioară manuscrisele lui Eminescu sunt valoroase obiecte de patrimoniu dăruite de C. Teodorescu. Fotocopii ale manuscriselor sau altor documente privind viața și opera poetului nepereche, sute de volume de versuri, critică, apariții contemporane editate sub autoritatea Academiei Române fac

parte din această minunată colecție. Deosebită valoare artistică și documentară prezintă sutele de CD-uri, casete audio, discuri, dar și lucrările de grafică, pictură, sculptură, medalii, insigne, exponate de cartografie sau filatelie, toate având tematică eminesciană. Cele peste 5800 de volume, conținând aproape tot ce s-a scris despre Luceafărul poeziei românești până în 2011, aveau să-și găsească locul într-un spațiu de bibliotecă. Și asta tot datorită lui Constantin Teodorescu, omul dedicat culturii și promovării ei. Clipe de fericire trăia la omagierea a 161 de ani de la nașterea geniului poeziei naționale, sărbătoarea Luceafărului devenea extraordinar prilej de inaugurare a Centrului „Mihai Eminescu” din Bârlad. Așadar, în 15 ianuarie 2011 visul său devenea realitate. După ani de zăbucium, alergătură, negocieri, reușise să transforme Casa Roșie într-o instituție de cultură, izbutise să creeze pentru comunitatea sa un concept unic la nivel național ca patrimoniu și prezentare. „Colecția Eminescu” se înfățișa publicului bărlădean, respecta viziunea colecționarului, minunatele volume fiind expuse în secțiuni distincte urmărind a desluși vizitatorului „începuturile operei lui Mihai Eminescu”, a ilustra elita interbelică, a sublinia rolul lui „Eminescu în a doua jumătate a secolului XX”. Este vădită intenția colecționarului de a reuni în expoziție pe câțiva dintre „continuatorii lui Eminescu”, precum și a stabili locul lui „Eminescu în secolul XXI” ori ce înseamnă „Eminescu pentru cultura bărlădeană”. Imaginile surprinse de obiectivul aparatelor foto sunt atât de grăitoare, vibrante, din mijlocul

mulțimii participând la eveniment doctorul Constantin Teodorescu strălucește, radiază, e mulțumit și conștient că darul său va rezista trecerii timpului. După mai bine de un deceniu de la dispariția sa pământească (18 august 2011), Centrul „Mihai Eminescu” și colecția continuă să existe în același format, semn de înaltă prețuire pentru hărnicia fără preget a omului ce și-a jertfit timpul și energia într-o sublimă risipire!

Constantin Teodorescu a fost un lider puternic, capabil să conducă, să pună în practică cu discernământ toate proiectele pe care le-a gândit. A fost omul acțiunilor reușite, a fost omul care a putut îndeplini simultan multiple misiuni având același scop și aceeași direcție, totul în slujba semenilor săi. Medic chirurg. Colecționar de artă. Filantrop. Întemeietor de gazete, publicist. Animator cultural. Toate acestea într-o singură viață de om,

dintr-o neprețuită dragoste pentru oameni...

Bibliografie:

Albu, Gabriela. *Colecția de artă a Dr. Constantin Teodorescu*. Iași : Casa Editorială „Demiurg”, 2019;
Chipail, G.G. *Din viața, activitatea și gândurile unui chirurg*. Iași : Editura Junimea, 1990;
Nicola, Traian. *Liceul „Gheorghe Roșca-Codreanu” Bârlad* : monografie. Iași, 1971;
„Acta Musei Tutovenss Memorialistica” (vol. II, 2016);
„Alma Mater Medicorum” (UMF, Iași, 2005);
„Elanul” (nr. 114/ 2011, nr. 115/ 2011);
„Viața liberă” (20 august 2011);
Constantinescu, Richard. *Constantin Teodorescu : in memoriam/ Gânduri și fapte* (WordPress.com)

**Mihaela OCHIANU, bibliotecar,
Compartimentul Sala de lectură și periodice,
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

RÂNDURI VASLUIENE

AUREL IVĂNESCU

(1916-194?)

POET, GERMANIST, GAZETAR

➤ s-a născut în anul 1916 și s-a stins pe front în timpul celui de-al Doilea Război Mondial;

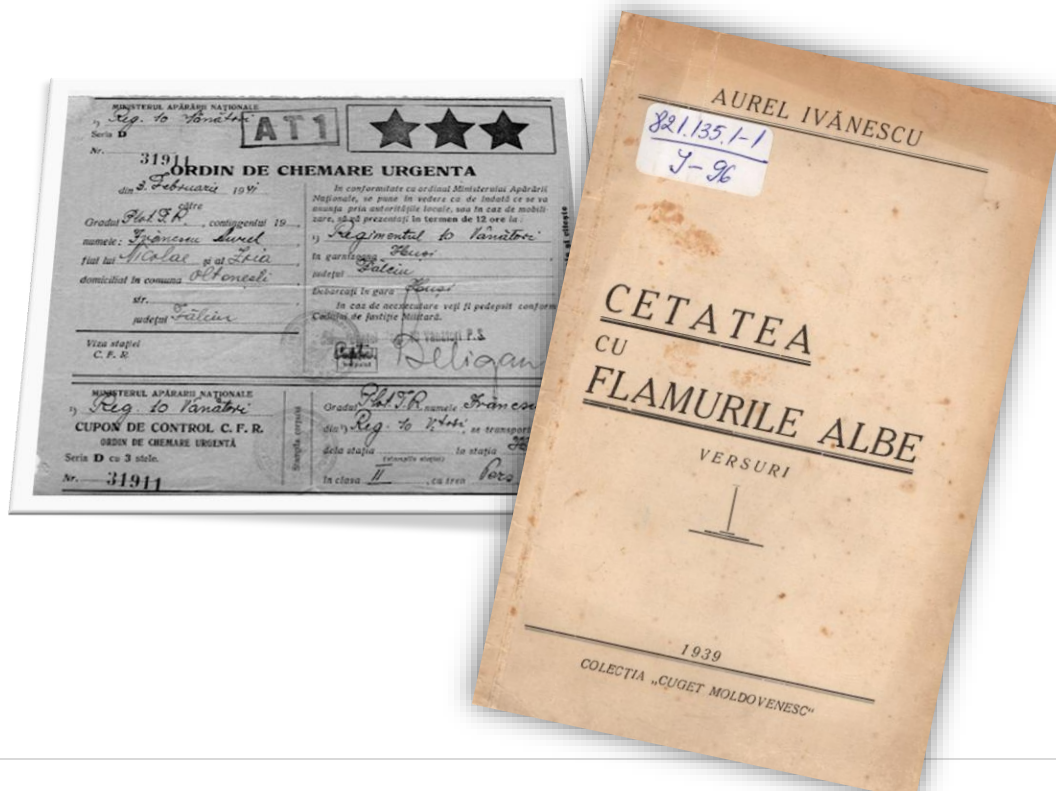
➤ este originar din satul Curteni al fostului județ Fălciu, astăzi, comuna Oltenești din județul Vaslui;

➤ provine dintr-o familie de intelectuali: văr cu Gheorghe Ivănescu (lingvist) și unchi al lui Cezar D. Ivănescu (poet și publicist) și al lui Dumitru D. Ivănescu (istoric și literat).

➤ absolvent al Liceului „Cuza Vodă” Huși, doctor în științe filologice după studii în Germania (Hamburg), era un talent care promitea;

➤ Publică articole, poezii, recenzii în diverse publicații („Cetatea Moldovei”, „Însemnări ieșene”, „Revista germaniștilor români” etc.) și o carte de poezii dedicată fratelui său, Dimitrie;

➤ Biblioteca Județeană deține un exemplar din volumul său de versuri, *Cetatea cu flamuri albe*, apărut în 1939.

Rondelul unui vis

Iubita mea, îți amintești?
 Erau salcâmii albi de floare
 Și-n adieri de înserare
 Se scuturau pe sub ferești...

Ca o domniță din povești,
 Treceai pe-alei surâzătoare...
 Iubita mea, îți amintești?
 Erau salcâmii albi de floare...

Ce bucurii copilărești,
 Ce râsete clocotitoare!
 Și-apoi timisa-mi întrebare
 La despărțire: „Mă iubești?”
 Iubita mea, îți amintești?

Rondelul unei gări

În gara unde visuri mor
 În fiecare primăvară
 Soția șefului de gară
 Citește un roman de-amor...

Sunt azi eu singur călător
 În gara asta solitară,
 În gara unde visuri mor
 În fiecare primăvară...

Rondelul unui târg îndepărtat

Eu știu un târg îndepărtat
 Bogat în visători cu plete,
 Cu ochii bolnavi de regrete
 Și sufletul îndoliat...

Plâng la clavier pe înserat
 Îmbătrânite, triste fete...
 Eu știu un târg îndepărtat
 Cu visători bogați în plete...

Acolo totu-i neschimbat:
 Idilele se nasc, discrete,
 În primăveri cu violete
 Și mor în toamnă – regulat.

Eu știu un târg îndepărtat...

Rondelul unui poet

Bătrânul poet a murit
 Și mulți i-au venit la-ngropare
 Ținutu-i-a, lung, cuvântare
 Confratele cel mai iubit –

Dar rudele cum l-au jelit!
 - Și doar nu fusese cu stare! –
 Bătrânul poet a murit
 Și mulți i-au venit la-ngropare.

Când lut peste el au svârilit
 Gânditu-m-am, din întâmplare,
 La versu-i știut de oricare:
 „Comedia s-a isprăvit”.

Bătrânul poet a murit...

Cântec de copil sărac

De ce-mi vorbiți de Moș Crăciun
 Ca de-un moșneag voios și bun,
 Ca de-un moșneag cu traista plină
 De jucării și bunătăți,
 Ce „an de an – cum alte dăți
 A mai venit și-o să mai vină –
 Coboară-n casa celor care
 De-aceste lucruri sunt lipsiți?”
 De ce-mi vorbiți și-mi povestiți,
 De ce mințiți fără-ncetare?

De ani de zile îl aștept,
 De ani de zile îmi îndrept
 Spre dânsul gândul... doar o dată
 Aș vrea să-l văd și nu s-arată...

În visul meu – copil sărac! –
 Credeam că vine pe ogeac,
 Pe ușă, geam, acoperiș...
 Și-adesea, noaptea, pe furiș
 Leșeam în tindă și-așteptam...
 Credeam în Moș Crăciun... credeam...
 Că va veni... și n-a venit
 Și vezi... eu nu aș fi dorit
 Soldați... nici trenuri... jucării...
 Ca toți ceilalți copii

Nici alte multe bucurii
Copilărești,
Ci doar o carte cu povești
Cu Feți-frumoși și Cosânzene,
Cu fapte și ființi nepământene...

L-am așteptat... și n-a venit
Pe Moș Crăciun de voi scornit...

De ce-mi vorbiți de Moș Crăciun
Ca de-un moșneag voios și bun?
De ce de el îmi povestiți,
De ce-mi vorbiți? De ce mințiți?...

Poem în pragul despărțirii

Tristețile marilor burguri
Și albele zânelor vise
Le scriu în tăcute amurguri
În cărțile încă nescrise...

Sublimul avânt către stele
La poarta cântărilor bate
Și știu prăbușirile grele
Și toate durerile... toate...

Cu vremea drumeț peste vreme
Mă uit înapoi cu mirare
Și scutur în calde poeme
Albastra regretelor floare...

Dar veșnic mi-i gândul departe
Spre țara din basme, spre țara
În care nu-s lacrimi... nici moarte
Și n-are sfârșit primăvara...

Păcatele marilor burguri
Și albele zânelor vise
Le-nsemn în tăceri de amurguri
În cărțile încă nescrise...

Destin

Rătăcitor ca veșnicul evreu
Nu mi-am putut afla un loc sub soare
Și-am pribegit prin țări și peste mare
Precum mă osândise Dumnezeu.

Ascult în mine ca un freamăt greu:
Învârtelări și-amestec de popoare
Și mă întreb și nu știu singur: oare
De unde vin și încotro merg eu?

Opinci de fier am rupt – ca în poveste,
Și secolii duc în spate – nu-i țin minte –
Și calea, calea tot mai lungă este.

Mă uit în urma mea cu fața tristă,
Dar mă pornesc, furtună, înainte
Mânat de-un dor spre lumi ce nu există...

IOAN BABAN (POET, PROZATOR, PUBLICIST)

- s-a născut pe 6 august 1937 în satul Albești, comuna Delești, județul Vaslui;
- debutează cu versuri în presa locală - „Vremea nouă” (1968); editorial, cu volumul de proză scurtă *Dincolo de bine și de rău* (1998).
- colaborează la publicațiile „Adevărul”, „Școala bărlădeană”, „Vocea Hușului”, „Convorbiri literare”, „Păreri tutovene”, „Est”, „Cronica” ș.a.;
- este membru al Uniunii Scriitorilor din România, filiala Bacău, din anul 2012;
- volume publicate: *Zidiri* (volum colectiv, 1980), *Dincolo de bine și de rău* (1998), *Norii cu melancolii* (1999), *Ispite lirice* (2000), *O istorie ciudată* (2000), *Satana în minijup* (2000), *Tărâmul interzis* (2001), *Apele tăcerii* (2002), *Neguțătorul de drum* (2002), *Ridendo* (volum colectiv, 2002), *Sechestrați în umor* (volum colectiv, 2004), *Ștefan cel Mare între istorie și legendă* (2004), *Păcală și Tândală în Europa* (2004), *Anotimpul imposibilei iubiri* (2005), *Dresorul de nori* (2007), *Târziu în Empireu* (2007), *Bagaj de prisos* (2007), *Teleleu prin Europa* (2008), *Univers cultural și literar vasluian* (2008), *Proprietarul de timp* (2009), *Transcendența morilor de vânt* (2009), *Căutătorul de iluzii* (2010), *Ecouri – Elegii* (2010), *Oglinzi înșelătoare: alte ultime sonete* (2011), *Ecoul numelor proprii: Pagini despre cărți și autori* (2013), *Poemele senine* (2013), *Dialectica stării nefirești sau țara minunilor hazlii* (2015); *Versuri alese* (2015), *Tăcere în cuvinte : alte ultime sonete* (2016), *Leagănul de gânduri : (sonete, 2017)*, *Un colț de infinit : sonete* (2019), *Bombele lui Fronea* (2021), *Orizontul nemărginirii : sonete* (2021).

O istorie ciudată

Noaptea de toamnă, nu prea rece, dar întunecoasă, se așternea încet peste dealurile din jur și peste pădurea apăsată de perdeaua de nori cenușii, gata-gata să cadă peste vârfurile copacilor uimiți de tăcere. Șoseaua îngustă și prost întreținută tăia în lung pădurea și se strecura șerpuind printre dealurile golașe pe valea strâmtă a Stemnicului, rătăcindu-se nu peste multă vreme în drumuri nepietruite și înfundate în noroaie, când ploua, ori în straturi groase de colb. De la începutul toamnei până în primăvară, drumurile din acest colț uitat de lume erau impracticabile. Pe dreapta, cum mergeai spre fundul văii, pădurea se întindea pe o colină diformă, iar în partea stângă, pe o luncă deseori împotmolită în mâlurile aduse de apele Bârladului și mai puțin de cele ale Stemnicului care își sfârșește cursul la capătul dinspre miez-noapte al pădurii, scurta lui călătorie, de la Buda, unde se formează, până la Bălteni, circa 20 de kilometri.

La câțiva ani de la război, locurile acestea erau și mai nenorocite. Oamenii mai înstăriți, urâți de regim, trăiau cu zilele în mână de ieri pe azi, fără nicio speranță că lucrurile nu vor dăinui așa, ci altfel, cum știau ei că e lumea. Nesiguranța în ziua de mâine, teama de ceva erau starea existențială cea mai obișnuită. Dacă într-o zi nu se întâmpla ceva urât cu cineva din sat, era o adevărat minune. Unii oameni din Chetrești, că acolo erau gospodarii cu cel mai mult pământ, știindu-se vânați, nici nu mai dormeau în paturile lor, ci pe unde apucau și ei. Dialogurile erau scurte și lapidare. „Știi?”, zicea unul în

șoaptă, „astă-noapte l-au ridicat pe Gheorghe Pâslă”, că ăsta avea vreo treizeci de hectare de pământ și mai fusese și nu știu ce funcționar la primărie în regimul trecut, ca și cum asta ar fi fost o infracțiune pentru care poți fi în orice clipă condamnat, că era vremea când toată lumea condamna pe toată lumea, iar judecata era o monstruoasă caricatură. „Cine l-a ridicat?”, „Ăștia” și „au ridicat” deveniseră niște noțiuni abstracte, semne ale maleficului care acționau numai noaptea, când dormeau și câinii, în cea mai desăvârșită taină. Când, după o vreme, oamenii nu-l mai vedeau pe vreunul de-al lor, se întrebau îngrijorați: „Măi Pavele, dar pe unde este Vasile a lui Grecu, că nu l-am mai văzut de vreo câteva luni”. Omul de care întreba consăteanul său era sătul de toate, că, între timp, și fusese dus la Canal. „Hei, hei, cine mai știe pe unde i-a fi strălucind ochii... Doamne, păzește!” și omul își făcea cruce mare, că doar l-a păzi Dumnezeu de păcate. Lumea era plină de spioni, oameni de condiție proastă care altădată nu se bucurau de nicio considerație, deveniseră turnători, nu fără un folos din toate astea. Turnătoria era stimulată și apoi omul prost știe să se răzbune în cel mai ticălos mod posibil; spune despre cel pe care are el necaz și ce a făcut și ce nu a făcut, că nu are discernământ și nu cântărește urmările. Relațiile dintre oameni nu sunt și nici nu au fost întotdeauna perfecte. Uneori și fără să vrei superi pe cineva, așa cum altcineva te poate supăra pe tine, dar asta nu înseamnă că adversarul trebuie

suprimat, că există un Dumnezeu în cer care le vede pe toate.

Dar să ne întoarcem la întâmplarea din anii aceia de după război, când oameni nevinovați au fost dislocați și duși unde nimeni nu auzise că există asemenea locuri, mai vitrege decât cele din pustiu, dar se vede că fiecare țară are un pustiu al ei la care nu ne gândim. Unii nici nu au mai ajuns că se plictisiseră cei însărcinați cu treaba asta și le-au făcut de petrecanie, că și așa nu mai întreba nimeni de ei: „Mă neisprăviților, dar voi ce ați făcut cu cei de i-ați imbarcat în camioane cu cățel, cu purcel, tocmai de pe la Arad sau de pe la Bihor?...” „Dracul mai știe pe unde mai sunt! I-am lăsat la... s-or fi dus și ei în lumea largă”. Și este adevărat că unii nu au mai ajuns acolo unde au fost blestemați să ajungă și au pus capăt suferințelor prin „mila” semenilor lor deveniți peste noapte mai fiare decât fiarele adevărate, că acestea din urmă nu ucid din plăcere. Mașinile au oprit în păduri și acolo și-au aflat bieții de ei sfârșitul la „judecata” unor descreierați puși să facă legea fărădelegii, fără teamă că vor da socoteală cuiva vreodată, oameni nevinovați...

Într-o noapte, în Luncă, așa se cheamă pădurea ce desparte satele Brodoc și Bălteni, s-au oprit două mașini grele, venind dinspre Vaslui, de aiurea, că altceva ce poți să mai spui; puteau să fie și cu armament că, un timp, acolo au staționat trupe de rostul cărora nu știa nimeni, că erau români, că erau ruși... Era un miez de noapte întunecos, pe potrivea faptelor, și nu toți oamenii, întinși seara într-un pat, pot să și doarmă liniștiți; că pe mulți îi apasă grijile de nu pot pune geană peste geană până se face dimineață când, sfârșit de munca din ziua

precedentă și nedormit în timpul nopții trecute, trebuie s-o ia de la capăt sleit de puteri cu speranța că, rezolvând ceva din toate câte îl așteaptă, în seara următoare va avea mai mult noroc la odihnă.

Cele două mașini cu motoare grele au oprit în mijlocul pădurii; duduia pământul sub ele. Motoarele făceau un zgomot urât de se simțea până în adâncuri. De altfel, acestea nu au tăcut nicio clipă în cele trei-patru ceasuri cât au rămas mașinile în pădure. La mai puțin de jumătate de oră, undeva, mai în sus, spre Valea Târgului și Parișca s-au auzit împușcături și țipete înfundate. Auzul unor oameni cu somnul întrerupt a fost biciuit în cel mai violent chip... „Ce să fie asta?” Nu se mai auziseră de mai bine de trei ani împușcături în serie... „Pe cine să împuște?”... „Ai auzit astă-noapte?” „Am auzit!” „Oare ce a fost?” „Dumnezeu știe...”

Cine să cerceteze ce a fost? Cine nu-și vedea de treabă cu o teribilă frică în sân?... Doar trei-patru rafale au zguduit și tulburat liniștea pădurii, deși motoarele mașinilor au fost ambalate la maximum ca să acopere ce nu se putea acoperi oricum... Apoi s-a făcut liniște... Numai motoarele mergeau acum la relanti... Nu toți oamenii pot dormi noaptea, fie din Brodoc, fie din Bălteni. Ei au auzit, dar nimeni nu știe ce anume s-a întâmplat în pădure în noaptea aceea întunecoasă de toamnă. Ceva totuși s-a întâmplat că acei care au auzit nu au uitat, chiar dacă lumea vorbea numai în șoaptă. Spre dimineață, mașinile au întors și au plecat Dumnezeu știe unde. Pământul a vibrat și gemut o vreme de greutatea zgomotului. Apoi, peste întreaga pădure s-a așternut o liniște nefirească.

Nimeni nu a îndrăznit să meargă în pădure să vadă ce s-a întâmplat și nici nu ar fi putut pentru că multă vreme în marginea șoselei era din loc în loc câte o santinelă, dracul știe ce păzeau ei acolo.

Dar în dimineața aceea niște oameni cu o căruță cu doi cai, venind dinspre Delești, au trecut în goană, dar când au ajuns la un podeț din mijlocul pădurii au încetinit că acolo nu mai era așa cum știau ei de când veniseră pe lume. Podețul fusese probabil dislocat, apoi s-a săpat sub el cât a fost nevoie să încapă ceea ce era de ascuns în urma celor întâmplate acolo în noaptea precedentă, de știau numai aceia care acum dispăruseră și ei la cine știe ce capăt de pământ. Țărâna dislocată nu a mai încăput la locul ei, că o bună parte din groapa făcută a avut o altă destinație. Au trecut peste ea cu mașinile de mai multe ori, dar nu s-a mai putut nivela așa cum a fost. Au refăcut și șanțul peste care trecea podețul, dar movila rămăsese mai

înaltă cu un metru față de șosea, dar nu se mai gândea nimeni acum la asta. Că doar nu s-a găsi un nebun să sape să vadă ce este acolo, că i s-a năzărit lui cine știe ce trăsnaie. Pământul galben, bătut cu strășnicie, amestecat cu prundiș a stârnit o bună bucată de vreme nedumerirea celor care treceau pe acolo, dar fără vorbă multă, că până spre iarnă a rămas acolo o santinelă care păzea naiba știe ce...

Dar zilele, săptămânile, lunile treceau. Țărâna s-a așezat treptat, s-a bătătorit sub roțile căruțelor, sub tălpile picioarelor trecând pe șoseaua din pădurea Lunca, unde într-o noapte, cu mulți ani în urmă, s-a întâmplat ceva de care știu cei care au fost la fața locului și poate nici ei nu mai există printr-o pedepsă a Celui de Sus... apoi totul a intrat în uitare... o simplă întâmplare, ca multe altele petrecute în acele vremuri...

(din volumul *Bombele lui Fronea*: proză scurtă. Iași, Editura PIM, 2021)

**selecții de Alina TANASĂ și Liliana MOGA,
Compartimentul Informare bibliografică,
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

SCRIITORI VASLUIENI DIN ȚARĂ ȘI DIASPORĂ

OANA ANDREI – UN MATEMATICIAN ÎNDRĂGOSTIT DE POEZIE

Ne-am putem întreba ce legătură este între matematică și poezie. Aparent, niciuna, dar dacă privim mai atent, observăm că scopul ambelor domenii este de a crea frumusețe, matematica poate crea frumosul în forme geometrice, prin repetiții etc. Poezia folosește și elemente matematice pentru a crea o altfel de frumusețe, cea a emoției care să atingă suflete, să lase urme în inimă și minte: are un număr de strofe, există un anumit număr de versuri într-o strofă, rândurile dintr-un vers au un anumit număr de silabe.

O îmbinare reușită între cele două o realizează poeta Oana Andrei prin emoția împărtășită cu inspirație și dăruire de sine: „Matematica are un/fel/ de poezie – / Un infinit/ plasat simetric/ opus altuia,/ uneori real,/ uneori imaginar [...]” („Axiomatic”)

Oana Andrei s-a născut pe 24 septembrie 1976 la Bârlad. Părinții săi, Petru și Livia-Georgeta Andrei, sunt foști profesori de limba și literatura română la Liceul din Puiești, județul Vaslui. Sunt oameni pe care îi admirăm pentru că, prin exemplul personal, ne arată că poți să crești niște copii minunați, poți construi o casă, poți sădi un pom, poți să educi generații și generații de elevi, poți să scrii cărți și să editezi reviste. Despre ei putem spune cu toată convingerea că sunt oamenii care „sfîntesc locul”.

OanaBella, cum este alintată de cei apropiați, a copilărit, alături de surorile sale, Loredana și Elena, în casa bunicilor materni de pe strada *Luceafărul* din Bârlad, un nume parcă predestinat de a o atrage pe tărâmul feeric al poeziei. Moștenește talentul poetic de la tatăl său și de la bunicii din Români-Neamț, Ion și Maria Andrei, fiind o cititoare pasionată și scriind versuri de la o vârstă fragedă.

Urmează clasele primare și gimnaziale la Școala nr. 3, pe cele liceale la Colegiul Național „Gheorghe Roșca Codreanu” din orașul natal, unde a învățat și mama sa, apoi devine studentă la Facultatea de Matematică-Informatică a Universității „Al.I. Cuza” din Iași.

La nici 20 de ani, în luna mai a anului 1996, debutează în paginile revistei „Sympozion” din Iași, poetul

Lucian Vasiliu considerând că tânăra studentă „scrie o poezie grațioasă, densă liric, primăvărată. Limbajul e adolescentin, desenul curat, demersul tandru. De la Ion Barbu și Dan Barbilian citire, poezia și geometria fac sublimă casă”.

Ars poetica

Poeți și scriitori
nu mai există,
doar lumea
noastră,
veselă sau tristă,
citind, din când
în când,
alunecă-ntr-un fel
de nemurire
și-uitând de griji,
rămân doar cu-o iubire
de suflet călător,
scrisă la începuturi,
de-un singur autor.
De câte ori adun
cuvinte într-o carte,
îi aud zâmbetele
de departe.

De-a lungul timpului, mai publică în revistele „Amurg sentimental” (București), „Baaadul literar” (Bârlad), „Destine literare” (Montreal), „Liter-Club” (Bârlad-Huși-Vaslui), „Viața noastră” (Bârlad), „Visătorii” (Puiști).

Chemarea către poezie o distingem în:

Cuvintele

Cuvintele vin
și pleacă
mereu
ca o adiere
a sufletului meu.
Prind câteva
și le-aștern
pe-o hârtie,
construind
un fel de poezie.
Pe celelalte
le las să adie,
tot în iubire
învăluite,
ele-ajung
la tine-n suflet
împlinite.

În 1998, se stabilește cu soțul său, Viorel Pavăl (absolvent al Facultății de Informatică din Iași), în Toronto, Canada, unde lucrează ca informaticieni. Au doi copii: Viviana-Maria și Victor-Ion. Dedică versuri copiilor săi:

Cele mai frumoase poezii
Sunt Viviana și Victor,
Ne aduc lumina în ochi,
Bucuria zilelor
Și ne alungă teama,
Singurele poeme
Care rimează și sunt în ritm perfect
cu sufletele noastre...

(„Copiilor noștri” din volumul bilingv *Sărutul mării/ The Kiss of the Sea*. Bârlad, Sfera, 2014)

În anul 2008, tatăl său, cunoscutul poet și publicist Petruș Andrei, secondat de sensibila ei mamă, adună versurile scrise de Oana din adolescență până la plecarea sa din țară și le publică în primul volum de versuri al poetei, *Sărutul curcubeului*, aducându-l în Canada în prima lor vizită.

Urmează cel de-al doilea volum în traducerea autoarei (bilingv, româno-englez), *Sărutul mării/ The Kiss of the*

Seq, publicat în 2014 la Bârlad, Editura Sfera, și lansat la Biblioteca Municipală „Stroe S. Belloescu” din Bârlad în vara aceluiași an. Alături îi este și tatăl, care participă emoționat și totodată mândru că fiica sa continuă drumul vocației sale lirice.

Din 2014, revine pe bătrânul continent stabilindu-se la Londra, unde locuiește și în prezent. La o distanță mai mică, dar tot departe de țară, cu sufletul aproape de ființele dragi rămase acasă, părinți, prieteni, scrie poezii pentru bunica:

Din Bârlad, cu mare dragoste

Dedicată bunicii mele – Mama

Mi-e dor
de mama –
avea mâinile
calde, curate,
avea școală
puțină,
dar multă
dreptate,
avea ochii
mari, cu sclipiri
curioase,
pe noi însă
ne privea
cu inima,
ne vedea
preafrumoase.
Își dorea doar
să avem
o viață ușoară
și pentru ea
nu mai mult
decât laptele
din cămară.
Purta pe umeri
grija noastră
zi de zi, singură,
într-o lume
mică, haină,
dar mergea
mereu drept
ca o regină,
a crescut
orfană de tată,
pe timp de război,
văzuse mult

mai multe
decât noi,
a văzut țara
călcată
în picioare,
tăiată fără milă
la hotare, a cunoscut
tifosul, foametea,
oprimarea
comunistă
și totuși nu era
niciodată tristă
și ne asculta
atentă, pe toate,
mândră că suntem
fetele ei învățate.
O auzeai cântând
unui ceaun,
de floricele
sau de săpun,
se frigea, se tăia
făcând prăjituri,
dar nu avea
în vocabular
înjurături,
își cerea scuze
când călca
pisica pe coadă,
fără ca nimeni
altcineva s-audă,
s-o vadă,
nu ducea mai departe vorbe deochete,
rămânea mereu
ea... cu mâinile calde, curate.

pentru mama:

Mama mea

O văd lângă mine
aproape –
acolo unde
muntele
sărută cerul,
unde marea
sărută răsăritul
și mai ales acolo
unde râul
sărută pietrele
udându-mi
la nevoie
rădăcinile.

Pentru tata:

1 Iunie

Pentru tăticu'
La mulți ani! tot mai frumoși,
ca rândurile acestea prea albe,
ca jumătatea ta mai bună,
ca cele trei fete de împărat
cu prinți trubaduri și copii minune,
ca roadele grădinii ursului
și-ale casei cu pereți din cărți.
De ziua ta și-a copilăriei îți urăm
mulți ani, multă iubire, multe bucurii
la fel de multe și divine ca versurile
care curg din inima ta într-a noastră!

Poetul Petruș Andrei îi răspunde
dorului fiicei sale în versuri:

Dor de Oana Bella

Tu pleci să-ți faci viața mai bună
Și ni te duci de bunăvoie,
De-acum, nu vom mai fi-mpreună
La bucurie sau nevoie.

Pe toți din casa ta-i iubește
Și fă-le zilele senine,
Din zori până-n amurg trudește,
Ai grijă însă și de tine.
De inimi tu ne ești aproape

Și plin de lacrimi ni-i izvorul,
Dar n-avem punte peste ape
Nici leacuri să ne stingă dorul.

De vom pleca într-o-nserare –
Că toți suntem datori c-o moarte –
Să ne aprinzi o lumânare
De pomenire s-avem parte.

De-atinge lacrima mormântul
Din stele stinse și noi plângem
Că nu ne va lăsa pământul
În brațe calde să te strângem.
(din volumul *Într-un cârng de neuitări*.
Bârlad, Sfera, 2013)

Mă-ntrebi, copile, ce-i dumnezeirea...

Mă-ntrebi, copile, ce-i dumnezeirea...
E nesfârșitul care se întinde
Și lumea ce dintr-însul se desprinde,
E Bunătatea însăși și iubirea.

E-ntreaga viață câtă o cuprinde
Și, totodată, e nemărginirea,
E taina tainelor și nemurirea

Și soarele care pe cer se-aprinde.
În fir de iarbă e divinitate,
Dar și-n planetele îndepărtate
Și-n clopotul al cărui glas te cheamă.

Dumnezeirea-i tot ce ne-nconjoară
Și, cu blândețe, timpul ni-l măsoară
Că Dumnezeu... e-o inimă de mamă.
(din volumul *Într-un cârng de neuitări*.
Bârlad, Sfera, 2013)

Pentru Oanabella

Ei, uite, am ajuns să-ți scriu scrisoare
Și-o fac și eu așa cum știu mai bine:
Mi-a fost și-mi este dor de tine,
Atâta dor încât simt că mă doare.

Într-un spital, mai iute dorul vine,
Se furișează-abil prin coridoare,

Din amintire îți oferă-o floare,
Iar clipele acele-ți par divine.

Chiar dacă inima atunci suspină,
O lacrimă durerile alină
Și apele din suflet sunt iar bine.

Tu, Oanabella, grija mea n-o duce,
Eu cred în Dumnezeu și-n Sfânta Cruce:
„Mi-a fost și-mi este tare dor de tine!”

Joi, 14 decembrie 2023
Spitalul Clinic Militar de Urgență
„Dr. Iacob Chizac” Iași

Poeziile Oanei Andrei sunt despre copilărie, trecerea timpului, teama de neant, iubire pentru natură, oameni, animale, anotimpurile vieții, dorul de cel drag, teme și motive oglindite și în volumele: *A kind of insight*, Westbow Press, Indiana (S.U.A.), 2015; *Cartea a cincea a celor trei săruturi*, Bârlad, Sfera, 2016; *Cartea a șasea a celor patruzeci de poezii de dragoste*, Bârlad, Sfera, 2017; *Un fel de înțelegere/ A kind of insight*, Bârlad, Sfera, 2018; *Sărutul cerului/ The kiss of the sky*, Bârlad, Sfera,

2018; ... *din Bârlad, cu mare dragoste*, 2020.

Creațiile sale nu au trecut neobservate de criticii literari Petruș Andrei, „Oana Andrei Pavăl – poeta duioșiei și a dorului” în „Melidonium”, 15 iulie 2014, pe <https://melidoniumm.wordpress.com/2014/07/15/petrus-andrei-oana-andrei-paval-poeta-duiosiei-si-a-dorului/>; Gruia Novac, „Cum e când te sărută Marea” în „Baaadul literar”, nr. 2(33), mai 2015; Gheorghe Clapa, „Iubirea este bunul cel mai de preț ce l-a dat Dumnezeu pământenilor”; „O stea cu incandescență aparte pe firmamentul poeziei române” în *Cristale de gând*, Iași, PIM, 2015, pp. 151-163; Ion Gh. Pricop, „Poezia ca rugă și meditație” în „Poezia”, nr. 4(66), 2018; Theodor Codreanu, „Poezia ca rugăciune” în „Bucovina literară”, nr. 7-8, 2018; Gruia Novac, „Altfel de înțelegere a unei cărți” în „Baaadul literar”, nr. 7(44), 2018; Petruș Andrei, „Terapia prin poezie” în „Plumb”, nr. 140, 2018.

Pasiunea, talentul și determinarea pe care le transmite în versurile sale au fost răsplătite cu premii și distincții.

Bibliografie:

Andrei, Petruș. „Poezia celor cinci anotimpuri”, prefață la *Sărutul curcubeului*, Bârlad, Sfera, 2008;
Clapa, Gheorghe. *Cristale de gând*. Iași, PIM, 2015.

**Liliana MOGA, bibliotecar,
Compartimentul Informare bibliografică,
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

MEDALIOANE LITERARE

ANIVERSĂRI

Costache Olăreanu**(1 iulie 1929 – 23 septembrie 2000)**

Poet, prozator, memorialist, membru în Comitetul director al Uniunii Scriitorilor din România din anul 1995, Costache Olăreanu s-a născut pe 1 iulie 1929 în orașul Huși, județul Vaslui; a încetat din viață pe 23 septembrie 2000 la Iași.

Urmează cursurile Școlii nr. 2 în orașul natal. În 1939 se mută cu familia la Târgoviște, unde termină cursurile școlii primare și pe cele ale Liceului „Ienăchiță Văcărescu”. Se întoarce la Huși în anul 1945, urmând clasele VI-VIII la Liceul de Băieți „Cuza-Vodă” pe care îl absolvă în 1948.

Între anii 1948-1951 urmează cursurile Facultății de Pedagogie-Psihologie din cadrul Universității București, al cărei decan este Mihai Ralea.

În primii ani de liceu începe să scrie versuri și proză alături de colegii săi Mircea Horia Simionescu, Radu Petrescu, cei trei formând nucleul „Școlii de la Târgoviște”, cea care avea să traseze o linie inovatoare, postmodernă în literatura română.

Debutează publicistic în 1946 cu poezia *Început de veac nou* în revista „Glasul armatei”, iar editorial, cu volumul de schițe și crochiuri *Vedere din balcon* în 1971.

Colaborează la numeroase publicații: „Adevărul literar și artistic”, „Dilema”, „Gazeta literară”, „Luceafărul”, „Lumea”, „România literară” ș.a.

„Întâmplările mele sunt ca acele cutii care ascund alte cutii mai mici”, mărturisește Costache Olăreanu făcând referire la formula literară pe care o practică. Scrie o proză intelectualistă, rafinată stilistic, cu referire constant la autobiografie.

Alte lucrări publicate: *Confesiuni paralele* (1978); *Ucenic la clasici* (1979); *Ficțiune și infanterie* (1980); *Fals manual de petrecere a călătoriei* (1982); *Avionul de hârtie* (1983); *Cvintetul melancoliei* (1984); *Cu cărțile pe iarbă* (1986); *Dragoste cu vorbe și copaci* (1987); *Poezie și autobiografie. Micul Paris* (1994); *Caiete vechi și sentimentale* (1995); *Lupul și chitanța și alte încercări* (1995); *Ucenic la clasici* (ediție revăzută și adăugită, 1997); *Vedere din balcon. Scene. Amintiri. Ficțiuni* (antologie de autor, 1998); *Merci pour les covrigi* (1999); *Scrisoare despre insule* (1999); *De la Abulius la*

Zotta (ediție îngrijită de Constantin Donose, 2000); *Cum poți să fii persan* (2001); *Frica* (2002), *Fals manual de petrecere a călătoriei* (2004).

Cristian Simionescu
(21 iulie 1939 – 13 noiembrie 2018)

Poet, membru al Uniunii Scriitorilor din România din anul 1983, Cristian Simionescu s-a născut pe 21 iulie 1939 în comuna Hlipiceni, județul Botoșani. S-a stins din viață pe 13 noiembrie 2018 la Bârlad.

Urmează cursurile școlii primare în comuna natală, apoi pe cele ale Liceului Național din Iași, cu excepția ultimei clase pe care o face la Liceul „Aurel Vlaicu” din București în 1956.

Este licențiat al Facultății de Filologie din cadrul Universității „Al. I. Cuza” Iași în 1966.

Se stabilește în Bârlad (1967), unde este profesor în învățământul gimnazial (1967-1982), apoi la Clubul elevilor „Spiru Haret” în cadrul căruia inițiază Cercul de creație literară și presă (1982-2002).

Debutează în 1970 cu volumul de versuri *Tabu* la Editura Cartea

Românească. Timp de zece ani este interzis de cenzura comunistă.

Face parte din numeroase jurii literare naționale pentru tineri scriitori („Tinere condeie”, București; „Aurel Dumitrașcu”, Piatra Neamț; „Pagini de jurnal”, Bârlad) și scrie cronici de artă plastică în revista „Cronica” din Iași.

Colaborează la publicațiile: „Adevărul”, „Convorbiri literare”, „Cronica”, „Cuvântul liber”, „Dacia literară”, „Gazeta de Est”, „Hyperion”, „Luceafărul”, „Oferta”, „Părerii tutovene”, „Poesis”, „România literară”, „Vatra” etc.

Alte lucrări publicate: *Vicleniile oceanului* (1980); *Maratonul* (1985); *Insula* (1988, ediția a II-a, 1995); *Poezii* (1997); *Ținutul bufonilor* (ediție îngrijită de Cezar Ivănescu, 2001); *Ținutul fructelor* (2002).

Nicolae Busuioc la 85 de ani

Eseist, publicist, critic și istoric literar, membru al Uniunii Scriitorilor din România, filiala Iași, din anul 1998, și al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova din 1999, Nicolae Busuioc s-a născut pe 12 august 1939 în satul Ferești, comuna Văleni, județul Vaslui.

Urmează cursurile primare în satul natal (1946-1950), apoi primii doi ani de gimnaziu (1950-1952) la școala din Solești. Al treilea an de gimnaziu îl urmează la Vaslui (1952-1953), apoi cursurile Liceului „Mihail Kogălniceanu” Vaslui (1954-1957).

În perioada 1962-1966 urmează cursurile Facultății de Biologie-Geografie, specialitatea Biologie, din cadrul Universității „Al. I. Cuza” Iași. În anul 1970 debutează cu recenzii și prezentări în presa literară.

Se bucură de o experiență profesională bogată, fiind profesor în învățământul gimnazial, jurnalist la „Flacăra Iașului” și „Vremea nouă” Vaslui; bibliograf la Biblioteca Județeană „Gheorghe Asachi” Iași, unde deține funcția de director din anul 1990 până la pensionare (2001).

Este fondator și organizator al edițiilor I-IX (1992-2001) ale *Saloanelor internaționale de carte* de la Iași și Chișinău; fondator al Bibliotecilor de Carte Românească (în 1992) pe lângă Biblioteca Națională pentru Copii și Tineret „Ion Creangă” din Chișinău (Republica Moldova) și la Novi Sad (Serbia) în 1998.

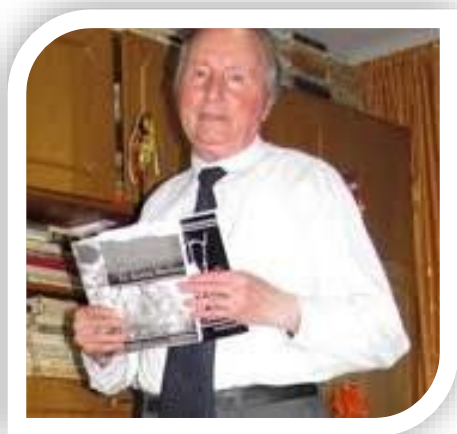
Scrie peste 150 de articole și lucrări de specialitate (biologie și biblioteconomie) în ziare și reviste, în special în revista „Biblioteca”.

Începe susținerea unor serii de interviuri cu personalități ale Iașului din diferite domenii (1985), iar din 1991, rubrica „Fascinația lecturii” în revista de cultură „Cronica”. Este, de asemenea, codirector al revistei „Biblos”, publicație de specialitate a Asociației Bibliotecarilor din Iași (1994-2002).

Colaborează la numeroase publicații: „Asachiana”, „Bucovina literară”, „Convorbiri literare”, „Cronica”,

„Dacia literară”, „Expres cultural”, „Feed Back”, „Forum cultural”, „Hyperion”, „Însemnări ieșene”, „Lumina”, „Porto Franco”, „Revista română”, „Scriptor”, „Symposion”, „Tribuna” ș.a.

Lucrări publicate: *Oglinzile cetății*. Dialoguri ieșene (1993); *Oglinzile cetății*. Dialoguri ieșene, vol. 2-3 (1994-1996); *Oglinzile cetății*. Dialoguri la Chișinău, vol. 4 (1996); *Fascinații*. Drumuri și cărți (1995); *Scriitori ieșeni contemporani*. Dicționar biobibliografic (1997); *La pas prin Paris* (1997); *Semnele înțelepciunii*. Schiță pentru o istorie eseistică a cărții (1998); *Cartea ca regăsire a lumii* (1999); *O istorie de suflet și minte*. Biblioteca „Gheorghe Asachi” ’80 (în colaborare cu Vicențiu Donose, 2000); *Iașii dintre milenii* (pictură și grafică Dan Hatmanu, 2001); *Jurnalul unei biblioteci* (2001); *Scriitori și publiciști ieșeni contemporani: 1945-2002* (ed. a II-a, 2002; ed. a III-a, 2009); *Saloanele naturii*. Eseu (2003); *Academia de la Pavilion*. Despre cum se poate gândi frumos (2004); *Cetatea gânditoare* (2006); *Biologie și literatură*. Cercetare interdisciplinară (2008), *Semne în labirint*. Cronici literare (2008); *Timpul trăit* (2009); *Basarabia de suflet* (2010); *Între sensibilitate și rigoare*. Introducere în arta și știința lecturii (2011); *Omul și natura*. Eseu (2013); *Aperto libro*. Cronici literare (2014); *Timp în cerc și cerc în timp* (2015); *Amintiri din Bibliopolis: Fascinațiile Iașului cultural* (2016, ed. a II-a 2022); *Oglinzile cetății*. Dialoguri de ieri și de azi (2018; vol. 2, 2019; vol. 3, 2020); *Din memoriile unei frunze*. Scurt tratat (ne)academic despre frumosul natural (2020); *Visele celor șapte nopți* (2021).

Paul Munteanu la 85 de ani

Prozator, memorialist, membru al Uniunii Scriitorilor din România, filiala Iași, din 1990, Paul Munteanu s-a născut pe 17 septembrie 1939 în comuna Cozmești, județul Vaslui.

Urmează școala primară din satul Unirea, comuna Cozmești.

Este absolvent al Facultății de Istorie-Filosofie din cadrul Universității „Al. I. Cuza” Iași (1963-1969).

Debutează publicistic la revista ieșeană „Cronica” în anul 1968, iar editorial, la Editura „Samia” cu un volum de proză.

Împreună cu Ion Iancu Lefter și Ion Parfene, înființează în anul 1990 săptămânalul „Gazeta de Est”. Colaborează la publicațiile: „Convorbiri literare”, „Gazeta de Vest”, „Literatură și artă” (Chișinău), „Historica”, „Magazin istoric”, „Timpul” ș.a.

Lucrări publicate: *Trei orașe la un semicentenar* (2007); *Est 44* (balada soldatului, 2009); *Iadul cu îngeri pe talpă* (2010); *La Santa Fastana* (2010); *Apocalipsa cu faraoni la troică* (2011); *În zodia nopții* (2012); *Ceasornicul cu ochi de păianjen (Jurnal de război '918)* (2013); *Moartea unui bicefal* (2015); *Decalog* (2015).

Gheorghe Ghibănescu
(29 septembrie 1864 – 4 iulie 1936)

Istoric, filolog, publicist, editor, Gheorghe Ghibănescu s-a născut pe 29 septembrie 1864 în satul Gugești, comuna Boțești, județul Vaslui. S-a stins din viață la 4 iulie 1936 la Iași.

Urmează primele trei clase primare la Școala nr. 3, iar pe a patra la Școala nr. 1 din Huși, avându-l drept dascăl pe Ioan Semaca. Cu studiile liceale la Seminarul din Huși (1875-1879), respectiv Socola din Iași (1879-1882), urmează cursurile Facultății de Litere din cadrul Universității Mihăilene, obținând licența în 1887.

După absolvirea studiilor este profesor la Bârlad (Liceul „Gheorghe Roșca Codreanu”) și la Școala Normală „Vasile Lupu” din Iași.

Editează revistele „Teodor Codrescu” (1915) și „Ioan Neculce” (1921) din Iași și conduce publicația „Gheorghe Lazăr” din Bârlad. De asemenea, colaborează la „Almanahul românului”, „Analele literare”, „Arhiva”, „Îndrumarea”, „Opinia”, „Revista genealogică”, „Uricariul”, „Viitorul”.

Este unul dintre cei mai perseverenți editori de documente, reunite în volumele *Ispisoace și zapise: documente slavo-române* (12 vol., 1906-1926) și *Surete și izvoade* (25 vol., 1906-1933).

Publică și *Grafia chirilică la români* (1889) alături de primul *Glosar slavo-român* (1901). Are preocupări constante și în domeniul gramaticii limbii române, publicând *Povățuitor în gramatica limbii române* (1895) și *Gramatica română. Sintaxă, ortografie, stil și compunere* (1898).

Întocmește și lucrări cu caracter monografic despre localități: *Originea Hușilor. Studiu istoric* (1887), *Hrisoavele Hușilor* (1887), *Originea Iașilor* (1904), *Dorohoiul* (1924), *Vasluiul* (1926); despre personalități istorice: *Ștefan cel Mare* (1904), *Cuzeștii* (1912).

Publică, de asemenea, lucrări de etnografie și folclor: „Originea satelor și felul de constituire” (articol apărut în revista „Bârladul”, anul I, nr. 20 din 11 decembrie 1887); „Din traista cu vorbe: 101 curiere literare” (articol apărut în „Evenimentul” și „Opinia”, Iași, 1906); *Cântece, Descântece* etc.

Este membru corespondent al Academiei Române din 11 aprilie 1905, iar în 1934 primește premiul „Adamachi” din partea respectivei instituții.

Valentin Silvestru

(20 octombrie 1924 – 25 noiembrie 1996)

Prozator, dramaturg, critic de teatru, publicist, Valentin Silvestru (pe numele său real Marcel Moscovici) s-a născut pe 20 octombrie 1924 în localitatea Scânteia, județul Vaslui (astăzi, județul Iași). S-a stins din viață pe 25 noiembrie 1996 în București.

Urmează cursurile Liceului Național din Iași (1942) și pe cele ale Facultății de Litere și Filosofie a Universității din București (1949), având ca profesori pe Tudor Vianu (la Estetică) și pe George Călinescu (la Istoria literaturii române).

Debutează, ca autor satiric, în 1940 cu epigrame în revista lui Tudor Mușatescu, „Mitică”, iar în calitate de critic teatral, în revista „Ecoul” condusă de Miron Radu Paraschivescu, cu un medalion consacrat dramaturgului Henrik Ibsen, în 1943. Editorial, debutează cu nuvela *Trenul regal* (1949); în același an scrie și comedia în trei acte *Cearța*, piesă rămasă în manuscris.

Funcționează ca director artistic al Studioului Cinematografic București (1950-1951), devine conferențiar universitar și înființează prima catedră

de teatrologie și filmologie din țară la Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică „I.L. Caragiale” din București (1954-1959). Este, de asemenea, profesor de estetică la Facultatea de Teatru de pe lângă Teatrul „Maria Filotti” Brăila.

Lucrează ca redactor la publicațiile „Cortina”, „Flacăra”, „Probleme de cinematografie” (1953-1954), „Rampa”, „România liberă” (1946-1947) și „Victoria” (1944-1948).

Între anii 1954-1969 îndeplinește funcția de șef al Secției de artă și cronicar dramatic la „Contemporanul”, iar apoi, cronicar dramatic la „România literară” până în 1992.

În perioada 1994-1996 activează ca profesor de teatrologie la Universitatea „Hyperion” din București și profesor de spectacologie la Universitatea „Constantin Brâncoveanu” din Pitești.

Colaborează la numeroase periodice românești și străine: „Astra” (Brașov), „Argeș” (Pitești), „Ateneu” (Bacău), „Convorbiri literare”, „Cronica” (Iași), „Dialog” (Polonia), „Divadlo” (Cehia), „Familia” (Oradea), „Les lettres françaises” (Paris, Franța), „Lumea”, „Moftul român”, „Rampa”, „Ramuri” (Craiova), „Orizont” (Timișoara), „România liberă”, „România literară” (București), „Sonntag” (Berlin, R.D.G.), „Szena” (Iugoslavia), „Șopârla”, „Teatr” (Moscova), „Théâtre dans le monde” (Bruxelles), „Theater der Zeit” (Germania), „Teatrul”, „Tribuna”, „Utunk” (Cluj-Napoca), „Vatra” (Târgu-Mureș), „Viața românească” (București), „Vertice” (Portugalia) ș.a.

Devine președintele „Cenaclului Umoriștilor” și membru al Asociației Scriitorilor din București. De asemenea, este membru al Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru,

fiind ales în câteva rânduri și în organismul de conducere. Întemeiază și conduce Fundația „Teatrul XXI”.

Alte lucrări publicate: *Într-o noapte înstelată*, 1951; *Bordeiul de la Poarta Albă* (1952); *Jurnalul cu file violete* (1955); *O femeie aprigă* (1955); *Mâniosul* (1961); *Suferințele Haralambinei* (1964); *Personajul în teatru* (1966); *Tufă de Veneția* (1971); *1000 de ore în Spania* (1972); *De ce râdeau gepizii?* (1973); *Când plouă, taci și-ascultă* (1974); *Zâna castraveților* (1976); *Elemente de caragialeologie* (1979); *Arta îmbrobodirii* (1982); *Umorul în literatură și artă* (1988); *Un bou pe calea ferată* (1992); *Oasele ca proprietate personală* (1993); *Praf și pulbere* (1996) ș.a.

Este membru și șef al Secției Dramaturgie din cadrul Uniunii Scriitorilor din România (1949).

Angelica Manole la 70 de ani

Poetă și prozatoare, Angelica Manole s-a născut pe 24 octombrie 1954 în comuna Ivănești, județul Vaslui.

Urmează cursurile primare în satul natal Fundătura Mică, iar pe cele gimnaziale în localitatea Coșești. Este absolventă a Liceului Pedagogic „Vasile Lupu” din Iași (1969-1974).

Are o activitate intensă în lumea didactică, fiind învățător navetist timp de 16 ani în comunele Ivănești și Văleni. De asemenea, timp de 30 de ani, lucrează în cadrul Școlii Gimnaziale „Constantin Parfene” Vaslui unde înființează Cercul literar „Tinere Condeie” și este redactor la revistele școlare „Lacrima sufletului” și „Ecourile inimii”.

Debutază publicistic în revista „Doxi” la rubrica „Sertarul cu surprize” (2005- 2006) cu poezia „Îndemnuri” și proza scurtă „Singurătatea omului de zăpadă”. Editorial, debutează în calitate de coordonator al antologiei literare *Pe urmele lui Creangă* (2010).

Colaborează la diverse publicații naționale și internaționale: „Agora Artelor”, „Bumerang” (Australia), „Amprenta de Onești”, „Armonii culturale”, „Condeiu” (Brăila), „Clubul artelor” (Giurgiu), „Ecoul inimilor” (Giurgiu), „Expresia ideii” (Bacău), „Inimă de roman” (Alba Iulia), „Însemnări bucovinene” (Câmpulung Moldovenesc), „Luceafărul” (Timișoara), „Luceafărul de Vale” (Petroșani), „Mărturii maramureșene”, „Moldova literară” (Iași), „Monitorul de poezie” (Canada), „Nord-Est Cultural” (Iași), „Polymnia” (Cluj) ș.a.

Publică în peste 45 de antologii și obține numeroase premii la concursuri și festivaluri literare; activează în cenaclurile „Expresia ideii” și ProLITERA, precum și la Clubul de lectură „Seară de provocar(t)e” din cadrul Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui.

Lucrări publicate: *Șah-mate-e* (coautor, 2005); *Primii pași în lumea literelor* (coautor, 2005); *Primii pași în lumea cărților* (coautor, 2006); *Copii prin istorie* (coautor, 2010); *Doi iezi*

cucuieți (2010); *Întâmplări în camera buburuzei* (2010); *Bunica, hoța de povești* (2018); *Melc, melc, codobeli* (2020); *Sunt un zân* (2020); *Povești scrise de Bica Angelica la gura sobei* (2021); *Boabe din roua sufletului meu* (2023); *Bunica, mai spui o poveste?* (2023); *În grădina piticilor* (2023); *Pânza de păianjen cu povestiri* (2023); *Despletiri de gânduri* (2024); *Descult prin colbul vremilor* (2024); *De tot râsu’* (2024); *Poezii cu praf de stele* (2024); *Pornind în zbor c-o singură aripă* (2024); *Sunt un pumn de humă vorbitoare* (2024).

Din anul 2024 este membră în Liga Scriitorilor Români.

Ioan Toderășcu la 65 de ani

Autor de literatură umoristică, Ioan Toderășcu s-a născut pe 6 decembrie 1959 în comuna Costești, județul Vaslui.

Debutază publicistic în „Vremea nouă” (1987), iar editorial, cu volumul *Pe drumul de costișe* la Editura Bolta Rece din Iași (2001).

În anul 1994 a fost unul dintre membrii fondatori ai Cenaclului Umoriștilor „Valentin Silvestru” al Casei de Cultură „Constantin Tănase” Vaslui. Este membru al Academiei Libere

„Păstorel” Iași din 1988, al Cenaclului literar „Ion Iancu Lefter” Vaslui și al Uniunii Epigramiștilor din România din 1999.

Colaborează la „AG pe rime”, „Cronica”, „Cugetul”, „Dor de Dor”, „Ecran magazin”, „Epigrama”, „Flacăra Iașului”, „Haz de necaz”, „Hohote”, „Literatura și Arta”, „Lumea Epigramei”, „Meridianul Cultural Românesc”, „Meridianul de Vaslui”, „Post Scriptum”, „Rebus TIM”, „Scaiul”, „Urzica”, „Ziarul de Iași” ș.a.

Scrie epigrame, fabule, rondeluri și sonete umoristice. Obține peste 130 de premii și distincții la concursuri și festivaluri de umor naționale și internaționale. Scrierile sale se regăsesc în numeroase antologii: *Satana în mini-jup*, coord. Teodor Pracsiu (2000); *Epigramiști români contemporani (1970-2001)*, coord. George Corbu, Valerian Lică, George Zarafu (2002); *Sechestrați în umor*, coord. Teodor Pracsiu (2004); *Reflexe (și reflecții!) într-o picătură de cerneală*, coord. C. Iurașcu-Tataia (2005); *Corecții cu zâmbete*, coord. Teodor Pracsiu (2006); *Armele lui Cupidon*, coord. Valerian Lică (2007); *Tichia de mărgăritar*, coord. Teodor Pracsiu (2008); *Adevărul și minciuna*, coord. Valerian Lică, 2011 ș.a.

Lucrări publicate: *Pe drumul de costișe* (2001); *Submarin pe patru roți* (2010); *Ariciul cu țepi de alint* (2012); *Trei crai (tomnatici) de la... Vaslui* (în colaborare, 2014); *100% epigrame* (2015); *No, ghini* (2024).

Bibliografie:

Dicționarul esențial al Scriitorilor Români, coord. Mircea Zăciu, Marina Papahagi, Aurel Sasu. București, Albatros, 2000;

Dicționarul General al Literaturii Române, coord. General Eugen Simion. București, Univers Enciclopedic, vol. I A-B, vol. II C-D, vol. III E-K, vol. IV L-O, vol. V P-R, Vol. VI S-T, vol. VII Ț-Z, 2004-2009; *Din lumea localismului creator – Ioan Toderășcu*. Dan Răvaru în „Monitorul”, Nr. 2343, 29 noiembrie 2010, p. 11;

Colecționarul de premii: epigramistul Ioan Toderășcu. Paul Zahariuc în „Obiectiv”, Nr. 2810, 7 iunie 2011, p. 2;

Scriitori români clasici și contemporani: Un dicționar biobibliografic esențial, Boris Crăciun, Daniela Crăciun-Costin. Iași, Porțile Orientului, 2010;

Scriitori vasluieni, Theodor Codreanu. București, Tritonic, 2019;

Școala de la Huși și din împrejurimile fălcene: album prosopografic. Petru Ioan. Iași: Editura „Ștefan Lupașcu”, 2019;

50 de autori în căutarea unui Festival – Antologie de literatură satirico-umoristică (din colecțiile Bibliotecii Județene „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui). coord. Liliana Moga. București: Editura Arvin Press, 2020;

Scriitori vasluieni de odinioară și astăzi - membri ai Societății Scriitorilor Români/ Uniunii Scriitorilor din România: Dicționar biobibliografic. coord. Liliana Moga. București: Editura Akakia, 2024.

MEDALIOANE LITERARE

COMEMORĂRI

Mihai Ralea(1 mai 1896 – **17 august 1964**)

Eseist, critic literar, memorialist, Mihai Ralea s-a născut pe 1 mai 1896 la Huși. S-a stins din viață la Berlin pe 17 august 1964.

Urmează clasele primare în orașul natal, iar pe cele gimnaziale și liceale în Iași. Face studiile superioare la București, urmând cursurile Facultății de Litere. Din cauza ocupării capitalei de armata germană în anul 1917, ultimul an de studenție îl urmează la Facultatea de Litere a Universității din Iași. Aici absolvă și Facultatea de Drept.

Se perfecționează în străinătate, urmând studii postuniversitare de filosofie și drept în Franța, la Școala Normală Superioară din Paris (1919). În anul 1923 susține teza de doctorat în filosofie la Universitatea din Sorbona cu lucrarea *Revoluție și socialism*,

obținând totodată și titulatura de doctor în drept cu lucrarea *Proudhon. Sa conception du progrès et son attitude sociale*.

Întors în țară, predă la universitatea ieșeană pedagogia socială, psihologia și estetica. Începând cu anul 1938, predă la Universitatea din București și este numit profesor de estetică și titular al Catedrei de Psihologie din cadrul Facultății de Litere și Filosofie. Deține totodată și funcția de director științific al Institutului de Psihologie din București.

Joacă un rol important și în viața politică, deținând mai multe funcții în guvern: ministru al Muncii și Asigurărilor Sociale (1938-1939), ministru al Muncii (1939-1940) și ministru al Artelor (1945-1946). Este ambasador al României în S.U.A. și membru al Comitetului Mondial al Păcii.

Debutează în anul 1916 la revista „Convorbiri literare” cu studiul *Importanța sociologică a lui G. Tarde*.

Este prim-redactor al revistei „Viața românească”, colaborând cu Garabet Ibrăileanu. Din anul 1933 este director al acestei publicații împreună cu George Călinescu până în 1940, apoi cu Dumitru Ion Suchianu în perioada 1944-1946. De asemenea, este director al revistei „Dreptatea”.

Colaborează la publicațiile: „Adevărul literar”, „Contemporanul”, „Cuvântul liber”, „Fapta”, „Gândirea”,

„Ideea Europeană”, „Minerva”, „Revista română” ș.a.

Lucrări publicate: *Interpretări* (1927); *Comentarii și sugestii* (1928); *Perspective* (1928); *Memorial. Note de drum în Spania* (1930); *Atitudini* (1931), *Valori* (1935); *Fenomenul românesc* (s.a.); *Psihologie și viață* (1938); *Înțelesuri* (1942); *Între două lumi* (1943); *Introducere în sociologie* (1944); *Nord-Sud. Egiptul, Olanda, Anglia, Spania* (1945); *Explicarea omului* (1946); *Anatole France* (1955); *În Extremul Occident. Note de drum din Antile, California, Canada* (1955); *Sociologia succesului* (1962); *Introducere în psihologia socială* (1966); *Portrete, cărți, idei: studii de literatură universală* (1966).

Se afirmă și ca traducător, tălmăcind, în colaborare cu Ioana Ralea, lucrările *Adevărata poveste a lui AQ*, *Opere alese* de Liu Sin.

Este ales membru titular activ al Academiei Române pe 1 noiembrie 1948. Începând cu anul 1959 ocupă postul de președinte al Secției de Științe Economice, Filosofice și Juridice a Academiei Române. De asemenea, este membru al Societății Scriitorilor Români din anul 1924.

Iuliu Rațiu

(20 iulie 1930 – 18 iulie 2009)

Prozator, dramaturg, publicist, Iuliu Rațiu s-a născut pe 20 iulie 1930 în satul Târzii, comuna Oltenesti, județul Vaslui. S-a stins din viață pe 18 iulie 2009 la București.

Urmează cursurile elementare în localitatea natală, pe cele ale Liceului „Mihail Kogălniceanu” Vaslui, apoi Facultatea de Pedagogie-Psihologie din cadrul Universității București (1952).

Debutează publicistic în „Revista elevilor” (1948), iar editorial, în anul 1961 cu volumul de povestiri *O nemaipomenită colivie*.

Este susținător și inițiator al literaturii și presei pentru copii și tineret, fiind redactor la revistele „Îndrumătorul cultural”, „Arici pogonici” și „Luminița”. După 1990 înființează revistele „Spiriduș” (1993), „Top junior” (1994), „Luceafărul copiilor” (2001). Semnează și scenariul unui film de animație pentru copii: *Temerarii de la scara 2* în regia lui Zaharia și Anei Maria Buzea (1988).

În anul 2008 este nominalizat la Premiul Internațional „Hans Christian Andersen”, considerat Nobelul literaturii pentru copii.

Alte lucrări publicate: *Uluiorul zbor al rachetei Excelsior I* (1963); *Floare de pe Bărăgan* (1965); *Soarele din peșteră* (1966); *Planetă de adolescent* (1967); *Clasa în care nu se întâmplă nimic* (1968); *La revedere, Făt-Frumos!* (1969); *Ah, acești adolescenți!* (1970); *Dincolo de joc* (1972); *Anotimpul dragostei* (1973); *Împărăția de zahăr* (1974); *Enigma florii albe* (1975); *Cu capul în nori* (1977); *Vulturi pe arborele de foc* (1978); *Rondul de flori* (1980); *Șopârta electronică* (1982); *Copilul invizibil* (1983); *Fratele meu, Curajul* (1985); *Gustul mărului de aur* (1987); *Cei mai buni prieteni* (1989); *Jocuri de artificii* (1999), *Telefonul galben* (1999); *Praful de pe Cutia Pandorei* (2000); *Răzbunarea roboților* (2001); *Anotimpul clipei* (2003); *O istorie a literaturii pentru copii și adolescenți* (2003); *Rivalii lui Harry Potter* (2004); *Eroii din Galaxia Gutenberg* (2005); *Șotron peste meridiane* (2005); *Alo, la telefon... Soarele!* (2007).

Obține o serie de premii și distincții: Premiul Editurii „Albatros” pentru romanul *Planetă de adolescent* (1967); Premiul Uniunii Scriitorilor pentru piesa de teatru *Neștiutul cerc al sărutului* (1978); Premiul Asociației Scriitorilor din București pentru piesa de teatru *Telefonul galben* (1999); Premiul Asociației Scriitorilor din București pentru volumul *Răzbunarea roboților* (2001); Premiul Special al

Ministerului Culturii și Cultelor pentru *O istorie a literaturii pentru copii și adolescenți* (2003) ș.a.

Este membru al Uniunii Scriitorilor din România din anul 1949, făcând parte, decenii la rând, din consiliul de conducere al acesteia. De asemenea, este membru al Secției de Literatură pentru copii și tineret a Asociației Scriitorilor din București.

Bibliografie:

Literatura română pentru copii: Scriitori contemporani. Hristu Cândroveanu, București : Albatros, 1988;

Membrii Academiei Române (1866-1999) : dicționar. Dorina N. Rusu. București : Editura Academiei Române, 1999;

Dicționarul esențial al Scriitorilor Români, coord. Mircea Zăciu, Marina Papahagi, Aurel Sasu. București : Albatros, 2000;

Dicționarul General al Literaturii Române, coord. General Eugen Simion. București : Univers Enciclopedic, vol. P-R, 2006;

Scriitori vasluieni. Theodor Codreanu. București : Editura Tritonic, 2019;

Scriitori vasluieni de odinioară și de astăzi - membri ai Societății Scriitorilor Români/Uniunii Scriitorilor din România : Dicționar biobibliografic. coord. Liliana Moga. București : Editura Akakia, 2024.

**Anca-Elena CHELARU, bibliotecar,
Compartimentul Informare bibliografică,
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

TAIFASURI CULTURALE

DIALOG RIMAT CU ANGELICA MANOLE, învățătoarea de ieri, scriitoarea de astăzi, dar, mai ales, OMUL dintotdeauna

Prin palmele sufletului Angelicăi Manole au trecut sute de învățăcei și sunt convinsă că niciunul nu a uitat-o pe această minunată călăuzitoare pe drumul descoperirii, învățării și mirării. Un om cu har într-o meserie nobilă, o lumină care s-a răsrânt, pe parcursul atâtor generații de elevi, pe filele primelor taine ale abecedarului și socotitului... Un preaplin sufletesc ce avea să se reverse și după momentul pensionării.

Angelica Manole, învățătoarea de ieri, scriitoarea de astăzi...

A.T. *Cu lacrimi în ochi, mă despart de ea,
De acea mamă, învățătoarea mea,
E ca o floare care înflorește
A noastră-învățătoare care ne iubește!*

*Sciam aceste versuri cam prin '93
Într-un Vaslui înmiresmat cu parfum de tei
Când mă despărțeam de învățătoare -
O amintire vie și nepieritoare...*

*Am început astfel, doamna Angelica,
Pentru că, pe-atunci, predați la clasa vecină
La noi, cei de la A, cam... predomina frica,
Pe când la voi, la B, doar o stare senină.*

- A.M.** Doamne, anii mi-au fost îngeri și lumină
Pentru că în raiul celor mici am fost mereu...
Școala mi-a fost început și rădăcină,
Locul unde mă întorc cu drag mereu.
- A.T.** *Vă mulțumesc din suflet că ați acceptat
Să vă deschideți cufărul cu amintiri...
Cum era, cândva, copilăria de la sat?
V-a inspirat să scrieți povești și povestiri?*
- A.M.** Copilăria mea a fost ca de poveste,
Când zânele se prind de mână-n hora ta,
Când vulturii te iau în jocul lor pe creste,
Iar Dumnezeu din cer te ține-n palma Sa.
- A.T.** *Vorbiți-mi despre studii, prima realizare,
Spuneți-mi despre anii primilor fiori...
Ale acestui „pumn de humă vorbitoare”
Care, iată, astăzi, stă printre creatori...*
- Vorbiți-mi despre studii, prima realizare,
Spuneți-mi despre anii primilor fiori...
Ale acestui „pumn de humă vorbitoare”
Care, iată, astăzi, stă printre creatori...*
- A.M.** Citeam povești în serile cu ger năprasnic,
Când lupii se-adunau pe deal și hohoteau...
Priveam cum noaptea-și scutură negrul zăbranic,
Iar visele în brațe moi mă legănau.
- Eu mă jucam cu fratele mai mic de-a zmeul
Și-n veri toride stârneam praful de pe drum,
Fugeam ca să ating pe umăr curcubeul...
La anii de-nceput visez cu drag și-acum.
- A.T.** *„În zbor cu o singură aripă”- ați pornit
Poate timorată, neîncrezătoare,
Ați năzuit înaltul și nu v-ați mai oprit –
Și-așa, ați devenit învățătoare...*
- Ce v-a determinat să hotărâți ca-n viață
Să fiți îndrumătorul celor mai mici școlari,
Să le fiți prieten, să le fiți povață
Să crească și la minte, și la suflet... mari?*

A.M. Când litera mi-a pus în grai un gram de humă,
Am strâns-o-n pumn ca pe-o comoară greu găsită,
La altă școală-am mers pe-a dascălilor urmă
Și am udat în mine sămânța încolțită.

Sciam trei versuri cu aripa greu ciuntită
Și nimeni nu vedea că-s doar copil cuminte.
Nu mi-am dorit nicicând să fiu de toți „știută”,
M-am folosit doar de dulceața din cuvinte.

M-am avântat apoi c-o singură aripă
Și zboru-a fost cu toate încercat!
De visuri multe am făcut un timp risipă,
Pân' am ajuns învățător la mine-n sat.

A.T. *În orice meserie, fără de har, n-ai cum
Să transmiți celorlalți din ce știi, din ce ești...
Mai sunt domni Trandafir în școlile de-acum
Să nemurească lecții în haine de povești?*

A.M. De ce un dascăl mi-am dorit aici să fiu?
Pe-atunci era profesie de rang domnesc.
E greu să modelezi în palme suflet viu...
Puțini au dăruire și har dumnezeiesc.

Eu am crescut odată cu școlarii mei,
De am căzut, m-am ridicat cu glas de stâncă.
Am fost învățător și prieten pentru ei
Și i-am iubit pe toți cu dragoste adâncă.

Le-am șters o lacrimă ce curgea pe obraz,
I-am mângâiat pe creștet când dădeau de greu,
Le-am luat povara grea de pe grumaz
Și i-am ascuns în cuta sufletului meu.

A.T. *Fiindu-ne vorba despre-nvățământ,
Parcă am fi o țară de experimente...
Vedeți de bun augur al schimbărilor vânt?
Ce-i lipsește școlii să poată să se-ndrepte?*

A.M. Azi multe s-au schimbat, și școală, și părinte,
Iar cartea e privită cu dispreț și ură.
Cei mari nu ne observă și mint din trei cuvinte...
Nimeni nu mai dă doi bani pe-nvățătură.

Și e păcat de pruncii ce s-au născut târziu,
Căci au un vis și-un țel de-atins măreț...
Dascăl în școală astăzi nu mai vreau să fiu!
Mă doare să văd lumea cum pune pe bani preț.

A.T. *Am descoperit în multe poezii
Un perpetuu jind care neliniștește –
Dorința de-a-i simți pe oameni mult mai... vii,
Mai iubitori, mai blânzi, mai bogați... sufletește...*

A.M. Am pornit în lume schiopătând pe drumuri
Și mi-am prins curajul într-o scoică vie.
Am găsit pe cale flori, minuni sau ruguri,
Dar le-am strâns pe toate destinate mie.

Am să scriu o carte, de-oi mai avea vreme,
Despre șansa dată sau despre noroc.
Nu urăsc pe nimeni, nu arunc blesteme,
Am să scriu o carte... Poate îi dau foc!

A.T. *Profesia de mamă nu e deloc ușoară...
Adevărată artă-i pe suflet să-l educi,
Deși sunt trepte lipsă, să urci pe-a vieții scară,
Lacrima-ți s-o știe doar semnul sfintei cruci...*

A.M. Trecând acum prin amintiri cu ploi și zloată,
Am prins în ochi doar clipele cu rouă veche.
O luptă și un zbucium mi-a fost viața toată,
Căci am fost cuca-n cuibul trist, fără pereche.

Am fost o mamă care și-a pus aripa-n ploaie
Peste copiii ce se-adăposteau în tihnă.
Am alergat prin viscol sau noroaie
Și n-am avut nicicând o clipă de odihnă.

Am fost femeia slabă, dar ades bărbat,
O Fefelegă ce trăgea căruța plină.
Furtunile în timp deloc nu m-au schimbat:
Un fluture atins de bobul de lumină.

Sisiful de legendă ce veșnic ridică
Un bolovan pe munte și îl scăpa mereu,
Având atâtea greutateți, mi se părea
Că omul din legenda veche sunt chiar eu.

Apoi, când barca mi-a intrat în ape line,
Am strâns buchetele de lacrimi într-o carte.
Povești și versuri calde vin astăzi către mine,
Iar curcubeul nu răsare-n altă parte.

A.T. *Vă simt o luptătoare c-un vis la purtător,
Care vede lumina în tainice unghere,
O bunică mândră, prolific scriitor,
De la el, destinul, azi ce i-ați mai cere?*

A.M. Din rădăcina mea crescut-au patru-altoi
Și șapte copăcei mai cresc udați de rouă.
Ei sunt speranța vie, ei sunt oameni de soi,
În cartea vieții mele se scrie-o filă nouă.

Copiii-mi sunt puternici, nepoții-n zbor spre nori
Mi-am împlinit menirea de dascăl și părinte,
Am adunat în suflet mireasmă de la flori:
Eu nu mai cer nimica, doar mulțumesc fierbinte.

Ridic ochii spre cer și-nalț o rugăciune
Că-n toamna vieții, eu, copacul, îmbătrânesc frumos.
Am fost și „pasăre rănită”, și tăciune,
„Un sâmbure de lună” picat în toamnă jos.

A.T. *„Un copil al toamnei” – așa v-ați denumit –
„Un sâmbure de lună”, „și lacrimă, și cânt”,
„O pasăre rănită” care tot a iubit,
„Ocean de tandrețe”, „o frunză nouă pe pământ”...*

*Vă spun sincer, mi-ar plăcea enorm
Să-mi povestiți din viață, visuri și mirări
Chiar la focul sobei și-o cupă cu nesomn...
V-aș asculta tristeți, îndemnuri și iertări...*

A.M. Și de ne-o da destinul o zi și pentru noi,
Ne-om așeza pe prispa cu povești nescrise
Și amintirile le-om depăna în doi
Când toamnele zâmbesc prin uși deschise.

A.T. *În încheiere, aș dori de la dumneavoastră
O poezie dragă... de inimă voioasă ori inimă albastră...*

A.M. Și dacă toamna n-ar fi fost în calendar...

Și dacă toamna n-ar fi fost în calendar,
M-aș fi născut în anotimpuri colorate,
Eram în lutul galben sub adânc brăzdar,
Eram o slovă veche scrisă într-o carte.

M-aș fi născut într-o caleașcă ninsă
Și aduceam la masă viscolul ciudat.
Eram o stea în mantia de ger atinsă
Sau trei cuvinte sfinte puse-n colindat.

Și dacă toamna n-ar fi fost în calendar,
M-aș fi născut din colțul crud al ierbii.
Pândeam venirea lunii la hotar,
Și așteptam să iasă din pădure cerbii.

Și dacă toamna n-ar fi fost în calendar,
Găseam răcoarea unui nuc bătrân...
Și scrijeleam pe trupu-i vechi și legendar
Cu neputința unui împărat păgân.

Așa a fost de când se naște timpul:
Ca toamna mea să fie-n calendar divin.
Eu m-am născut în toamnă, ăsta-i anotimpul!
Sunt fiica toamnei blânde: mă înclin!

Și de mă mai joc în frunze, eu mă călesc în foc,
Își picură arama pe mine-n aspre zori.
Sunt crizantema toamnei, dar și un busuioc.
Am o grădină-n suflet cu-o mie de culori.

**realizat de Alina TANASĂ, bibliotecar,
Compartimentul Informare bibliografică,
Biblioteca Județeană „Nicolae Milescu Spătarul” Vaslui**

NOTE DE LECTURĂ

SCUFIA CU VISE, O CARTE PENTRU TOATE VÂRSTELE

În urmă cu foarte mulți ani, când lucram la Editura Porto Franco din Galați ca redactor al Secțiunii pentru copii și tineret, dar și în calitate de redactor coordonator al revistei „Liliput” (supliment al revistei „Porto-Franco”), una dintre prioritățile mele a fost să descopăr și să public creațiile unor copii talentați în arta mânăuirii cuvintelor sau culorilor. Alina Lavinia Grigoraș a fost unul dintre copiii talentați ai acelei perioade. Avea doar 11 ani când a debutat în revista „Liliput” cu povestirea „Prietenul X”.

Apariția volumului ei de povestiri, *Scufia cu vise* la Editura „Oscar Print” din București, nu a fost o surpriză pentru mine, ci doar confirmarea că „timpul a avut răbdare” și că pentru Alina Lavinia Grigoraș a sosit momentul să-și valorifice talentul și să

bucure cititorii cu povestirile sale ingenioase și măiestrit scrise.

Volumul conține 12 povestiri cu subiecte variate, unele inspirate din importante experiențe de viață ale fiicelor ei, Sara și Eva, altele, din Universul naturii, pretexte pentru a înțelege miracolul lumii interioare și al mediului înconjurător sau de a accentua valori importante de viață, cum ar fi încrederea în sine, disciplina, perseverența, prietenia, identitatea, acceptarea, inițiativa, dragostea necondiționată...

De exemplu, în „Alfabetul buclucaș”, literele prind viață, în special la școală, au trăsături diferite de caracter, sunt „istețe și jucăușe, dar și cam șmechere” pentru că încearcă s-o încurce pe Sara, „bucălate P și B erau nedespărțite și se țineau numai de șotii pentru toți copiii” (...) Nu doar P și B le dădeau copiilor bătaie de cap, ci și T și D. Acestea nu erau năzdrăvane ca buclatele P și B, erau distinse și severe, de aceea elevii le cam știau de frică și, de emoție, le mai confundau”. Simțul umorului e prezent în descrierea fiecărei litere. Adevărate valori sunt subliniate. Sara a înțeles că dacă este atentă la explicațiile învățătoarei și la pronunție, dacă exersează prin scris și citit nu mai dă niciun motiv literelor „să râdă cu gura până la urechi”.

„Prietenul X”, povestirea de debut, revăzută de autoare, este un elogiu

adus frumuseții matematicii, care devine evidentă atunci când elevii nu se mai tem de acest obiect pentru că îi înțeleg secretele, cum ar fi X, „termenul necunoscut din orice problemă”. Din nou, cifrele sunt personificate și descrise cu logică și umor. „1 (unu) era un domn înalt, cu mustață, îmbrăcat în frac negru. Era tot timpul serios, ca un profesor strict, însă era tare blând și săritor”... „10 (zece) era văr primar cu Unu, semăna pe jumătate cu el, doar că avea un cerc în spate, căruia îi mai spunea 0 (zero). Zece spunea că Zero este cifră nulă, adică este egal cu nimic, dar că are nevoie mare de el și de aceea sunt nedespărțiți”. Mesajul povestirii este că frica de necunoscut poate fi învinsă prin încrederea în sine, căutarea de soluții și disciplină: „Fetița își făcu program: în fiecare zi după-amiază stabili să facă exerciții de matematică, invitându-l pe X ca oaspete de onoare”.

„Raza de soare, firul de nisip și valul mării”, o bijuterie de povestire, în care poezia descrierii sentimentelor și ambientului se împletește armonios cu înțelegerea filosofică a sensului adevăratei prietenii, a dorului de necunoscut, a experienței trăite, a propriei identități și a ceea ce-i important pentru tine. „Firicelule de nisip, tu nu ai nevoie de călătorii, locul tău e aici. În plus, tu ești făcut din călătorii și obiecte călătoare. Eu, marea și soarele am măcinat secole la rând pietrele, le-am amestecat cu alge, scoici, arici și stele de mare, pământul a adăugat și el substanțe hrănitoare, fier, minerale și așa te-ai format tu, nisipul. Oamenii te îndrăgesc așa cum ești tu, sunt obișnuiți să te întâlnească aici, pe plajă, și să le mângâie tălpile”, îi spuse vântul, printre adieri mângâietoare. Iar

nisipul nu își mai dori niciodată să plece de lângă prietenii lui.

„Pălăria ciupercuței”, o altă povestire plină de sensibilitate și o lecție să fii umil și să te accepți și iubești așa cum ai fost creat de natură. „Mirată, ciupercuța se uită în jurul ei, se foi prin iarbă până când se văzu oglindită într-o baltă de apă. Nu mai era ea, vântul îi luase pălăriuța și acum nu mai arăta ca o ciupercuță. Era doar o tulpină, fără buline, fără nicio culoare sau urmă de eleganță. Atunci înțelese că florile nu o mai cunoșteau. Fără pălăriuța pe care o urâse atât, era doar o biată creatură anonimă.”

„Viermișorii de joacă”, aflați puzderie peste tot, „au toate culorile și nuanțele din lume” și „pot fi văzuți doar de copii și de prietenii lor de companie”. Viermișorii de joacă, particule mirifice de energie, spirit, gândire sunt descrise ca niște ființe ale căror personalitate, temperament și comportament sunt influențate de culoarea pe care o au. „Viermișorii roșii, galbeni și portocalii sunt cei mai vioași și energici dintre toți. Nu fac altceva decât să râdă în hohote, să țopăie și să danseze toată ziua. Viermișorii verzi și turcoaz sunt cei mai calzi și mai senini. Ei nu îmbătrânesc niciodată și sunt foarte serioși, nu te lasă baltă în mijlocul unei partide de joacă.”

„Aventura unei Frunze” prezintă transformările cromatice, de forme, miresme și trăiri pe care le simte o frunză de la apariția și primul ei freamăt pe-o ramură până la somnul ei de iarnă pe pământ, sub plapuma zăpezii și începutul unui nou ciclu. Transformările din natură, succesiunea anotimpurilor, viața fără de moarte a naturii sunt prezentate printr-un pastel

poetic și explicate logic, filosofic și empatic.

„Scufia cu vise”, povestirea care dă titlul volumului, este un prilej de-a oferi cu simplitate, ca-n joacă, informații despre succesiunea zi-noapte și despre felul în care Soarele, Luna, Moș Ene și visele colaborează să-i bucure pe copii cu fascinante aventuri în timpul somnului.

„Spiridușul Hoinărici în misiune” are privilegiul de a-și înțelege și corecta propriul comportament observând adevăratul comportament al copiilor, uneori foarte diferit de cel descris de ei în scrisorile către Moș Crăciun. De asemenea, el învață despre compasiune, încurajare și puterea dragostei necondiționate pe care Moș Crăciun o are pentru toți copiii.

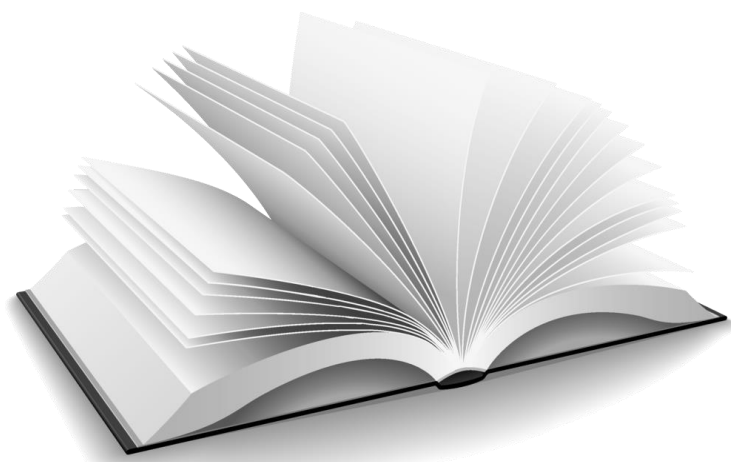
Stilul în care sunt scrise povestirile este fluent, plin de sensibilitate, lirism,

culoare, simț al umorului și filosofie. Povestirile, prin universul tematic, mesaj și stil, se adresează copiilor de la 6 ani până la 99 de ani, o universalitate care a fost exceptional surprinsă în formă și culoare de ilustrațiile semnate de Kavalerra Dan Lorintz. Ilustratorul, care este de asemenea un talent autentic, completează cromatic și pune perfect în valoare ideile centrale ale povestirilor.

Povestirile ingenioase, pline de învățături și fantezie, au menirea să mențină căldura zâmbetului, curiozitatea, interesul și încântarea cititorului de la prima până la ultima pagină.

Recomand cu toată căldura *Scufia cu vise*, volumul de debut al Alinei Lavinia Grigoraș, cititorilor de toate vârstele.

Valentina TECLICI,
membră a U.S.R., Secția pentru copii și tineret,
și a Societății de Poezie din Noua Zeelandă

NOTE DE LECTURĂ

MIRÓ - MAGIE ȘI CEVA ÎN PLUS

M-am tot gândit, în ultima perioadă, la (deloc) strania mea întâlnire cu dramaturgul spaniol Josep Maria Miró, așa că, în loc să scriu câteva rânduri despre poezie, în sens larg, și despre cum văd eu poezia, dedic acest colț de revistă unei introduceri subiective în teatrul lui Miró. Și am un pretext foarte puternic: recent, Editura KA-TET, din Republica Moldova, a publicat, reunite sub titlul *Traversarea*, cinci piese ale multipremiatului autor catalan. Este,

cred că nu mă înșel când susțin asta, prima traducere în limba română lui Miró⁶¹, și chiar este o întreprindere minunată, „vinovată” pentru exemplaritate fiind Luminița Voina-Răuț. Am avut privilegiul să o cunosc și pe traducătoare, reunind astfel, în spațiul cultural cosmopolit al Chișinăului (paradoxal, unul sută la sută românesc, vă asigur!), atât autorul și traducătorul, cât și echipa editorială care s-a îngrijit de apariția cărții.

⁶¹ Fără să am pretenția unei cercetări amănunțite a pieței de carte din România, căutările mele au scos la iveală exclusiv traduceri în limba engleză. Este un lucru cel puțin curios, câtă vreme textele lui J. M. Miró au

fost traduse în peste douăzeci de limbi, bucurându-se de peste o sută de montări în întreaga lume, fiind jucat și pe câteva scene mari din România.

Acestea fiind spuse, trezirea unei minime curiozități pentru opera lui Miró devine o necesitate culturală.

Mi-a revenit mie sarcina de a scrie o postfață pentru *Traversarea*. În puținul timp pe care l-am avut la dispoziție, am încercat să împărtășesc cititorilor un strop din magia lecturii din Josep Maria Miró. Întoarcerea la text reactivează această magie iar constatarea pe care am făcut-o „la cald” își păstrează valabilitatea: după ce ai citit din scoartă în scoartă *Traversarea*, o postfață (fie ea îmbrăcată în haine de *laudatio*) este, cu îngăduință spun, cel puțin inutilă. Chiar, ce-ar mai fi de spus după un astfel de tur de forță? Ce poate sugera, propune sau impune criticul de ocazie? Mai nimic. Cu toate acestea, fiind implicat - nu fără entuziasm - în apariția acestei cărți, am simțit nevoia să împărtășesc cititorului câteva dintre multe stări care m-au *traversat* în procesul lecturii. Am spus-o mereu: unele cărți lasă în tine ceva după ce le-ai închis - dorința de a continua, regretul că timpul petrecut în compania personajelor și a autorului (el însuși personaj nenominalizat, părinte al tuturor figurilor pe care le imaginează!) a fost prea scurt.

Da, în compania lui Miró, timpul se comprimă.

O discuție despre teatrul lui Miró se poate lesne transforma într-una despre sensul și direcția dramaturgiei contemporane, iar această constatare îl propulsează din start pe autorul catalan în vârful unor inexacte și mai mult decât subiective ierarhii. Acceptați, rogu-vă, această premisă, luând în considerare larga recunoaștere de care se bucură Miró în întreaga lume, reacțiile entuziaste ale

publicului - cunoscător sau mai puțin cunoscător deopotrivă - și, nu în ultimul rând, faptul că opera lui își trage seva din proximitate, dintr-un „întâmplabil” cu care ție, ca cititor, îți este imposibil să nu te fi intersectat măcar o dată în viață. Asta face din Josep Maria Miró un autor imersiv și băntuitor, deplin conectat la psihisme publicului său.

Da, în compania lui Miró, simți că ești băntuit.

Sunt convins că J. M. Miró a purtat lungi conversații cu el însuși. Dialogurile fluide, interacțiunea firească a personajelor, armonia contrariilor, toate acestea nu ar putea fi posibile dacă autorul nu și-ar extrage din sine rolurile. Și o face cu o atâta de mare măiestrie, încât spectatorul/cititorul este iremediabil vrăjit. Cu această magie, fără îndoială, vă veți întâlni în toate piesele reunite în acest volum. Un volum incomplet, trebuie să spun. Rămâne în sarcina editurilor românești să își câștige dreptul de a-l aduce pe Miró în fața cititorului... Este nu o provocare, ci o necesitate.

O altă posibilă discuție, dincolo de cea despre direcție și sens, poate fi cea despre *relevanță* - termen care începe, prin prea deasa-i utilizare, să îmi repugne. Chiar și așa: este Josep Maria Miró relevant într-o societate tot mai superficială, dar, oarecum paradoxal, din ce în ce mai atentă la micile detalii? Iertați-mi retorica; răspunsul este mai mult decât evident.

Ca orice mare scriitor, în ciuda (încă) tinereții sale, Josep Maria Miró este un bun cunoscător al naturii umane. Capacitatea lui de a-și juca firesc fiecare personaj imaginat oferă suplețe și cursivitate dialogurilor. Și, de

ce nu, tăcerilor. Fiindcă tăcerile personajelor lui Miró sunt, atunci când e nevoie, mai „zgomotoase” și mai grăitoare decât cuvintele. Altfel spus, pauzele sunt, la rândul lor, personaje și, Doamne, câtă forță emană! Tăcerea, non-verbalul sunt parte a poveștii spuse/jucate. Fără tăcerile lui, Miró ar fi mai puțin... zgomotos, mai puțin... Miró.

Apoi, personajele. Personajele lui Miró sunt arhetipuri vii. Au constituția și vigoarea modelelor care traversează fără ezitare timpul. În *Traversarea*, cei cinci oameni compun un univers complet: Sora Cecília este imaginea credinței adevărate și întruchipează, cu grație și spirit de sacrificiu, Binele; Rai, fotograf, este omul care consemnează Istoria; Isaac, un ONG-ist, reprezintă Statul, dar un stat birocratic, mai atent la formă, decât la conținut, mai dedicat contemplării consecințelor acțiunilor decât

identificării unor soluții; Òscar, șoferul unui camion care face zilnic drumuri către nicăieri, este Societatea; în sfârșit, Sora Isabel oferă cititorului o altă față a Bisericii, în care rigiditatea dogmatică prevalează.

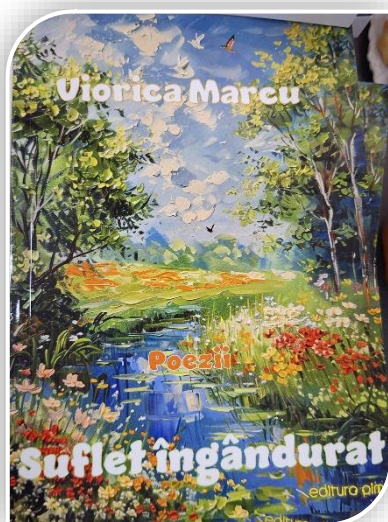
Tradus în zeci de țări, teatrul lui Josep Maria Miró este un balet perfect între corectitudinea politică și convingerile noastre intime despre Bine și Rău, despre credință și îndoială. Modern și clasic deopotrivă, neconvențional până la a fi ireverențios, dramaturgul catalan desfide canonul, îl deconstruiește, ba chiar îl rescrie/reinventează, dacă simte că astfel va ajunge mai ușor în mintea și inima spectatorului.

„*Dac-o să mor, o să-i povestesc totul lui Dumnezeu*”, spune unul dintre personajele lui Miró. Citindu-l, am căpătat certitudinea că, la un moment dat, voi putea face și eu asta.

Romeo CREȚU,
membru al Cenaclului ProLITERA

NOTE DE LECTURĂ

INCURSIUNE PRINTR-UN SUFLET ÎNGÂNDURAT

Viorica Marcu, poet și meșter popular, știe să împletească versurile cu elementele tradiției românești. Chiar m-am întrebat ce legătură pot face între versuri și lucrările realizate din scoici și oase de pește, ce simbolică poate ascunde această asociere. M-am gândit că prin florile din scoici dorește să aducă marea mai aproape de oameni, iar lucrările din oasele de pește, din punctul meu de vedere, ar semnifica concepția potrivit căreia „nimic nu se pierde și nimic nu se creează, ci totul se transformă” (Antoine Lavoisier). Scoici și oase de pește? Poate o conexiune spirituală cu trecutul îndepărtat, cu apariția vieții pe pământ. Ce simbolism să fie, oare? Și m-am gândit că noi, oamenii, avem o legătură cu marea. A transformat aceste două elemente din natură în tablouri de o frumusețe și unicitate aparte. Scoica, simbol al fecundității, al

nașterii, este asociată cu reînvierea și călcarea peste moarte. Peștele simbolizează legătura cu viața subpământeană, iar în biserica creștină îi cunoașteți simbolistica.

Autoarea, de la primul volum de poezii, ne spune că are sufletul „îngândurat”. Poate îl avea astfel când a început să scrie, dar apoi versurile au curs ca apa unui izvor, mai lent, mai năvalnic ori mai învolburat. Gândurile au cuprins-o, s-au revărsat în acest volum de poezii, iar ea s-a cufundat în ele, a extras esența vieții și a redat-o în versuri.

Tematica și motivele poeziilor sunt diverse, predominând copilăria, familia cu amintiri și doruri, anotimpurile, natura, iubirea, istoria și prezentul, tradițiile și obiceiurile, mersul societății astăzi, în general, viața și cursul ei, dar și autodefinirea ca poet. Poezia e profundă, complexă, cu trimiteri la reflecții și meditații. Citind poeziile, constatăm că nu sunt dispuse într-o ordine logică, lăsând cititorului posibilitatea de a alege.

Cu o rară sinceritate ne dezvăluie un suflet frământat de diverse probleme ale vieții. Viorica Marcu, un om sensibil, receptiv la tot ce o înconjoară, călătorește în sufletul său, acea parte care rămâne veșnică. Mircea Eliade afirma că „Cea mai prețioasă călătorie este aceea către sufletul nostru”. Astfel, autoarea descoperă că al său este uneori ca un „freamăt în noapte”, alteori ca un „tunet de ploaie”,

„fulg de zăpadă”, „floare de câmp”, „cântec frumos”, „zâmbet și plâns” și, totuși, „o carte închisă”. Lacrima sa e „roua din zori”, iar inima, „cumul de șoapte”, gândul, „petale de flori”. Din aceste definiții se ivește, de fapt, OMUL – un mic univers.

În poezia „Aș vrea să fiu”, autoarea exprimă o dorință ce crește treptat și ar dori să fie „strop din roua parfumată”, „o binecuvântare”, „călăuză către soare”, „punte spre abis”, „piatră prețioasă”, „scris frumos”, „rază blândă”, „amintire” și încheie cu o constatare realistă: „Dar sunt un om cu calități și defecte”.

Copilăria, tinerețea, familia, amintirile și dorurile sunt teme predilecte pentru toți scriitorii. Se spune că dorul se naște odată cu omul și poate fi identificat în chipul mamei. Este și cel mai intens dor, iar autoarea l-a imortalizat în versuri de o frumusețe, sensibilitate și profunzime aparte. Ea ne oferă poeziile „Dor de copilărie” cu alergatul desculț, „Copilăria” atunci când e „vreme de huzur” și „perioadă poznașă”. Prin versuri se aude râsul cristalin al „Copilăriei fericite”, nu al aceleia cu talpa sângerată prin măracini, căreia îi adresează ruga: „De poți, te mai întoarce o dată!”. Constată cu nostalgie că și tinerețea a zburat prea „iute”, dar „Iubirea de copil” rămâne „apă cristalină”, „cântec de vioară”.

Pentru fiecare dintre noi familia e importantă, este locul de acasă unde găsim înțelegere și mângâiere, este locul spre care fugim în căutarea liniștii. Pentru Ioan Gură de Aur, „Familia este biserica de acasă”, iar Ernest Bersot considera că „Multe minuni sunt în univers, dar capodopera creațiunii e tot inima unei mame”. Ne întoarcem la

rădăcini de unde ne luăm energia necesară pentru a porni mai departe. Iubire necondiționată vom găsi la cei dragi, apoi, la rândul nostru, o vom oferi mai departe. De altfel, autoarea spune că părinții „Sunt seva din care mereu ne vom hrăni”. În versuri emoționante descrie acel „Dor de casa părintească” și amintește despre un „Iacăt ruginit” care a întâmpinat-o. Se frânge de durere știind că acolo iubirea mamei, „Icoana vieții”, lampa de veghe a casei, acum e o amintire ce doare. În această liniște adâncă, doar strigătul de dor se mai aude, casa părintească e înconjurată de pomi triști, iar rândunelele au plecat. Prispa e goală, „măicuța” nu mai este acolo, nici tata nu mai e ca altădată, să aștepte copiii. Întoarsă acasă, amintirile curg și ar vrea să mai stea de vorbă cu părinții, izbucnește în lacrimi și un strigăt sfâșietor cuprinde zarea ce pare pustie. În poezia „Ce dor îmi e de tine!” vorbește cu mama, ar vrea să știe cum e acolo Sus, dacă poartă costumul cu care a plecat, dacă are mâncare și lumină și o roagă să se arate în vis. Un dialog tulburător! Familia, un cerc în care fiecare dintre noi se simțea în siguranță. Puțin câte puțin, cercul se deschide și apar alte cercuri, dar noi îl căutăm mereu pe acel de la începuturi. Sunt grăitoare poeziile „Nepoții și bunicul”, „Bunica și nepoții”, „Sfatul mamei”, „Iubiți părinți”, „Rugămintea unei mame”, „N-am să uit, măicuță”, care scot în evidență valorile morale pe care aceștia le-au transmis copiilor.

De copil a contemplat natura, observând cerul dimineața, luna când răsare, valurile înspumate, amurgul, asfințitul soarelui, noaptea înstelată, și apoi a pictat-o cu multe cuvinte frumoase. Sentimentele trăite se

armonizează cu elementele din cadrul natural. Adeseori a simțit chemarea naturii pentru a-i contempla frumusețile, transformările și a-i asculta vocea. Emoțiile trăite s-au țesut ca firele unei pânze de bumbac și asta pentru că s-a născut printre flori „surâzătoare” / Pe sub zboruri de cocori, / Pe sub raze noi de soare”. A rămas cu acest sentiment, de comuniune cu natura, din copilărie, ilustrative fiind poeziile „Floare albă”, „Lăcrămioare”, „Mângâierea soarelui”, „E prima dragoste”, „O sărutare dulce a vântului de primăvară”, „Se îndrăgostesc copaci în dimineață”, „Și florile iubesc pentru întâia oară!”. Un semnal de alarmă apare în poezia „Plânge natura” pentru că noi, oamenii, distrugem ecosistemul și nu o mai prețuim.

Călătoare prin vreme, autoarea a scris un mănunchi bogat de versuri despre frumusețea fiecărui anotimp. Cu discreție, se gândește și la anotimpurile vieții. Sensibilitatea și puritatea sentimentelor impresionează: immortalizează în „Frumusețea primăverii” un „basm”, trezirea naturii la viață, „anotimp sortit iubirii”. Trece vara iute și vine toamna care picură în păr „brumă argintie”, dar cu multe frumuseți și bogății. Sosește apoi „larna nedorită” ce a distrus „primăvara din noi”, cu tot spectacolul feeric. O iartă și o cheamă să o strângă în brațe și să o așeze „în vârf de munte”, de unde să privească întinderea albă. Vara e mai puțin prezentă, dar poezia „Nuferi albi”, cu semnificația de forță de creație, nemurire, liniște sufletească, este sugestivă. Imaginile despre schimbările anotimpurilor se înlănțuie ca o horă, se perindă prin fața ochilor și autoarea contemplă transformările.

Iubirea, o forță uimitoare care unește oamenii, a fost cântată de poeți, descrisă de prozatori, umoriști au înfierat-o în epigrame și catrene, dramaturgii au creat scene unice, iar autoarea Viorica Marcu a așezat-o în cuvinte de unde răsar: iubirea, bucuria, tristețea și durerea. Simte când se apropie parfumul iubirii, un freamăt interior o cuprinde, sufletul melancolic o tot cheamă. Un sentiment de neliniște apare când nu mai vine ori dacă e prea târziu. E încrezătoare, chiar de „Iubirea n-o poți vedea! / Doar sufletul o simte”. Adresează iubitului rugămintea „Păstrează-mă în amintirea ta” și „Mă vei găsi ca pe-o frumoasă stea / Amurgul vieții luminând”, „Să ningă cu iubire-n ochii tăi”, „izvor de dor”, „de iubiri”, speranța „Să ningă cu iubire”. Iubirea este descrisă și în „Ochii tăi”, „Tu, iubire”, „Îmbrățișează-mă”. Uneori iubirea „ucide”, „șterge zâmbetul și întunecă privirea”. În poezia cu același titlu, „Fericirea” e rugată de autoare să treacă și pe la dânsa, să stea mai mult, să fie „soare și lumină”. Atunci când crește „Focul iubirii”, o caută peste tot: în „ceașca de cafea”, „soare”, „ploaie”, „ceață”, „vis”, „raza de lună”, „valul de nori”, „susurul apei” și în „zbuciumul mării”.

O altă temă interesantă este „Trecerea timpului”, a destinului, a vieții care creează „cute adânci pe chipul omului” și roagă Divinitatea să-i mai dea anotimpuri și ani. Crede că viața e o „piesă de teatru” ce cuprinde trei acte: copilăria și tinerețea, maturitatea și căsătoria, bătrânețea pe care nu o pomeneste, ci doar afirmă că e piesa care se joacă „mai mult lent”. Versurile ne îmbrățișează cu pozitivismul lor și ne încarcă cu energie, poeta gândind

că nimic nu moare, ci se transformă asemenea unei flori. O preocupă întrebări pe care omul și le-a pus dintotdeauna când ascultă „Tăcerea”, „rătăcită în vorbe nespuse”, stă „De vorbă cu viața”, „Viață, cum să te numesc?”, caută „Poarta spre cer” dusă de „Vântul vieții”. Autoarea ajunge la concluzia că e „umbra unui vis” și, de aici, îndemnurile „Trăiește-ți viața”, „E viața ta” că oricum „Aleargă viața” și „se scurge”. De ce viața e prea tristă, de ce îmbătrânim, de ce totul trece sunt întrebări pe care le găsim în poezia „Aș vrea să știu”.

În poezii apreciază femeia pe care o aseamănă cu o „rază de soare”, „balsam și mângâiere”, „roua dimineții”, „înger păzitor” etc.

Tratează cu multă luciditatea momentele istorici importante („De ziua Unirii”). Constată, revenind în actualitate, că „Sunt vremuri grele”, un război crunt se desfășoară aproape de granițele țării, că sunt „vremuri triste cu iz de arme și de foc”. Poezia socială, ușor satirică, ocupă un spațiu mai mic, crește în tensiune de la o poezie la alta, tonul este direct, se aude strigătul de nemulțumire adresat mai-marilor zilei: „Ne geme țara de rușine”, guvernării au devenit „rușinea țării”. Îndrăzneala limbajului izvorăște din prea multe îndurări ale autoarei, ale tuturor. Satirizează nepăsarea sistemului sanitar în „Sănătate, nu pleca”, traiul românului care e „Praful în ochi”. Tulburătoarea este și poezia „Să ne luăm țara înapoi”, cu toate bogățiile pe care le-a avut, în același timp adresează și un „Sfat pentru români”: să se oprească din „goana pentru avere” și să își educe copiii în spiritul iubirii de patrie, un sentiment ce pare perimat. Constată cu multă tristețe că „Avem

democrație”, dar și droguri, homosexualitate, căsnicie între bărbați, virus inventat, legi impuse din afară, cu alte cuvinte, neglijențe în toate domeniile, pe care autoarea le enumeră. De aceea, a stat „De vorbă cu viața” și apoi a adresat o „Scrisoare către guvernanti” în care îi dojenește cu vorbe aspre să nu se mai certe, să nu mai facă „cerc de seară” că și ei au părinți și au primit o țară „drept moștenire” și trebuie să aibă grijă de ea. Autoarea îndeamnă pe toți românii: „Să ne luăm țara înapoi”, „Treziți-vă, români!”.

Deși timpul trece fulgerător, unele lucruri rămân pentru totdeauna și sunt duse mai departe prin contribuția fiecăruia. Este vorba despre tradiții și obiceiuri: Sânzienele, Moș Ajun, Moș Nicolae, Crăciunul, Anul Nou, Boboteaza etc. Este descrisă atmosfera plină de magie din preajma acestor sărbători care rămân în suflet până dincolo de timp. E și firesc. Autoarea, fiind și meșter popular, a știut să îndeplinească versurile cu elementele tradiției românești.

O particularitate aparte, care dă și originalitate poeziilor sale, este tendința de a da definiții. Astfel, **iubitul** să fie „muzica”, „ecoul vântului de odinioară”, „bucuria gândului pierdut”, „curcubeul”, „lumina stelelor”, dar și „valul ce se pierde”; **femeia** – „plăpândă floare”, „bobocul înverzit”; **lacrima** – „bob rotund de diamant”, „fulg de cristal”; **bătrânețea** – „o urmă de tristețe”, „val de brumă”, „norul ce ascunde luna luminoasă” („Ce este bătrânețea?”), „o faptură minunată”, „cu privire rătăcită” („Timpul nostru zboară-ndată”); **gânduri** – „senine”, „pierdute”, „fierbinți”, „frumoase”, „curate”, dar și „disperate”; **tinerețea** –

„vis”, „pasiune”, „amăgire”; **iubirea** – „cupă de cristal”, „nectarul parfumat”, „mângâiere blândă”; **fericirea** – „floarea înflorită”, „clipă scurtă”; **ochii** poetei – „izvor de dor”, „două stele luminoase”.

Poezia este înmiresmată cu multe doruri și un optimism molipsitor, cu energie care te pătrunde. Peste ele se așază amprenta sufletului „îngândurat”. Seamănă iubire, liniște, armonie care curge în valuri, uneori strigătele de revoltă adresate maimarilor zilei străbat până la noi.

Sub aspect stilistic, se remarcă, în primul rând, naturalitatea și limpezimea clasică a exprimării.

Versurile, aparent simple, relevă o poetă în devenire, cu largi perspective. Abundă personificările, epitele, comparațiile, dar și metaforele vin să completeze tabloul versurilor: „frunzele își frâng aripile”, iasomia era „tare înlăcrimată”, „luceafărul se înfioară”; „luna curioasă” „zăpezi înmărmurite”, „gânduri vânturate”; „fulgi ca niște îngeri”, „verzi ca de smarald”, „tăcere mohorâtă, ca cerul plin de nori”; „Șade vântul la taifas”, „Cu buzele crăpate zâmbește acum pământul”, „Iarba-și spală fața în picuri de rouă”; „poarta cerului”, „boabe de polei răzlețe”, „fuioare de nori”, „crâmpei de nor”.

Figurile de stil utilizate creează deseori imagini vizuale și chiar auditive, de mișcare. Eul liric – un strigăt în poezia „Mă doare ziua care pleacă”, iar crezul poetic e redat în poezia „Drag de poezie”. Oscilează între durere și tristețe pe de o parte, iar pe de altă parte, între optimism și încredere.

Versurile au amprentele unui suflet sensibil, un pozitivism magnetizant care te îmbrățișează, un timbru radiant și de speranță care se

revarsă până la cititor. Versurile sunt meșteșugite cu pricepere, imaginile se perindă încât, uneori, parcă poți auzi plânsul sau râsul naturii, strigătele de bucurie ale copiilor, plânsul părinților.

În general, Viorica Marcu respectă versificația clasică, folosind rime împerecheate, încrucișate, îmbrățișate sau numai două versuri au rimat. Uneori măsura este inegală sau nu se respectă întru totul, însă oferă posibilitatea exprimării gândurilor, trăirilor și sentimentelor într-un ritm propriu interior, prin figurile de stil.

Recomand cu căldură volumul de poezii *Suflet îngândurat*!

După cum știm, cărțile ne apropie, iar noi putem călători împreună cu Viorica Marcu, autoare de versuri și de tablouri fascinante, în descoperirea frumosului, în căutarea sensului vieții...

Lecturând, ne întâlnim cu poeta. Și poate că poemele le-a creat chiar din nevoia de a se elibera de durere, de „sufletul îngândurat”.

Felicitări, mult succes în continuare și să ne revedem cu ocazia unui noi volum!

Silvia HODAȘ,
membru UZPR Iași

EVENIMENTE CULTURALE

LANSĂRI DE CARTE

ZILELE CULTURALE ALE MUNICIPIULUI VASLUI 2024

PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL AL MUNICIPIULUI VASLUI
CONSILIUL JUDEȚEAN VASLUI
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” VASLUI

Lansare de carte

„IDENTITĂȚILE CHIȘINĂULUI”
AUTOR: ALEXANDRU CORDUNEANU
CHIȘINĂU, REPUBLICA MOLDOVA

„SCRITORII VASLUIENI DE ODINIOARĂ ȘI DE ASTĂZI”
REVISTA SEMESTRIALĂ „MILESCIANA”

PROIECTE COORDONATE DE CĂTRE
PROF. GELU VOICU BICHINEȚ,
DIRECTOR AL BIBLIOTECII JUDEȚENE
„NICOLAE MILESCU SPĂTARUL”
VASLUI

cu participarea membrilor *ProLITERA*

SÂMBĂȚĂ, 17 AUGUST 2024, ORA 11:30
SALA MARE DE ȘEDINȚE A PRIMĂRIEI VASLUI

Consiliul Județean Vaslui
Primăria Municipiului Vaslui
Consiliul Local Vaslui

Sâmbătă, 17 august 2024, ora 13.00
Foaierea Primăriei Municipiului Vaslui

ISTORISIRI CU HAZ despre ieri, despre azi

Lansare de carte
a epigramistului
Ioan Toderașcu

No, ghini! No, ghini!

Expoziție de
pictură și
grafică satirică
Bortă Ovidiu Ambrozie

Recital folk
Daniel Iancu

Muzeul Județean
„Ștefan cel Mare”
Vaslui

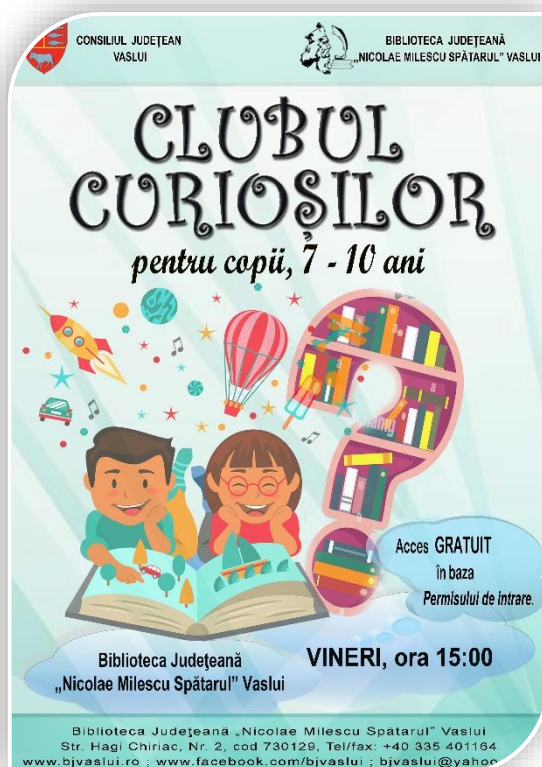
Biblioteca Județeană
„N. M. Spătarul”
Vaslui

Centrul Cultural
Județean
Vaslui

ojst
VASLUI
Direcția Județeană
pentru Sport și Tineret
Vaslui

EVENIMENTE CULTURALE

SĂPTĂMÂNAL LA BIBLIOTECĂ

EVENIMENTE CULTURALE

LUNAR LA BIBLIOTECĂ

DUPĂ-AMIEZI CULTURALE LA VASLUI

CONFERINȚA
DE CE (Măi) IUBIM CĂRȚILE?

Acces gratuit

CONFERINȚIAZĂ:
PROF. UNIV. DR. CONSTANTIN DRAM
UNIVERSITATEA „AL. I. CUZA” IAȘI, FACULTATEA DE LITERE

MARȚI, 23 APRILIE 2024, ORA 14:00
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂȚARUL” VASLUI

DUPĂ-AMIEZI CULTURALE LA VASLUI

CONFERINȚA
MODERNITĂȚII DE ALTĂDATĂ.
DILEMATICE ALEGERI

Acces gratuit

CONFERINȚIAZĂ:
PROF. UNIV. DR. CONSTANTIN DRAM
UNIVERSITATEA „AL. I. CUZA” IAȘI, FACULTATEA DE LITERE

LUNI, 27 MAI 2024, ORA 14:00
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂȚARUL” VASLUI

DUPĂ-AMIEZI CULTURALE LA VASLUI

CONFERINȚA
„TERATOLOGIE FOLCLORICĂ”
ȘI
„JUNGLA TROPICALĂ”
INCURSIUNE ÎN VIAȚA SUBTERANĂ
A FOLCLORULUI NAȚIONAL

Acces gratuit

CONFERINȚIAZĂ:
MIRCEA PĂDURARU
UNIVERSITATEA „AL. I. CUZA” IAȘI, FACULTATEA DE LITERE

COORDONATOR:
PROF. UNIV. DR. CONSTANTIN DRAM
UNIVERSITATEA „AL. I. CUZA” IAȘI, FACULTATEA DE LITERE

JOI, 27 Iunie 2024, ORA 14:00
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂȚARUL” VASLUI

CONSILIUL JUDEȚEAN VASLUI
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂȚARUL” VASLUI

SEARA DE PROVOCAR(T)E... CALĂTOARE

*CLUB DE LECTURĂ
*SALA MEDIATECĂ

*MIERCURI,
03.07.2024, ora 17:30

Sala de imprimat la domiciliu pentru adulți
o dată pe lună, într-o zi de miercuri:
14.02.2024, 15.03.2024, 10.04.2024,
08.05.2024, 5.06.2024, 03.07.2024, 14.08.2024,
11.09.2024, 9.10.2024, 6.11.2024, 4.12.2024.

ora 17:30

Împărtășește plăcerea lecturii!

CLUB DE LECTURĂ ACCES GRATUIT

Strada Hagi Chiriac, Nr. 3, etaj. 330129
+40 233 401 144
www.biblioteca.ro
vaslui@biblioteca.ro
biblioteca@vaslui.ro
www.facebook.com/biblioteca.vaslui

CONSILIUL JUDEȚEAN VASLUI
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂȚARUL” VASLUI

*MIERCURI, 14.08.2024, ora 17:30,
Împărtășește plăcerea lecturii!

*SALA MEDIATECĂ
*CLUB DE LECTURĂ

SEARA DE PROVOCAR(T)E... ECRANIZATĂ

CONSILIUL JUDEȚEAN VASLUI
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂȚARUL” VASLUI

SEARA DE PROVOCAR(T)E... CULINARĂ

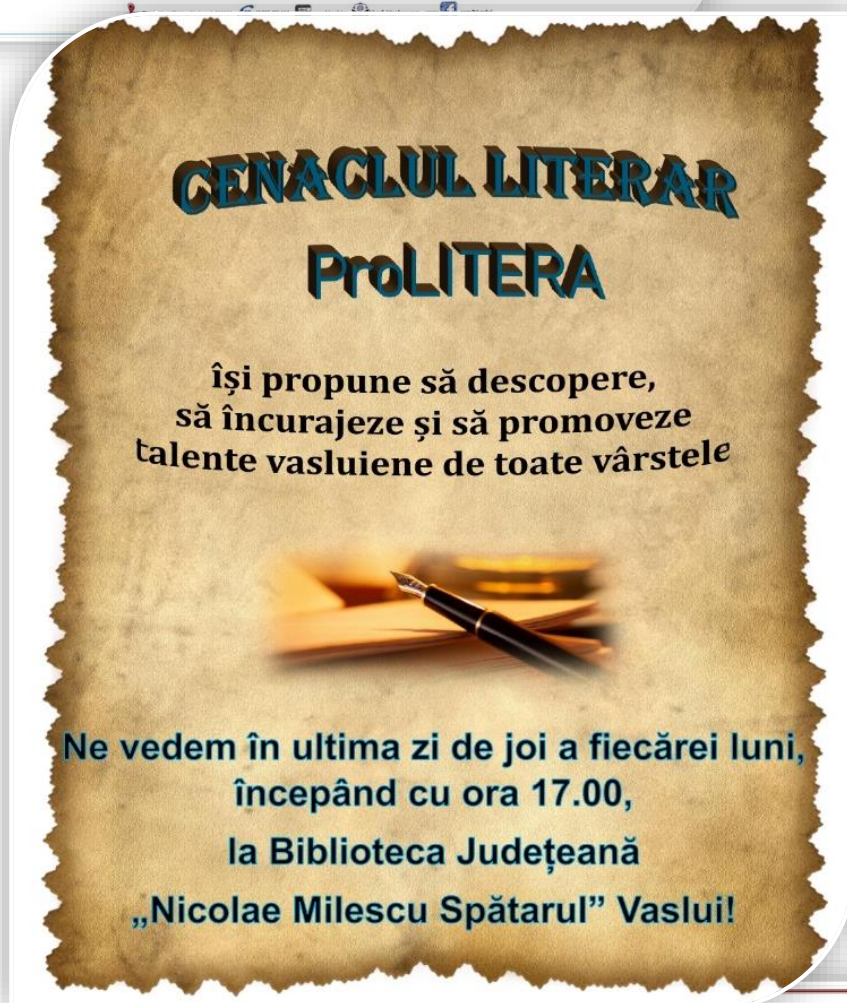
*MIERCURI, 11.09.2024,
ora 17:30

*SALA MEDIATECĂ
*CLUB DE LECTURĂ

Împărtășește plăcerea lecturii!

Strada Hagi Chiriac, Nr. 3, etaj. 330129
+40 233 401 144
www.biblioteca.ro
vaslui@biblioteca.ro
biblioteca@vaslui.ro
www.facebook.com/biblioteca.vaslui

Seara de provocare (club de lectură în Vaslui) <https://www.facebook.com/groups/22086892137>

EVENIMENTE CULTURALE

FESTIVALUL UMORULUI „CONSTANTIN TĂNASE”, EDIȚIA A XXVIII-A, 2024

5-13 octombrie 2024

FESTIVALUL UMORULUI

Constantin Tănase

CONSILIUL JUDEȚEAN VASLUI
PRIMĂRIA ȘI CONSILIUL LOCAL VASLUI
CENTRUL CULTURAL JUDEȚEAN VASLUI
BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ „NICOLAE MILESCU SPĂTARUL” VASLUI
MUZEUL JUDEȚEAN „ȘTEFAN CEL MARE” VASLUI

5 SÂMBĂTĂ

17⁰⁰ Centrul Civic
Parada costumelor de teatru susținută de voluntarii festivalului

17³⁰ Centrul Civic
Teatrul Magic Puppet, Cluj-Napoca
Animație stradală

19⁰⁰ Centrul Cultural „D. Cantemir”
Teatrul „V. I. Popa”, Bârlad –
Boeing-Boeing, de Marc Camoletti, regia Ștefan Alexiu

20³⁰ Centrul Cultural „D. Cantemir”
Improvisneyland, București – *Comedy show*

21³⁰ Centrul Civic
Concert „Fără zahăr”

6 DUMINICĂ

17³⁰ Centrul Civic
Teatrul Municipal „Matei Vișniec”, Suceava –
Pisici 2, regia Bobo Burlăcianu

19⁰⁰ Centrul Cultural „D. Cantemir”
Teatrul Tineretului, Piatra Neamț –
Amintiri, după Ion Creangă, regia Ada Milea

20³⁰ Centrul Cultural „D. Cantemir”
Concert în 2, 3 sau 4, cu Ada Milea

7 LUNI

12⁰⁰ Sala „Multimedia” a Muzeului Județean „Ștefan cel Mare”
Vernisajul expoziției, lansarea catalogului, premiarea
și acordarea trofeelor laureaților „Salonului Internațional
de Caricatură”
Lansarea volumului omagial: „Centenar Valentin Silvestru”

16⁰⁰ Foaierul Centrului Cultural „D. Cantemir”
Vernisajele expozițiilor personale de grafică satirică:
- Cristinel Vecerdeia – CRIV: „Celebrități ale sportului
românesc” din colecția Complexului sportiv
„Arcul de Triumf”
- Gabriel Rusu: „Zămbete cromatice”
- Victor Eugen Mihai – VEM: „Best of VEM”
- Marian Avramescu: „Celebrități din căminul TERRA”

19⁰⁰ Centrul Cultural „D. Cantemir”
Cortina AG, București –
Pe o pânză de năianjen, de Alexandru Popa,
regia Vlad Zamfirescu

8 MARȚI

10⁰⁰ Foaierul Primăriei Municipiului Vaslui
Vernisajul expoziției personale de grafică
satirică Nicolae Viziteu –
NEVE „50 de ani de activitate”

19⁰⁰ Centrul Cultural „D. Cantemir”
Teatrul Mic, București –
Tartuffe, de Molière, regia Gelu Colceag

9 MIERCURI

19⁰⁰ Centrul Cultural „D. Cantemir”
Teatrul de Comedie, București –
A fi sau a nu fi, de Nick Whitby,
regia Vlad Massaci

10 JOI

19⁰⁰ Centrul Cultural „D. Cantemir”
Teatrul „Nottara”, București –
La doi pași de Mullingar,
de John Patrick Shanley, regia Cristi Juncu

11 VINERI

16⁰⁰ Sala de expoziții a Centrului Cultural „D. Cantemir”
Ab initio – 1970 – George Stoian
Premierea laureaților Salonului de literatură,
la secțiunea manuscris și la secțiunea carte
de umor (2022-2024)
Interferențe muzical-umoristice
in memoriam – Cornel Udrea

19⁰⁰ Centrul Cultural „D. Cantemir”
Teatrul „Avangardia”, București –
TOC TOC, de Lauren Baffie,
regia Ricard Reguant

12 SÂMBĂTĂ

10⁰⁰ Huși, Cinema „Dacia”
Dialoguri umoristice: Întâlnirea premianților
de la Salonul de literatură cu publicul hușean

11⁰⁰ Centrul Cultural „D. Cantemir”
Concurs de interpretare satirică

16⁰⁰ Bârlad, Teatrul „V. I. Popa”
Dueluri epigramatice, dialoguri rimate și
provocări literare

19⁰⁰ Centrul Cultural „D. Cantemir”
Gala laureaților Concursului de
interpretare satirică

19³⁰ Centrul Cultural „D. Cantemir”
Grupul „Diveris” București,

13 DUMINICĂ

19⁰⁰ Centrul Cultural „D. Cantemir”
Teatrul „Toma Caragiu”, Ploiești –
La vita è bella, regia Marcela Țimiraș

În publicația Festivalului Umorului „Constantin Tănase”, între orele 16⁰⁰ și 18⁰⁰,
erați prezentați: Ovidiu Andreescu Bortă – BDA, Gabriel Rusu, Cristi Vecerdeia – CRIV
și Marian Avramescu pe scena, teatru public și muzeu, centrul și la parterle
satiră, pe esplanada Centrului Cultural „Dimitrie Cantemir” Vaslui sau, dacă
veți avea ru permisi, în foaierele acestuia.

PUBLICAȚIILE REALIZATE DE BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ VASLUI
CU OCAZIA CELEI DE-A XXVIII-A EDIȚII A FESTIVALULUI

MESAJUL UNUI BIBLIOTECAR

Când ții în mână cartea, s-o deschizi;
acolo poți găsi un univers,
acolo poți găsi romanul vieții tale
și-nțelepciunea prinsă într-un vers.

Când reușești să șlefuiеști cărarea
cu pasul tău de tânăr erudit,
te-mbogățești instantaneu cu arta
înnaintașilor care-au trudit.

Că din vechime-i tipărită cartea
și pentru carte fac îndemn pe veci:
Prietene, credința și știința,
le poți găsi și-n bibliotecă!

Mihai Apostu